

44
in 1st year
Rat.

Reserve

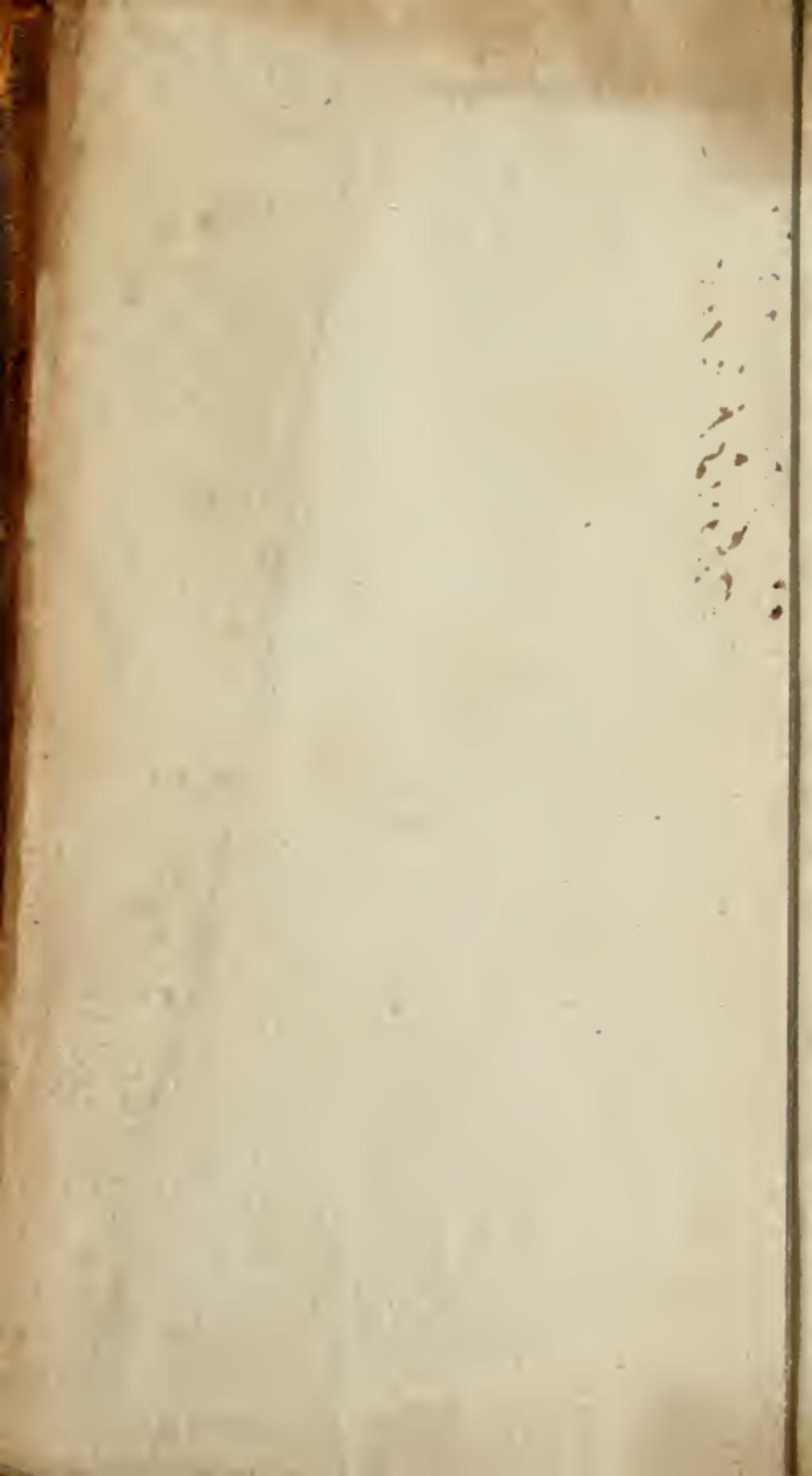
9-1

Book 117

7

11

14

IHS

VID SI SIC.

THEOLOGIA

POLITICA

MATHEMATIC

PHYSICA

GRAMMATICA

VERVM

MYTHOLOGIAE CHRISTIANÆ

sive

Virtutum & vitiorum

vitæ humanæ

imaginum.

LIBRI TRES.

ARGENTORATI

Sumptus Hæred. Laz. Zebnici

HISTORIA.

MECHANICA

AGRICULTURA

despicio. despicio. suspicio.

DISCE AGE SAPE

Psalm. 77. vers. 2.

Aperiam in parabolis os meum : loqua-
xenigmata ab initio,
Quæ audivimus , & cognovimus ea , &
patres nostri narraverunt nobis:
Ut non occultentur à filiis eorum in ge-
neratione altera.

GEOR

GEORGIVS ACACIVS
ENENKELIVS, BARO HO-
HENECCIUS, SUO IOHAN-
ni Valentino Andreæ salutem.

P. C. Mythologiam Tuam Christianam sive Apologos, quos ad me nuper, doctissime Domine Ioh. Valentine, misisti, legi, & magna cum animi mei Voluptate legi. Nam etsi res maxime serias agant, contineantque, inventionis tam novitas, & tractationis elegantia, quicquid in his asperum aut molestū moribus nostris lenire, immo gratum insuper acceptumq; efficere, & sic utile dulci miscentes, omne punctum tulisse videntur. Itaque quod mecum illos communicare voluisti, gratias quidem ago permagnas; majores vero multo habeo, si, quod iure debes, omnibus hoc, & publice impertiri volueris. Quod ut non rogo tantum, sed hortor quoque, & si licet, impero; ita invidiae offensionisque quam sub verei videris, securum esse jubeo. Nec enim video, quod in his sit, quod bonos & sapientes

EPISTOLA.

offendere posset, qui vel ad se non pertinere
qua^e dicuntur, vel si pertinent, grata accipie-
da intelligent. Nam ut nullius sibi erroris
peccative conscientia esse, prima perfectione
laus est: ita errores suos agnoscere, ostender-
temque illos benigne audire, proxima illi, &
principue homine digna virtus est. Quod si quic-
cumque aliter erga hæc comparati affective erūt,
hæ-
rum tu partem, ad se tandem veritate cogen-
te reversam, prioribus accessuram, reliqui
susque deque habendos, tanti certe non fa-
ciendos, ut in illorū gratiam tanto bono ren-
publicam privare velis, putato. Inter primi
enim, quæ in genus humanum utiliter confe-
runtur, errorum vitiorumque eius, à quibz
omnis nobis mali est miseria origo, detecti
atque increpatio est, à quibus ut liberari vi-
maxime expedit, ita nosse illa, & quam pen-
tissime fæditatem perniciemque illorum ci-
gnitam habere necessarium est. Quod qui
per nos ipsos præstare, in difficultate est, cum
facie nostræ maculas sine speculo & monitu-
re, sic animi nayos sine indice libero exactos
non percipiamus, operæ pretium est, haberet
qui nobis subinde illa ingerant, & vel blandi-
vel, si res postulat, asperius, mordaciusque ex-

EPISTOLA.

probrent, id quod circa inveteratos maxime errores maxime necessarium est: imprimis si publici sunt, & radices altius egerunt, quos tanto fortius, libertusque aggredi oportet, quanto auctoritatis & excusationis plus habent. Adulationi equidem facile patemus, & qui nos bonos dicit, qui errores & vitia nostra defendit, aut etiam pro virtutibus commendat, pronis auribus audi mus. Sed hi omnes ipsis pene viuis amplius nobis nocent, nec aliud agunt, quam si ruerem impellas, aut febri æstuante ipsaque viscera torrente, laboranti Vinum & similia porrigas. Utile itaque est, habere quam plerimos, qui nos in præcepseruenteis retineant, qui à noxiis dehortentur, qui adversus vitia, erroresque nostros omni cum impetu, totis viribus, idque variis artibus & armis pugnant, & si nihil aliud, moram iniiciant, & ad pa nitendum spaciū laxamentumq; ministrēt.

Quod cum Tu his Apologis, summo ab ingenio & mente, meo iudicio, profectis, egregie præstare possis: non puto fore, qui non utilissima, & verissima hæc iudicaturus, & gratto proinde animo suscepturus sit. Etiam igitur te atque etiam rogo, obtestor, obsecro, ut

EPISTOLA.

ista, & quæ præterea huius generis habes, primo quoq; tempore in publicū emittas; nibi veritus vel vulgi iudicia, vel improborum calumnias. Ille enim, qui est ipsa veritas, veritatis præconem tuebitur: & quantum ill prement, tantum boni te sublevabunt. Nisi quippe in his esse puto: quod iure quisquam reprehendere posse: nisi qui ingenii sui perversitatem palam iactare, & errores tam suos quam aliorum, per summam impudentiam atq; improbitatem defendere audebit. Quo floccifaciamus, & Christum ducem, nihil respectantes aut trepidantes, secuti, non cures, quid faciat nobis homo. Tu igitur, vi optime,

Αλκιμόνειον, οὐα τίς οε καὶ ὁ Φιλόνων φέπη,
Quibus vale, & me tui amantem porro ama
Ex Goldeccio meo scriptum, die 18. Octobi
Anno 1618.

Illustri & Generoso viro,
D.GEORGIO ACACIO ENEN-
KELIO, LIBERO BARONI HO-
HENECCIO, GOLDECCII
Domino, &c. Domino suo omni
obseruantia colendo,

S. P. C. Ut elegantissima, ita præclara
& cordata sunt, Illustris Baro, Do-
mine generose, quæ ad me perscripsi-
sti. Nam quæ major hoc recondito se-
culo, ingenuitas esse potest, quam fateri,
rebus nostris plurima deesse? quod ma-
jus meritum, quam, cui id datum, mone-
re posse errantes, aut liberius etiam, si e-
pus sit, stimulare? Hoc tamen unum do-
leo, abs Te mihi, Domine, cui vix denega-
re aliquid licet, eam provinciam, non su-
pra animum, sed longè supra ingenium,
tot floridis verbis imponi, ut quod ab a-
liis expectandum mihi erat, in alios id
ipse auderem; quin imo Te ludicrum
hocce meum, quod in paucorum amico-
rum privatam voluptatem mihi excidit,
in publicum tot judiciorum conflictum

DEDICATIO.

propellere. Nam dum mecum hinc iudicium Tuum, sed quod nimis liberale metuo; illinc malevolorū supercilium quod aequo illiberalius, suspicor, confitentur, & literarum apud me inopia accedit; non desunt sanè, quæ retardare & distrahere vel debeant, vel possint. Parec tamen, ne in pietatem, integritatem & eruditionem Tuam sim injurius; non autem sine literis Tuis, politissimis juxta & Christianis, ut tum argumenta Tuā difficibus opponam, tum meum obsequium aequioribus excusem. Trado itaque hanc Tibi, Generose Domine, Mythologiam meam, quam sicut Tu tanta laudis virtus, serena & candida mente exceptisti, ita ego ab omni livore, omnique nigro sale alienam esse, cum Deo testor. Tibi si placeat, si que ludos faciat, quod per Iusum & succisiva mea depropertum est, supra spem suam beatum erit, & morosum Lectorem tam devitatum, quam non offendum voluerit. Christus nos regat, ut vel serio, vel, si id nemo ferat, sacris ludicris ipsum exprimamus;

inſi-

DEDICATIO.

insinuemusque hominibus tale quid nichil cogitantibus: quem T. G. porro propitium exoro. Vale in eodem, G. Baro,
& per infima Christianorum enitere.
Vaihingæ, i. Ianuari Anno 1619.

I. G. T.

Humiliter colens,

Joh. Valentinus Andreæ.

A S SAL

SALVE, CHRISTIANE

LECTOR.

GICUNQUE res humanas aut sunt vel
examinare, vel emendare, ne illi ho-
miae aliquid maius videtur aggres-
si. Nam ut illud non est, nisi ingense
per infinita rerum versari, Et veri-
tatis sagacitatem undique adjutis; ita hoc animum
vult non ad clamores tantum tumultuarios obtu-
ratum, sed miras etiam, imo cades obstinatum.
Quaequidem fors mortalium tanto est infelior,
quanto nos durius exercent publici errores, quibus
dum cunctorum Et ingenia Et vires deserviunt,
nihil tam potest audaculum Et temerarium ex-
cogitari, quam ire ait obloquus adversum. Nec enim
vel Hæresis ulla invalidat, aut Tyrannis excre-
vit, aut Barbaries emersit, quin laudes suas cum
innocentissimorum aut infamia, aut strage inven-
nerit. Hinc mirari haud raro contingit, unde illa
generosoris animi veluti violentia esset, qua haud
pauci in mediis periculorum exercitibus, verum
bonumq; preficeri. Et exprobrare aberrantibus
cavitatem, simul ac provocare hastyantes ad me-
liora auferent. Nam si id Philosophie tribua-
mus, cuius lumine ad exactior em rerum, morum
que inspectionem admittamus, ojuidemque con-
templationem alios afficere, alios convincere posse
facile confidamus: tamen quod ea nos insunmis-

terimus

AD LECTOREM.

verum fastigis defituit, nec sane ab humanis fabulis inquinata non est, nunquam hanc laudem cum dignitate tuetur. Vnde ad Christianam Religionem facile devolvimus, ut hoc insitatum robur et gratum referamus, cuius Princeps Iesus Christus, omnis Veritatis Et Bonitatis Cor, artus suos, membra Et articulos ita agat, regatque, ne unquam in his Vanitatum, præstigiis que tenet, sacra Ecclesia compages obdormiscaut, vel immoriatur. Ita enim Euangelium Christi omnes hominum ordines, studia, mores, laboresque inclamat, ut Tyrannos pungat, hereticos turbet, Epicureos rodat, Sophistas pudefaciat, Vanos rideat, disolutos corripiat, omnes intime tangat, quicquid universus sese mundus opponat. Euangelius quippe ea est Sapientia acies, que acumen rationis humana non habebet tantum, sed plane dissecet: si Fortitudinis chalybs, qui, qua Naturahabet adamantina, facile perfringat, ut omnino quicquid in dictu Orbis noster universus haberet, et uni ascribamus. Cæterum in eo valide reluctatur Mundus, quod Vires imbecillitati, Hypocrisie pietati, fallacias simplicitati, Verba opere, consuetudines legibus, glossas Verbo Dei opposit, quibus cum suos in fide vel servitute potius retinet, tum reluctantes variis imposturis cohæret, ut mirari denuo libeat, qui unquam Veritati bictere licuerit. Quot enim fideliū testium prioribus, sed Et recentioribus seculis myriades in hac bona causa pugnae occubuerint, referre quid opus est, cum Dux ipse si-

AD LECTOREM.

Ge supremus Imperator Iesu boni publici nomine
interemptus sit? At quia is idē gloriose resuscita-
tus succumbendo fecit, facile hoc paradoxum no-
bi explicabit, qui nesciendo. Spatiendo Christiani-
ni omnem hujus terra subtilitatem, importuni-
tatemq; sint aliquando superaturi. Hac talia co-
gitanti, cum multis ab hinc annis inter juveniles
animi astus atque errores vincula mishi humana-
rum Consuetudinum quodis die graviora esse, atque
mox sordore inciperent, non defuit quidem relu-
ctandi subinde conatus, sed spes abjicienda tanta
molis identidem destituit, quod Engenium mihi
Gires Deus negasset, G, qui eodem mecum
carcere desinebantur, plane acquefcerent. Acce-
ssebat nominis Christiani reverentia, quo omnia
nostra delicta obvolvuntur; tum beati nostri secu-
li fama, quare reliquis cunctis antefertur; denique
imminentis Iudicis expectatio, ad quod omnia no-
stra intrinsecar a merito deferimus. Suspicabar, Re-
ligionis sinceritatem humanis rationibus diluiri;
at cohiebat Antistitium Conscientia: Politiae re-
ctitudinem nostra quorundam licentia curvare;
at dissuadebat Regencium humanitas: Eruditio-
nis complexum esse fama arctorem; at occurre-
bant voluminum strues: Motum consuetudines
nimium excusatas; at retinebat tot atatum histo-
ria Itaque non poteram non succensere mihi, cui
cum Naturam inveniret, G rerū volupta-
tem ipse mihi inepta quadam amaritudine per-
miscerem: Vixerem potius ad eas regulas, quas u-
sus

AD LECTOREM.

sed diuturnus iam approbasset, & quas diligenterissima humani cerebre indagatio post tot experientia nobis & turram, & facilissimas reliquias set. Interea tamen ut me prius audirem, & prodicerem, dein vel mihi ipse, vel prudentioribus corrigendum traderem, quadam internarum agitacionum in chartas confidere visum, & cum paucissimis admodum ex familiaribus conferre. li, quod ingenuorum est, aliqua improbarunt, nonnulla probarunt, reliqua aliis dijudicanda reliquerunt; sed qui haud fuero eadem ingenii auctoritate. Quid enim Deum immortalē! contra haud dicam expectationem, sed mentem & animalium meum non est effusus ut, quæ apud me vel ignota, vel dubia erant multorum impietas, improbitas, & imperitia, iam nihil plane ac cum stupore meo constiterint? cum alii ad Lutheri, S. Viri Sanctissimi, injuriam referrent. si quis requireret virum bonum, & argutiarum impatiens: Alii, turbari Rempublicam, clamarent, si germana integritas revocetur: Alii, expelli literas, nugarentur. si minus esset literonum: Alii alia calumniarentur, conquisitus ad id odiofissimis titulis. His equidem in mentem venere tot fortissimi Athleta, quos nihil potius stimulavit, quam recte conscientia mens, contra tam imprudentes & importunos impostores, que nunnquam creduntur neque adeo perniciose in Rempublicam animi, nisi levisculum quid in ipsis reprehendatur. Tum plane imponentes ita effe-

AD LECTOREM.

Vescunt, ut facile, quod reliquum est, impie-
tatis mysterium prodant. Videas eos pro care-
monia, ritu, syllaba non alter, quam pro a-
ris & focus dimitantes, donec paulatim denu-
dati, risus & fabula vulgo fiant. Id vero, quan-
possunt, cibent leoninis pellibus induiti, ne pau-
cores habeant, quos ruditus terreat. Ego ta-
men, quod nunquam literarium Theatrum a-
numo arrideret, facile me sum passus scena e-
iici, posteaquam cum Sourate Aristophanis nu-
bes coram constanter spectavi, vel, quod m-
agis decet, cum Christo meo ad tot putida-
mendacia obmutui. Eant illi, ac Deo se, sui-
que conscientius purgent. Eant, & suasm
querelas resorbeant. Eant, & tot spectatorun-
tot auditorum oculos, auresque obturent. Mi-
vero exiguum sit, habuisse iratos, quos nu-
confictos habeo, non quod ad meas nugas qui
quam mortalium sit ex iminandus, que nec
ruditionem, nec rerum usum ullo modo rea-
dent, sed quod non ea, qua reprehendi faci-
possunt, stilus, methodus, inventio, &
Verum Christ exemplar, vox, atque Cri-
consumeliose ab iis habita sunt, & exhibe-
qua tamen mira loquacitate omnibus fabri-
suis obducunt. Exinde decretum erat, obtu-
scere, & abolere meas animadversiones, qui
& immatura nimis essent, & minus elabor-
ta, talesque omnino, que etiam bonis cora-
tisve nauseam facere possent. Qui enim dis-
muli

AD LECTOREM.

mulem meam rerum omnium ignorantiam, cum
in hoc formosissimo Divina machina amphithe-
atre non enclatras rerum possideam, cum mei
ignarus obserrem, cum sex titulos tot homini con-
cessarum scientiarum inspexerim? Sed excide-
runt tamen aliqua, nescio an vigilanti, an som-
nianti, ut est talium meus neglectus, ac, quod
mireris, reperti sunt, qui extemporaneas cum
Mundo felicitates intuerentur, homines na-
talium splendore, functionum amplitudine, lite-
rarum excellentia, morum integritate planissi-
me illustres, quorum aquitati, omni labore amoto,
benigne me audire, candide interpretari, Et effi-
caciissime consolari, est visum. Numerare possem
Proceres generosissimos, Theologos religiosissimos,
Politicos conscientissimos, Eruditos acutissimos,
quibus hac Christi imitatio digna visa est, qua
multorum pectoribus imprimetur, nisi mihi tu-
nus ille Archetypus Christus, ad pudefaciendos ir-
risores sufficeret. Laudandus tamen est Deus, cu-
jus Spiritus Verus contra mendacis, certus contra
vertiginis, solidus contra lubricitatis Spiritum
perpetuo dimicat, Et has sibi sedes eligit, quae etiam
in vidi & Mundi opponi possint Eos nobis ut servet,
augeatq; orandas devoce est, nedum falsam nobis
litatem admiramur, fictam religionem revere-
mur, in humana Politia seruumus, Et vanissima
literatura imbuimur, eos perdamus, qui rerum
optimarum laudatissimarumque dignitatem
arque decus nobis sarta conservant. Nam ut in
multis à veterum spiritu etas nostra describit,

AD LECTOREM.

Ita hoc nomine difficultior est, quod mire sibi placet, & illustria majorum ingentia quam infelicissime amularunt. Vnde multa nobis & multos fama obirudit, qui, si appendantur, atque mos possit Democritus dicere: tam parum ad pondera prisca avii faciunt. Atqui jurare illos audiatis, nihil se esse vel sanctius, vel aequius, vel ingeniosius. Si cerebri monumenta intuearis, mollem habent congestae, sed emortua terra: Si mores, multum ubique titulorum & ceremoniarum, cordis nihil: Si religionem, verbis nihil sanctius, opere nihil aque prophanum; quale ad vitium depinxit Vir divino zelo, & pia solidaque literatura Reverendus, Iohann. Arndus, sed ob id haud digne, quin imo Mundo dignae habitus; quales olim exercuit D. Iacobus Andreae, vir sua etate invictissimus, sed perinde ab hostibus & fratribus iniquissime habitus quales ille Sanctus Heros, Lutherus, est exercitus, omnium monstrorum domitor, sed in h. maxime anhelans. Hac enim demum lucta maxime Herculea est, cum optima, simplicissima rectissimaque ab iis, ubi minime expectabas, detorquentur: ut vir pius, hereticus; vir probus rebellis; vir eruditus, barbarus; vir candidus fatuus audiat, & his nominum terriculantis vulgo imponatur, quo is incomposito clamore & strepitu sese opponat. Qui integramente dolor nisi a Deo ipso Spiritus fortioris afflatus ieiatur, & paucorum aliquot, sed solide be-

AD LECTOREM.

xorum applausibus , hortaminibusque mitige-
tur , arma abjicere , fugam capessere , specus
eligere , hominibusque plane irasit multis per-
suasit , Et fortissimos quosque tentavit . Usque
adeo miserum est , Mundum medicare ; cuius si
tot morbi essent , quot homines , tolerabile id fo-
ret , nec certa desperationis : at in eodem homi-
ne tot symptomata quotidie animadvertere , ut
nescias , quid tibi , ne dum fratri credere possis ,
id vero est sero deplorandum . Nam qua feruen-
tissima sunt , facile repescunt ; qua candidissi-
ma , obfuscantur ; qua limpidiissima , turbantur ;
qua simplicissima , permiscentur Mundi con-
tagione , qua nullo etiam nostro sensu inficit ,
Et se insinuat . Exemplo nobis esse possunt D. E-
rasmus , Et Philip. Melanchthon , divina uti-
que Et illustria ingenia ; sed minus ad Mundi
ictus ubstinata : cum interim D. Lutherus , Et
Iohann. Brenz : omnia perfringerent . Ita hodie
quisquis de Mundo bene sperat , quisquis latum
anguem cedit , iam sui partem prodidit . Nec e-
nim culnus ullum pectori sacrato infligere po-
test , nse blanditis vel promissionibus : minae
plagaque omnes , scelut in solido , resiliunt . Pra-
et autem quosdam habere pugna socios , ne
lum vires nobis subinde deficiunt , Et sudor
arnis Spiritus robur extenuat , alit atque alit
ed integrare eam possint . Quo certe consilio Deus
optimus singulis seculis aliquot simul Athletas
excitat , qui succenturiare sibi infictem pos-

AD LECTOREM.

sint: quoniam unius hominis nec esse vult, ne
decer ultra humana facinora praestare, ut mem-
bra nos perpetuum, nunquam capita agnosca-
mus; eosdemque in variis terra plagas disper-
fir, ut undique Veritas & praestare possit, &
eundem spiritum admirabili consensu probare.
Neque enim ullus est terrae angulus, ubi Deus
non spiraret; neque mundus unquam tam erit spi-
sus aut densus, quem transpirare Calicus affla-
tus non possit. Hinc videas inter medios strepe-
ros, silentes; inter duros mites; inter superbo-
humiles; inter ebrios sobrios; inter libidinosos
castos; inter avaros, liberales; pene dixeris
in lupanaribus pudicos, in adytis lenones in-
terdum reperiens, in cauponis jejunitia, in fa-
nis Bacchanalia haberi; orare prophanos, bla-
phemare Sacros: usque adeo Christus ubique
bonus est, Mundus scelestus ubique; ut diffid-
re Deo nunquam, fidere Mundo nunquam
ceat. Hec apud te prefari libuit, Christiani
Lector, ut audires, quibus gradibus ad hunc
inusitatum scribendi genus pervenerim: Exci-
tabit nempe dubitatio, edocuit experientia
confirmavit bonorum consensus; sed mox exci-
pit malevolentia, irritabit impudentia, sed
vit rerum humanarum contemptus; iterum ex-
cavat generosus candor, qui inter medios Mu-
di turbines hinc inde dispersus inclamauit: et
ut parerem, hac Mimica, sed innoxia ve-
proa,

AD LECTOREM.

prodit, ut risum potius caperatis illis mo-
rem, quam bilem. Volui autem velut per lu-
sum hominibus ostendere, quomodo Discretas,
sive summum illud Verum & bonum per omnia
humana se diffuderit; quomodo homo ex hoc
suo carcere ad illud contendat & eluctetur.
Nam hic Religio, sive mutuum inter Deum
& homines pactum urgetur: hic Probitas, si-
ve hominum inter se ligamentum exigitur: hic
Eruditio, sive anima nostra excellentia com-
mendatur. His tribus, veluti fidibus, solo-
lum meum constat: in his per tot & variis
compositiones oberro, quas, si rei Christianae
expediret, in infinitas nullo labore continua-
verim: usque adeo facile est, nos debiti nostri
multipliciter admonere. Duo tamen hominum
genera admodum extimesco, nimios Rhetori-
cos, & nimios Dialecticos; quorum illi mihi
persuasum volunt, quicquid volunt; hi ex
me factum volunt, quicquid volunt. Nam
cum illi inter credulos jam emerserint, &
obtinuerint, nihil erubescunt jam mihi persua-
dere, Lupos sibi indixisse jejunsa; Vulpes
cum anseribus reconciliatas, graculos in luscias
transmutatos, & quid non? frigere tem-
pore, urere glaciem, dealbare carbones, ob-
fuscare cretam; omnia suo loco, suo ordi-
ne, sua perfectione esse: quibus si oculos, au-
es, nasumque oppono, indignantur, audere
quem-

AD LECTOREM.

quenquam obloqui, aut de religiosissime, probatissimo, ingeniosissimoque seculo conquerit. Hi vero adhuc inquisores sunt: Nam non satis est, acutissimis Syllogismis mihi cornua affingere, sed perduellere etiam, & hereticum facere nihil tale advertem possum. Sic enim argumentantur: Gradus nos sunt indigni conferendi: Ergo posthac omnes Ordines commiscebimus. Studiosi sunt in linguis erudiendi: Ergo ad Garamantas alegabimus. Sumptus non sunt prodigendi: Ergo non nisi suatores posthac habebimus. Tirulorum catenæ sunt barbaræ. Ergo, Carolstadiani in posterum erimus. *Amplius*: Homines non sun pecudum instar habendi: Ergo nemo herulus ultra erit. Corpus non est saginandum: Ergo nosmet suffocabimus. Proximus est diligendus: Ergo Fraterniæ aliquam ordine mur. Libertas est appetenda: Ergo omne muros perfringemus. *Amplius*. Noli blasphemare: Ergo Anabaptista es. Noli semper epulari: Ergo Papista es. Noli mœchari. Ergo Enthusiasta es. Noli nugari: Ergo Svenfeldianus es. Noli idola colere: Ergo Calvinianus es. *Quo me fertam?* Onus ero, si haec Conclusiones non tam falsa, quam illi verissimas jurant, verissimæ in publicum emitunt. *As ego tales citius homines nihil,* & Republica pestilentes *Vincordatio tum persuaserim, tum concluserim,* q-

AD LECTOREM.

nihil erubescunt, contra suam & totius Auditoris conscientiam, hominis eundem Deum collentis, ejusdem Christi characteres ferentis, eundem Spiritum spirantis, eandem Religionem profidentis, eadem leges agnoscentis, eisdem patria servientis, idem Cælum sperantis, innocentiam nondum auditam, atrocibus & virulentis conjecturis, conclusionibus, & condemnationibus impetere; nisi me infamia eorum misereret, qua jam iam apud Christianos omnes, ob prophanum facinus laborant. His nempe fructus sunt temerarii iudicii, ad quod Satana instinctu, carnisque nostre superba præjudicio properamus, quo à Christo nostro abimus remotissime. Nam quisquid inspicimus, aut degustamus, aut obiter percurrimus, smo quod ab aliis accipimus, denique cuius interdum nihil omnino nec vidimus, nec audiimus, id maxima virulentia dijudicamus, & ob unum alterum & vocabulum sinistre intellectum ad orcum dericimus, vel sane, quantum per nos licet, in visum reddimus: cum paulo post appareat, quam turpiter decepti, abrepti, profutati etiam nostra stulta divinatione simus, quam facti in alienā integritatem cæco impetu iniuris. Itaque sic sentio: nunquam nos iniquiores, quam cum conscientiis dominari; nunquam infeliores, quam cum liberas linguas cohibere; nunquam ineptiores, quam cum cordis penetralia scrutari; nunquam magis temerarios esse,

quam

A D L E C T O R E M .

quam cum ignota nobis ē inexplorata iudicare volumus. Nihil enim aque primum est, quam à pessimo decipi. Et de optimo quoque male suspicari. Malum namque scrupulosius amulatur bonum, quam bonum mali similitudinem evitat. Hinc candor, veritas, libertas, rebellione proxima videntur: Hypocrisis, impostura, adulatio, obedientiam summam referunt. De me id aiso, prudere, Et credere, quod deullo homine unquam iudicaverim, cum nesciam, an rem aliquando tetigerim, certe plerunque longe aberrasse sciam. Id puto aliis etiam eventre posse, qui utinam Et agnoscerent persculum, Et imposterum existarent. Quae contra me ipsum dicta Et conclusa sunt, nunquam me vel procul tetigere: qui mentis errores vere fuerunt, latitarunt. Quid si in aliis idem fiat, Et Deus velit nobis ita illusum; ut, qua in propatulo sunt, non videamus; de absconditu vero ridicule nugemur? Amemus potius, qua una res dona nostra amplificat, ne vos extenuat, secreta elicit, Et manifestis delectatur nam dum odimus, nec bonis proximi uitimur nec mala eius existamus, nec arcana assequimur, neque patula dextre ob internum nostrum mororum iudicamus. Sed desino. Christiane Lector, Et me tibi commendo, quem spero non fore ex iis, qui verissima negare

certij

AD LECTOREM.

ertissima disputare , impudentissima committere , & in sordidissimis triumphare non eruerunt , quorumque vox una atque perpetua est : Crede , tace , da , tene , sequere , male , fer , patere , & qua sunt alia tyrannicis vel religiosa vel prophana verba : sed qui a uno candsdo , & nequaquam libore occupato , quod in his meis iuvenile , castiges ; ineleans polias ; dubium solvas ; erroneum corras ; durum mitiges ; verum probes ; bonum fasas ; mancum suppleas ; & quid me post hac elis , moneas ; qui Augustanæ Confessioni in Concordiæ Formula repetitæ addictissimus ,

UM EA OMNIA MEA CONSENIRE VOLO , ET DISSENTIENIA REPROBO ; qui que tam sum amice admonitionis , & fraterna Correctionis videbamus , quam atrocissimarum Calumnarum contendere esse parvissimum . Oro te aque per Chrsstum nostrum , ut si quem in te conceperisti amoris candorisque puriorum affectum , eum ad emendandum me , dirigen- um , stimulandumque in Domini via adibere fecis , ut per hac tyrocinia mea , te co- uite , te etiam manuductore , ad mascotum CHRISTI nostri exercitia ascendere .

adversas mundo partes , qua ore , qua

stilo,

AD LECTOREM.

qua stilo, qua opere, tueri, denique inter fi-
deles Crucifixi servos, numerari aliquandi-
queam. Vale in Christo, Christiane Le-
ctor, & aquitate pro-
fice.

APC

A P O L O G O R V M
C H R I S T I A N O R U M M A -
n i p u l u s p r i m u s .

Seneca.

*In eodem prato homo Florem querit, bos her-
bam, canis leporem, siconia lacertum.*

B

I. AEQVI-

I. AEQVILIBRIVM.

SOLOENT HOMINES PESSIMO more, si quem amant, omnia ejus, etiam nugamenta, admirari; si quē exosum habent, omnia, etiam laudabilia, abijcere. Huic remedium allatura Philosophia, Morum regina, bilancem suspendi in rationis atrio jussit, hominisque hinc bona, illic malalibrare, ut, quæ pars alteram deprimeat, homini vel laudi, vel vituperio foret; præfecitque bilanci Archimedem, Statices peritissimum, ne ullâ parte iniquius judicium vulgi invalere possit, & innocentem onerare. Sed patūm profecit Philosophiæ sollicitudo, nec persuaderi hominibus potuit, ut laudarent, quos culpan-
dos; aut reprehenderent, quos suspiciendos sibi sumperant. Uni ex verioribus Christianis faciliè assenserunt, cùm bona quæque S. Spiritus munera honorarent; mala quæque, velut Satana insidias, commiserarentur, ac inter hec fratren-
sive proximum suum, qualiscunque is esset, pa-
tienter ferrent, & prudenter emendarent. Interrogati, qui possint hoc carnis paradoxū sibi im-
perare, responderunt: Facilemè: Esse enim cum
homines beneficos, bonos amabiles, malos notabi-
les, amicos comites, inimicos præceptores,
apertos confidantes, fucatos
vulgates.

2. ALCHYMIA.

ARS illa divinitatis æmula, quæ tarda Naturæ incrementa corrigens, ingeniumq; Solis lento & vitali calore imitans, Mercurium, metallorum omniū Embryonem, per altiores spheras ad sublime aurifastigium agit, cùm profundum patrimonij alueum exhausisset, sordere cepit simul & esurire. Unde à modestioribus irrisa; petulantioribus, maledictis petita; severissimis, pœnas merita judicata est. Accedebat adulteratæ monetæ, imposturarum, aliarumq; fraudum suspicio quæ decoctores frequenter comitari solet. Interrogata tamen, qui felicissimus puluis pertot artes, tantamque solertiam natus tam jejunè pasceret? Illa suspirans, & Philosophorum involucra, & vitream vascolorum fragilitatem, & cœli tardiorem concentum, & terræ impuriores mixturas accusavit. Quæsita, qui maledicæ plebis contumelias ferret? respondit; Nudâ spe, & curiosi animi voluptate. Interrogata, anne doleret sumptus perditos? Subjecit: Gratis in Naturæ secreta nemini pervadendum. Quæsita, quid nunc ægerrimè ferat? respondit: quod cessantibus opibus sacer ignis quoque cadat. Interrogata, quid tandem reliqui haberet? respondit, Medicinam, qua famæ; mendicitatem, qua fami consultura; sed & mendacium, quo simplicioribus fumum venditura sit.

3. ANTI PATHIA.

Habet Natura suas debitas laudes, tum obſlutaria rebus creatis īndita, tum maximē etiā ob Alexicaca venenatis & pestiferis opposita. Eas verò meritō exolvit homo, creaturarum si-
ve princeps sive interpres : unde, laudatissimo
inſtituto, anniversarium gratijs Naturæ agen-
dis indictum est. Ibi pr̄terſalia acceptum ferim⁹
Naturæ conditori, quod Tyrānis oppoſuerit tra-
gicos casus, qui ſuperius in alicujus judicij re-
tentiam incutiant ; & Atheis miracula, Satanæ-
que æmulationem, quæ Deum eſſe evincant ; &
Absconditis conſcientiam, qua internè rodan-
tur ; & Sciolis Naturæ abyſſos, quarum ignora-
tione pudefiant ; & voluptuarijs morbos, unde
in medio impetu coherceantur ; & Avaris fortu-
nam, cuius malignitate inopinatō evertantur ;
& Ambitiosis riſum, cūm alijs haud paulo fiant
habeanturque minores ; & Superciliosis liberta-
tem, cuius invicto robori nullum infame silentiu-
m, nulla turpis adulatio, nulla ſtulta creduli-
tas, nullum ſceleratum ſeruitium imperari poſ-
ſit : Denique Satanæ potentia Crucem, qua ar-
matus Christianus, veluti Hercules, clavā, om-
nia infernalia monſtra debellare valeat.

4. ARABICA LINGVA.

UT artium inter ſe, ita & linguarum perpetu-
eſt & implacabilis invidia, atque æmulatio
Nam, quia Logica auram popularem obtinet
Physica & Matheſis ſpretæ ringuntur. Sic qui
Latin

Latīna lingua ubique insolenter se effert; Græca, Hebraica, Arabica, & aliæ haud paulò antiquitate nobiliores, sui contemptum iniquissimè ferunt. Nuper sanè in apertum conflictum, clandestinum odium erupit. Nam cùm Arabicā lingua aliquot tyronum, ac inter eos laudatissimi alicujus senis, institutionem tribus tantum mēfibus absolvisset, idque publicā fide restare tur, non potuit abstinere, quin Latīnæ linguae, malevolæ suæ, cùm socordiam, tum malam fidem expofobraret, quæ juventutem immenso sumptu per decennium & amplius distinxeret, nec post infamem illam moram operæ & impensarum pretium, nisi ratissimè, ostenderet: Insuper nisi vocabulis & formulis ad tumorem usque ingestis nullâ rerum elegantiorum, rariorūq; cognitione, nisi pauci os adimpleret, ac omnino præter coaxare, sapere nihil, aut scrutari Mēndum edoceret: Quæ ut audivit Latīna lingua, nihil commota effusè risit, &c. Õ misera, inquit, quam frustra nugaris! Nam ego mihi jam dudum homines ita devinxī, ut si seculum pluribus meis impendendum sit, breviusculum id Grammaticis videatur: quoniam id jam usu receptum, ut quisq; vel balbutiat latīnè, ex publico alatur.

S. ARNDVS.

JOH. Arndus vir Christianæ justitiæ exactus custos, cùm in provincia sua bonorum operum tributa diligentius exigeret, accusatores suos reperit. Nam cùm quorundam Præsidum

conniuentiâ leges virtutum laxarentur, & Æratij charitatis inopia in carnis sterilitatem coniceretur, permultis ea vivendi ratio allubuit, quòd satis esset, se Fidelem subditum prouinciare, de cætero suo modo vivere, nihilq; in publicum conferre Itaque Arndus, quòd antiquissima jura, constitutiones, legesque quasi erueret, erosas perpoliret, easque omnino servandas graviter imperaret, jam intolerabilis creditus, Sophistæ, Hypocritæ, & Epicuri calumnijs petitus, causam dicere coactus est. Actum patuit, quām Deo curæ integritas, vitæque reætitudo esset. Ita enim subito bonorum passim omnium animi ad Arndum conversi sunt, ut probato undique disciplinæ servandæ instituto, nihil pronunciare necesse fuerit; sed publico consensu oblatrare huic homini facinus & opprobrium sit creditum.

6. A S T R O L O G I A .

Astrologia, quæ aëri, terræ, mari, eorundemq; incolis severissimis legib⁹ imperare solebat, ac humano in primis generi dura atque inexorable credebatur, cùm nuper Christianorum gregi nescio quid tributi imponeret, turpiter explosa est. Est autem hoc hominum genus jam ab antiquissimis Israëlitis non tam contra auguria, aruspiciaq; & per similes sortes, sed & ipsa astræ contumax, & imperij absoluti impatiens: Unde ad paganos etiam vicinos contagione serpente nonnullis cordatioribus defectionem persuasit. Id ægerimè tulit Astrologia, cumque trigono suos, quadratos, sextiles, oppositiones, cūctosq; aspectu

aspectus exarmasset, & Castrorum schema dudicari posse, Christianis adversum locasset, bellum palam indixit, imbribusque, grandinibus, fulminibus, & meteoris alijs limites vastavit. Sed Christus, convocatis in Fidei propugnaculum suis, securos esse ac bono animo jussit. Nam si maximè pereat, quicquid extra muros; hanctamen arcem invictam; sed & annonam ad huius vitæ periodum sufficientem esse: Hac se continerent, qua si egredierentur, non per se ultra stare, ne à Marte, vel Saturno, vel Venere, vel Mercurio interimantur.

7. BERMANVS.

L Aurentius Bermannus, vir non minus literarum, quam rei metallicæ peritissimus, cum ex profundissimis puteis & subterraneis regnis ad superiores enixus esset, visurus, quid Martyrum Ruffini atq; Albini ossibus, tam insano labore & reluctantibus Dæmonibus, per tot machinas effossis extractisque honoris hieret; rebus expiatoris, plurimum confusus est. Nam cum videaret, variè eos, prout in homines inciderent, puta superstitione, prodige, impiè, sordide, impure, negligenter, serviliter; raro liberaliter & decorè reliquose quam rarissimè haberi, obstupuit tanta pericula, fætores, & Sisyphia veluti supplicia,

— ubi, Dite Giso,
Pallidus fossor redit. erutoq;
Concolor auro:

Ob id unum sustineri, ne unquam malefacieди irritamenta desint, & vita nostra fabricandis Lethi instrumentis atteratur: itaq; se jam posthaec nec

APOLOGORUM

Marisuccensere, quod temerarios homines deglutiat; nec Berchtoldo Nigro, Bombardarum inventori perniciosissimo, cum res innoxiae, ac suâ naturâ perutiles, hominum malitiâ in mera tormenta, venena, onera, & infelicitatis cunctas species, non Chymicâ arte, sed Midæ stoliditate convertantur.

8. BE SOLDVS.

CHRISTOFERUS BEFOLDUS, qui nihil nescire creditus est, postquam Divina humanaque propriorum omnia evolvisset, inopinato ausu omnem scientiam ejuravit. Id variè acceptum, ab æquissimis modestiæ ascriptum est & collaudatum. At ille seriò id amovit, fassusque est iterum atque iterum, se nihil scire. Nam in illâ vastitate rerum humanarum ne titulos quidem infinitarum sp̄ecierum perlegisse, tantum abesse, ut naturas eorum penetrârit. Satius itaque esse, ad Christi incunabula & pr̄sepe cum simplicissimis pastoribus properare, quam hac noctis caligine, & aëris intemperie, inter ovium balatus, & canum latratus, luporumque insidias, foetorisque graveolentiam, ad caulas vigilare, horre re & frigere. Stetit sententia: at non ubique obtinuit. Riserunt enim sacrificuli: blaterarunt Vocabularij: increparunt Politici: murmurarunt rabulæ: perstriaxerunt pinguiculi: dijudicarunt supini. Cumque publica esset fabula, ille nihil commotus, nihilque mutatus: præsciebam, inquit, quid oneris mihi cum Christo imposuem,

9. CALVMNIA.

CAlumnia, triceps, mordacissima bestia, dum
sibi, proximo, & auscultatori nocere satagit,
quemcunque officij sui iter facientem conspicit,
magna ferocitate invadit. Ejus vero haec est
natura, ut minus acuminatos dentes habeat, mi-
nusque rictum stringat; unde, si quis corpore so-
lidior, dentes parum imprimat. Sed caudam ha-
bet productam, quam per impura trahens, & ob-
scenis inquinans, ijs infligere solet, quos lacerare
non potest, atq; vel vultum ipsum, vel sanè ve-
stes maculare. Novit autem has fordes apud
plebem noxiam esse, & invisam reddi ipsam etiā
innocentiam, neque facile detergi posse hanc
spurcitiem, maximè si occipiti aspergatur, cum
nemo vel spongiam suppeditat, vel abluendi o-
peram suam addicat. Accidit, ut in Peregrinum
terræ, sive hospitem incideret, ac nequit quantum
tentatis dentibus, more solito hæreseos, rebelli-
onis, curiositatis, diuagationis, maledictionis,
dissolutionis, ignorantie, imposturarum, singu-
laritatis, &c. stercore contaminaret: quod ægre
ferens homo candoris, nitorisq; Christiani stu-
diosissimus, cum hospitalitatis humanæ jus ad
ravim usque surdis inclamaret, patientiâ in justâ
iram versa, flagellum ex vero liberoque contor-
tum apprehendit, bestiamque à cauda ad aures
usque egregiè diverberavit. Quæ ululans & A-
cheronra movens, cum ubique ridearetur: Eheu,
inquit, quæ durum est, post aliena falsè cian-
culum traducta, mea verè publicata exaudire!

IO. CAMPANELLA.

THOMAS Campanella, insignis artifex, Archimedæ machinæ æmulatione, automa monarchicum fabricavit, quo motus Solis ab Occidente orientis ingeniosè repræsentaretur: idq; Philippo 2. Hispano, &c. cunctarum gentium pro parenti, inter tetrum Orbis monarchas potentissimo, Numinе Dei electo ad sparsa imperia congreganda, &c dedicavit. Jucundum utique spectaculum, cum Galliæ, Germaniæ, Italiæ, Angliæ, & persimiles rotulæ sese mutuo insigni artificio exciperent, & Punicum illud Solare corpus supra horizontem elevarent. Id opus Indico auro fulgidum, & Morphei penicillo variè pictum, cum ad Magnum Mundi Monarcham Albani & similiū aliquot ministerio deferretur, cum importunum mare Anglicum vix evasisset, nescio quo infelici casu rheda, qua vehebatur, in medio Belgij corruit, opusque inestimabilis pretij perfregit. Qua ministrorum negligentia supra modum irritatus Philippus, cum frustra Occidui Orbis artifices implorasset, justo dolori, decenti- que pudori aliquaudiu indulgens, tandem in summi artificis, D E I, sapientissimâ machinâ acquievit.

II. CARDINALES.

THOMAS Wolsenus, Carolus Lotharingus, & Antonius Perenotus, orbis Christiani turbatores Cardinales, & malorum Triumviri, ex Orco in terias emissi, ut pacem publicam Plutoni tantopere noxiam disturbarent, - ut primū lucem

Iucum aspicerunt, magnâ trepidatione ad supplicia sua retrò properarunt. Nam seculi Luem intuiti, unde tot Politorum examina, legionesque fœcundo incubitu producuntur, cum omnium etiam impuberum ore *ratione distato* personaret, religio, integritas, fortitudo, &c. sordecerent, sibi inter tot scorpiones metuentes, nihil suâ præsentia, nihil consilijs aut novaculis opus, omnia universalem aliquē interitum minari, constâter asseverarunt. Nam decrēpito hoc & dēlito seculo jam non amplius infernales portas circa cardines verti; sed deiectas Politorum *impressis* diductissimo rictu immensam turbam intromittere. Id audiens Pluto: validè, inquit, administris meis obstringor. Nam ut Cardinalibus debo Carbones; ita flabellis hisce Politis flamas.

12. CEREBRVM.

THomas Garzonus, celebris & perdoctus Mimus, cùm ludos éderet, voluit & theatrū suo ingenio extructū, & spectatores nō nisi suo arbitrio admissos. Itaq; nec Romani Curionis versatile, nec Zwingeri portatile placuit; sed plumeū volatile theatrum allubuit. Ei affixit varia ingenia, bona mixtim malaque, hinc quieta, bellicosa, læta, faceta, arguta, astuta, vivacia, subtilia, intelligentia, virtuosa; illinc vana, volubilia, curiosa, iracunda, violenta, otiosa, stupida, insipida, timida, obtusa, oblivious, inepta, simplicia, vacua; alibi mordacia, scholastica, sciola, gloria; alibi mascula, constanza, libera, resoluta, sagacia, universalia,

gravia, cabalistica; alibi spurca, ignorantia, malitiosa, adulatoria, dissoluta, intemperantia, vitiosa; alibi Phantastica, litigiosa, perversa, dura, melancholica, Alchymistica, Astrologica; alibi evagantia, furiosa, terribilia, obstinata, desperata, atque, ut finem tandem faciam, alia plura, in classes sedesque suas ordine distributa: quæ omnia spectare fabulas, quas fecisset, & dijudicare voluit. At illi tam opinionibus, quam capitibus numerosi, diuersique, cum multo exerto, mutuâ lanienâ scese, & Theatrum, & Choragum peritus absumperunt.

13. CHRISTIANI.

Religio Christiana cùm hostium frequentes minas & assultus formidabiles quotidie audiret, suis rebus prospectura, lustrare cives, & arma eorum explorare decrevit. Actum supra fidem instuetissima omnia reperit. Nam & ingens erat armatorum exercitus, & corpora roboris minarumque plena, & arma, quibus expeditissimè utebantur, omnia radiantia. Sed cùm proprius accederet Religio, parum absuit, quin exanimata conciderit. Quod enim ferrum chalybsve credebatur, nugæ erant; gladij ex verbo rum plumbō, thoraces ex syndone Voluptatis, galeæ ex cera vanitatis cristatae, scuta ex opinio num papyro, hastæ ex conjecturarum arundinibus, vexilla ex aranearum telis Philosophicis confecta, tum tormenta Cannæ Indicæ erant pulvis semen papaverum, pilæ vitreæ: quæ omnia, venditis tribunorum sociodiâ veris armis,

sc̄pse.

irreperant, ac è contra antiqui etiamnum roboris fidei, a naturæque milites ridiculos fecerat. Cùm itaque Religio amarè lamentaretur, universa concio bono animo esse jussit : se enim ad supremum halicum fidem probaturam. At illa : Quid mihi fides, inquit, vestra proderit, cum opera inutilia erunt? Juro enim vobis, cum olim nudos & inertes in aciem producerem, unum martyrem vel exoriatum præstitisse centum vobis inauratis, argentatisque loricis obductissimis.

14. CHRISTIANVS III.

Christianus 3. Daniæ Rex Christianissimus, quod peccata sua Concionatoris genibus advolutus, confessus, neque ullo honoris titulo absolvì se passus esset, superstitionis ab Evagelicis notatus est. Quid enim, aiebant, si ad priorem illam nostri abiectionem, quam Papa nequiter impetravit, relabamur? quid si factorum ministris nova res feriendi cornua imponamus? quid si Rex nihil a plebeio differat? At ille heros parum turbatus, hunc se honorem Deo debere, libenterque dare, ingenuè est confessus : ne enim se Regem procumbere, sed peccatorem; nec à homine absolvì, sed à Deo. Diserent autem, qui Evangelium jactitant, nos neque à reverentia Dei, neque ab ornatu factorum, neque à subfido pauperum, neque à jejunijs carnis, neque à devotione corporis, neque à castitate matrimoniij, neque ab exercitijs virtutum, sed à tyrannide tangitum Pontificiâ liberatos esse : Qui se-

14 APOLOGORUM
eūs faxint, exuissē quidem Anti-Christilora; at
induissē Satanæ compedes.

15. CIRCE.

HOLLANDORUM navigationibus nova terra de-
tecta est, vastissimæ latitudinis, & quæ mi-
rum dictu 9288000. miliaria complectitur. Nec
ab hominibus, nisi rarissimis, sed infinitis bestiis
inhabitatur; quas tamen aliquando rationē ha-
buisse, & à Circe, magnâ Reginâ, transmutatos,
has sibi larvæ sumpsisse aiunt. Illis mira absur-
daque vivendi ratio, nec alia voluptas & æsti-
matio, quam sordidissimaru terum. Unde qui-
quid cœlum demittit, abhorrent, nec nisi terre-
nis vesci volunt, ijsq; inquinatis. Lucem omnem
aversantur, & impingere in tenebris ac collidi
gestiunt. Sono, fumo, umbris, spectris, & simili-
bus unicè delectantur, nec patiuntur à reb' ipsis
tangi, decipi amant, & deceptores colunt, verum
honestumq; penitus proscribunt. Hoscum To-
bias Adami, Orbis felicissimus peragrator, esset
intuitus: Verissimè, inquit, Os habent, neque lo-
quuntur; oculos habent, neque vident; aures
habent, nec audiunt; nares habent, nec olfaci-
unt; manus habent, neque tangunt; pedes ha-
bent, nec ambulant; nihilq; suo gutture sonant.

16. DESIDERIUS.

HABENT exempla magnam vim, bonas mentes
ad virtutem excitandi: unde Religio persepcè
solet Sanctorū vitas juventuti explicare, & ostē-
tare invictum robur; sed & imaginib. conservare
memoriam. Hinc Sacrarium Latinum plenū est
repræsentatione laudatissimorum actionū, qui-
bus

bus beati Dei amici in hac operum palæstrâ fortiter se exercuissent; & donorum Dei luce coruscassent. Habet autem illud certas suas distinctio-nes, quibus vitæ humanae gradus exprimuntur, ac in porticu quidem, ut aliquos recenseam, ostendit Liberium, Vitalē, Hilariū, Felicē, Fortunatū, Be-nedictū. Si ingrediaris, apparent Alban⁹, Germa-nus, Candidus. Interius visuntur Severinus, Ju-stinus, Constanti⁹, Maxim⁹. Propè adyta reperi-untur Prudentius, Vigili⁹, Servatius. Ipsa adyta custodiunt Vincentius, Valentin⁹, Victor, Poté-tianus. Sed in meditullio effulgēt Bonifaci⁹, Be-nignus, Mansuetus, Modest⁹, Clemens, Pius. Ce-terū his omnib. præst Sanctus Desiderius, ut juventus Christiana moneatur, Dei amicitiam, & carnis victoriam virtutumque gloriam, non nisi preci⁹, lacrymis & suspirijs posse impetrari.

17. D O S.

CVm Matrimonium permultis grauibusq; ac-cusationib. laboraret, & dicacissimus quisq; Philosophorū in eā lingua acueret, illud exami-natis apud se cunctis querelis animadvertisit, Do-tis, ministræ suæ, insolentiâ plurimos offendit. Nā cuicūq; feminæ faveret ipsa, subito sumptuosas, difficiles, delicatas, ac omnino intolerabiles fieri Itaq; ablegata hac intractabili ancillâ, Pietatē ex Virtutū familiâ conduxit, ratū, hoc modo satis-fieri hominibus, & tranquilitatem reddi ædibus posse. At longè falsum est. Nam ut ut Pietas om-nes benignè, & placide advocaret, remq; dome-sticā procuraret dexterim; tamē, ut primū est animadversum, abesse illa festivitatū, voluptatū, vanitatumq; administram, sobriè posthac, fru-

galiter & sine strepitu vivendum, laborandumque, non desit murmurare & tumultuari, quam Dos officio suo restituta esset. Ab eo tempore elatior reddita, omnem Matrimonij Oeconomiam sibi vindicavit, administravitque impotentissime.

18. ENENKELIUS.

Georgius Acacius Enenkelius, Liber Baro Hoheneccius, qui juvenis supra senes sapiebat, jam vir factus, incivilior Mundo creditus est. Nam cum hic solenne suum Vanitatis epulum daret, atque ille inter heroas vocaretur, minus, quam pro famâ, Magistro Cæremoniârûm satisfecit. Nec enim vestibus ambitionis nitebat, nec fercula avaritiæ gustabat, nec merò eruditioñis inebriebatur, nec colloquia impietatis miscebat, nec Symphoniacis famæ delectabatur, nec choreas inanitatum ducebat, neque ullâ parte convivarum moribus streperis se aptabat. Id cum neutquam affectatum videri posset, eius misertus Mundus, clam Medicum, Ph. Mornæum immisit, qui morbi latebras indagaret, adderetque salubre remedium. Is verò cum rationis sanitatisque plena omnia reperiret, exactius viæ insolitæ causas explorans, palam deprehendit, sacro spiritus motu nobilem animam regi palamque vel invitissimis Epulonibus est professus, nihil esse glorioius humilitate, nihil opulentius liberalitate, nihil doctius silentio, nihil ingeniosius simplicitate, nihil sapidius abstinentiâ, nihil agilius quiete, nihil fortius patientiâ, nihil denique liberius servitio Dei.

19. ERRARE.

EST in Experimentorum Collegio per amplius contignatio ijs assignata, qui masculis auctoribus speque suâ excidissent, habitata frequentissimè à Mathematicis, quos Círculi Quadratura sefellit; Chymicis, quibus Azoth evolavit; Mechanicis, quorum perennis motus quievit; alijsque ingeniosis ubi industria cum labore sumptuoso perijt. Eam fortè spectator transiens, Micrologus, suaviter ridere cepit, & nescio quam temeritatem cogitabundis exprobrare. Ecquis erro genius hos jussit (inquietabat) tritam inventorum semitam relinquere, ut in curiositatis devias aberrarent? Non tulit scommatis iniuriam Hieronymus Cardanus. Naturæ fossoribus prefectus: Et hoc pecus, ait, errare non potuit? Nimis angusta res est, non errare. Est enim nobilius quid errare & hallucinari, maiorisque conamini indicium, quam quod in humilem ac per lutum tractam animam cadat. Nobis tentare placet, tibi relinquere necesse est: nobis interrogare licet, tibi credere injunctum: nobis dubitate concessum, tibi parere debitum: nobis explorare liberum, tibi imponere mandatum. Itaq; me mineris nieminem præstantiorem artificem, quam qui errores suos doctus ante quod caveat, quam quod faceret, viderit. Nam qui per generosos lapsus omnia soluto impetu pervadit, hic & hominem esse se cadendo dicet, & quia nihil mediocre concupiscit, proximus tenentis summa est.

20. EXVL.

V Ertumnus cùm terras obambulans , nunc s
 Chiisti fidelem testem , nunc patriæ strenu
 Athletam , nunc Musarum pervagilē alumnum
 nunc Naturæ sagacem indagatorē , nunc ædiun
 fidelē custodē , nūc officinæ indefessum admini
 strū mirâ linguæ volubilitate mētiretur , ob idq
 fortunæ ludibrium , Satanę odium , Mundivè in
 gratitudinem , atque omnino dira duraq; perpes
 sum conqueretur , fraudi insuper bonorum te
 stimonio , & obsignatis literis fidem faceret , ma
 gna argenti vi simplicē condolentiam mulcta
 vit . Sed , ut mendaciū parūm sui memor est , cùn
 alia atque alia effutiret , in Sagacitatem ; nasutis
 simam feminam , incidens improvisis cassibus ir
 retitus est . Unde examinatus & fidiculis tortus
 cùm fabularum insignem numerum , & credulo
 rūm immanem turbam proderet , res risu , quān
 irā dignior reperta est . Nam utut hinc miseria
 simulatio , illinc condolētiæ humanitas sese mu
 tuò certatim provocant ; tamen quod exigua
 veritatis specie , aut rationis umbrā tot affectat
 lamenta niterentur , credibile fuit , permagnan
 dolo à simplicitate ansam traditam . Itaque mi
 rata hominum errores Sagacitas : Crediderim
 inquit , hanc lœvam mentem hominibus merito
 suo immissam , ut , quod dignis probisvè nega
 tur , avareq; impeditur , otiosi emulge
 ant , vel impostores emun
 gant .

21. FIDES.

C Atharus, Puritanus, & Lutheranus cūm fortē convenissent, & religionis suæ limpitudinem pro se quisque vel nominis indicio extolleret, ac Græcus quidem Theologiæ suæ subtilitatem, Romanus amplitudinem, Germanus soliditatē lepredicarēt; ille ingeniosissimè, alter sumptuosissimè, tertius tenacissimè, Deum colere gloriaentur; ille rationes, alter vires, tertius patientiam jactitarent; ille nobilitatem, alter senium, tertius liberalitatem efferrent; ille revelationes, alter miracula, tertius obsequium ostentarent, siu absque arbitris lis pependit, nec, qui judiciū ibi sumeret, facile reperit. Itaque consultæ Academiæ, cūm ille scientiam suam, alter opera, tertius fidem exhiberent, neque consilia inter se cōvenirent, novis obortis ambiguitatibus, negotiū omne suspensum est. Interea primus nugatur, alter superbiebat, tertius laborabat, cum quidam ex Christianis simplicibus interveniēs, ibi dubium hoc audivit, nihil præmeditatus: Quis hæsitet, inquit, Græcorūmne lubricitas, an Romanoī ambitio, an Germana fides præstet?

22. FLORIDA.

E St in Floridâ insulâ augustissimum templū, cuius picturę intus ingeniosissimè distributę, erum humanarum scientias & actiones omnes elegantissimè referunt, & spectatores nullā modestiā, voluptate verò infinitā brevissimo tēpore felicius, quā omnia Academiarū volumina eru- liunt, Eas, si vacet aliquando, aut nō sit ingratū, depin-

depingere lubet. Nunc porticum obiter descere visum est. Is utrumque dispositas tabellam statuis affabre factis, & in superiora paulatim ascendentibus habet. In dextri lateris in Grammatica se sifit, habetq; amicas duas Dilecticam & Rhetoricam: supra eam apparet Physica, cui Medicina & Chymia sociatae sunt, pol ea Matthesis conspicitur cum Arithmeticam Geometriam suis familiaribus: denique in festigio Theologia resulget, cui, ceu Reginæ reliquæ omnes aneillantur. Alterius lateris agriculturam exhibet, cum Pastoritia & Pistoria; inde Mechanicam, cui Metallica & Natica fidias manus porrigit; mox etiam Historiam, quam Chronologia & Geographia honrant: postremo Politiam, quæ unam Thcologam superiorem agnoscit, cæteras inferiores indicat. Supra portæ arcum nomen Iesu venerabile resucet, verum & bonum sibi vindicari ubique devinciens: infra nomen tabella oblonga, cum inscriptione: *Quid. se sic? ad tabulari bases, duo quadrati lapides, cum titulis, unde Suspiciendo despicio: altero: Despiciendo suspicio*, in quorum medio caput vultus triplici, cum symbolis: *discere, age, crede.*

23. F R E I D A N C K.

CHristiana Religio ut exercitatores habent sclopetarios, eos interdum ludicro certantem, præmioque proposito committit. Id cum non per admmodum instituisset, multi comparuerunt quibus spes erat ad scopum collimandi. Ijs juc

es præfecti Augustinus & Epiphanius, datique
ndices Flaccius & Wigandus, tum Notarius ad-
ibitus Chemnitius. Cùm aliquot diebus jacu-
arentur, rati circa centrum, plerique in margi-
ibus; scopus intactus repertus. Et excusatio-
um omnia plena, quibus ventus, sclopeta, pul-
is, & quid non? accusabantur. Circumibat sclo-
petarios ludio, cui Freidanck nomen, qui cum
repitaculo, & ridiculis rhythmis enormiter pec-
antes dedolaret. Is cùm videret simplices, atq;
deò pueros quàm proximè accedere, denique
afantem scopum attigisse, eruditos, ingenio-
os, celebres, potentes, artifices, & quoscunque
irgidos alios immane quantum aberrare, non
continuit scommata, & in vertiginem Sopho-
im vel Sophistarum liberè jocatus, haud ob-
curè invidiā sibi peperit. Id animadvertisens,
ihil mutatus, sed semper liberior: Quid irasci-
iini, inquit? jam enim non quid possideatis vel
imeatis, quid scripseritis vel legeritis, quid o-
inemini vel argutemini, sed quàm propè Chri-
tum scopum tetigeritis, quæstio est.

24. GLADIATORES.

VII. Calend. Maij, qui dies Fordicidijs olim
sacer, infestis animis cruentoque Marte con-
ursum est, nec ob lanam quidem caprinam; sed
em omnium maximam, Grammaticam. Nam
via Academiæ penultimum jugum alij produ-
erent, alij angustarent; nisi sanguine, res dirimi-
on potuit. Horribile est recitare, quàm fœda
ci facies apparuerit, cùm nebulosum, scelerat-
torum,

torum, sacrilegorum, plagiriorum, sycophatarū, phantasticorū, fanaticorum, monstrorū, falsiorū beanorum, sophistartum armi, rostis, ungulæ, & cadaverum aliæ partes sine personæ figura, numero & casu, multa sanie & factore aominabilia humum operirēt Id turpitudinis intuitus Tranquillus quæsivit, Quo jure, qualiter homines hanc immanitatē perpetrarent? Rsponsumq; tulit, Licere literatis, ob quamcum levē causam sese in hunc modum fœdissimè alaniare. Nā quod Cerdoni in Cerdonē, & licet in lictorem minime permittatur, ob artis immiam; id liberalium artium esse priuilegium, illiberaliter sese mutuò tractent. Abnuit Tranquillus, & consuetum illud Non finit esse fei subinde ingeminans, tandem conclusit: Non deri spiritū Christi agi, qui ob accentum vels labam Christianæ charitatis & mansuetudinis obliiti, hoc unum agant, ut maledicendo, mendendo, & larrando Caninam victoriā obtine-

25. HESSVS.

TObias Hessus, vir multæ, sed variæ famæ, i solito & omni medicinæ incurabili morbo exagitatus, tandem ad Deum redijt Convenere i ad cadaver experientissimi Anatomici, Vesalii, Platerus, Bauhinus, Fabricius, alij, ut tot malorum sedes scrutarentur. Secto apertoq; corpore, Cr repertum est sanum, & crux Christi purpurea pericardij tamen humor extraduce infectus periebatur, pulmones sacer spiritus permeaverat, ulceræ tamen Academicæ scientiæ animadverba sunt. Hepar Christianus virtutes in corpus u-
versus

versum elegantissimas diffudit, nisi forte ex cōtagione vitiū accessit. Lien dilectionis sanguinē optimū cōfecit, nisi quādo chyli malignitate est deceptū Renes, alioquin castissimos, nescio quę impura adeps copiosè circumfudit, quæ præter naturam nō sovare calorē, sed languefacere visa st. Fellis vesicula nūspīa apparuit. nec n. vel hotibus irasci potuit. Stomachus perf. Etissimē cōoc̄tionis deprehensus, qui calumniarū ferramē a etiā absuris sit. Cerebrum planè perfectū, quod curiositatis excrementa bene evacuarat. Sed & æteria omnia sana. Tum obstupescens Vesalius: Nisi Deus, inquit, hunc hominem Mundo mori, ac ab eodem interimi jussisset, immortalis futuus erat, quem Natura contra omnes malevolentias morbos invictum reddiderat.

26. HOSPITALE.

Uber pietas, ut quib. Natura iniquior fuit, ratio humana condolens subveniat. Itaque salutari consilio ingentibusq; sumptibus Hospitale s extuctū est, quibuscunq; vel cerebri nimium el minus, vel dilutio aliqua contigisset; longaue serie distincta conclavia, quæ variæ sortis malesanos susciperent. Ei præfecti Erasmus & Kaisersbergius, additusque, qui vices suppleat, Brandius. Cum nuper recenserent alumnos, reuererunt phreneticos, melancholicos, somnatores, ebrios, oblivious, stupidos, crassos, similes, supinos, fatuos, vitiosos, indignabundos, ridiculos, gloriosos, simulatos, lunaticos, amantes, desperatos, heteroclitos, parasitos, joculares, uriosos, bestiales, vertūnos, obstinatos, elusos, frivolas, extravagantes, furciferos, &c. cum ovis

& pullis, floribus atque seminibus, quibus dux
F. Rabelasius, Medicus ordinarius, pharmaca &
embammata applicat, & capita lixivio lavat
quicquid vapulet, & oleum operamque perdat
tamen decretum est, indignis, invitis, & relu-
ctantibus benefacere, quippe miseris atque mi-
serabilibus.

27. HOSPITALIVS.

Michaël Hospitalius, moderatorum consilicium Princeps, & reformandorum morum studiosissimus, Morvilleij vehementiam, & præ fractam vitiorum tenacitatem exagitatus, honorabilem missionem efflagitavit. Sed Aula solito suingerata, ut colore aliquo iniquitatem illinire delirij hominem accusavit, & cadaverosum sinem sine ullâ laborum memoriâ abegit. Id audiens Annas Momorantius, lentæ & cautæ prudentiæ, sed ingentis animi dux, vocatum a se Hospitalium multis ac benignissimis verbis est consolatus. Sic enim ferre nostra secula, prudentia delirium, pietas superstitione, patientia, vilitas, parsimonia, frides, temperantia, rusticitas, justitia fatigatio habeantur, neque quemquam facilius emergere, quam turpi abiectione in alto sedentis vanitatis sequelâ. Id ergo agimus, integerrime Hospitali, inquit Momorantius, morte nostrâ ac sanguine testemur delianostri fidem, dum illi infami transfigio sapientiæ suæ levitatem prodant.

28. ILLITERATI.

F RANCISUS PETRARCHA, vir nunquam satis laudatus, cùm inter literarum proceres magno consensu atque applausu, maximè verò Roberti, Regis Siculi eruditissimi, commendatione esset receptus, non caruit invidiâ. Etsi enim in Rem publicam merita ipsius jam publicè extarent, tamen quòd venationi Aristotelicæ, aut piscationi Sophisticæ, aut aucupio Logodædalo minus impetus videretur, retiariis nonnullis risui fuit. Convenerunt itaque quatuor, quorum primus iteras nullas sciebat, secundus paucas, tertius multas, quartus non paucas quidem, sed perplexas adeò, tamque incompositas, tantâ insuper levitate & jactantiâ, ut fortasse melius fuerit, nullas nosse. Hi collatis inter se sententiis, breuem definitivam tulere sententiam: *Petrarcham in literis, virum bonum.* Id ubi innotuit, res publicis vindiciis, ac in primis acerbo stilo, quo hilosophastrorum supercilium retunderetur, igna judicata est. At Petrarcha cùm audivisset solito hilarior: O utinam hoc unum verè dicent! Sit hæc, almæ Jesu, mea portio, ut bonus m. Nam ex literis nihil aliud quæsivi, quam ut bonus fierem: quòd si literæ accessissent, non prohibuissem: hunc cùm sine iis aut extra eas boni- is concedatur, equidem mihi & cunctis ingno- intibus de compendio gratulor.

29. IOHANNA.

Arthol. Chassanæus, magni nominis I. C. quòd in murium Heduensem Præfecturam

C vaftan-

vastantium causâ pervicisset, jam intricatissimis rebus par creditus, Romam, ut Johanni Octavo ablatum historicorum garrulitate virilem sexum restitueret, evocatus est. Non placuit causa circuinspecto homini, quod mammillæ & alia reticenda sequiore sexum clamarent: Verum tentandum aliquid pro sacrâ sede ratus, cum in forum venit, nihil rationis attulit; sed fæminam esse id verò constantissimè pernegavit. Monitus autem, quem veri colorem adferret, respondit. Non esse, cur à tam sublimi dignitatí fastigio ratio ulla requiratur, cuius verba sive affirmantia, sive negantia rationes sint. Iterum monitus, Deum ipsum suorum operum hominibus fidem facere, atque velut dare rationes prolixè, quam aliter ferant magnatum ratione differuit, quorum intersit, nivem atram, & carbones candidos, ignem frigidum & glaciem fervidam pronunciare, neque demonstrationem necessitatem unquam subire: Proinde crederem Virum nunquam fuisse Johannam, fæminam Johannem nunquam fuisse; nec peperisse vitur nec genuisse fæminam, sed Phœnicis more Johannem Johannam, Johannam Johannem mutuis vicibus produxisse, idque reliquisse mortibus dubii. Tum astans quidam: Credamus inquit: quoniam affirmando negandoque omni iniquitatis mysterium absolvitur.

30. KABALA.

SQ[ue]let Kabala apud Sophistas malè audire, vult affectatae obscuritatis & superstitionis c[on]fiositas

iositatis magistra; ob id etiam magis, quod Reginis & Paganis, quam Christianis familiarior. ed illa, impurorum societate remotâ, cum Theogis se probasset, jam famæ securior, illudere nperitis cepit, & stuporem garrulorum dederi. Quin etiam in publico beneficia sua jatavit, quibus omnes hominum ordines cumunitate afficeret. A me, inquietabat, habet Antichristus anathematum suorum terrorem, & Princeses absolutam faciendi potestatem, & Sophistæ & ignorantiae velamen, & Hypocritæ sui interiori Atheismi voluptatem, & Monachi suam oulentissimam pauperiem, & Jesuitæ suas se se fiduciandi rimas. & mulieres suum servile imperium, & Politici suam Chrysopœiam. Nam si ars, quibus talia perficiuntur, scriptæ extarent, uno hominum, id ut ferret crederetur adducetur. Nunc dum per Kabalam de manu ad anum, ab aure in aurem transducuntur, & multis eroglyphicis & enigmatibus, symbolis, aliisque ysteriis peraguntur, fit, ut hominum oculi imper obvelentur, aures obturentur, nares operantur, ora frenentur, manus vinciantur, tibiæ impediantur, corpora omnium miserrimo, turque servitio mancipentur.

31. LOTOLA.

Ignatius Loyola, maximis meritis in papyrus eum Coelum sublatus, cum per omnes stationes claudicaret, nec dignam virtutibus sedem retineret multum negotii & disputationis reliquis scientificatis excitavit. Robur militare, terratum

peragratio, literarum cultus, morum modestia
castitatis decor, opum affluentia, & quæ reliquæ
in eo notanda erant, magnum aliquid decu-
promereri iudicabantur. Cæterum id dubium
restabat, Indiæ, an America, an verò Europæ
tutelæ ipsius concrederetur. Verùm inter ha-
controversias Loyola naturam paulatim dete-
git, & dum curiosius omnes ordines circumi-
nsidiarum, furti, delationum, assassinatus, pli-
gii, prodigionis, sodomiae, & aliorum etiam fa-
cinorum reus fit. Quod vix creditum, nec ni-
multis testibus & indicibus persuasum, cùm M-
gnatibus formidabilis fieret sicarius, populi
intolerabilis prædo, totius tandem orbis conse-
su, pro sancto sacerrimus & detestabilis pronun-
ciatus, nectam Cœlo quām humanâ universi-
te expullus est.

32. MACVL AE.

EUPHORMIO ille, qui ex altero Mundo varias
manæ fabulæ Icones attulerat, cū nostros hu-
mimes ad unguē referrēt, fraudis insimulatus
Itaque jam non amicè, sed rigidè interrogat,
quis Callion, quis Fiballius, quis Pereas aliæ
morionum cucullis deformati, Jovem Iapidum
juravit, è Platonicis Idæis sub Lunæ concæ
depositis coempta, & ad nos usque translata e.
Neque mirandum si nobis assimilentur cùm li-
na, veluti speculum, nostras formas recipiat
exinde has terrenis parallelas imagines fabriqt.
Ea res ad Mathematicos delata, examinata &
imprimis ab iis, qui superiorum Corporum a-

culas inimitabili diligentia observant, multum
negotii fecit. Nam Fabricius ejusque Apelles,
tum Metius, Stevinus, Origanus, sed maximè
Gallilæus, & Keplerus, divina omnes ingenia,
cùm inter se dissideret, nec Telescopiis satis fidei
esset, notatis in terræ, religionis, politiæ, litera-
turæ, humanitatisque variis maculis, & cum su-
perioribus collatis, cùm nulla refractionis analo-
gia appareret, & regulas nullas admitterent. Eu-
phormio tamen in sententia perstaret, nec alios
astrorum incolas, quām nostri in lucidissimis
corporibus representationem oculatus testis
asseveraret; tandem Simplicius aliquis: Nugaris,
inquit: nam si nostræ maculæ omnes astris exprimendæ essent, jam dudum Sol nobis piceus ap-
paruisse.

33. MIRVM.

Nundinis Cosmopolitanis magnus sol et ad
eos esse accusus, qui Naturæ rariora & mon-
strosa etiam venum vel visum exponunt. Vide-
re itaque licet vastissimos gigantes, & punilio-
nes brevissimos, homines mutati sexus, homi-
nes aliquot seculorum, homines invicti roboris,
homines ab incubis prognatos, homines ab ani-
malibus enutritos, homines longo tempore vel
jejunantes, vel dormientes, homines uno pa-
tium numerosè progenitos, & persimiles alios, quos
supra fidem historiorum fides nobis exhibet.
Eos cùm passim admirarentur spectatores, &
obstupescerent, Christianorum aliquis astans:
Sint sanè, inquit, hæc insolita, sint in terra: ergo ra-
men supra cunctatalia admirabile mirum novi-

Interrogatus, quodnām illud tot Mundi circulatoribus incognitum? Respondit, Peccatorem Mirum enim esse, audere hominem irritare Dum beneficū & potentissimum, posse crede Satanæ mendaciorū patri, velle obliuisci mortis imminentis & inevitabilis, præterea obedi Carni, turpissimo mācipio; suoabuti ratione uncā hominis prærogativā; admirari Mundū stolidissimum, occupari nugis periculosis & laboriosissimis, diniq; dedignari Cœlum, unicam & veram beatissimamq; animarum patriam.

34. MORS.

Mors, Theologiæ Compendiū, Philosophia summa, Politia & frenum, & humani generis inexplicabile beneficium, cūm lūridâ facie, os umq; crepitū cunctis propè effet formidabilitateis Christi, quæ in sepulcro resurgens re querat, involuta, amicè Christianos circumivit, docuitque blandissimè, non usq; utilis logicis lqueis, sed singulorum interno testimonio. Nonne Deus pater est? inquiebat: ergo nobilissimi estis, ergo divinâ tutela securi, ergo superna clementitate connexi. Quid genus sordibus maculatis? quid feras induitis? quid detrectatis Dei imperi? quid libertatem proditis? quid fraternitatem servitis? quid commodatis inhæretis? quid mortales immortales abhorretis? Sed hæc surdis narrabatur; & ut quisq; corporis servitio addicetus alio erat, ita mortis negligens in id unicè incumbebat. Unde irritata Mors cūm verba evanescere, jacula depromsit, transfixisq; hinc inde mortali-

bus, cùm magnam stragem edidisset: Hem, inquit, jam tandem docebo. Magnates humiliari, & Sophistas tacere, & curiosos terminari, & avaros satiari, & iratos reconciliari, & feroceſ lange re, & voluptuarios dolere, & obſtinatos remittente! At beatos jam pauperes! quia ditabuntur; humiles! quia evehentur; tristes! quia consolabuntur; simplices! quia erudiantur; patientes! quia vindicabuntur; atque omnino omnes, quibus Christus vita fuit, Mors lucrum erit!

35. NEANDER.

Neander, libertate beatus, cùm Auliæ cupido incessisset, hujusq; filiam Duliam deperiret, ratus, se ingenti fortunaru dote cumulandu, relicta Patrigaea matre, & Jcha benignissima nutrice, spredoq; omniū ſcientiarū præceptore Isichio, ministrou quadrigam aſſumpſit, Fimeū, Philotimū Tolmum, & Philopragmonem, atq; ſic infinitis variationū, fluctibus ſe cōmisit. Cumq; diu multaq; temeratiè ac fruſtra tentaſſet, tandem ſub Aretau morum magiſtri moderamine cautiū & credere & agere edoctus, ſic ſatis perplexum, lubricumque negotium per tractavit. Sed Dos aberat, quam Tyche, Orbis Thesauraria, rigidè negabat nec blanditiis minifvē adduci vel conciliari poterat. Obſtabant ēt. Phtonus & Gongismus, duo malevoli, quorum importunitate Neander miferè exagitatus, cùm interventu Elpidii, & Anechi aliquandiu ægrè vitam traxiſſet, ſalute desperata, & errore agnito, retro vestigia legit, tumq; a ſuis receptus, & vanitatis exercitæ admonitus, domi ſapere & acquiescere didicit.

36. OPORTET.

IMpersonalium Conventu, quem Interest indi-
dixit, cùm Est, refert, decet, delectat, juvat, pæ-
nitet, piger, pudet, tadet, miseret, accedit, evenit
contingit, vacat, præstat, restat, liber, licet, con-
stat, sufficit, expedie, conductit, solet, & potest de-
bitè comparuissent, res primum æquiùs agi cœ-
pta est. Nam missus voluntatis interpres, Pla-
cer, cùm rei præsentis statum explicaret, ire i-
sententiam suam patres monuit. At illi variè rin-
gi, & posteritatis curam, tum antecessorum reeve-
rentiam, atq; negotii ipsius difficultatem quār
diligentissimè & anxiè ob oculos ponere. Se-
frustra. Nam substitutus alias, cui Oportet no-
men, cùm rigidissimam sententiam pronuntiat-
er, facile omne deliberandi, decernendique ar-
bitrium abscidit. Itaque Velle, quod Oporteba-
incipientes, cum gemitu succubuere, Deur-
precati, ne ob Oportet apud Nepotes aliquandī
infamiae dedecus portare Oporteat.

37. ORBIS REGIMENT.

REpertâ Australi plagâ, quæ veteribus olim
incognita fuit, cùm religio impura, jus inhu-
manum, mores barbari, disciplinæ sordidissima
cunctaque in iis terris abominanda nunciaren-
tur, humanioris orbis incolæ infelicitatis illo-
rum miserti varia cicurandi, poliendique instru-
menta, liberalissimè transmiserunt: quæ ubi ad-
venerunt, adaptatâq; selectioribus Populi sun-
immane quam armariint, quamque feroce feci-

rint eos, quos prius subiecti experti erant tractabiles. Nam serviendum, credendum, dandum, jejunandum, discendum, moriendum erat planè eorum arbitrio, ac vix supererant vires, quas formidabilibus instrumentis opponerent, donec tamen resumtis animis jugum hoc insuetum abiecere. Et, ut gratiam referrent, Arctois nil nisi pictam tabulam miserunt, quæ lupum ovem regentem, & vulpem anseribus concionantem & Ciconiam ranas paſcentem, & felēm mures ditimentem, & canem lepores defendantem, & simianos pediculos erudientem repræsentabat, cum inscriptione: *Cicurare barbariem.* Quæ ubi importunâ plebis curiositate in propatulum impetrata est, cùm murmura, nescio quæ, paulò post exaudirentur, nasutiorum tempestivo consilio, in adytareclusa, & perpetuis tenebris involuta est.

38. PATIENTIA.

Convenierant aliquando Orbis censores, primus quidem *Dolens*, cui res hominum meriti cruciatus & supplicia videbantur; alter *Inquietus*, qui se se undique periculis malisq; opponebat, & cum rerum quasi natura dimicabat; tertius *Ridens*, quem inanitatum, confusionum, ineptiarumq; Chori, veluti delectabant: hi, quodlibet saepe solent, inter se de malorum remediis conferbant. Sed quod minus aliquid decernerent, opinionum collisiones contradictionesque causabantur. Tandem Socrates & Epictetus in consilium admissi, Patientiam nominabant, quæ mendis,

dendis, vel certè leniendis rebus unica apta videtur: Eam nempè in Deo tranquillam, hominibus moderatè condolentem, à malis cautè alienam, & à vanitate sese subducentem, hoc ubi impetrare, ut certa credamus, bona agamus, vna negligamus, fucata eludamus, potentia declinemus, cætera feramus.

39. RETROGRADVS.

Est omnino Felicitatis regia invisibilis, neq; de loco inter mortales convenit, aut itineri modo: unde qui alienæ opinionis tramite sequuntur, ut plurimum post longos errores, laboris fatigationem spe omni frustratos se leviosissimè reperiunt. Plato sic opinatur, sursum ascendendum, & mira subtilitate animam extenuandam. Aristoteles verò ambitiosior in glorium ferrī jubet, & mortalitatis ratiocinationes cunctas pertinentandas. Socrates transversim suadet, & malorum hinc declinatione, illinc patientia virtutis vias vestigare. At Epicurus tam fodicare censet, ac in imo voluptatis epus degustare Democritus & Heraclitus desperant: unde alter curam negligit, alter ringit. Sed Christianus, qui passim inter Philosophos fatuus & delirus audiebat, dum, ut sciolis ægrèceret, per ludibrium retrò it, & cœcum occipit ducem lucemq; sequitur, sc. omnem humanam sapientiam, scientiam, fortitudinem, voluptatem, risum, & dolorem dedisseit, felici ineptia in felicitatem ipsam feliciter incidit, eaque æternum felicissimè perficitur.

40. SAXO.

Oh. Saxo Noribergensis, qui Germanæ Musæ
 maritatus, pulcherrima prole patriam auxerat,
 cum solenni Memoriæ festo, templum bonæ fa-
 mæ ingredi vellet, à stipatoie Pœdagogo, obtu-
 fissimo homine, aditu prohibitus est: Procul
 hinc, ajebat, procul este Germani. Saxo con-
 jugis suæ nobilissimæ imperium allegabat, cu-
 jus nomine & voluntate ipse adesset, alioquin in
 sutrina permanfuius. Cum stolidus ille nihil
 lominus perstaret, ad jurgia, ad injutias, denique
 verbera ventum est. Exprobribat Saxo homini
 rerum humanarum ignorantiam, inventionum
 sterilitatem, elocutionis balbutiem, vocabulo-
 rum inanitatem, animi, ingeniique stuporem;
 &, pignore deposito, in luætam, quovis vellet
 loco, quibus vellet armis, animosè provocabat.
 Intervenerunt forte altercationi Theodorus
 Zvingerus, Memoriæ Cancellarius, Johan.
 Fischardus, Germanicæ Nationi à libellis, ac
 Nicolaus Hermannus, religiosissimus Cantor,
 qui Saxonem, veterem congeironem, cum for-
 dido homine litigare indignati, manu injecta
 in atrium induxerunt; conversusque ad sequen-
 tes Fischardus: Hoc agant, inquit, illa pecora,
 cum ad fores ipsa perpetuò condemnata sint,
 quibus inventio & elocutio sciendi agendi-
 que vera arque bona, fores resera-
 runt, bonæ famæ aditu
 arceant.

41 SCALIGER.

Iulius Cæsar Scaliger, vir illustrissimus, post missam Veronā, a Veritate hospitio exceptus ac paulo pōst, unanimi voto, veræ Eruditione Princeps electus est: quo imperio ovans, faciat aviti regni oblivionem induxit. Nam cum linguas permultas, Poësin, Physicam, Mathematicam, Medicinam, Politicam, Chronologiam, Historiam, ac Naturam propè omnem Dictataram gereret, noluit ea cum Hispanicis Coronam commutata, quæ caput tantum premerent, nūc animum formarent, satiarentur. Pacem, post bellum cum H. Cardano Sopho feliciter gestum, satis stabilem coluit, & successionem filii incomparabili, Josepho, firmavit. Unus turbator ex Orco prorepsit Gasper Scioppius Priapus, Vespillo, hominis monstrum, qui sacrum cibum violare ausus pugione heroam, sed intervente Nobilissimo Heinsio, obliquato ictu patiit. Unde contra publicum parricidam conclamatum, ipse comprehensus & tormentis subiectus est. Ac tum repertus Index clarissimorum Principum virorum, quos confodiendos si etiamnum in animum fumperat. Itaq; mille sapientia meritus, primū publici odii acubus cōfusus, dein Satyricorum forcipibus laniatus, tandem infamiae rogo impositus, conscientiæ propriæ flammis vivus exustus, & ad gehennam demissus est,

42 SECTA.

SEcta, animorum impotens & rigidissima magistra, ut omnino sectatores suos ab humano rationabilium cœtu abalienaret, notis quibusdam sive signaturis distinguendos judicavit. Unde nonnullis injunxit, ne orantes genu flecterent; aliis, ut Musicam Deo hominibusque gratam degnarentur; aliis, ut à cibis lapidis abhorrent; aliis, ut docentes alios neutiquam ferrent; aliis alia, ac plerunque talia, quæ conversationi ineptos, vel societati humanae invisos redderent. Id variè acceptum, cum multi profundius examinarent, ac nescio quid occultæ philosophiæ suppicarentur, quod strictissimè singula à suis ordinibus observari vellet, ac in his nugis, distinctionibusque salus veluti omnis verteretur, diu inter mysteria delituit: donec tandem Augustinus, homo reconditæ scientiæ, patefecit, id esse Sectæ ingenium, ut quæcumque capiti incideret ineptia, eam lingeret & perpoliret, ac inde credulis velut sacro sanctum obtruderet, quibus jam non ludicum, sed serium; nec lubido, sed articolus crederetur: non secus ac Medicis incautis imponunt, dum quibus libenter vescuntur eduliis & delicis, medicatas esse & corpori saluberrimas per Hippocratem & Galenum jurant & evincunt.

43. SEMITA VITÆ.

IN illâ arctâ & salebrosâ semitâ, quæ ad angustâ Vitæ portam ducit, mira est & inusitata fors.

peregrinantium. Nam, nonnulli candida stola conspicui, dum passus metiuntur, & numerant, vertigine subito occupante in minutissimos lapillos impingunt, & gravi lapsu corruentes vestem speciosissimam maculant. Alii vero nullum amictu torpidati, dum flagellis quibusdam impelluntur, per immanes scopulos transilientes viam, nullo ad vertiginē otio dato, deproperant. Aliqui acutissimo visu notabiles dum prospiciunt circumspiciunt retrospiciunt, moras necunt ad se se impediunt, dum alii retrogradi velut aliud agentes promovent. Aliqui festinantes dum sudant anhelantque, spiritus deliquium patiuntur; ali otiosi quasi, & quiescentes provehuntur. Aliqui perpetua abstinentia macerati, dum expediti efficiunt, membris vires omnes subducunt. Alii cibo naturæ degustato, ad divina alacriores asurgunt: Ut omnino fatendum sit, nihil terrena Apodemica, humanisve regulis in hac peregrinatione profici, omnia ut apud Creatorem Misericordiæ supremæ, ita apud Creaturam esse infimæ simplicitatis.

44. *S I M P L E X E T R E C T U M:*

Antiquitas, simplicissimi cultus fæmina, cum in Posteritatem, neptem suam, procacem & volubilem puellam, incidiisset, mirata vestiū luxum, corporisque mobilitatem, non abstinuit quin murmurarit. At hæc haud elingue animal cum diu aviae stuporem, rusticitatemque exagittasset, animi sui, oris, manuum, pedum, & totius corporis cultū, agilitatemq; jactitayit. Cumque

vix tandem persuaderetur. que tandem illa sublimia, singularia, exquisitaq; forent, quibus Antiquitas caruisse, explicaret: nescio quid tortum, corvum, intricatum, involutum, unoq; verbo sucatum protulit, cui vix nomen, ne dumelogium, ullum reperit. Id intuita & aspernata gravi vultu Antiquitas: Vah prostibulum! i: quit: Hæc cine seculi felicitas est: hic subtilitatis progressus? quasi me hæc latuerint? At ego jurare ausim, centies miliésve talia à me excogitata, sed mox repudiata: millies tentata, sed mox vana deprehensa: millies admissa, sed mox expulsa, donec tandem longo usu, & certissimis experimentis didici, Simplici. Et recte nihil certius, beatius, solidius, constantius, jucundius, opulentius esse, atq; ad illam alteram vitam expeditius.

45. SVFEEENVS.

Suffenus, qui unus hactenus omnia poterat, omniaq; sciebat, & sui observantem Mundum universū voluerat, cum in febrim incidisset, planissimè consternatus est Itaq; Astrologis imperatrum, in Cœlum ut inquirerent: & Physicis injunctum, ut terram omnem, quid sibi id vellet, scrutarentur: qui unā voce responderunt, nihil nisi soliti, nihilq; notabile Cœlo terraq; reperiiri, omnia debito ordine ire: nurquā adduci potuit, quin astrosū memorabilem confusionē, aut inferiorum chaos suspicaretur. Tandem Medicos accessivit, eosque exposito, quod orbi imminaret, suo discessu periculo graviter monuit, si quidem Rempublicam salvam vellent, morbum quam ocyssimè pellerent. At illi negligere hominem

hominem, & lente agere, denique morbo cedere: quod cum haud obscurè animadverteret egritus, lugere omnes jussit, & elegiis cuncta personare; dein Memoriam advocavit, cui famam siam & ingenii amplissimas opes committeret. At illa vanitate homuncionis irritata: Apage, ita quit, has fordes, Obscurissime vir: nec enim Deus siverit, ut quem Cœlum juxta & terra ignoravit viventem, mortuum posteritas inter orbis cœra numerare fictis elogiis persuasa cogatur.

46 SYMBOЛА.

PIEcta Poësis jam antè, ac etiamnum in orbis Christiano benignè, & ob argutiem collata, cum in Scythiam aliquando exiisset, vabsque insigni periculo fuit. Nam cum hoc hominum genus insulsissimè vivat, illa verò multe ac candidissimo sale vescatur, facile indignationem & furem barbarorum contra se incitat. Sive enim Solis eclipsin, sive Lunæ labores, stellarum nubila, aut, ut tumultuariè effundantur. Leones edentulos, ursos pigros, tauros lassos, quos claudos, cervos macros, lupos scabiosos, vulpes stupidas, canes elumbes, lepores repetes, aquilas implumes, gallos raukos, pavon decaudatos, testudines alatas, serpentes frigidas, alas accisas, coronas æruginosas, rosas emarginadas, poma putrida, serta flaccescentia, lilia maculata, arbores accisas, trabes cariosas, crucis prozas, turres ruinosas, ensens hebetes, cornua difesa, pocula pertusa, faces extictas, vexilla lance milites inermes, pilulas infectas, panes mucidos, marshi

ratupia fenestrata , aut quicquid tandem per
isum occurrit, pingeret , omnia suspicione, in-
dia, odioque laborabant. Tum illa excande-
ens:quam benè prospectum est humanæ, in-
uit libertati, cùm cogitare licet, quæ nec facere,
ec dicere, ne fingere, nec pingere contra talia
ecora concessum est !

47 TANTVNDEM.

Enerat in Reipublicæ curam Solicitus, & ra-
tiones multis vigilis, intempestivoq; victu-
dministrarat, cùm deficiente corporis crassi,
iultâ pituitâ, calculique cruciatibus exagitari
epit: Unde scipioni innixus, & tremulo gressu
brepens, cùm iterum atque iterum in consili-
m hera vocaret, anhelans, animamque trahens
omparuit. Fortè Mimus, sive scurram malis di-
ere, hesternâ crapula cerebro gravis solitos lu-
os Reipublicæ negaverat. Cujus ea impatiens
ve processionem, sive solennem in visionem mi-
istris omnibus indixit, voluitque exprimis So-
citum voti, vel officii reum. Paruit miser, &
um baculo molestum iteremefus, cum molli-
ectulo stertentem, & scurili dicacitate commi-
erationi illudentem repertisser, non continuo
achrymas, sed labores suos sexagennales dete-
tatus, pârum absuit, quin languidum spiritum
jecerit. Sustinuit tamen amicus, Fridericus
Kün, ac auri infusuravit: Nónne olim tibi dixe-
am, Solicite, frustra affligi, cùm eadem sit gratia
entrâ onus in medium conclaye deponenti,
quanta everrenti?

43. VIETA.

Adrianus Romanus Belga, ex funibus Albricis nodum nexerat Gorgonio intricatum, eundemque totius Orbis Mathematici dissolvendum magno hiatu proposuerat. Verum Franciscus Vieta Gallus, ut vidit, ut solvit, minimisque jactantiam falsè risit. Gloriosum Vietæ apud eruditos fuit, nihilque jam tanto genio insolubile creditum, cum alias eccecius oblatus, quem Macchiavellus ex ferreis constrinxerat, Principe inque nominaveatur. Erat is multis aciculis armatus, nec nisi chithecis contrectari poterat, tum interno quidam igne calescebat & fila inter se nescio quodamine coaluerant: pondere suo manus deprimebat & falgore oculorum acie hebetabat. Ita sudare Vieta, & artem omnem omne Analy frustra advocate, tandem desperare. Unde iram conversus, cum malleo tentare vellet, scutillis variè dissilientibus, parum à summo pectulo absuit, patuitque illastricas, quibus poli subditi intricantur, intractabiles esse. Tunc Vieta: Quicquid, inquit, arte componitur, solvitur; at in hac irregularitate, ubi violencia, fraus, doli, & similia his nectunt, nemo horum explicato, sed uni Deo resolvenda reuntur.

49. VVERNERVS.

Vernerus de Onshusen, Clericorum provincialis, quotiescumque suos inviseret,

tribus quæstionibus triplicatis omne negotium absolvebat. Interrogabat enim, Quomodo sint ingressi, an vigilantiæ superiorum die, vel socordiæ nocte, an meritorum pedibus, vel intercessorum equis, an per vocationis januam, vel Simoniaæ fenestras? Deinde quomodo hucusque vixerint, an salario comedentes, vel vineas Domini colentes, an accommodatione lingentes, vel repræhensione pectinantes, an vanitate ludentes, vel conscientia plangentes? Tertiò, quomodo egredi velint, an divitiis pingues, vel cruce exucci, an otio molles, vel sacra iuratione callosi, an fama nitidi vel ingratitudi rugosi? Ad quas cùm plerique Clericorum obmutuissent, admiratus Provincialis adolescentum temeritatem, seriò quæsivit, quibus tandem persuasionibus ad periculosissimum pariter & laboriosissimum Ordinem sint adacti? Responsum est: ita vulgo ferri, nihil addisci acilius, & alere expeditius, & tractari commoliens, & tegere occultius, & tueri tenacius, & attollere sublimius, quàm factorum ministerium. At ille ingemuit &, O seculifelicitatem, inquit, cùm Crucis Christianæ durissimum & capitale ministerium, quod Petrum Paulumque penerit, in lucrum & voluptatem convertum est!

50. ZIZANIA.

B Ello Grammaticali infeliciter confecto, cùm (quod Andreæ Guarnæ credimus,) Anomorum, Heteroclitorumque brachia, cruráque dissecta

dissēcta, hinc inde dispersa tristi spectaculo co-
spicerentur, fuit ex victore milite quidam, cui
superbi trophæi erigere visum:

Est Zizania, sunt Zizania plura, nō

Id utut victis insultare creditum; victores
men suspendit, ne Grammaticulus aliquis ex i-
fidiis novas turbas cieret: unde in concilium v-
catis. quotquot ex vocabulis vivunt, res non si-
strepitu agitata est, nec finis sperari potuit, a-
mis ex recenti vel clade, vel fortunâ variè af-
fis. Tandem ex corum numero aliquis, qui
lippitudinem usque grammata percolunt, my-
rium deprehendit, docuitque, non nisi accent
face lumen his tenebris adferri posse. Esse eni-
Zizania ex iis voculis, quæ in singulari penul-
mam producant, in plurali corripiant. Id cù
Poëtæ agrè audirent, ex grege quidam subi-
exorsus: Crediderim, inquit, nam pleraque
in singulari liberè producta, in pla-
rali rigidè corripiun-
tur.

APOLOGORVM
CHRISTIANORVM Ma-
nipulus secundus.

Seneca.

'acile est auditorem concitare ad cupidita-
tem recti. Omnibus enim Natura funda-
menta dedit, semenq; virtutum: omnes ad
omnia ista nati sumus. Cum irritator ac-
cessit, tunc illa animi bona, velut soluta,
excitantur.

I. AMA

I. AMADISVS.

A Ranciscus Lanovius, cuius integritas diversissimis partib. probata est haud ita dudum Amadisum Hispano Gallum, famosum impostorem in vincula conjectit. Nam cum is in aula, & apud otiosos, tum fæmineum etiam sexum gratus esset, miris ludibriis animos hominum ad pessima quæque fascinavit. Nam & scelestissimam Necromantiam pro divina sapientia venditabat, & impuris libidinibus virginem & conjugalem thorum polluebat, & ferocitat bestiali animos generosos imbuebat, & religio nis legumque vincula dissolvebat, & vanis fabulis puriorum mentem occupabat. Unde accedente Magnatum favore, incantationibus, lenociniis, duellis, votis frivolis, & stulta imaginatione omnia opplebantur. Ubi innuit periculum, intercesserunt pro amico Tristanus Oliverius, Octavianus, Bissonetus, Gusmanus, Don Quixote, & innumeri alii nugivendi sed & Rabelarius ac Merlinus, literati histrio nrum infames fæminæ, Biancefiora, Melusina Magelona & consimiles aliae; quas ubi primus intuitus est Prætor Lanovius, omnes scuticis palatio expellendos edixit: Satis nempe, inquiens inclinare judicium humanum ad excusandas pestiferas rugas, nec opus esse tot loquaculis intercessoribus. Ipsum vero Amadisum, morum cor

rum

npendorum antesignanum, & cornuum verissimum artificem, cum uivetsa familia vim comburi iussit.

2. AVRA POPVLARIS.

Um sub Cruce obreperent filii Dei, esuritēt, atque laborarent, quidam teriæ filius humitem & simplicitatem dēdignatus alas sibi ap̄pit, & aera petiit. Nec defuit cotatibus fortū, & condensata populari aura, afflanteque Fa-
nio sublatus homo immensa spatia alarum re-
gio ovans, nec sine suspicentium invidia per-
eavit. Nihil jam credebatur felicissimo ho-
ni inaccessum, cum fama, opes, vires, scientiæ
uti subjugatæ famularentur, & ad nutum o-
nia succederent. Sed qui terras subjugarat, cœ-
dominari nō potuit. Unde cum venti tumultu-
rentur, ac omnia violentissime Aquilo in-
vesceret, ille multum diuq; luctatus, tandem
olimioribus cessit, ratus auram inferiorū, quæ
us extulerat, sustentaturam. Itaque in eam se-
rans, heu tenuissimam reperit, & mirus quam
inæc telam ambitiosæ molis sustinētem. Un-
gravi ruina in terram delapsus, & animā tra-
ns, cum nec cœlum intueri auderet, nec auræ
ritatem exprobrare liceret, nec terram implo-
te liberet, undique desertus, & sui impatiens,
superq; Conscientiæ insultatione exagratus,
spetato consilio animam ejecit: *Veraque cum*
mitu fugit indignata sub umbras.

3. CANDIDVS.

Candidus. qui haud ita pridem rerum suarum
prudenter & cordatè satagere videbatur, nō
lo animi morbo, nullo casuum infortunio &
mentis alienationem incidit. Id ajunt homini a-
cidisse credulitatis consortio. Nam cū ea pr-
mum fucatos amicos, streperos sophistas, ver-
tiles artifices, lubricas mulierculas conciliasse
rāndem Chymicum adduxit, malorum omnium
lernam. Is namque Religionum Chaos, & c-
riositatis Labyrinthos, & Cabalæ tricas, & Ast-
logiæ compedes, & Magiæ tenebras, & revelat-
num ludibria, & thesaurorum mendicitatem,
fabularum portenta, & imaginationum somni
& harmoniarum ululatus, & Sisyphios labore
& nummorum cribra & vanitatis jactantiam,
stuporis silentium, & temeritatis pericula,
Christianismi dedignationem, alia atque alia
tæ tormenta fecum atulerat. Quibus in co-
tubernium suum suscepis jam non Candidus
trā; sed ater; non rectus, sed tortus; non ape-
tus, sed tectus; non verus, sed mendax; non i-
teger, sed vanus; non sagax, sed tractus; no-
simplex, sed versipellis; non liberalis, sed pro-
gus; nō tranquillus, sed hians; non constans, s-
lubricus; non liber, sed servus; cum amicoru-
stupore & cordolentia apparuit: Nectamen c-
rigi potuit; donec Paupertas ædes invasit; & e-
pulsis tam voracibus pecudibus, esurire hon-
nem, sordere, & serò resipere coēgit.

4. CLAVDICATIO.

AM olim graviter præceperat Deus, ne quid claudum mutilum ve immolaretur. At nostra
 cas, quæ turpiter claudicat, nec tamen à tem-
 plo Dei vult abesse, aliquoties severè admonita,
 nihil corrigitur. Unde nova quotidie mandata
 mittuntur; sed quæ nemo subditus æstimat,
 nemo Præfectus exequitur. En fidem, en recen-
 ssum, quo sub gravi pœna injunguntur, ut
 quisque jubet, ita pareat; ut docet, ita faciat: ut
 id:it, ita credat: ut legit, ita intelligat: ut videt,
 à judicet: ut discit, ita proficiat: ut amat, ita
 accurrat: ut scit, ita oommunicet: ut habet, ita
 det: ut sentit, ita proferat: ut servit, ita sequatur.
 sed hæc lex salubertima tam fit nihili, quam ulla
 ia. At ne qua credatur contumacia, sic eludunt
 audicantes, fieri omnia ad eundem finem, si
 non satis ad præscriptum. Nam esse, qui jube-
 nt; esse, qui pareant: esse, qui doceant: esse, qui
 ciant: atque hæc admirabili hominum diver-
 ate plures officiorum ordines cōstitui, quam
 operosa illa & molesta combinatione. Ita Lex
 prisca per Novellam humanam antiquata
 t. Id cum audivisset Augustinus, castigatissi-
 & vitæ exemplar, doluit, & ad suos respiciens:
 Benè loqui, inquit, & malè vivere, nihil
 aliud est, quam se suâ voce dam-
 nare,

5. GORONA.

Magna equidem est Fortunæ nequitia, cùm tamen subinde liberalē se & condolentem simulet. Quàm enim illudat hominibus, vel hoc argumento liquebit, quod Coronarum festo, cùm maxima est advenarum frequentia, Candidatis suis, maximo ære dato, admissis, ubi in genua procumbere, & deosculari pedes jussit, coronas è vili metallo, sed auri specie cælatas capitibus imponit, ac mox, cùm lubitum fuerit, magno impetu deiicit. Hūic spectaculo cùm fortinteresset Athletarum Christi aliquis, ac oculi suis vix credens, latrones, opiliones, spadones spurios, Monachos, Pædagogos, figulos, sartores, lixas, & ex fece hominum alios coronato intueretur, dolens humanam sortem, qua virtutibus succumbendum esset, non antè respiravi quàm depositos & conculcatos tam infames reges cernens, Deo gloriam deberi agnovit. Autem ex fortunæ atrio se subducens: haud libe inquit, venefica, tuas coronas operiri, & tant levitatem tuam emere, cùm reservata mihi iustitiæ corona, quam mihi Dominus reddet in illa die justus judex; neq; solum mihi, sed etiæ omnibus, qui eius adventum amaverint.

6. CRUX.

Cum Crux Christi, Pædagogia nostra, moris suorum recenseret, & in profectus tolerant inquireret, alios quidem reperit ad humanè propè omnes sortes obcalluisse, alios uriri, scatque, alios phlebotomias & scarificationes ferrali-

aliros verò vix summâ cute strîngi posse ; fuere & quibus cor ipsum absque eiulatu perfodiebatur, sed & alij, qui leuissimas puncturas non patiebantur. Ut igitur singuli examen crucis sustinebant, ita alijs post, vel anteponebantur, graviter moniti, ut carnes nunquam remollescere sinant, sed ad calamitatum Solem siccare sedulò pergent. Id præceptum multos suspendit, quod arbitrarentur Patientiæ incrementa ad veram usque soliditatem ascendere, nec imbecillitatem delicatorum respicere unquam posse. At magistra falli eos docuit, idque communissimum esse, ut fortitudo nonnunquam langueat, debilitas subito roboretur. Nec enim crucem alibi facilius, quam qua cutis tenuissima, pungere; interdum tamen sine dolore strepitum facere, idque nullius spectatoris oculis ; sed patientis sensui liquere. Hinc magnam persæpe crucis trabem, sed vacuatam leviter geri ; contrà amari ligni frustillum, sed solidum humeros graviter premere, qualemcunq; verò crucem à quovis athleta vel gigante sine sudore, sine tremore, sine anhelitu sustineri neúiquam posse.

7. DEVS BENEDICAT.

ASOTIA CUM suis congregalibus, Crapulâ, Libidine, Blasphemiam, Furore & ineptiâ commessatura, Ecclesiastica etiâ adegit, qui patinis & cyathis benediceret. Cumque modesta essent combibonum initia, non repugnavit, quin à Deo optima quæque & salubria precaretur : at paulò post ubi variarum bestiarum vultus assumerentur, & frequenti ingurgitatione caput

nutaret, os foeteret, venter distenderetur, corpus universum titubaret; cum divini nihil, omnia Diabolica cerneret, qui se subduceret, varie tentavit. At illi cum impetuose instarent, ut per Deum voraginibus benediceret, & elevatis cadis benedictum vinum identidem iniucere properarent, Ecclesiastes sudans & tremens, cum Dei contumeliam & bestiarum importunitatem hinc inde libraret, tandem conscientiae stimulis animosior, assurgens: Quid, inquit, a Deus benedicat ebrietati, luxuriæ, convitijs, iræ, vanitati, & Satanæ apertissimo regno serviet: Non faciet: quin potius maledicat vobis Deus omnibus. Nondum desierat, cum orbium & poculorum imber in hominem irruit, qui tamen sobrius temulentos, cautus stolidos facile effugit.

8. III. D I E S.

Christianorum laudabilis consuetudo est, Victoris & Triumphantis sui Christi solennia annua celebrare. His tres omnino dies consecravere, quarum primâ pulli omnes sunt, ac gemebundi, crucisque onerosæ representatione, atrati; alterâ die cineritiam vestem sumunt, habentque diem sacris meditationibus quietam, & profundissimo silentio tranquillam: tertiâ candidissimis stolis induuntur, & læto jubilo Regem Regum comitantur, ita Passionis, Mortis, & Resurrectionis imagine, quam vesperâ, nocte, & aurorâ consignant, universam vitam triplici documento informant, ut ad carnis jugum patientiam,

tiam ad spiritus silentium compositionem, & animæ libertatem hymnos addiscant. Nam qui Deum nec ferre, nec audire, ne claudare assuevit, eum nec amari, nec doceri, nec coronari a supremo Numine pat est. Unde cum Mundus festis suis diebus, primâ bacchetur, alterâ insano furore tumultuetur, tertiâ desperatione absolvitur: ut omnino constet, à minimis ad majora, à tristibus ad læta ascendi; è contra de fastigijs ad infima, à tripudijs ad ejulatus & dentium stridorem præcipitari.

9. DUBITATIO.

NIhil periculosius est, quam rebus jam firmatis validisque aliquid velle desiderare. Id namque haud ita pridem *Dubitationi* pessime cessit. Est ea & puræ devotionis, & ingenij subacti, & castissimæ vitæ, ac morū modestissimorū puellā; sed in rebo, quas non satis capit, a quo fortasse scrupulosior. Itaque cum Theologis cohabitaret, nescio quid ob aliquorum discrasian bæsitans, statim, ut hæretica & prophana, excommunicata est. Inde ad Politicos divertens, vix *Patrus arcana* leviter examinavit, cum rebellis increpata, & proscripta est. Unde ad Literatos conversa, & de cœli terræque exacta cognitio-ne, mentisque humanæ organis non nihil dubians, non minus diros, & stuporem exprobrates reperit, stilisque confossa ejecta est. Denique vulgi conversationem elegit, cuius & mores compositiores volebat, & sensus minus hebetes: ut illud fanaticam puellam non ferens, omni so-

cietate humana interdixit, voluitque in vinculis asservatam, suam sapientiam cum nullius molestiam perfungi. Ita undique deserta, cum nec conscientiam, nec integritatem, nec ingenium, nec corpus ullo modo violasse fuisse inclamaret, & iniquos omnes hominum ordines experiretur ad Deum recti conscia provocavit. Audijt iustus judex, & per spiculatorem suum, Mortem liberari pueram, ac tribunali suo sistere jussit ubi auditis accusationibus & responsionibus quicquid rectum, eorumque erit pronunciabitur.

IO. D V R E R V S.

A libertus Dürer, Pictorū, & Orlāndus Lassus, Musicorum facile principes, quod suprema artium suarum fastigia ascendisse uterque crederetur, amore inter se fraterno coaluerunt. Unde mutuis colloquijs sese oblectantes, cum Lassus Dürerum percontaretur, quibus gradibus a eam invidendam penicilli, cœli, styli, pennæ, radij, cultelli, libelle dexteritatem ingenium suum extulisset, cum singula integros homines defecant, nec pari alios felicitate respiciant: Cui Dürerus, & quomodo, inquit, mihi Lasse, tibi gravitas, & suavitas, & artificium, & illi vivia fectus, tibi, inquam, usi concessa sunt, quæ singularia vix alij attingunt. Respondit Lassus; quem se nescire, & ad Deum ingenuam confessio referre. Tum Dürerus: Idem & me facere, inquit, par est, qui nec magistris meis, nec seculi nec laboribus iam debo, sed Numini, cui placdonaria sua tum subito, tum cumulate effundere, q[ui]

re, quæ dum alij æmulari nituntur, & nñiserè fatigantur, & hæc, velut archetypa, longo intervallo ante se suspensa intuentur. Proinde nihil expeditius quam se Deo veluti manum tradere, ac animi serenitate parere, quibus si ille uti voluerit, nihil jam fatigatione, nihil & magnis auffibus & desiderijs opus; sed facili tractu omnia influunt, ac dimidiato labore perpetrantur. Nempe ubi Deus magister est, facile discitur, quod docetur.

II. EPVLVM.

CAcoparadigmon, seculi nostri pestis, epulum instruxit Hermaphroditis, cui Christiano masculo nemini accedere fas fuit. Erat autem nec ferculorum, nec mensarum numerus; libet tamen aliqua recitare. Mappa huius Mundis schema erat, cui panis Vitæ generum impositus. Adhibiti dein Luxus Dapifer, Casus Struetor, Vertigo pocillator. Primus missus ignorantia, inde jus legum, embammata consuetudinum. Secutæ appetitum carnes, vel Politiæ elixæ, vel tyrannide affæ, atque specie suâ ferinæ violentiæ, Aprugnæ ferociæ, suillæ lutulentiæ, bubulæ servitutis, vervecinæ stuporis, hœdinæ libidinis, vitulinæ licentiæ; ovillæ nulla ratio habita. Inter hæc Avium apposita vanitas, pavonis philautia, Meleagridis vindicta, Tetraonis phantasiam, anferis loquacitas, tum Capus effeminatus, perdix stupens, palumbus vagans, alauda metuens,

anas uliginosa, & quæ ruspatur gallina, quæque
nugatur ficedula; una neglecta columba Poste-
modum varia piscium sequela, congræ lubrici-
tas, carbonis tenacitas, lupi voracitas, percæ
mordacitas, salmonis prodigalitas, halecis a-
cerbitas, nasonis sagacitas: tum Carpio otij, A-
sellus contusionis, funduli confusionis, cancri
dubitacionum, testudines oblivionis, ostrea ti-
tillationis, oculata temeritatis. Nec deerant
pultes commixtionis, minutalia extenuitatis.
Iac credulitatis, butyrum opinionum, ova cogi-
tationum, farcimina avaritiæ, gelu torporis, si-
napi curiositatis, lardum æstimationis; sed &
quod in primis recitandum erat, Sal literarum
Vina persuasionum quoque fundebantur, scili-
cet Creticum mendacij, Massicum Sophistices
Falernum jaæstantiæ, quin & mustum æstuum
ac Cerevisia furoris; sed aquæ limpiditatis ma-
gnum odium. Denique bellaria ex seculi mori-
bus admota, Caseus obstinationis, artocreati-
politionis, tortæ facilitatis, placentæ consensus
Itria incurvationis, poma fortunæ, pyra cognati-
onis, nuces societatis, saccarum impostura-
rum, quibus Cupediarum struibus convivæ in-
farcti, dum Ch:isti pauperiem, jejunia, & sorde
magno clamore strepituque explodunt, laquea
ria cœna culi subito solvuntur, teatrumque
superincidense pulas simul & epu-
lones contrivit.

12. E R R O.

ERRO, capitosum animal, ut valde miserum sit, commiserationem tamen neutiquam fert. Nam in quascunque de vias inscidit, sive à Verbo Dei, sive ab humana ratione, sive à naturæ semitatis abducant, rectissimæ omnino asseverantur. Si quis fortè moneat, ridet; si periculum commonestret, oggannit; si verioris itineris comitem invitet, relucretatur: si manus etiam iniiciat, recalcatratur: unus quippe cœlum audit, & terram penetrat, marisque fundum adit. Vaticinatur sine eventu, urbes condit sine calce, morbos pellit sine panace, philosophatur sine cerebro, officinam habet sine organis: Uno verbo, ipse sibi summum bonum, ipse Magnesia est, & rerum omnium Compendium, alijs Iudibrium: unam habet famulam, cui cohabitat, cui se concredit, cuius etiam judicium admittit atque imperium, *Consuetudinem*. Huic sæpè conqueritur, quoties falsus sit, quoties impegerit: at illa blandè solatur, & pergere jubet ad perfectionis fastigium. Ita miser in præcipitia & scopulos delatus, qui vates, rex, medicus, sophus, artifex, terrenumque numen aliquid esse cogitaverat, in mendaciorum, servitutis, morborum, ignorantiæ stuporisque sterquilinia decidens cum errorum sociâ, consuetudine, egens & pudens computrescit.

13. ERVDITIO.

A vdiverunt Grammatici Eruditionis arcess
 vertici montis superimpositam ; ergo , ubi
 cunque ædes collibus instructas conspexerunt
 eò cum strepitu appoperant , & intromitti pe-
 tunt ; sed falluntur . Nam quæ attollit , verior se-
 mita alijs atque alijs veluti diversorijs distincta
 non nisi per subordinatas portas intromitti
 Nempe paulò supra crepidinem montis primi
 domus , magistram alit , quæ bubulas juventuti
 linguis trifariam findit , inde in alteras æde
 ascendere jubet , ubi & poliantur & acuentur
 Postea sublimior arx succedit , ubi corpus uni-
 versum , ac singuli articuli anatomiam quadra-
 sagaci examinantur , & ligamenta redduntur a-
 gilia . Inde elevatione alia mensuram , pondus &
 numerum Candidatis assignat , & rebus omnibus
 facit habiles . Mox aliud Castrum ad rerum
 actionem admittit , & humanis Ordinibus pra-
 ficit , donec tandem ipsum Eruditionis palatiu-
 cœlo planè contignum suscipiat , & tam circum-
 jacentem in profundo terram contemplari
 quam vicinam cœlorum harmoniam exaudiri
 purioreque mente Divinâ conversatione pe-
 frui finat . A quo sanè fastigio immane qua-
 tum absunt , qui ad nescio quas speculas enixii
 nihil nisi arborum cacumina con-
 templantur .

14. EXVLES.

Anti-Christus cùm post diuturna machina-
menta Ecclesiam expugnasset, ut plæraque
clementer egit, ita in eos, quorum fortitudine
impeditus hactenus erat, maximè excanduit.
Unde etsi principum urbis vitæ bonorumq; in-
columitatempactus esset, tamen ne quid levita-
tis intermitteret, in vincula coniucere, & mor-
tem interminari non est veritus. Erant autem
Fides, Pudor, Justitia, & Veritas: quibus exutis,
& turpiter habitis, post longam vexationis mo-
ram, veluti maximè clementiæ loco, perpetuum
est exiliū iudicium. Abierunt itaque mœstissi-
mæ Virtutes, & civibus suis vale supremo cum
acrymis dicto, ad Olympicas sedes sunt rever-
æ. Inde, tanquam remotis arbitris, cùm Super-
titio, Impudentia, Iniquitas, & inendacium in
civium corpora grassarentur, nihil tam dirum &
nefandum excogitari potuit, quod non Anti-
Christianis legibus sanciretur. Quod sanè ita
nalè habuit libero regimidi assuetos cives, ut de
pontaneo exilio multi consilium ceperint, atq;
patriâ terrenâ carere, quam sub Iniquitatis legi-
bus qualecunque civitatis jus tenere maluerint.
Sic itaque optimus quisque sentiet, ubi virtutes
exulant, ibi, si regnum etiam detur, non esse ca-
pitam civitatem.

15. F A M A.

Fama cùm in forum inanitatis, celebrium fi-
mul & obscurorū virorū imagines attulisset,
D 6 nemo

nemo alias emptorum plus vel spectatorum habuit. Videte licebat, imò emere viros cœlum apertum vel irradians etiam devotissimè suspicentes, viros Geographicas tabulas acutissimis oculis intuentes, viros circino & perspicilijs omnem naturæ compagem dimetientes, viros clavium copulis omnes mortalium Thesaurorum avidos invitantes, & quid retrogredior? homines armaturæ coruscatione obvios quosq; examinantes, homines Jovis fulmen inviolabil manu vibrantes homines terram à cœli imperio eximentes, aliosq; indulgentissimâ Apellis manu delineatos heroas vei frigidissimum hominem ad virtutem excitantes. Quos cùm foitè, an ei compōsto adventans Præsentia esset intuita, tñ tulis perlectis emblematis examinatis, carminibus æstimatis, risuñ non tenuit: & ad empto res conversa: Aut non novi hos, inquit, aut nñ in tabula tale quid nunquā apud eos vidi. Tun obscurorum etiani miserta: Quām celebrando ait, obscuramus! quām celebramus obscuros!

16. FVNDS.

T. Varro cùm fundum emisset, & rem ibi rusticam instituisset, ut adjuvantibus Numinibus rem suam faceret, duodecim Deos elegi quos invocaret. Primum, quos omnes fructu agriculturæ cœlo & terrâ continere putabat, Iovem & Tellurem; illum patrem, hanc matrem Secundò Solem & Lunam, quorum temporis observanda, cùm quædam ferantur & condantur. Tertiò Cœterem & Liberum, quod horum fructu

fructus maximè necessarij ad victum sint; ab his enim cibum & potionem venire è fundo. Quartò Robigum & Floram, quibus propitijs aequo Robigo frumenta atque arbores corrumpat, neque non tempestivè floreant. Item Minervam & Venerem, quarum unius procuratio oleti, alterius horrorum sit. Nec non etiā Lympham & Bonum eventum, quoniam sine aqua omnis arida ac misera agricultura, sine successu ac bono eventu frustratio sit, non cultura. Hac operosa superstitione imbututus Varro, cum variè fundum suum exerceret, nunquam nisi surdos Deos & sterilem terram, maximè yero fatigatum corpus habuit. Id ergo Christianus intuitus: ô demum felicem, si sub uno Deo labotare hic disceret! Nec enim iundus felix, nisi in uno Deo fundatus; nec aratio prospera, nisi sub aru unius Dei; nec colitur prosperè; nisi cum cultu unius Dei; nec metitur feliciter, nisi per metum unius Dei.

17. GEMMAE.

Tolerabiliore esset impostura, nisi tanto sumptu & gravibus impensis fieret. Nam qui Crystallum ineptis & rusticis fucis imbunt, & saxa gemmarum colore tecta exposunt, nihil minus habent jactantiae, nihil prodigalitatis minus exigunt. Sed maximis titulis opus est, nempe ut gemmæ sapientiae, gemmæ memoriae, soliditatis, roboris, sanitatis, fortunarium, longævitatis, amoris, securitatis, &c audiant. Hic videas ementium turbam se prementem, & nummos

projectos : hic videoas certantem cum nugatorum audaciā , credulorum stoliditatem : hic videoas decipientium risum , & deceptorum confidentiam : hic videoas veri tenebras , & vanitatis æstimationem . Cæterū cùm se fortè & Christianus aliquis intruisset , ac , numquid Pietatis quoque , patientiæ , humilitatisve gemmas haberet , esset percontatus , gemmarius effusissime risit : Et quid ineptè , inquit , apud me saxa quaeris , quæ quo vis in luto reperias ? Obstupuit Christianus , & ægerrimè è turba emergens Apagē mihi , ait , hanc vitream felicitatem , quæ dubiā luce oculos perstringit , & in solidam Petram impingens , comminuitur .

18. INDOCILITAS.

CV M variè suam capacitatē jactitaret Ingenium humanum , una Mors ausa gloriatiō obloqui , maximè omnium indocilem culpavit Nam cùm id suis præceptis per aliquot sæpè lustra exerceat , semper minus atque minus proficere . Experiri enim , qui alijs mortem persuadent , à morte abhorrete ; qui alijs inferat ; subterfugere ; qui alijs describant , adhuc nescire ; qui jam possideant , ad alios velle transmittere . Respondit Ingenium , omnes artes , quas caperet , secundū naturam esse ; hanc unam , qua mors addiscēdū , præternaturalē . Obstupuit hic Mors Ingenij incogitantiam , & nihil magis nature cōveniens , nihil tam ubique in creaturis expressum , nihil denique ad Vitam naturalem expeditius contendit . Quin imò illa non tam præter-

natu-

naturalia, quām monstrosa esse asseveravit, quis homo, dum vitam servare & prolongare tagit, mille mortes, supplicia mille subit, facit ut mortem vita longè optabiliorem. Interea implicis & ad mortem semper paratæ vitæ homines, quod nec Dei Verbum, nec humana jura, nec naturæ præcepta, nec senij onus ab ingenio impetrant, ipsi nullâ scientiâ, nullis regulis discunt sponte, capiunt tenaciter, patiuntur eliciſſimè.

19. INGRATITVD.

Haritas Christiana, cùm ei cura Proximi injuncta esset, omnes inculpatæ tutelæ partes sollicitè executa est. Nam & adhortando, ac deterrendo, & commendando ac corripiendo, & timulando ac cohibendo, & alendo ac evacundo, & sopiendo ac exuscitando, quicquid unquam desiderari posset, adimplevit; hoc tamen alatio, ut pro singulis amoris officijs colaphos ingulos acciperet, & quod maximè mireris, læā facie exciperet. Jamque adoleverat pupillus & durioribus iētibus beneficam fœminam disperberabat, cùm Impatientia interveniens inanam hanc curam abijcere, & desperatum causut deserere multis verbis est annixa. At illa ubridens; id hostibus tuis, inquit, suaseris, ut cuius temporis vel potius momenti stipendia accipient, & æternitatis præmia postabeant. Hoc nempè est talentum humi

humis obruere, non dare mensarijs, ut cum fanore accipias. Mihi vero vel interire certum est, ut hic undique consputa, flagellata, fustigata, irrisaque nihil omnino terrae debeam, omni Deo meo grata feram, cui placuit nihil planterenti infinita promittere, nullo orbis conamine ob inviolabilem Christi veritatem invertenda.

20. INNOCENTIA.

Innocentia recte agendo peccaverat. Cumque in jus vocaretur, nihil expalluit, nempe judice omnes suo ingenio estimans, jamque productum hunc, illum, alium intueretur, quos viri bonos singulos crediderat, junctos non nisi a quissimos expectavit. Erant autem Athei, qui semper orare; & sanguisugae, qui jus dicere; barbari, qui omnia scire; & cœci, qui de coloribus judicare dicebantur, quibus cum fese tutus Innocentia concrederet, eheu quam procul ab erravit! Nam cum bonos revera laudasset, cui passet malos, quos optimos putaverat, malorum infamiam in se violenter receperunt, & bonorum famam infamarunt. Non credidit hic oculis suis, posse sanctos improbare devotionem, possesse justos adversari æquitati, posse eruditos dignari scientias, posse vulgus abhorrire libertatem, & secum ipsa colluctata jam diffidere sibi cœpit, posteaquam suo judicio optimis discipluisset. Sed nebulas dissipavit nobilissima virtus, quæ innocentiam solata, latâ fronte iniquissimum judicium expectare jussit, simulque

hanc

ac maximam scire, qui separati singuli nihil
nocentiae exprobrare auderent, illos copula-
s omnes maxima ei & indigna supplicia de-
snere.

21. ITA EST.

Andor ingenuus, quod vitia malorum libe-
rius increpasset, capit is accersitus est. Ubi
invenerunt Judices, interrogatus Candor, an
cusationem agnosceret; fassus est, addiditque:
ic sto, non possum aliter, Deus me adjuvet.
um igitur colligerentur sententiae primus di-
t: *Ita est*, ut garrulus ille ait: sed id scire illum,
riosi; alios, periculi est: itaque tollendum
nseco. Secundus: *Ita est*, ait, ut dixit: sed quid,
steritatem nostros nævos scire, refert? Ter-
ris: *Ita est*, inquit: sed capita offendere minimè
tum est. Quartus: *Ita est*, ait: sed turpitudinem
am nemo libenter audit. Quintus: *Ita est*, in-
uit: sed oportet audacem esse hominem, qui
lia proloquitur. Sextus: *Ita est*, ait: sed cum
hil emendatur, quid blaterare juvat? Septi-
us: *Ita est*, inquit: sed quin hic sua agit, & hec
liosa omittit? quis enim hunc nobis judicem
onstituit? Octavus: *Ita est*, ait: sed privatum
otius monuisset, abstinuisset à publico. Nonus:
Ita est, inquit: sed non nihil exaggerata nostra
ala videntur. Decimus: *Ita est*, inquit: sed mi-
nis artem veritati admiscuit. Undecimus: *Ita*
?, ait: sed livoris nimis quam multum habet.
uodecimus: *Ita est*, inquit: sed quid nunc
vulgi

vulgi publica fabula erimus? Ergo conclusur quandoquidem omnino *sta sit*, nec tamen prostare expediat, condonandam quidem homini adhuc fortè convertendo vitam; sed maledicuum omnino obstruendum, decretique in pœnam undequadrageni colaphi: quos cum patientissime ab impuro homine sustinuisse nihil nisi hoc Christi nostri subiecit: Si male locutus sum, testificare de malo; sin bene, cur n cædis?

22. IVN C VS.

RIserat juncus vitem, quod & tardè admodum excreceret, & ob humanam gulam perpetuarietione, pastinatione, putatione, religatione pampinatione, cunctationeque vexaretur, dum ipse à nemine tactus, felicitate sua posset perfungi. At cum paulò post Solis ardore uligo si caretur, & humore ablato juncus tum emarcisceret, tum pecorum pedibus conculcaretur. Vitis è contrà quæ terræ ariditatem ferre didicrat, uvis & pampinis decora cœlum lætis capitolis aspiceret, ingemuit juncus, & , ô me misericordum, inquit, qui exiguo me & fœrenti humo credidi, & scirpiculæ aciem abhorui, cuius tandem felix & perutilis est amputatio. Itaque jam ones inclamo, quotquot terrenis delicijs uis subito assurgunt, nec carnis salubria flagella perpetiuntur, sed honoribus, divitijs, sanitat fœcunditate, longævitate, pace florentes succeso virent, ne deficientibus huius orbis lacunæ

& ex:

xarescentibus radicibus, quod minimè opiantur, concidant & conculecentur. Gratulor em viti, quæ & cœlo vivere, & terrâ acquiere, & ligonem ferre, & sarmenis exonerari, rigus vitare docta, tam germina propagat & duces dimittit, quam beato liquore nominis nám tuetur, ut omnino pateat, sicca produce- uccum; succi plena nimis facile siccari.

23. KECKERMANVS.

Plinius, ut de posteritatis studijs optimè mereretur, auspicijs T. Vespasiani, nobile mnasium magno sumptu instituit, & accurasima dispositione in classes, sedesque suas dixit. Ei præfecti sunt Tutores Aristoteles, cero & Virgilius; Curatores D. Erasmus, G. Idæus, & L. Vives Triumviri. Decrat Rector, item cum quælibet terra offerret, plurimorum men votis tandem est electus Barth. Keckerannus, vir clarissimus, qui ut nominis famam Gymnasij dignitatem tueretur, omnem, quæ omni concessa est, scientiam alumnis suis prouavit. Collegam ascivit Joh. H. Alstedium, aximi ingenij hominem, cuius adiumento omnia facili atque eleganti ordine administrata sunt. Unicum tantum homines suspendit, id cum Rector sibi multa & crederet, & edivellat, Deo non omnia credere insimulatur. Id quamvis non agnosceret, aiebat, frequenti admirandorum ac misericordia Dei examine cum Aristotele communicate,

nicate, non obscurè id colligi. Doluit mul
capacissimum hoc caput Christum non satis
pere, & inutili hæsitatione, vel simplicitatis
dignatione tot præclara munumenta ab Ort
doxis ab alienari. Sed & monere juventute
necessæ fuit, ut cætera omnia in hoc viro æ
mans, unam incredulitatem Rationis huma
negligat, cogitetque quām periculosest sit:
illam judicij humani temeritatem ascendere
quæ Christi meritum dijudicet: quām dur
ad eam scientiam pertingere, quæ Christi c
nem non reperiat: quām miserum, eam fid
concipere, quæ Christi verbis liquidissimis,
credere velit, nec possit credere.

24. LABORATORIVM.

ES in mediâ Cosmopoli maximum hun
norum operum Laboratorium, quod in fin
occupatorum varietate spectatores mirificè
lectare, & in multiplicem admirationem di
dere solet. Id verò præ reliquis memoratu
gnum est, videre ibi anxious & sollicitos homines
in rebus planissimè nihili. Sunt enim, nec r
ero pauci, qui maximâ severitate ineptias i
pcrant: sunt plurimi, qui ingenti supercilior
gas docent: sunt, qui ridiculâ superstitione
bulas aniles explicant: sunt, qui multo sud
quisquilia coacervant, & inter se haud sine st
pitu distribuunt: & inter hæc jurgia litesque
lanam caprinam, ob asini umbram, ob fumun
fumum. Sed non desunt, qui cum otiali videa
t.

maximis operibus perfunguntur, qui labo-
quescendo, docent ludendo, corruguntri-
lo, ineptiendo sapiunt. Non illis anhelitus,
fudor, nec strepitus, nec jactantia; sed ma-
ta ubique dexteritas, & laborum abbrevia-
Hæc cum ambobus oculis contemplaretur
cules, Laboratorium egressus, sanctè jura-
res hominum multis hyperbolis, æstuarijs,
ptibus, involucris, crepitaculis, cæremonijs,
elis peragi, reipsa futilles esse, faciles, um-
les & ludicras.

25. M A C I E S.

Xanthus cum non tam pallidus, quam osseus
bambularet, & siccata cute indurataque per-
crepitaret, Curiositas, quæ nesciebat Phi-
lum, sortem miseri dolens: Ehem, inquit,
e, quo tuo flagitio in pistrinum damnatus
Et Xanthus corrugatâ fronte, Quem tu ve-
e, respondit, judicas? tum illa, Certè, infit,
ui ad metallum, aut qui in scholam relega-
Nequaquam, inquit Xanthus. Ergo Dia-
cos, ait illa, sub moroso Decano? hic, non
subdit. Fortè ad Curiæ fores, pergit curio-
famlico ventre jacuisti inter expectantes?
anthus: Id Dij prohibeant! Quid ergo te-
n? Curiositas nugabatur; Chymicum op-
uisse, qui inter aureas spes ad clibanos suos
tnos exaruit. Risit Xanthus, & non vacasse,
icuisse etiam reposuit. Supereft, addidic-
sitas, ut Aulæ servieris struthionis ad ima-
ginem

ginem capite minuto, collo oblongo, stomacho
fervidissimo, pennis inutilibus, pedibus sordidis.
Cum & illud Xanthus pernегaret, instituit Cu-
ositas, ut hecticam suam ipse proderet. Tum i-
cum gemitu & lacrymis : Eheu, inquit, m-
nupsi ! Non absolvit verbum, cum se Curiosi
cruce signavit, precesque concepit, ne inaus-
catum occursum lueret, & ad Martyrem con-
versa : O te sanctum, inquit, cuius omnia pec-
ta hic expiantur, nihil reservatur Purgatorio
liqui.

26. MENDACIVM.

Avgur. Rabinus, Talismantur, & Missifex i-
scio quo astro coniuncti, ut primum alter
terum est intuitus, mutuam sibi cœcitatem
monstrosam imposturam exprobrarunt. Ci-
nullus eorum accusationem admitteret, & f-
erimē pro se quisq; pernегaret. Pagano quid
Metamorphoses, Judæo Talmud, Turcæ Al-
ranus, Pontificio Legenda, Sanctorum obie-
sunt, libri, quod Sol novit, ad miraculum usc
impudentes, absurdī impurissimique, ut & ci-
fingi potuisse, & credi ab ullo homine supra-
dem fuerit. Ita portentis ubique cum audi-
rum stupore productis, cum omnia humani
pudorem excederent, non intermisserunt tan-
singuli sua figmenta excusare, & verissima a-
rere Quos cum audivisset Ignatianæ pestis q-
dam, ausus est omnium patrocinium promi-
re, homo fide Ethnicus, versutia Verpa, crudel-
tate Saracenus, fronte Pontificius. Sed inter-

se Satan, haud quidem arti hominis atri dif-
fens; sed quod metueret ne genus humanum
fabularum prodigijs ludificatum, jamq; per-
im sapere, & mendaciorum structores ab-
rere, simulque ad tartara pestiferum examen
ulonum deijcere cogatur.

27. MILES CHRISTIANVS.

Esiderius Erasmus cūm terram propè omnē
perlustraret, ut variè se accommodaret, nunc
cologi togam, nunc Monachi cucullam, nūc
losophi pallium, nunc Pædagogi colobium,
ic Morionis etiam larvam, & habitus alibi a-
assumpsit, aliquando etiam armatus cum
hæra apparens, miles Christianus audire
uit. Cumq; rideatur homo nec proceri,
compacti corporis, ille torvum videns, &
vibrans, monstravit facilius se contemni,
superari. Et sanè eam monstravit in sacris
iis agilitatem, ut tum expediti, tum cauti mi-
munia dexterimè obiret; neque fortasse fe-
cas conatibus defuisse, nisi eludere hostem
eclinare, ac nescio quibus pacis induciatum
formulis circumducere, quam debellare &
figere maluisset. Itaque cūm lentior & cu-
nitior videretur, quam hostium futor & ma-
æ exigebant, Religio Christiana ab aliena-
esse cœpit, & ad togatam Reipub. curiam ho-
iem remittere: Exemplo posteritati no-
li, ne quisquam contra D̄ei hostes le-
patientiorque esse velit, quam charitas pro-
ui requirit; sed fortibus iectibus, cir-
cumspe-

cum spectaque corporis custodiâ & inimicu-
frangat, & amicum tueatur. Cæterum Erasm
militia hanc laudem peperit, ut quisquis robur
cor ingeniosæ dimicationi Erasmianæ addat,
omnes numeros Militis Christiani implevisi
meritò dicatur.

28. MOLLITIES.

O Liverius Maillardus, Michaël Menotus, Michael Bareletus, seculi censores acerbissimi, & amaræ veritatis intet suos interpretes impudentissimi, cum nostri seculi Oratorum civilitatem, & genus dicendi molle, ac Aulicu planè animadverterent, mirati satis & indigni non potuerunt. Itaque in eos acriter investi nullum contumeliarum genus omiserunt. Se Oratores id flocci facere, & ad concionem remittere, illi sententiam suam paulò post mutar. Nam cum suo seculo auditores habuissent asinosis auribus & duris ex corio valvis; hic tenuissimas auriculas & delicatissimæ membranæ vulas observarunt, quæ vix dulcia verba & ornata florida admitterent, nec minus ad quam levem suspicionem murmurarent. Unde irâ condolentiam conversâ, cum seculi huius impudentiam & præteriorum tolerantiam conferant, linguæ suæ acutissimæ metuentes, cedendum huic ævo, & id circumcisus linguis, molli brachio relinquendum censuêre. Hanc nam etatem catellos blandos velle, non ferre mолос; & fistulas amare, non tubicines.

29. MUNDI OFFICINA.

ST inter metallorum fabricas officina fer-
reis staminibus trahendis inventa, forcipibus
alleisque admodum strepera: quæ, quia mul-
tum curiosis oculis invisit, nostram descri-
ptionem non non præteribit. Principio ubi fer-
m debite liquefactum, ad rotunditatem obli-
tur, inde foramen intrare cōsultum, cum for-
am suscepit, superiore contignatione per an-
stius foramen intenditur, postea magister ar-
alius iterum per aliud foramen coarctat, fa-
que flexibilius, id alibi repetitum tenuius fit,
asperso liquore semper minutiora foramina
reditur: Supersunt denique pueri, qui in cir-
cos colligunt, & pro densitate, tenuitateq; di-
minant, deniq; recondunt. Id sane ut inge-
sum; ita, nisi qui viderint, in credibile est, pos-
lurum metallum usque eo extendi, ut in Cy-
tra ad plectrum & digitum resonet. Sed cau-
te opus est, ne rude metallum, sed jam co-
m, & malleis contusum ingeratur. Hos labo-
rative tractoriam molam cum speculatorū qui-
a esset intuitus: Sane, inquit, persimile quid
ad eos vidi, qui Mundi stipendia capiunt, qui
dociles non admittit & duiles, quos iteratis
per angustiis, ad miram usque gracilitatem
tenuat, donec in vanitatis pandura expan-
si, & consuetudinum manu pulsati tri-
ste servitutis melos con-
cinant.

30. N I S I.

R Ebus mortaliū optime constitutis firmatisq;
 cum decoro ordine pro se quisque stationem
 suam ornarent, una Reipub. pernicies deprehen-
 sa est, quam *Nisi* indigitarunt Nā cum Princeps
 optime regeret, *nisi* subditos degluberet; & Sa-
 cerdos Veritatē annunciat, *nisi* divinaret; & Po-
 liticus bona Civium custodiret, *nisi* cleperet; &
 Juridicus leges explicaret, *nisi* nugaretur; &
 Medicus sanitatem procuraret, *nisi* periclitare-
 tur: & Philosophus naturam indagaret, *nisi* so-
 mniaret: & Chymicus arcána scrutareret, *nisi*
 mentiretur: & Pædagogus literas doceret, *nisi*
 saccum redoleret & Mathematicus Cœlum ex-
 ploraret, *nisi* hallucinaretur: & Mechanicus ar-
 tes excolereret, *nisi* brutesceret: & Maritus domū
 curaret, *nisi* divagaret: & uxor socias manus jun-
 geret, *nisi* dissolnaret: & juventus in spem excre-
 sceret, *nisi* dissolveretur: summa, *nisi* homo pec-
 caret, cætera omnia recte fierēt: Senatus amplis-
 simus decrevit, *Nisi*, Deo invito, terra & aqua
 proscribere. Sed non valuit edictum, quod Na-
 tura intercederet, hancque rebus a credinem fa-
 lubriter admixtam contendet, quæ nos ambi-
 tionem illam, qua hominibus majores esse cre-
 dimus, dedoceret, & quemque donis Cœ-
 litus ornatum, *nisi* terræ vitiis ob-
 situm, evinceret.

31. OMNIS.

Mⁿis cum numerosam familiā aleret, quot-
 quot bonos suscipiebat, pravo exemplo cor-
 umpebat. Nam cum & Simoniam exerceret, &
 arias extorsiones excogitaret, & turpissime so-
 histicaretur, & fœdis libidinibus, otiosaq; cra-
 uila luxuriaretur, cætera superbus & iracundus,
 mnes servos voluit & parere mandatis, & con-
 spirare inventionibus, interim & pius dicebatur
 : justus, tum eruditus, probatissimæq; vitæ: de-
 uo quisquis dubitabat, vapulabat Unus nega-
 it turpe servitium ex captivis Christianis, qui
 iam audiret, omnem velle imperare omnis, coge-
 : omnem, nihil veritus est cū presentissimo pec-
 culio Omnis contradicere simul atque ire. Nam
 am libertatis in Deo recordaretur, & nobilissi-
 mi Natalis, non potuit infame servitutis jugum,
 si cum cordata exprobratione, sustinere. Id
 mnis animadvertis, & blandicias minis mi-
 ens, cum ad mortem usque resolutum hoc li-
 terrimum mancipium deprehenderet, glorię in-
 dens non occidit: sed perpetuis tenebrarum
 arceribus condemnavit.

32. PAUPERTAS.

Xprobrabat Paupertati Nummuniarum o-
 ptimarum hujus Vitæ penuriam; at illa id a-
 mose pernegabat. Hæc ut fidem opprobrii fa-
 ret, pleraque Terræ donaria enumeravit, quæ
 antiquam gratis, omnia pretio venirent: Reli-
 onem quippe vendi, emi jus, vendi dignitates,
 et eruditionem, ac summatim amicitiam, te-

stimonium, defensionem, opes, libertatem, nobilitatem, ipsam etiam vitam venalia; quibus omnino sit carendum, cui, quo emat, nihil æris, nihil apud nundinatores sit fidei. Paupertas vero cum gloriæ fatuæ imperitiam irrisisset, ad suos conversa: quid vetat. Ó mei, nos esse pios, si maxime illi religionem suam sibi servent? & bonos, si jus denegetur? & honestos, si dignitates absint? & rationabiles, si literis careamus? & charitate accensos, si amici se subducant? & bona conscientiæ, sine teste? & abstinentes, ubi opes deficiant? & tranquillos in mediis vinculis? & virtute conspicuos, dum alii nobilitatem jactant? denique mundo mortuos, si nos illi vivere nolint? Certe ita Optimus Creator mentem, nobilissimam nostri partem, absolvit: ut, nisi velit, nihil credit, concupiscat, admiretur, amet; nisi consentiat, nemini pareat; nisi se perimat, nulli neci, aut interitui sit obnoxia.

33. PLVS VLTRA.

C Osmoxenus cum in rerum omnium contemplationem, & ad Naturæ usque thesauros esset admissus, nihil aut parum admodum visus est affici. Viderat Voluptatum tabernas, grandiorum instrumenta, sanitatis & agilitatis palestræ; nec iis refectus, plus ultra petiit. Inde honorum soliæ, dignitatum subsellia, præminentia pulpiæ, excellentiæ Cathedras contemplatus, nihil se extulit, & plus ultra petiit. Itaque ad artium admiranda, naturæ rariora, dexteritatisq; specimina deductus nunquam obstupuit; sed velut quotidiana

Idiana de dignatus, plus ultra petiit. Unde scieniarum adytis reclusis, & Naturæ lampadibus non stratis, cū ingenii subtilitates & Divinitatis ræludia prostarent. leviter arrisit, & plus ultra etiit. Nihil restabat, quo ulterius deduceretur, nisi obscurum horreum, quo Orbis rejectamenta confuse & negligenter comportatur. Eacum, elut per ludibrium, cōmonstrarentur. Cosmēnus in usitato gaudio affectus lēto spectaculo culos diu pavit, nec saturari antiquitatum, similitatis, roboris, & commoditatis intuitu posuit. Id quia mentis patrum sanæ indicium creditum, hominē pridem gratum, invisum reddidit, in Crucifixorum contubernium ejecit.

34. POENITENTIA.

Anctimonia & pœnitentia, cum devotæ peregrinationis sociæ esse voluissent, aliquot statia emensæ, non satis inter se convenerunt. Nam am Sanctimonia admodum properaret. Pœnitentia lente incedebat; illa ex solis calore rubebat, huic pallor in ore ex respirationis difficultate sedebat; illa erecto vultu tum cœlos, tum circumiacentem omnem regionem intueretur, hæc emisso in terram vultu lacrimas spargebat; illa omnium errores & pigritiam ridens saepè exultabat, hæc mortalium duram sortem lubricamq; eplorabat: Illa itineris secura, omnes salebras & opulos ac præcipitia ipsa negligeret, hæc etiam vulnerumque coæscia vel tuta etiam manebat. Illa mores hominum judicans multis vulta exprobraret, hæc imbecillitatem & nèvos

excusans, quam fieri poterat, silens præteribat. Illa nullius tempestatis patiens ad quamcunque traviorem auram se involveret, hæc corpus nudum cœlo & pedes discalceatos tribulis & spinis exponebat. His itaque moribus disparibus cum ambæ atctiori portæ appropinquassent, Poenitentia quidem corpore gracili & indurato angustias penetravit, Sanctimonia autem nitido & involuto corpore expectare, dum jugi Crucis exercitio extenuaretur, siccareturque jussa est.

35. P O E S I S.

Poesis ex Platonis urbe profuga, cum apud Christianos divertisset, habitaretq; in conduta, haud propriis, ædibus: paulatim petulatiu agere, & libidinari cepit. Itaq; in judicium vota, cum de religione quæreretur, purioris confessionem testata est: cum de moribus, virtutu leges agnovit: deniq; omnem vitæ rationem sic majoribus accepisse explicavit. Placuit equider formosissima puella, visaque est, suavi eloquic quicquid vellet, impetrare posse: sed rigidiore senes non intermisere de pietate ejus, & pudor dubitare. Quid enim sibi vellet frequens Pagorum invitio, quid lenonum & luxuriantiū cohabitatio, quid os ad maledicendū & laudādun ad ridendum, quam lugēdum æque mobile. Reipondit illa, Castū solidumq; pectus, quod Dei agat, nihil alieno vitio maculari. Tum Prudens sic censuit, Cogitarēt Patres, an quem Deus unus verusq; inhabitat, Diis infamibus delectari possit? an cœlum sapiat, cui Venus, quam Ma-

ria: Cupido, quam Immanuel: Musa, quam Spiritus S. Parnassus, quam Oliveti mons: Elysia, quā cœlorum regnum: fabulæ, quam Verbum vitæ in ore frequentius? an Christianum sit, vel laudibus, vel mortibus esse ad ruborem & formidinem usque immodicum?

36. POLYPRAGMON.

P Olypragmōn, quod in celebri Pansophiæ emporio famam suam, multis phaleris & hyperbolis sparsisset, multorum oculis auribusq; expectatus est. Jactaverat enim Catholici Hispanici compositionem, & encyclopædiæ Jesuiticæ subtilitatem, & harmoniæ macro & microcosmicæ concentum, & Magicæ Mosaicæ, Hermeticæ, Thyanæ, &c profunditatem, & Spargiricæ Paracelsicæ sublimitatem, & linguarum omnium latitudinem, & mechanicæ Archimedæ, speculationisq; Euclydeæ longitudinem, tum Orphei & Amphionis Lyram, & quæcunq; alia sunt inenarrabilia. Sed paucis diebus præsentiam suam mortalibus concessit, cum se universi orbis peragrationem debere, cum se Universo orbi deberet profiteretur. Vix abierat, cum nūcius claudus ap pulit, quem aiunt magnum hiatorem perpetuo sublequi. Is monuit longe infra famā omnia esse, & profundissima simulatione rē geri: Minas intra verba, mysteria inter characteres, artificium omne in affectatis tenebris consistere: cetera vanaria, inania, nec ultra hominum terminos. Id homines induxit, ut legem sibi indicerent, post hac vix centesimam jaçtanticæ partem credere.

37. PRAXIS.

VAcante in Republ. quovis munere, magnus
solet esse ambientium concursus, quod sive
felicitatis sit seculi aptis hominibus abundantis,
sive temeritatis mortaliū, rebus se pares nimium
confidentium, sive conductorum socordiæ & a-
varitiæ, exinde otium lucrumq; captantium, in
medio repositum sit. Certe Praxis circūspectio
esse solet, & sollicita magis: unde cum nuper mu-
nia Civitatis suppleret, Principem voluit, qui cū
Docio se saluti civium devoveret; & Ecclesiastē,
qui, ut *Martyres* olim, ad palum alligatus con-
cionari posset; & Jurisconsultum, qui *Papinia-*
neam securim minime refoimidaret; & Militem
qui, *Coclitis* exemplo, hostes unus sustinetet; &
Medicum, qui s̄xvienti pesti sese opponeret: &
Philosophū, qui *Vespillonis* officium subire pos-
set: & Literatum, qui intra Syracusas suas instai-
misse hominum esset: & Cīvem, qui, velut *Cur-*
tius, publicam cladem expiaret: & filium, qui pe-
nates, parentesq; supra omnia efferret. Hæ cum
audirentur conditiones, turba dilapsa, non abi-
genda fuit ambientium importunitas: sed exo-
randus cordatorū assensus, & condignis præmii:
decorandus. Ac tuū innotuit, parum esse, quic-
quid detur strenuis practicis: nimium, quicquid
in verbosos theoricos insumatur.

38. PROCVRATIO.

Ecclesiæ cura anima est: quam cum die solito
depositissent Pammachius sacerdos, & Chry-
sogonu-

ōgnus quæstor, electi sunt procuratores Philippus Mornæus, & Ioh. Spinæus, nobiles Galli. d more suo rodit livor, & quam, inquit, sagatos llos rufos decebit candida stola! quam præplu- nata nobilitate apte stabit in fula! Sed illi ob au- lientes scommata, in rem præsentem animose ère. Et Mornæus quidem, ut vidit Ecclesiam ad- renarum cohabitacione maculatam, Paganos, Iudæos, Mahumetanos omnes, ipsuique Anti- Christum expulit: sed & Philosophiæ, quæ ni- nium exorbitaverat, frenum injectit: deniq. Pæ- lagogium literatissimis Magistri replevit, & so- idæ eruditio[n]is templum instructissimumq; di- putandi armamentarium extruxit. Spinæus ve- o moribus consulens, proscripta avaritia, ambi- ione, ira, libidine, Voluptate, aliisque in urbe in- ceptis vitiis, ædes purgavit, & beatissimā tran- quillitatē introduxit. Hac animi integritate cum Ecclesiam uterque beasset, & jam more solenniter officia resignanda essent, grata juventus statuas bene meritis ex marmore erexit, cum inscriptio- ne, qua uno anno sub his procuratoribus, quām sub Sophistica & hypocrisi integrō seculo, profe- siisse apud posteritatem testabatur.

39. PRODITIO.

H

Ostis humani generis cum diuturna obsedio- ne Politeuma, urbem felicissimam, cinxisset, nec vel occupationis, vel deditio[n]is spes ulla apparet, à vi ad strategemata conversus, quatuor exploratores sive corruptores clanculum immisit. Primum Xyphio, qui luxuriā & petulantiam

conviviorum, vestitusque & omnis vitae cultus doceret. Secundum Koron, qui saturitatem, fastidium, securitatem, impudentiam, contemptum legum & discipline introduceret. Tertium Iphrin, injuriæ, contumeliæ, contentionum civilium ob res non necessarias suscepserat, studii alios per ambitionem, fastum, superbiam, aut malevolentiam premendi, odii, simultatum, motuum interestinorum, seditionum doctorem. Quatuor Oletrum, quem omne exitium, ruina, & vastitas consequitur. Quibus poliarctis effectum est, ut, quæ invicta credebatur, Civitas, non tam fui negligēs, quam hostis contemnens civium manibus muri haud exiguam partē diruerit, & malorum omnium equum Troianum intromiserit. Unde hostis in devictos sæviens, non sexui, non ordini pepercit: sed virtutum strage ubiq; facta, & vitiorum fœditate undiq; dispeisa, qui supererant ex iis, quib. in vitissimis malorum illa quadriga intromissa est, oculis & manibus in celum sublatis: Traditi sumus, dixerunt, nōs & populus noster, ut conteramur, jugulemur, & pereamus.

40. SAMARITANVS.

Quidam adolescentex bonæ famæ regia ad rectæ Conscientiæ via in Calumniam, invidiam, & fraudem, pessimos latrones, incidit, qui spoliata omni ante actæ vitae sarcina, exutisque testimoniis vestibus mendaciorum & amarulentiæ profunda vulnera infixere, ac cum infamiæ mor-

te conflictantem reliquere. Ambulabat forte per eandem viam Patria, multis nominibus saucito obnoxia : quæ, ut vidit, murmurans aliquid, condoluerit, an increpavit, incertum , duro pectori præteriit. Postea insecuta Consanguinitas, quam communis origo movere debebat, nihil mitius egit: sed inclamari metuens, properatio gressu se subduxit. Tandem ex iis unus , qui nundo invisi, sacræ stultitiae stipendia mereantur, cum incidisset in alienæ sectæ miserum , exploratis ablutisque Christiana charitate & excusatione vulneribus vinum contemnendæ terræ, oœumque Theologiæ infudit, ac tolerantiae asilio impositum verioris contemplationis divisorio intulit : inde duobus nummis lucem vitumque conduxit, & virtuti hospiti quam enissime commendavit. Dicite, mortales, quis afflictissimo adolescenti Proximus fuerit ?

41. SCALA.

Megalander , qui obscuro genere prognatus ad virtutum fastigia ascenderet , cum a gloriæ solio consideret omnibus aspectibus, multos permovit, ut , quibus ille gradibus d hanc dignitatem ascendisset, perquirerent. Aliis itaque arbitrantibus seculi sui felicitate um, aliis fortunam nimium propitiam divinibus, aliis in magnatum favorem causam conscientibus , aliis sociorum fidelitate elevatum ensentibus: ubi homini tot vanæ conjecturæ notuerunt plurimum risit , & ad curiosos illos conversus: Hem, si cui inter vos scapulæ

pruriunt scalā, qua ego emixus sum, inscendito
 Ingenium mihi acuit contemptus, cūm nemo
 fulciret, omnia meæ indagationi relinque-
 rentur: artes docuit pauperitas, quæ nisi fatigato-
 cibum non præbuit: mores formavit Calumnia,
 cūm undiq; peteret, & in conspectu centoculo-
 rum veſandum eſſet: labores imposuit invidia,
 ut pudēfacetem, quotquot iniquius me censuiſ-
 ſent: Opes servavit ingratitudo, cūm nemini
 fidendum, credendum nemini indeque nihil te-
 merè effundendum appareret: Sanitatem dedi-
 venatum, cūm per tot mortes immortalis, &
 Mondo immortuus Christo rediviuus redderet.
 Hæc cum audivisse t delicit. Jam nemo, dixe-
 unt, iudeat stationi tuæ, ad quam per tot Cru-
 ciatus emergendum eſt.

42. SEPVLTA VERITAS.

VNDE Ni Deo potestas eſt mortuos exuſcitare, nec
 nisi ſuprema indulgentia id hominē conces-
 ſum: at nos honorare ſacras exuvias, & donorum
 Cœlicotum habitacula in aliorum imitationem
 decorare fas eſt Itaque cūm multis indiciis *Veri-
 tas ſepulcrum* crederetur, illic effossa terra & post
 dicrum aliquot labores ſandapila haud magni-
 ſumptus reperta eſt. Cumq; ea extrahetetur, ti-
 tulus nullus apparebat, niſi paucissimæ hæ literæ
meo tempore, & effractis aſſeribus Cadaver muti-
 lum, fœdum, ac rebus haud recitandis oppletū.
 Apparebat autem non balsamo & aromatibus:
 ſed multis inquinamentis fuisse conditum: unde
 haud levi moleſtia eſt repurgatum, ac tum ta-
 bella ænea ad caput reperta, cum inscriptione.

Veritas

eritas, Desilia, Sathanæ fraude, Mundi infectio
carnis mollisse, Tyrannidis violentia, Sacerdotum
ordia, Politicorum malignitate, Historiorum le-
tate. Grammatorum stoliditate & plebis stupi-
perempta, hic inter mendaciorum simeta jaceo,
At centum annos Soli revisenda. Salve posteri-
s. Id Epitaphium cum publicaretur, mixtum
in dolore gaudium excitavit: cum exprobra-
tione præteriti, præsentis felicitatem configna-
t. Unde Sepulcro è marmore erecto, & Verita-
sumptuose recondita, tum Epitaphium ipsum
spensum est, tum superba hæc subscriptio ad-
ata: *Si Maiorum nostrorum temporibus fuissé-
m, non fuisset mecum in Veritate socius.*

43. SOMNIVM.

Omnium, quod futura præscire, & arcana
quævis revelare posse non inique creditur, in
tro suo habitans, varie de rerum eventis à cu-
sorum turba consulitur. At illud plerunq; vel
redit homines, vel dubiis responsis suspendit
I obsecrissimis oraculis intricat. Nec minus
nen frequenter ab insanâ multitudine obrui-
r, cùm quisque maxima quæque sibi obventu-
polliceatur. Vidi tamen, cùm ibi essem, homi-
m antiquæ virtutis & fidei, cætera simplicem,
omnio valde benignè habitum, & multis de-
bus, quæ mortalium ingenium superant, eru-
sum. Nam & religionis Ecclipses, & Reipubli-
cæ rotationis & Naturæ abstrusiora aperuerat,
& homo minimè ambitiosus apud se reconde-
bat

bat Id aliquos movit, ut multis precibus à somnio contenderent, quid tandem ei in hoc homine usque adeò placuerit. Respondit. Somnium Mentis puritatem. Nam cùm alij vino olidi, aī ambitione fumidi, aut avaritiā fōrdidi, aut libidinibus inquinati, aut quavis alia graveolenti infecti compareant, nihil minus ab eo veritatē nihil ludibriis citius elici posse: Castis verò, vigilantibus, sobriis, & animo purgatis esse prop̄tiū.

44. SVPPΛLICIVM.

AE Acus, apud inferos judex æquissimus, regat, ingeniosus pœnis esse solet. Nam cum peccantes animæ hic haud raro impunè abeant, quod primum descenderint, ex cuticulæ maculis dignoscit, quid apud nos iniquè egerint. Itaq; Potente impatientissimis horis submittit: Sciolos elongues esse jubet, ut artium tumore crepant: ambitiosos multo stercore coquinari sinit: mēdace denti frangibulo cruciat: luxuriosos perpetuo gluobrigescere cogit: calumniatores invisa luctabit: invidos felicibus assidere, & bonis eorum torqueri vult: avaros insatiabilis fame necat: curiosos decessissimis tenebris damnat: duros liberalitatis ignibus coquit: hypocritas veritatis dicacitate exercet, & quisquis suppliciorum gener singula enumeret? satis sit scire, *Contraria contrarijs puniri*. Quæcum audivisset homo Dēmetuens, & proximi amans: Nune demum, inquit, juvabo a seminare, cùm bonitatis amplifeges expectatur. Nam utili apud inferos virtio

in contraria metuant : ita nos in cœlis virtuous similia colligemus : nempè ut contraria utrariis pelluntur: ita curantur similia similib.

45. TEMPERAMENTV M.

Ltercabantur Anima, & Corpus. Illa dolebat, quod pigram gravemq; molem traheret, periam nec sursum elevati, nec exoptatâ velocitas terras peragrare licet; nec minus tamen sagiri velle, & haberi blandissimè. Hoc exprobrabat herò suo turbidū & impotens imperiū, curiositas Vertiginem, tētaminumq; temeritatē, quæ si durissimo suo labore, ac perpetuis plagis nūcā perpetrentur: nec minus tamē laudari, honoxiq; velle, & identidem ad novos errores adjutri. Tum Anima in Corpus invecta: Infra omnia animalia debile & sensibus hebes, cum nudū brevioris durationis, sed & morborum myriabus obnoxium culpavit. Et Corpus audientius immam supra Dœmonum malitiam, supra brum ciudelitatem, supra truncorum stuporem, supra terenam omnem insaniam extulit: quæ audiens & exhorrescens: O tu meum, inquit, Corpus, id agamus potius, ut mutuo temperamento, tu à saginâ, ego à desideriis meis, abstineamus: ne, dum tu luxurias, ego evolo, mors insensa superveniens utrunq; abripiat, fistatq; imputatos Judicio Dei intolerabili.

46. TRAGOEDIA.

Ragæd, a, quæ humanae vitæ lubricitatē alio atq; alio dramite repræsentat, & temeritatē ambitionis cohercet, cū nuper personas novæ fabulæ

bulæ suæ conquerireret, ex magno numero se offerentium pauciores, quam rebantur, admis-
Ajebat enim, non esse cujusvis ingenii, age
Tragœdiam. Itaque qui Theologum ageret, el-
git hominem eloquentem, fervidum, & qui sa-
craitatem eruditioni conjunctam exprimeret: q
Politicum repræsentaret, hominem industrii
versatilens, laboriosum, affabilem: qui militer
hominem fortē temperantem, patientem: q
Literatum hominem, ingeniosum, multæ lect-
nis, variæ experientiæ: omnes n. m p e egregiis
conspicuis donis ornatos: sed quibus ambit
audendi materiam, & Dei deserto aggrediun-
temeritatem indiderat. Nam qui stupent, nu-
quam assurgunt, nec ab hominibus æstimantur
sed rebus veteribus innututi facile acquiescur
nec, si velint, immutari di instrumenta ieperim
Illi vero, quod altius & Naturæ beneficio, & fo-
tunæ applausu, & ingenii machinis, & populi
sensu attolluntur, quod securius aera pervolant,
turpius ad minus notabiles scopulos ita impri-
gunt, ut, qui Tragœdias aliis exhibuerunt, ij
tandem Tragœdiæ nomen dare cogantur.

47. VAE.

PRÆTERIBANT forte duo homines simplici
unus, qui Hierosolymæ quondam, alter, q
haud ita dudum Romæ tristissimo præsagio
Væ, inclamaverant: quos cum humana curiosi-
conspexisset, rata futuri conscos, & arcana ru-
rerum gnatos, multa super mundi periodo, sup
Regnum vici bus multa percontata est. Ati

um omnium ignorantiam professi, nescio-
qid incōcīnum sine regulis, methodo, & orna-
tō loquebantur: sed quod vel ingeniosissimi
ūentionem captūve excederet. Visā est res eru-
dīonis examine dīgna, quam illi non improba-
bit; sed admirati potius videbantur, & liben-
tim ēse subiūcere. Cæterū res suas, sive que-
tarum impetum nihil ad Eloquentiam vel Diā-
lēticam quadrare suspicabantur: sed altiori in-
dīni relinquendum. Erubuit hic eruditio, ali-
qd supra judīcium suum in tērris credi, maxi-
mū cum divinitatis quandam societatem p̄r se
hīd obscure ferret, & tamen in nullius fuci sim-
prios vix aliquid durius ausa, spreto plebeio-
ra sermone, contentisque inarticulatis oracu-
li ad elegantias suas & vocabulorum nitōrem
eversa. Tum interrogati simplices, cui mi-
scum Eruditionē, fāmina Diis hominibusq;
gta, conveniret responderunt. Non liquere,
nī forte, quā semper A&e hominibus occinere
aieverit, Vā inclamare impuro seculo penitus
dīdicisse, arbitrandum sit.

48. VALE.

(Osmoditus cū molestissimi itineris perio-
dum jam oculis prospiceret, & beatarum mē-
tū occūsum. Patriāque veroris non, ut ille,
fnum, sed suaveolentiam p̄senteret, non
operavit sibi, quin retrospiciens, comitum exa-
m̄ abigeret, & ad facilem ingressum semet ex-
p̄diret. Itaque expansis brachiis, Vale, inquit,
Gro: salve flamen, disceratio, doce Verbum, su-
ge

ge summa, redi splendor, sile sensus, clama oratio
aurum, veni satietas, vade ingenium, vige o
quium, cede voluptas, adi possessio, peri me
ria, cresce oblivio, dele pœnitentia, fige eme
tio, sine manus, cape fides, cave corpus, fid
nima, dormi cerebrum, surge cor, dole præs
gaude futurum, plora error, ridere restitutio,
libido, cane puritas, arce gaudium, riga lacri
pave peccatum, ave remissio. Hæc ubi Mu
pertæsus, Cœli appetentissimus, dixit, multo
ter Comites oborto risu, multis etiâ ejectis se
matibus, sed & lapidibus in eum conicetis n
tis, ille dorsi tacitus obvertit, & quod itin
erat reliquum placide peragravit.

49. *V T I L E D V L C E.*

Vtile rerum humanatum saluberrimum n
camentum, ut maxime sanaret ægros, tar
nescio qua sui amaritudine delicioribus r
seam faciebat. Nam cum ex morte, lege, rati
Veritate, temperantiâ, patientiâ, speciebusq
milibus amaris purgans confecisset, quemc
que vel iniquitatis febii, vel ambitionis he
crania, vel avaritiæ hydrope, vel voluptatum
dagrâ, vel alio quovis vitiorum morbo co
ptum accipiebat, eum evacuatis intestinis
sine cruciatibus exercebat. Visum est hoc Æ
lapio durius, quam pro humanâ temeritate, &
tili dulce addidit, cuius interventu amarit
temperaretur, melle & saccaro fabularum ad
tis, ac inventionum lubricitate corpus afficit
perfluente. His pharmacis aiebat veteres sepè
lic

terusos, & Christum ipsum, Medicorum Princem, ijs multos sanasse, quos tetricus Pharisæo in vultus examinasset, cum nec puerorum feritas talia abhorreat, nec virorum gravitas definetur, nec senum morositas abiiceat. Placuit in medium, &

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.
Cum quo scunque Vitiorum aliquod symptomata asserat, ad electuaria, conserva, & condita probabant, cum viderunt, æquè ridendo verum, increpando, dici posse.

50. ZACHAEVS.

Achæus cum in publicâ disputatione thesin proposuisset, *Non remitti peccatum, nisi restitutur ablatum: capit is periculum incurrit?* Erat quā multi, qui Ecclesiæ plurimū debebant, nec tnen agnoscebāt lacrilegiū: & qui Reipub multa, nec fatebantur peculiū: & proximo haud parū, sic furti reos dicere quisq; audiebat. Omnes quip j nomen Regenitorū sive Conversorum impe uerant, quantūvis spoliis alienis etiamnū opulenti & conspicui. Nec minor erat hæredū securis, qui paternas possessiones quovis titulo corsas, propitio sc. Deo adibant, nec Evangelio ulla parte contraibant. Itaque non tam publicè irius Zachæus, qui corrasas opes restituerat, multa insuper ei impositā, immo & capit is quæsitus ui pestilentissimam propositionem evulgasset: urbati nempè omnes ordines, ac invisum redatque difficile Christianorum nomen, qui quis non liceret iniusta possidere. Ita Zachæus quidem obrutus: at non simul bona causa preressa est, Nam maledictio, quæ comi-

tari fures perpetuò solet, Publicanorum ædes gressa, quicquid pretiosæ supellestilis repe corrodente liquore conspersit: Cujus eam v esse ajunt, ut metalla etiam in pulverem refvat.

PHOEBI IVDICIVM.

Cum passim querelæ mortalium personare quibus hanc Vitam aut ejus administrat nem accusabant, spes quidem facta erat Genesii alicujus reformationis, qua hoc universum in integrum, sive primum perfectionis statu restitueretur: verum ea ob magnitudinem difficultatem negotij paulò post evanuit, quæsitæ aliæ particulares viæ, quibus hinc irresarcientis nostris fissuris lenimentū malori afferetur. Itaque ad 30. Februarii anni huius currentis Phœbus, globi terreni inspecto, didicavit, ubi comparerent, quotquot homini societatem haberent intolerabilem, & reme audirent, quibus occurri defectibus posse videtur. Id p̄ omulgatum varie multos erexit, & trepidantes tam desideratum diem colligunt, & causæ suæ ac querelis confidentes, aversantibus suis mala quæ pue minitarentur. Igno ubi salutaris illa dies illud sit, non multitudo sive exercitus, sed propè Mundus universus cœfluxisse visus est, & chaos illud, de quo tot & tanta Poëtæ fabulantur, repræsentari. Quod quietatum nimis Phœbo animadversum, in classes divisionem imperavit, quales alioquin humana vel industria, vel consuetudo excogitassent.

is dignitatem reliquit Orbis terra-
Monarchis, & conqueri primos
mum jussit. Illi per Nic. Machia-
vum, Oratorem suum, duo gravissi-
mum accusabant, *Verbum Dei, & Con-*
Tyrran

tiā: quorum illud fortis, hoc intra *ni.*

tret, & beatam illam omnilicenti- *I.*

pellarer. Iis succinere sanctu-

siliquos, qui imperiorum arca-

affutirent, quibus popellus redde-

in secreta eorum curiosior. Re-

*dit Phœbus, posse ijs occurri *Atheis**

& Violentia. quorum ille soporet,

obduret: sed superesse aliud quid

idabile, Mortem, cum quo transi-

um sit, ne unquam hac vita exce-

habeant necesse. Post heros ac-

*truat servi sive despoticæ, quibus *Exacto-**

*rejanum id displicebat, quod, velut *res,**

ricæ stellæ, lumine alieno fulgeret,

ecaberent aliquod proprium, inde

et o suo Sole, vel obtenebrato, sta-

pibduci & variis populi vindictis

ni. Respondit Phœbus, Mirari in-

nitiam: jam dudum enim innotuis-

iam ingentibus opibus se lucente

contra posteritatis minas muni-

ti: Vereri tamen aliud ipsis metuen-

ti: Maledictionis scilicet vermes, que

suæ felicem propagationem

ont. Secuti dein Nobiles per Craf-

morotulerunt; Pessimo exemplo ho-

Satrapa-
die p. 4.

94 PHOEBI JUDICIUM
die tot nobiles fieri, quorū numeroo
exhaurirentur, & sanguis generosus
lueretur. Responsū est, adferrent sing

4. li suę nobilitatis origines & merita, ac
Quæsto- de indignis & pudēdis judicatū iri. M
res. cōparuerent quæstores, & per March
nē de Rosny petierunt liberalius sala
dati. Nam cūm minimo alantur, nec i
nus tamē brevi pinguefiant, invidos
scio quæ furta & depdationes suspic
Respōdit Phœbus, hūc gryphū ad G
corū literā II p̄tinere, q̄ si ciat nodos
etere & solvere. Successere militesq̄r

5. *Milites.* pe: Thersitē miserū videbatur carne
massā pilis ferreis oppore, peteban
fieri invulnerabiles. Respōdit Phœb.

II. miū vivaces his morib. esse, quib tā

6. cīlē alijs pares succederent. Post hos.

Sacrifi- classis audita, quorū primi fuere Sác
culi, qui p Sergiū, cui os porci verū
gnomētū, avaritiā auditorū vehemē
sunt detestati. Sed Phœb. placidē eos
tuitus, Acquiescerent, monuit: nā so
& fumū majoris equidē vendi nō po

7. Secundi Jurisp. quib. Cēpolla verba f
Legu- contra Partheniū quendā litigiosū, n
-*lesij.* steriorū proditorē. At Phœb. respondē
Bono animo essent: nā dū Satanę fol

spirarent, nunquā illis defuturū halis

8. Tertij Medici, quorū interpres Iac. S

Agyrtæ. doluit, Ianius ex pecudū sanguine di
scere, Médicos post insignos homin

stra

HOE BI IUDICIUM. 95
es esurire. Quos ut solaretur Phœb.
Vespillonum insuper attē exercere
it. Quarti Philosophi qui p Porphy
Christiānā religionē debacchātes Philoso-
phia & paradoxa ei expbia iunt. Re- phs.
dit Phœb. saperent illi huic mūdo,
christianos alteri sapere Quinti Philo- 10.
nes qui magno numero Dialectici, *Artista*
Mathematici p Longoliū ægrē
ant, Orbis reginam ipsis minus cō-
q soli volitarēt Respondit Phœb.
et culicis Virgiliani fata. Sexti Phi- 11.
1, Grammaticorū turba quos Priscia Linguis-
ater, Deorū interpres esse voluit *ta.*
sacrā illā unius Dei linguā minus 12.
ent, a Phœbo rejecti sunt. Octavi
e, quos Homer. cæcus ducebat, & *Versifi-*
bo festivitatū ministros offere- *catores.*
uos ille cū edentulos, elūbes, clau-
ces, & ppudicosos esset contēplatus,
ēpore redire jussit. Noni Historici, 13.
Berosus fidē & autoritatē suīnā *Fabula-*
tare sategisset: nisi frequentius spe- *tories.*
& lemuribus fuisset territus. Sed & 14
nici, genus hominū ultra humanū *Ciniflo-*
percolmicū, cum Hermete suo ap- *nies.*
re, alioquin invisibiles, quibus
cīnum petitum fuit, ut sub salvo
nuctu, opes suas porrò explicare li-
te, neque fas esset, ulli carnificum
victa capita violare, vel nectere. Af-
fīm est libenter, & privilegiū à Phœ-
bo con-

96 PHOEBI IUDICIUM
bo concessum: Quisquis philosopho
illam petrā conficeret, haberetur invi-
labilis: quisquis artē illa mentiretur,

15. Char-
tophili. detet. Tandem nec Typographi, Biblio-
polae Bibliopegi, & hujuscemodi Ch-
tophili abfuere, quibus, ut Gutenber-
us aiebat, id doluit unquam posse Mi-
dum veris fabulis fucisq; latiari, se vo-
adornandis talibus vix sufficere. Q-
bus Phœbus respondit: Xanthum me-
citus ebiturum, quamdetuturam ipsa
meatiendi materiam. Atque simul a
Classis advocabatur, quam Urbana

16. Pra-
fectori. dixere: Ubi se primi intulere Præfeci-
tos, quos malè habebat, si Raimero On-
credendum, lex scripta, quam malle
ex pectoris vel cerebri scrinio peti. Re-
spondit autem Phœbus, non fidendi
iis sciniis, quæ ex moto fabreficeret

17. Con-
sules. Sequuti Consules per M. Antonium p-
tierunt, quia molitoribus fraudi non
farinâ conspergi, idem ipsis condona-
ex filii pulvere. Iij responsum accep-
runt: videndum, ne dum pulvis ē vel

18. Scri-
bar. excutitur corpus simul vapulet. Post
scribæ urbiū per Pereziū sunt peccati
quoniam in intima Civitatis cuniculo
egissent, liceret nunc pyrium pulverem
substernere. Respondit Phœbus, peric-
lum ingens subesse: nec enim constan-

19. Sena-
tores. antè, an retrò vis pulveris feriar. Dehin
Senatores, quorum votum Bleſus pre-
tuli

lit, Liceret sententias per aleam ferre,
ando pleraque nescirent. Respondit
hœbus non prohibere, si à vino absti-
eant: alioquin oculorum nullibi fore
um. Inde Institores per Midam in-
itere, Bacchanalia quater in anno ce-
brarentur, quod festum emendis ven-
tis que vestibus sit exoptatissimum.
espondit Phœbus, jam omnia Chri-
stianorum sacra in Bacchanalia trans-
igrasse, nec se videre, quod tempus,
festum sit reliquum Mox Caupo-
s per Apicum sunt causati, nisi coher-
antur aliqui sobrietatis & temperan-
e præcones, nunquam ultrà urbi pro-
tura publica diversoria. Sed abñuit
hœbus: & nescitis, inquit, plus vini e-
lorumq; absimi januis clausis, quam
signibus propendentibus? Infuper
Opifices prodiere, quorum patronus
inius inculpavit Seculi barbariem,
nesciret ingenii artificum uti. Re-
ondit Phœbus. Mundum vetulum
ud decere mundum, & immundę ter-
nullam quærendam munditiam esse
ner plures, qui comant, quam corri-
nt. Porrò Agricolæ per Varronem su-
n rationes acceptorum & expensarū
Civibus postularunt: quibus injunxit
hœbus suum quoq; religionis & hu-
manitatis Computum adferrent. Sed &
iutæ per Palipurum aquis infidelita

20. In-
stitores.21. Cau-
pones.22. Op-
fices.23. Agr-
colæ.

24. Nas-

tem, ventisque importunitatem probrabant: quos omnium hominum maximè temerarios avarosque Phœbœ increpavit. Tandem & Carnifices ipsi fas est proloqui, misellorum sorte miserati per Cruciatum aurifabrum magnos fures, magnos latrones, & neglignos adulteros, &c. ad supplicium poscebant, unde lucri maior spes est. Sed responsum à Phœbo tulere, sua aparent, suos Satanæ relinquerent. Absoluta hac classe, alia, quæ Religionis rimen gerit, advocata est. Ubi primùm exhibuere Judæi, non Abrahami illi sanctissimi filii, sed Synagogæ spuri, qui bipartito agmine hinc sub Jerobemo Samaritanos, Morboneos, Merilios, Phariseos. Saducæos, Essæos, Relbitas, Nazaræos, Galilæos, Idumæi, Zelotes, Sicarios, Menelaitas, Amnitias, &c. illinc sub Mahomete Alconianos, Dernischlianos, Zoffiliai, Horifeos, &c. produci volebant, quibus id unicè quæsitum, ut quando olim intermeras nuptias habituri, Liceret hic sub uno aliquo capite earundem prædulcentare. Respondit Phœbus, haud facile id ab angusto hoc loco impetrari potest, cū nec Mare nostrum Judæorū Besemo, nec terra Mahometi Aſinācapiat. Si cessere itaque Pagani, quorum pater Cœnus cum idolorum, dæmoniorum, animalium, stellarum, herbarum cultor,

25. Carnifices.

IV.

26. Iudei.

27. Ethnici.

99 PHOEBI IUDICIUM.

tum Epicureos, Stoicos, Magos tū Cani
bale & ferinos planè adduxerat quib. an-
xiè requirebat, aut possent æternū hic vi-
vere aut planissimè mori. Sed respondit
Phœbus., vivere nō posse, ne desit succres-
sentib. iniquitatibus locus: intrerite non
licere, ne illa irregularitas maneat impu-
nita. Postea & Christiani, sed. quib. Chri- 28. Chri-
stus ignotus sub Simonis Magi condu- stians.
tu, & Latinorum, Græcorum, Indiano-
rum, Jacobitarum, Marovinorum, Ne-
storianorum, Moronitarum, Arminia-
rum, Surianorum, Mosarabum, Mo-
covitarum, Bohemorum, Piccardorū,
Gorgianorum, Pseudoevangelicorum
iominibus, sollicitè expetierunt, quia
infame esset, Crucifixum aliquem habe-
re Patronum, pro Christo Chrysium li-
beret paucis mutatis colere. Respondit
Phœbus, quando Crucem potius alijs
inferrent, quam portarent, & Chrysio
Christum inducerent, gratitudinis esse
a optimè meritum Patronum, ne no-
nen etiam cum re demitterent. Post 29 Per-
ios Peisecutores ingressi, quorum Prin- secuto-
res Julianus valde iniquè tulit Reli- res.
gionis fœcunditatem, quæ millies acci-
a, incisa, concisa, excisa, semper pareret.
Respondit Phœbus, eam esse Religionis
naturam, ut nisi laxata, ditata, & pingue
facta nunquam exarescat. Postremo & 30. He-
retici in numero numero, & mon- retics.

100 PHOEBI IUDIC. M.
strosissimis appellationibus se statueri
quorum advocatus Apollyon id au-
est petere, ut quisque inter eos urbe
quidem suam assignatam solus rege-
cæterum cum vicinis pax perpetua
fraternitas sanctetur: impedire eni-
mutua odia, honorum & opum simi-
ac otii abundantiam, Respondit Phœ-
bus, placere pacem, quæ futura sit, cù-
venti omnes ex eodem loco spiraveris.

V.

31. *Asia.* Hanc classem alia exceptit à Nationi-
bus denominata: ubi, quotquot Asia
incident, Orientis Principes magna-
pientiæ suæ jactatione petierunt, quan-
tiam exordia & Centra rerum omni-
um in Asia quondam sint fixa, ipsi sinq;
solis oculorum usus concessus, reliqui
Terræ incolis, quibus non nisi dubiu-
lumen, inutiles oculi effoderentur. Re-
spondit Phœbus, haud videri nimius
pertinaces, quibus Christus per univer-
sum diffusus esset invisibilis. Succedit
Europa. Europa, quæ ob Ecclesiæ hospitium
terræ incultæ quondam perutilem ci-
tum, armorumque indomitum usum
Orbis principatum appetiit. Responde
Phœbus, Illum jam dudum Philippo
Hispaniarum olim Regi destinatus
Vererit tamen, ne tempus Monarchi
Catholicæ defuturum sit. Inde Africæ
comparuere, quibus id curæ fuit, pe-
sent ex omnibus religionibus & poli-
is unu-

32. *Eu-
ropa.*

33. *Afri-
ca.*

PHOEBI JUDICUM. 101

unum aliquid Simulacrum, quod co-
rent, fundere. Quibus Phœbus respō-
it, raro sic coagmentari æs & lutum, ut
iversarum tempestatum injurias diu-
istineant. Postea America accessit, quæ
formatores & Apostolos suos omnis-
tudelitatis accusavit Respondit Phœ-
bus, illis C. Cæsar, his Apostolicam
mortem deberi. Advenete etiam Arcti-
, quibus cum Belgis litigium, quod ab
uropa dissecare conarentur: quos bo-
c animo esse & frigere jussit, Nam
hartam, quam glaciem, scindere esse
cilius. Sed & Australes Antärctici
Iagellani proditionem culpavere, quo
am cum Christianis Christiana im-
anitas esset formidabilis. Respondit
œbus, jam terrefactos esse Gigantum
rivotorum picturis, nec facile reditu-
s, Hos omnes secuta est rerum Me-
oria, cum amanuensi suo Charactere,
onquestaque est de partium Orbis dis-
tantia Nam in ortu sinistrosum, in
casu dextrorsum, in septentrionibus
orsum, in Austro sursum scribendum
le. velle autem ex his unum quod o-
nibus commune fiat, eligatur. Respon-
t Phœbus, meminisset Crucis, quam
Palæstina, Orbis veluti centro, fixis-
t Deus, qua hoc universum carere
unquam possit. Denique & Politia ad-
iessa est, cui cum Deo ipso non bene

34. Ame-
rica.35. Ar-
ctics.36. An-
tarctici37. Me-
moria.38. Pol-
isia.

102 PHOEBI JUDICINUM
convenit. Ajebat enim, ingeniosissimae
structuras, exactissimas regulas, subtilis
fima strategemata ab ipso disturbari
dispergi, secretissimaque revelari, pri
dentissima irrideri, robustissima confr
gi: sed & æterna habita finiri. Risit h
Phœbus, & conciliari cum Deo, inqui
potes: opponi verò ei, nisi tuo damn
nunquam poteris. Declinante aute
jam die, Una etiamnum Classis admis
tus, Universitatis dicta. Hic prima eor
paruit Natura cum ratione & impetu,
& in homines graviter invecta peti,
quando homines omnino brutesceri
liceret brutis ratiocinari. Respōdit Ph
œbus, non videri: nam si una ratiocina
tium species Orbem tantopere affligat

40. Ars. quid de tot animantium speciebus fu
rum arbitretur? Secunda Ars, cum i
genio & labore, artificum filios duri
increpavit, quibus nec capita essent, n
manus, & officinis tamen præficerentur.
Respondit Phœbus, Naturale id es

41. Crea præmansum cibum pullis otiosis ing
zura. rere. Tertia Creatura, quæ de senio s
& defatigatione, ac hominum ingra
tudine, importunitatique conques
Consolationem à Phœbo audivit, n
ab fore diu supremum judicii severid.

42. Tem Itaque alacrius Tempus erat inqui
pus. quod & ego deplorarem: sed quia im
nere audio liberationis nostræ die
dabo equidem Magnatibus furorem:

VI.

39. Na
tura.

40. Ars.

41. Crea
zura.

42. Tem
pus.

Silentariis deglubere, & Satrapis info-
entiā, & Quæstoribus furta, & Militib.
acrilegia, & sacrificulis hypocrisin, &
leguleijs rixas, & Medicis cædes, & Phi-
losophis vertiginem, & Artistis imperi-
am, & linquistis balbutiem, & Versifi-
catoribus grallas, & Historicis n̄pgas, &
Chymicis fumos, & chartophilis fabu-
as, & Præfectis violentiam & Consuli-
bus peculatum, & Scribis prodiciones,
& Senatoribus annuere, & Institoribus
corrumpere, & cauponibus Vinolenti-
m, & Opificibus Vanitatem, & Agrico-
lis fraudes, & Nautis impietatē, & Car-
cificibus barbariem, & Judæis usuram,
& Ethnicis cœcitatem, & Christianis
blasphemias, & persecutoribus inquisi-
tionē, & Hæreticis labyrinthos, & Asiæ
metamorphosin, & Europæ libidinem,
& Africæ dolos, & Americæ stuporem,
& Arcto gelu, & Austro immanitatem,
& Memoriæ circulos, & Politię somnia,
& Naturæ imbecillitatem, & Arti deli-
ia, & Creaturæ lippitudinem, Ego ve-
dò vicissitudines passionesque meas su-
tinebo, dum Deus universi hujus ali-
quando misereatur. Tum Phœbus:
Bene tu meum Tempus, quod me uni-
versali judicio in hos omnes levasti,
Cæterum quia hæc dies malis tantum,
& qui à verò bono que degenerant, re-
fusendis insumptus est: Bonorum ve-

104 PHOEBI IUDICIUM
rō in singulis vitæ Ordinibus non co-
temnendus supetest numerus , il-
ad sua cum opprobrio remissis: his die
in craftinum indicimus, ubi Virtu-
tum condigna elogia atque præ-
mia audiant simul & ac-
cipiant.

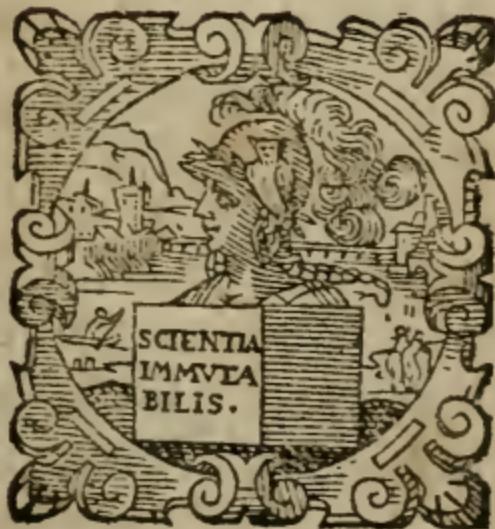
D E O G L O R I A.

M Y T H C

MYTHOLOGIAE.

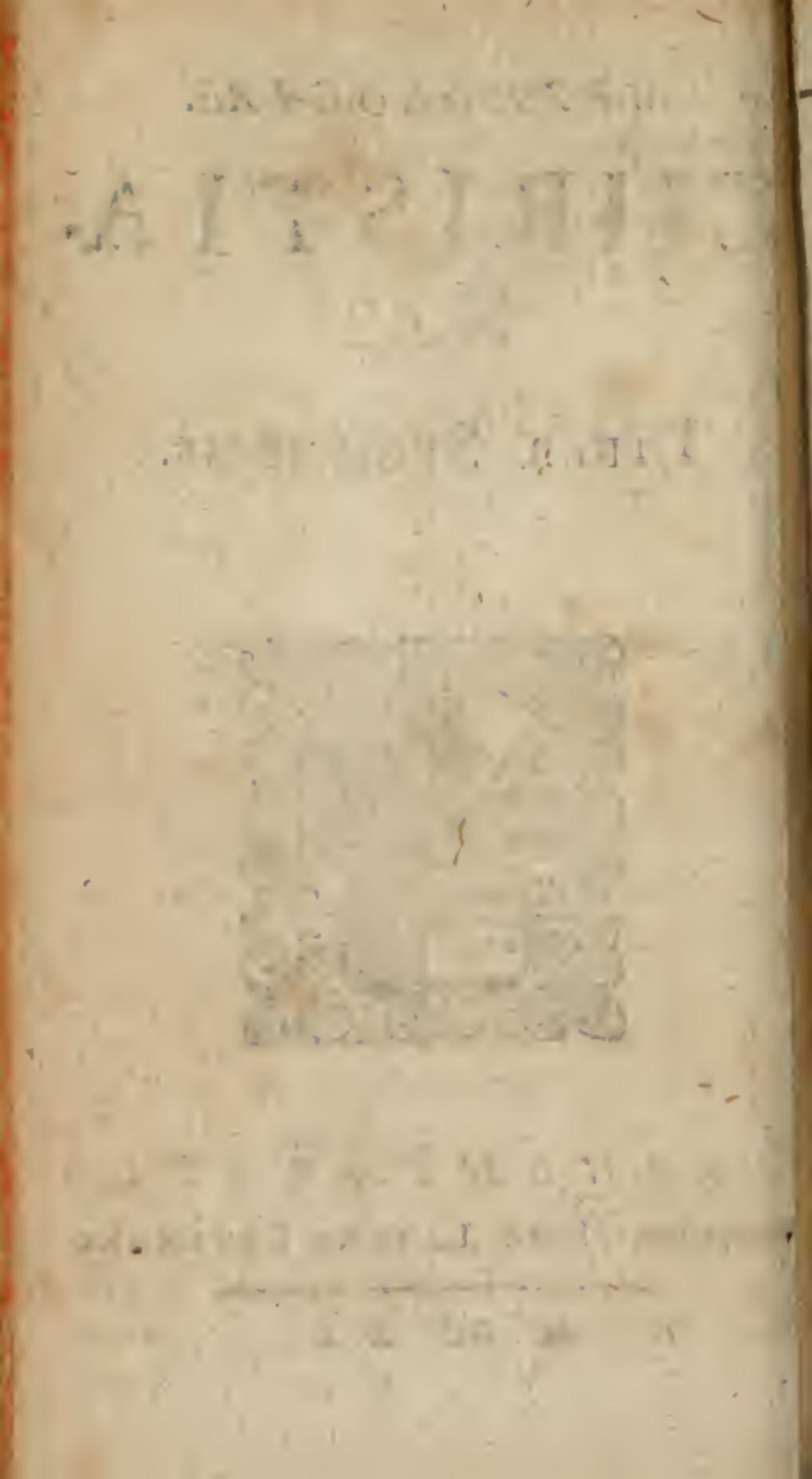
CHRISTIA- NÆ

LIBER SECUNDUS.

ARGENTORATI,
Sumptibus Hæred. LAZARI ZETZNERI

M. DC. XIX.

Viro unde cunque

NOBILISSIMO,

Dn. VVilhelmo von-der Wense, &c.
Equiti Luneburgico.

*Fautor, & compatrio suo ho-
norando.*

Nemo, qui Te novit, Vir Nobilissime, ex me quæret, car his meis Apologis Patronum elegerim. Nam cum passim Tuis virtutibus, omnibus ordinibus cum admiratione satisfeceris, fatendum est, ad Te, velut exactissimum arbitrum, retum humanarum ideas dijudicandas meritò deferri. Hoc stupereat, ut sciant etiam benefactorem, & amicum mihi fuisse, ac minus dubitent libertatem eam condonare, vel dissimulare, quam Tu tot nominibus & imaginibus vir nobilitatus foveris & amaris. Accipe

verò hunc libellum, si alij nolint, Tibi,
 ejus memor esto, qui dum vixerit, ne
 oblivisci Tui, nec præclara tua dona
 satis collaudare poterit. Vale. i. Ianua
 An. 1619.

T. E.

officiosiss.

IOHAN. VALENTINU
 Andreæ.

S A L V E

ALVE ITERVM, LECTOR
 CHRISTIANE, ET
 candide audi.

Mos fuit nonnullis Regibus terras suas
 dissimulato habitu aliquando circu-
 ire, & quod vulgi de iis esset judicium,
 intra libera plebis conclavia explo-
 rare. Nam cum veritate nihil sit a-
 e necessarium hominibus imperanti, nunquam
 tamen in magna fortuna intuitu adeo libera
 quam cum sub casula umbra veluti nugatur.
 in Eclogis, & Bucolicis atque Apologis in Re-
 blica locus datus, quibus pastorali libertatis sue
 arela, sua simplicia judicia indulgerentur, ac
 luts sub die emissae voces essent innoxiae. Sice
 m ab omni a> magnanimitas sensit: uti cogita-
 mes hominum constringi nunquam possunt; ita
 inutile esse interdum linguas relaxari, qua se
 axime non semper sapientia & prudentia litat,
 biliorem tamen mentem multorum non secus
 monent quam imperita agrotantis querela sa-
 cem Medicum. Contra fit a tyrannica pusilla-
 mitate, qua, quia sub se servilia omnia &
 rentia esse vult, angue pejus odit, quisquis mutire
 idet, aut imperii turpitudinem accusare. Vnde
 lamos, fistulas, Versusque ita enervare oportet,
 qua nostra atate fuere turpissima, posteritati,
 mpta & sacrata transmittantur. Caterum siue
 ea Veritati identidem vindicias excitat, siue hu-

manum ingenium infamis silentis est impatiens
 nescio quam contra omnes foeres atque minas su-
 inde Tyrus aliquis emergat , qui cum Melib.
 suo sub fagi regmine liberum fabuletur , antea
 nisque , et si non sat is polii exadisque , circumf-
 sum rusticum genae arrigat , & applaudere fa-
 ciat . Cujus hunc usum esse ajunt , quod urban-
 continentia , sibilisq; terrefacte hac ruris laxit-
 te sonisque delinxit , alacriores durissimis labor-
 bus insident . Idem in castris exercitare solet , ut , q;
 manu sunt strenui , non ob unum alterum & lib-
 rius verbum exauthorentur , quin potius Alexan-
 drum , Pompejum , Carolum , cognomento Magno
 & nostra aetate non minores Carolum quintum
 Consalvum , Heinricum quareum Gallum , bellati-
 res felicissimos , liberis , linguis & calamis ad-
 teccatos , atque ob id velut ingentis spiritus h-
 roas laudatos legimus , dum Nero , Heliogabala
 & alia hominum feces inter extortarum adul-
 tionum , sterquilinia computruerint . Quod ve-
 de Magnatibus cum laude atque virtutis dicitur
 nobis id seculi nostri uitio ad minorum gentium
 quos ajunt , Deos referendum est . Nam ut sacr-
 rum probati auxiliaries , juris laudati antecessore
 sanitatis felices servatores , scientiarum ingeni-
 si thesaurii , literarum periti informatores , t-
 benenter ac benigne ferunt , si quis de Ecclesia maci-
 lis , Republica Vulneribus , corporis cruciatibus
 ingenii tenebris , scholarum pulvere officioso m-
 neat : ita insolens aliqua pestis invaserit Sacrifici-
 os , Legulejos , Agyrtas , Phantasticos , & Abeced.

AD LECTOREM. 111

ut quod contra Mahumetem, Antichristum,
laridem, Epicurum, Endymionem, Thersitem,
onem. Et alia orbis inquisimenta pastorale te-
fflatum est, ferre non possint: sed velut de se
a, quacunq; Mundus impura habet, vah quam
ecora confessione quiscentur, ac quo sunt hu-
na societati inutiliores, ita intractabiles,
ue ullius falsoris diceris patientes reperian-
. Cujus si quis forte causam querat, nulla est
denter, quam quod specus suo inclusi, umbris-
rerum occupati, universi orbis compendium,
titatis summam, eruditionis ideam, litera-
n Monarchiam, Natura secreta uniac foli pos-
ere temerarie sibi, an ridicule, persuadent: quo-
um in Veritatis patulam lucem, Et scientia-
n latissimos campos expatriari nunquam licuit:
de rerum Universitate, velut suo carcere: de
is bibliotheca, velut Abecedaria tabella: de a-
heroico, velut irfoale Padagogio: de linguis,
lus Orthographia sua ineptissime judicant, Et
icquid utres non resonat, cum Apollinis Cytha-
fimo suo pellunt. Ac videre est homines ob-
urissimos nec unquam Parnassi manus ad mis-
metuere, ne Hebraorum enigmata, Graco-
m lepores, Latinorum nervi, Hispanorum co-
urni. Italorum aculei, Gallorum sales, in se-
nos incurvant, scilicet quos ingenii acies su-
ra mortalium sortem, ad invidendam summi-
oni possessionem evexisset, cum nondum Biblio-
olis, nisi valde propinquis, innotuerint. Nec
it is est ingenii libensoribus omnibus irasci,

nisi Est pana iis statuta sit, si qui extra caula
ruditionem requirant, aut forum petant lite-
ture aliud, quam suum. Hinc Corydoni Est
nalca, Mopso Est Theseli non licet alio mercari
ire, quam ubi est opinionum palearium. ibi
studiorum herbas commutare; quae si me forte-
quisor dicatur, veluti minus Theologica minue
Philosophica aut literaria, fulmen capiti simi-
net, ac presentissimum exitium. Num quis ai-
vitam Christi urgere absq^z, fanaticismi crimi-
aut Iustitia aliquid exprobare, absque rebellios
accusatione? aut Galeno aliquid addere, absq^z,
cromantia suspicione? aut Aristoteli aliquid
gare absque Peripat. murmure? aut Ciceroni a-
quid obloqui, absque Grammatistarum vindici-
quamvis revera non hi Eruditionis principes,
asini illi Cumani tangantur potius, qui sub leo
exuvius Est antecessorum fama territant. Qua-
ro major posset obtredi indignitas, quam adori-
oportere, qui sub diuinorum colloquiorum, Est
Spiritus agitationis simulatione, aurum, cu-
dias monadesque cleepunt? Est venerari eos, qui i-
ter regni affectatas Vigilias, munimenta nost
perforant? Est admirari eos, quibus somnia su-
Natura arcana dicuntur? Est alere eos, qui nome
clatoribus Sophiam impugnant? nisi superesse
libertatis vindices, religiosi Patres, integerrimi
Politici, acutissimi Philosophi, versatissimiq^z Ph-
lologi, quorum robore Patria Religio Est incolum-
tas, tum eruditionis flos, seruoatur, atque defens-
etur. Vnde quicquid illis in visum, his gratu-
qui

quid turbidum illis, his placidum; quicquid
tiosum illis, his Patria Veritatisq; amans cre-
ar, nec libidine illi tam sunt, quam hi nostri se-
i. Furunt illi, hi rident; proscrbunt illi, hi
ntur; conculcant illi, hi erigunt; Et si quid mi-
limatum, candidere censem̄t. Hinc Veritas et
m afflictas satis bene habet, si bonis, quantum
paucioribus, non displiceat; Et Tyrannorum
sem minus reformidat, si palam appareat Et
eno consensu accuseatur turpitudo. Quis enim
obstupescat in universi orbis fabula, ubi nunc
nani Praesulis hypocrisis, nunc Tyrannorum
guinaria consilia; nunc Politicorum inauspi-
cianugamenta; nunc literarum hypocrisis, im-
iae, lascivia, dissensio, tenebra, atque permulta
i non unius climatis, sed hemispharii nostri
ommoda accusantur, homuncionem unum ac-
alterum usq; adeo irritasse, ut in publico spe-
torum omnium silentio, Et tacito iudicio, ipse
non Socratica magnanimitate, sed Xanthip-
impatientia assurrexerint, Et suam injuriā,
m imaginem, suam Virgam exclamarint. Bo-
m factum! Esquis enim auriculas sordidas, ter-
m cicatricosam, Et caudam oolidam agnoscisset,
i asinus ea sibi vindicasset: Et tamen huic non
igis deberentur, quam illi, aut alteri. si litigare
m usino liberet. At quia magnis juramentis
a contendit, patiamur nos vinci: quoniam rem
ad magni momenti perdimus. O infanos, si sa-
ilegia, si Bacchanalia, si lupercalia, si sophisticā,
bifurcioniam, si hypocrisin si opinionem, tandem-
que

que gehennam excusare, imo & collaudare cepimus, & linguas renitentium perforare! Sine ne prodigi, avari, superstitionis, Epicurei, temerarii, abjecti, adulteri, eunuchi, garruli, elingui, quales scilicet Mundi princeps numerosos habet & sit, qui improbet: quod quia Sarabaya & Rabini nostri prohibeunt, nescio an digni sunt o- quio. Illud equidem Veritas cum ipso Veri form Deo, testatur, nunquam credidisse tanti super- lis, tanta impudentia, tanta stoliditatis hominis, quos haud ita pridem literarum proceres cro- dit nunc impudentissimos impostores deprehen- Quid enim, per Deum immortalē, Rem publica turbare potest, si Ecclesiasten moneamus, voca- nis primum Divinā janua obile Christi ingre- tur, non parietes munusculis aut consanguini- te perforeret: dein exemplum doctrina addat, imitatione Christi praluceat: Crucis Christi ligno potius, quam Mundū crepundis deliciet Ecclesie lumina & Martyrum robur potius, quā terra mercimonia astimet? Quid improbum populum pistorem orare sui gregis, quam ericorum, pistorem curam habeat: sudore & cri- rem suorum parcus expendat: tentoria Dei sacra aula a spoliari, majorumque pietatem & vio- ri non patiatur: Israelitis Aegyptiacos questor non imponat: Patria succū sanguisugis non pe- mittat? Quid absurdī, literatis exprobrare His- riā fucatam, Physicā incertam, Ethicā in- zilem, Mathefēos, ignorantiam, Rhetorices me- dacia, Logica supercilium, linguarum imper- tia!

in, atque inter hac tam innumeram adolescenti-
perniciem, intolerabiles sumptus, & ridicu-
graduum indifferenter venalium gesticula-
tis, denique chartacei regni severitatem, li-
cumque chaos quibus sane nec Christo, nec hu-
ni ingenti nobilitati aliquid confertur? Et
s tandem impeditat, fulgus admonere mortis,
nonere anima, admonere judicii, admonere
i, vel, si hac sublimia nimis sunt, admonere
ionis, laboris, temporis? Nec tamen effugimus,
n patiamur phaleras è cathedra, minas ex cu-
stislos è schola, saxa ex foro, & id genus alia-
is, quos lucis ob malefacta in mortales, pudet,
qui mortalibus subputent. Nam si collecta Ge-
sus, quam turpib. factis permulti talium fun-
enes, ordinesq; suos macularint, quam sordide
nusculis & nummis alienis inhiciant, quam
ros, si quos habent, situ & squalore obductos ab-
iderint, nō centuria, sed chiliades exprobratio-
scribenda essent: quamvis nec ipsi seb; vel lin-
vel calamus pariunt, unde permulta ac, ut in-
ue fateamur, prope omnia ab ipsis didicimus,
n illorum dedecore ac indignatione iterum re-
enda. Agno scitisne vestra verba, Morosophi,
tras querelas? vestra murmura? qui aliquan-
Pasquinum vobis optabatis, vel Marpho-
im, cui id liceret: quod liberet vobis? Nunc
i pulverem aliquantum deterfistis, aurea vo-
sunt, qua plumbea & ficalnea paulo ante
cstabantur, ut appareat, non lucem aliorum,
vestram obscuritatem: non imperium alio-
m: sed impotentiam vestram vobis displicuisse,
post-

postquam subito, ubi emersisti, & vobis & detersores facti estis. Nonne ego Grammatyrones Virginici annorum novi, & concessionatus unius? et surisperitos vidi, qui, velut necessariam legem non habuerunt? ac Medicos, quibus nullum canem scabiosum concredatum? Nunc rebus stris pretiosissimis sunt praefecti, anima pura, i-
pore, honestati. Moderatus itaque tecum age si sapitis ne duriora extorqueatis. At quid insi-
cum sordis fabulari? Hoc agamus potius, inge-
& aquanime lector, ut, quas tibi exhibeo fabri-
sive versus virtutum vestrorumque ideas a suspic-
num & conjecturarum pulchre detergeamus. Qua-
quis es ergo, virtutis & veritatis studiose lector?
Si sacra cū de votione tractas, sive Germanum
integra fide administras, sive ad res publica-
ternacula cōsensitiam alligasti, sive humani
poris incolumentatē è natura sedulo petis, sive
ventutem artibus ingeniosissimis, linguis eleg-
tissimis, morib. politissimis fidelissime inform-
noli unquam sycophantarum præstigiis persua-
si, ludicrum hocce in tuos labores & studia esse
unisco verbulo insultum, aut lingua & nāpīstia
alicuius boni infamia coniunctam. Nec enim ta-
pictura & velim videri ignarus, qui asinum delin-
re solens equum effinxerim, aut pro lupo canē
presserim, aut cuculi loco penicillus aquilam re-
diderit. Meliora Christus, & accommodatoria, q
sacri Euangelii, sacra Iustitia, ac optimæ Philo-
phia sum reverentior, earundemque custodū ama-
tior, quam nigro sale quidquā polluam. Alii su-

er quos *Apologus* oberravit, non uni loco inclusi
per Europa plaga, per Bibliothecarum pul-
dispersi, nec nisi vastissimo Satana regno con-
Vnde nec nomen quidem habent, nisi Platonis
mus id est nomina quarere, neq; ulli hominum
se exacte competit, sed multis, Et ut diuinus
liger nequaquam homines nos esse dicere con-
nit, sed partes hominis, eo quod ex omnibus ali-
t fieri possit, idq; non magnum, ex singulis pe-
rinus quam nihil: ita nec virtutis Titi, siue
tronii hic prostabunt, sed inhumanitatis, que
r homines occulte serpit, Et huius membrum
m, alterius plura, aliquorum medietatem,
rullos toros occupavit, Et Christianae societati
lidit indecoros. Quod si verba hirsuta alii
tum, aut hispida videbuntur, impruden-
t dices, Et rusticitatem, nunquam affectatam
etiam: quo quisq; autem melior, mutius inter-
atur aliena, etiam dubia verba: quo nequior,
ementius. Et hac nota boni lectoris mihi esto,
a fabula delectari: maligni, arcānum sensum
oscide eruere, eruditis, veritate Et integrita-
grammaticis Virgulis, Et literulis estimare,
Vah Augures, aruspices, extispices, sortile-
omniatores, hieroglyphicos, Zipherarios, ana-
nmatistas, nasutissimos, quos nihil latere po-
Et queis terra mater gremio suo nihil satis
ondit, quorum calculationibus radices bis sur-
la extrahuntur, deniq; oracula, anigmata, gry-
ue omnes facile dissoluuntur: Sublime genus
inum, si curiositatem astimes: sceleratum, si
anti-

118 AD LECTOREM.
animum. Nam his scrupulis aliena innocentia
simplicitati insidiantur, ut si quid venenatis
legnis destillationibus extraxerint, habeantur
candidioribus imponant, & saluberrimas ha-
culpent. Fuge, mi lector, hoc vermium genitum
mnia erodens: Fuge talpas, omnem terram
cantes: fuge anguillas, omnes fissuras perren-
tes, ac animo sereno, fronte exorrecta, ore
bero, oculis ridentibus, auribus vacuis,
manibus plaudentibus, fabula
nostra assideto. Vale.

P O L O G O R V M
C H R I S T I A N O R U M M A -
n i p u l u s t e r t i u s .

Seneca.

*n magis mihi potest vitiosus prodesse prae-
ceptor , quam gubernator in tempestate
rauseabundus.*

I. AC-

I. ACCOMMODATIO.

Ir diu in Aulis regum versatus
qui vulgo multæ exercitatio
multiq; consilii habebatur, aud
alios suadentes Polypimores
tandos esse, qui se rerum & loc
colorib. accommodat: alios hortantes, ut se
actum sequeremur, quæ aquas atramento ob
bat, atq; ita delitescit: alios monentes, ut in
cestreum ducem haberemus, qui deprehens
saltu retia transilir: alios ite suggestentes, ut
re glani aversi escam voraremus: Contende
etiam alios, moribus labracis obtemperand
qui obversus furtim sese nassa liberat At ego
quit ille, acipenserem vobis appono, huic pro
steras natura squamas dedit, ut fluctibus pa
dum, & secundo flumine natandum intelli
nam illi plane Fortuna solet arridere, qui (u
Poeta) nunquam direxit brachia contra tor
tem. Id consilium in regulam versum, quia t
& cum lucello omnia virtutis tentamina ei
vavit.

2. APOTHECA.

CVm urbs nostra variis morbis affigere
magna fuit medicorum cum diligentia, t
sedulitas, & medicamentorum copia undi
adhibita; sed sanitatis nulla data recuperab
Id vel aeri, vel loco, vel tempori tribut
Cum tamen civibus ferre grave esset, conqu

t & alij Medici. Ij cūm & morbos & medica-
na examinarēt, præter admirationē nihil opis
e attulerunt. At Æsculapius senex, ut primum
essit, pharmacopolium omne excussit. Erant
è pyxides satis ornatæ, titulis liberales, tum
dicamentorum imaginibus plenæ, color,
indus, precium, cum veris medicamentis ea-
n; at degustanti Æsculapio, vitiōsæ falsæque
prehensæ. Nam ubi liberalitas promitteba-
, profusio erat; ubi parsimonia, avaritia; ubi
gnanimitas, furor; ubi humanitas, abiectio;
veritas, opinio; ubi eruditio, loquacitas, &
ilia his dissimilitudinibus. Tum comprehen-
Pharmacopola, Medicos accusavit, qui di-
guere nunquam docuissent; hi mercatores,
alias merces non adferrent; hi terras, quæ a-
& meliora non progignerent. Itaque subri-
is Æsculapius: Nunc tandem vobis consta-
mortales, cur tor, totiesque ægrotetis, cum
im terram, matrem vestram, quid pro quo
vis subministrare audiatis.

3. AVGVVR.

Vgur in Augurem inciderat, hic exorrecta,
ille caperata fronte. Cui ille, Quid rugas, in-
t, contrahis apud me, cui æquè nota sunt no-
sacra, nostra mysteria? Quoniam, inquit
, nusquam satis secreti sumus. Nam si quis-
im inopinatò interveniat, qui potero vultum
tempore sumere. Et alter, laudo te, respon-
, sed id nescio, quām alibi nimis superbūm

G est,

est, cùm socios etiam arcanorum multi volun
tu terrere, & nescio cuius maioris divinitati
& sublimitatis credulos facere. Ita AntiChristus
de pectoris scrinio nugatur, ita Tyrannus de
plenipotentiâ, ita Sophista de omniscientiâ su
fabulantur, idque apud suos, apud æquales, i
est, rerum optimè consciens, quasi qui iconcul
sub velaminibus ludunt, quos Magistros Mallo
olos vocamus, socijs suis, & post aulæa æquè at
sconditis, persuadere conentur, vivere suas
loqui pupulas. Tum alter, Non video, inqui
quid subsit, nisi imposturarum consuetudin
nos tandem omnino occupari. Sed alter int
grior: Hæc à Deo pœna justissima, inquit, ei
qui omnibus volunt imponere, semetipſos tam
dem ludificare turpissimè.

4. B I L A N X.

IN huius nostri orbis nosocomio, quod publ
cis sumptibus est fundatum, justa & æqua h
lebaturalimoniae in singulos distributio. Na
ut ut laboris omnibus sua quantitas erat decret
eo tamen artificio alteri lanci vel imaginatio
vel voluptas, vel ars, vel potentia, vel aurum.
honos, vel somnus, vel appetitus, vel vanita
vel simile quid appédebatur, ut libenter sua so
te acquiescere, immo & gloriari, ac cum nemini
commutare velle, plerique visi sint. Duæ tam
vetulæ, Invidia & Curiositas, minus hoc æqui
brium approbabant; sed hinc inde discurrente
sua cum alijs, aliorum cum alienis variè libi
bant, & haud contemnendis iniectis scrupul
omn

mnia perturbabant. Hæ cùm in Christianum
cidissent, cui præsens malum, futuro bono e-
st adæquatum, riserunt ambæ; ac altera qui-
em: *Hic nihil est, inquit quod homini misero*
videam, qui tot vitæ bonis se sponte abdica-
it: & altera: Hic nihil est, inquit, quod in ho-
mine stolido inquiram, qui pulcherimarum re-
im ignorantiam sponte affectat. Sed Christia-
us longè suavius risit, & ô miserrimas, inquit,
stolidissimas, quarum portio, modo, empo-
mensurâ, casu, figurâ, declinatione termina-
r!

5. CAVPO.

Implaverat aliquis bonorum amorem. Itaq;
quoscunque rarioris ingenij & studi audie-
it, multis blanditijs sibi conciliare satagebat.
Ecce unius sectæ homines amiebat; sed diver-
tistarum: ut capitales inter se hostes ex quo
ligeret, & omnium opinionum secretissima
scrutari videteret. Id datum erat insigni ali-
uimenti temperaturæ. & ingenio multarum
rum capac, & judicio ad intima quæq; pene-
ante, tumili in animo qui tot homines sibi
convinceret. Tempore erat, quod omnibus
acere possit quodammodo eret, aberit, velele-
batur. Inter haec etiam erit homo, & ex
nnium circumspectus est a circumpa-
bat, quas illi tempore esse conservare,
qui sentire possent de se. Quod
tempore illi tempore non datur, non
una esse ab quændo habet. Ceterum hoc

bitu exorasset, sordidè habita, & in ipso, vel
Avaritæ sive prædæ, domicilio in rerum turpissi-
marum contemplationem admissa, cùm infeli-
cibus valvis egredetur: Hic equidem, inquit
Caupo: non Philosophus habitat.

6. CEBETIS TABVLA.

JUstus Velsius in forum literarium tabulas a-
tulerat eleganter pictas, & nescio quid sapi-
propinantes. Ex permultis voluptati cùm e-
sent, aliquibus & admonitioni, justo ære coën-
ptæ, & parietibus passim affixæ sunt. Videre ex-
mulierculas vario habitus discrimine discu-
fantes, quas imperitior aliquis chore
agere dixisset. Sed literati ex libellis, sphæris, ni-
meis, alijsq; hieroglyphicis, suas Deas, sua ou-
mina interpretantes, Pantheon aliquod literar-
designari sunt arbitrati. Tandem nescio qu-
impudentior titulos apposuit, & secretum omni-
tabularum denudavit. Unde & rerum passi-
pretiosissimarum opprobrium, & abiectissim-
rum æstimatio prostabat, idque unum qua
apparebat, bonum, quām eruditum esse, præst-
re: sed & negabatur ingenij monarchia, quæ si
in bonum incideret, nihilo nos rerum sec-
riores redderet. Hæc ut seditionis accu-
sata, ita gravi interdicto deleta
sunt.

7. CYTHAROEDVS.

Ytharœdus, qui arte suâ quæstum faciebat, ad aulam avari, & præcupidi Satrapæ perverat, optabatq; illius autes demulcere quo ipse onnihil lucelli emulgeret. Itaque adiens pru-
entem, & benè doctum hominem, qui moxi-
us suis promeruerat esse Satrapæ, & civibus
iam charissimus, ab eo percunctabatur, quo
omo (ita cantilenæ legem vocant) posset aures
trapæ tenere : Se enim nuperimè Phrygijs
odis mellitissimam canticionem parasse jaeta-
rit. At yit ille singularis prudentiæ, volens ta-
tè admonere, Satrapam parùm hoc suavitatis
enere oblectari : Nolo, inquit, te, bone vir, fal-
; noster enim herus minimè Phrygios modos
nat, sed Doricos tantum, hos si sub manu ha-
ietis, non hominem natum magis alleceris.
yit ille ad Italos, & fidibus suis iratus, Midam
gem imploravit : sed nec dum ad nos beatior
dijt.

8. CONATVS.

Onatus & Effectus magno calore alterca-
bantur, quòd hic nimium se offerret, & illum
lui imbecillem irrideret. Conatus econtra
um quondam auxilium, & veterem societa-
m exprobrabat, quam nunc dissimularet, post-
iam fortunæ temerario beneficio emiserit:
n vires etiam conferre secum non timeat, du-
lorem optimè decidi posse. Notatum est Ef-
fatum, quantumvis streperum, minus animi ad

configendum præ se tulisse, tamen quod fortunam haberet propitiam, plerique ad effectus famam, quæ robure ius jactitaverat, inclinarunt. Tandem ad arbitros negotium devolutum: ubi mirum, quam cordati, quam selectissimi ex hominum flore conatui faverent; econtra fortunati quique effectui blandiebantur: Judices vero, re optimè pensitatâ, sic pronunciarunt, famosissimos effectus persæpè ignobilibus & solidis parentibus natos; Conatus celebriore non nisi a generoso & nobilissimo animo gignac persæpè unius cordati morti plus deberi quam multorum timidorum vitæ.

9. C O N C I L I A T I O.

Conciliatores, quos urbis reformatio dedecrat, ut insigne aliquod facinus ederent, quo cunque dissidentes noverant, ad unum omnem diem convocarunt. Nec abfuerunt illi; sed magno numero confuxerunt, Thomas cum Secuto, Bartolus cum Baldo, Reuchlinus cum Heschostrato, Erasmus cum Hutteno, Lutherus cui Zwinglio, Castellio cum Beza, Galenus cui Theophrasto, Ariosteles cum Ramo, Scheccii cum Fuxio, Bodinus cum Wiero, Scaliger cui Cardano, Crusius cum Frischlino, Melanchthon cum Weigelio, Chemnitius cum Bellarmino, Flaccius cum Baronio, Cuiaciis cum Roberto Sleidanus cum Surio, Hilligerus cum Fabre Bachovius cum Treutlero, Bartasius cum Gamone, præter infinitos alios, quos singulos accusationes, defensionesque mutuas, quam pacissim

issimis verbis comprehensas exhibere voluerunt. At dum pagellas illi, & breves sententias expectant, hivasta volumina offerunt, quibus erlegendis sex annorum millia non sufficerent; etierunque, ut hanc suæ sententiæ summam, xplicare illis fusiùs aliquando liceat. Quæ ubi n prægrandem struem congesta sunt, conciliaores sumpto vultu benè sperare singulos, & ad adicendum alium diem redire jussérunt, ipsis aterea hæc ut dijudicentur, curæ fore. At u-i primùm partes diffuxere, nemo conciliatum posthac unquam visus est.

IO. DEPOSITIO.

Eraclitus cùm aliquando invisere Academiā vellet, hæc respondit, non vacare, quòd ali-juot juvenes sacris initiandi essent; siccere tamē, i placeret, solennibus interesse. Ille rem serianit & religiosam ratus, multis suspirijs precatus est, iteras haberent ad optima quæque huius vitæ propitias: nam, veluti linguam, & boni & mali instrumenta esse, nec omnibus ad beatitudinem proficuas. At cùm paulò pòst in atrium, nescio juot, larvati moriones erumperent, voce, gestibus, & strepitu nescio quid furiosum repræsentantes, unumque aliquem, velut ceremonia-um magistrum, ijs imperare; ad suam iniuriam introductos hos arbitratus, vix se continuit, quin, inter singultus & lacrimas, omnes spectatores palam execraretur: Prophanum oportet vitæ genus esse, inquit, cuius hæc sunt initia: Nam literæ & erudi-

tio, sacræ magis & seriæ mihi habentur, quām
quaes bacchantes & insani per stultitiae fores i-
ruant.

II. D I O P T R A.

Quidam è literatorum grege cæcitatem sua
ægrè ferens, multis præmijs ophthalmicos i-
vitavit; quod autem delicatior esset, acidum l
quorem nullum, ne dum acum ullam, admis.
Repertus tamen est impostor, qui dioptra nar-
bus impositâ videre jam, aut paulò pòst visi-
rum, credulo persuasit. Nomen vitris suis dedi-
cata Dialecticæ & Rhetoricæ, jussitque sine ijs in fo-
rum nunquam aut publicum prodire. Paruit ho-
mo miser, & jam manuductoris non ultra pat-
ens, quoquo se vertit, impegit. Nam ut max-
ime speculis nihil defuerit, tamen auribus at-
linguae admotæ idem præstitissent. Tander-
mitertus, Joh. Lud. Vives & acutioris visus alij
Redde hæc perspicilia, inquit, venditori, aut o-
culato alicui trade. Nam dum Physices & Ma-
theseos oculis cares, non mille crystalia, tib-
tantillum lucis adferent.

12. D O M V S.

Uno eodemque in foro Cosmopolita & Cos-
moxenus ædes exstruxerant; ille sumptuo-
sus, hic frugales: ille speciosas, hic necessarias: il-
le ludicas, hic utiles. Namque usus ille Politi-
co architecto palatum in fabulo erexit, multi-
contignationibus fastigiatum, Corinthiacis co-
lumnis conspicuum, fornicatis peristylis per-
mea-

cabile, tessellatis contabulationibus pretio-
m, conspiciliorum artificiosa serie lucidum,
dijs & ambulacris decorum, cancellis muni-
m, emblematis pictum, omnibus tandem
namentis aspectabile Cosmoxenus vero con-
litá religione, ipse sibi, ubi non incommodè
abitaret, domicilium fabricavit, Fidei funda-
ento substrato, Spei columnis erectis, Patien-
tia tecto superimposito, Charitate lucem infe-
nte, Simplicitate parietes contegente, Labore
conclavia distribuente, Precibus fores occlu-
entibus. Ita in præsens immigravit Cosmopo-
tæ ridiculus, spectatoribus neglectus. At cum
ost halcyonia variæ tempestates ingruerent,
on illæ Cosmoxenij casam quidem perdide-
int, sed palatium illud vanitatis penitus pes-
indatum est, ac tum primum deprehensum,
rateriam omnem ex pice, cerâ, cretâ, lino, pa-
pis & similibus fuisse omnibus iræ divinæ ele-
mentis obnoxijs.

13. EXEMPLAR CHRISTI.

Audabatur Christiana Religio, quod anti-
quissimam omnium sapientiam, prophetias
tque oracula in se contineret; quod secum ipsa
indique conveniret; quod simplicibus juxta &
acuteissimis esset persuasa; quod divina planè
loceret, quod alias omnes opiniones facile re-
elleret; quod denique inter tot persecutiones
invicta permanisset: quæ omnia verum Deum,
ius autorem, rectorem, servatoremque evince-

rent. At cùm eam sibi sinceriorem sex diversissimi ingenij & sententiæ homines singuli vindarent, Græcus, Romanus, Africanus, Armenius, Nestorianus, & Evangelicus, & dissentientes Orco, gehennæque traderent, quidam Evangelicæ veritatis assecla ingemiscens: Nunc tandem liquet, inquit, quām necesse sit ipsum Religionis principem habere, doctrinæ vitæque exemplar, posteaquam primatum sequela impuras, impuriores, impurissimas opiniones progenerat.

14. FABVLÆ.

JO. Camerarius, vir exactæ eruditionis, Ethicam Physicam instituerat, qua virtutes & vitiæ in animalibus, volucribus, piscibus, & terræ naſcentibus exhiberet, hominiq; vastum illud universitatis volumen explicaret. Id Guilh. Postel, Jo. Portæ, præter Eudoxum, Plinium, & veteres Philosophos alios, valde probabatur, ceperantque emblematis omnibus undique parietes depingi. Jam nemo erat, qui non symbolum sibi ab animalculi genio & naturâ affingeret: addebantur & arguta verba, ac dimidiati versus, & quicquid ad abstrusam scientiam facere videbatur. Unus repertus est, qui admirationem rei minuit, Ge. Rollenhagius, cùm forte Auditorium hoc hieroglyphicum præteriret, adscripsit: **V E R A E FABVLÆ:** Id risum multos exercuit. cùm alij hunc, alij sensum alium divinarent; sed emunctissimæ naris Camerarius, Hoc, inquit, ridet quod, quæ in animalibus maximè miramus,

& im-

imitanda proponimus, efficta sint, & tamen
o veris undique vendantur: itaq; posthac ursæ
formibus catulis parcius utemur,

15. FIDICEN.

Berrabat veri fidicen, & humanæ gentis ex-
rores in classes suas distributos aculeatis nu-
eris insectabatur. Erat, quod magnatibus; e-
t, quod sacerdotibus; quod legisperitis; quod
uditis, quod viris pariter ac mulieribus, quod
nibus & juvenculis cantillaret. Ac ut quemq;
dicabat; ita membro aliquo cationis perstrin-
ebat. Id à multis benignè suscepit, à pluribus
eglectum; haud tamen paucos habuit, quos
ritaret: qui à minis ad iniurias, indeq; ad ve-
ra accensi, miserum hominem undique dedo-
bant, fides dissecabant, chelyn perfringebant.
Et ille Deum hominesque in clamare, quod &
integrè nulloque affectu cœcinisset, & artem ali-
m non posset. Tum accurrentium quidam:
tulte, inquit, qui artem tuam intempestivè
erdis. Nam si placere vīs, apud hos illi, apud il-
los hi, apud alios nos, apud nos alij increpant̄
unt.

16. FONS.

Fons quidam abundantissimæ aquæ, cūm in
publico scaturiret, in varios usus homi-
num abductus est, hinc quidem in splendi-
G 6 diss-

dissimum aliquod palatium, illinc ad sanum aliquid, alibi in forum: nec erat ullibi aquæ defectus, sed plenis fistulis ejiciebatur. Qui Palatium insederat, artificum persuasu sumptuosissimum fontem extruerat, qui arcanis meatibus aqua hinc inde per varia animalium simulacra spargeret: quod ut fieri posset, primum diminuitur. sunt sacræ & publicæ aquæ tubuli, dein ablati. Sed tum absurdum aliquod, vel mirum potius apparuit. Nam quæjam juncta, minus, quam pridem divisa, aqua copiosa erat, & fons ipsius exiccabatur, cum causam nullam vel terram vel cœlum præberet. Interrogati Physici, respondebant, hanc esse aquæ sacræ naturam, ut alijs admixta eas absumat, quin imò prophano oracula, bibentis intestina corrodat.

17. FORTVNA.

Fortuna ollam aperuerat, è qua, spei & labori denario deposito, liceret cuilibet vitæ huius sortem extrahere. Cumque ingentes thesauri humanæ felicitatis promitterentur, facile impestravit, ut ingens multitudo fortunæ periculum facere vellet. Itaque admissi varias diversissimasque schedulas extrahebant, hic crede, ille dubita, hic sequere, ille fuge, aliquis da, alias accipe, aliquis patere, alias feri, unus disce, alter nesci, unus dormi, alter vigila, quidam sapa, proximus brutesce, quidam audie, proximus time, non nullus ede, socius esuri, non nullus impera, socius servi, & talia permulta, quæ effectus & ipsum fortunæ munus

vel iniuria sequebatur, eratque ridiculum
fratres haberri dissimiliter; eiusdem
genij non æqualiter æstimari, imò & multo-
um prodigalitatem uni persæpè unicum num-
num adæquare non potuisse. Hæc videns homo
christianus, recluso loculo: nolo, inquit, æs-
tum à Deo concreditum, in rem tam lubricam
iniquam profundere; sed Christo potius fi-
litatis principi assertare.

18. FVMVS.

Necessebat hominem ambitiosum incredibile
lesiderium attingendi sydera, cumque varijs
scalis, & funibus, congestisque aggeribus, &
is, frustra attentasset, tandem è spiraculo cu-
æ principis, magnam vim fumi ad cœlum e-
hi animadvertisens, consilium cepit erependi
rtegulas, sperans vi erumpentis fumi, ut in-
dum abripi solent nube ranunculi, ita & se in
clum pertrahi posse. Sed cum post longas, Ja-
torum, coquorum, custodumve exorationes
e progressus, præter aditum præcipitij pericu-
m etiam fumus oculos contra spem invasisset:
existimabat enim Principum fumarium non
odò ἄκαπτον, sed meras delicias:) pertæsus
consilij sui, longè maiori periculo, & infamiâ
descendens, spem omnem in lacry-
mas commutavit.

19. GALLVS.

Gallus multis verbis jactabat, quod can
suō non minus esset admirabilis, quam pe
utilis. Videbantur hæc vero proxima. At cū
quidam ex iugi morbo pervigilio affligeret
antelucanis horis vix impetratam quietem
interrubaret, ad paucas noctes, quam poter
humaniter exorare gallum fatagebat, quin
suavibus escis pastum, & benignè habitum h
velut conduxerat. At Gallus in cubiculum ase
tus, quò propius agebat, hoc licentiū & alaru
plausu, & intempestivo occentu interstrepebat.
Monitum iterum atque iterum, sileret jam,
morbi inducias non abrumperet, vigilias pau
pōst solitā diligentia obiret, cūm Gallus natu
suæ imperare non posset: Apage, inquit heu
importunam bestiam, cuius conclamatio vi
um est, non judicium.

20. HEBRAICA LINGVA.

Rabi Moses, Ben Maimon Ægyptius, Hebre
linguæ professionem ambibat, simulq; cu
veteris Reipublicæ arcana, tum Pythagoric
Philosophiæ secreta, edocere pollicebatur. Pl
cebat id Pico Mirandulano, J. Reuchlino, Se
Munstero, Jos Scaligero, Joh. Borelio, Jo. Dr
fio, Petro Cunæo, viris undiquaque eruditissi
mis, quibus dolebat linguam divinis colloqui
sacr:

tratam, mysterijs coronatam, elegantia flo-
ritissimam, denique omnis sapientia & pru-
entia matrem, veritatisque unicam custodem
hic sumptuoso literatorum otio minus frequē-
tare addisci, minus curiosè requiri, minus solici-
tudinibus adhiberi. Sed obstabant semi-latini, semigræ-
di, & semisanculi aliqui, quibus Hebraeorum
scutæ adeò sordebat, vel suspectæ etiam e-
runt, ut nisi magno Reipublicæ Christianæ pe-
nulo audiri minimè possint: facere enim lin-
gæ sanctæ curiosius studium, non in Aristote-
le tantum, & Ciceronem, ac Demosthenem
mines iniurios, sed & Juris Romani negli-
gentiores, usitatæ eruditionis examinatores,
quique in rebus fiaminum diligentia vulgo
cluasis dubios. Vicit hæc iniquior sententia;
paucis admodum Hebraica degustare li-
git.

21. ICONES.

Hartophorus in forum nuper venerat, &
icones virorum celebrium magno numero
posuerat. Pendebant hic veteris & novi
undi homines, ac, quod mireris, multi,
os vixisse & scripsisse nesciveris. Grata
ec merx omnibus fuit, & ut quemque suus
nius afficiebat, ita eum possidere propera-
vit. Hic nempe eruditionis & virtutis sti-
lus est, post mortem vivere, & per ima-
nem velut loqui, Itaque hic suum J. Cæ-
sarem,

sarem, hic suum Augustinum, ille suum Justinum, iste suum Galenum, alius suum Thephaustum, alius suum Aristotelem, suum Ciceronem, suum Virgilium, suum Euclidem, suum Tychonem, suum Dütterum, suum Orlandum & quid verbis opus? suum quisque deliciu properè abripuit. Erant &, qui dubiæ ac nox famæ emerent; erant, qui amicos, notos aut iam novitios; erant, qui monstra hominuvellent & sexcenta huiusmodi alia. Super eius Christi imago viliori, quam reliquæ, pretio; ne sic quidem emptoribus concilianda. Qua ut vidit pauper, cui haud pluris superfuit: Quod suum, inquit, Deum quisque abstulit, dabit hi, bone vir, meum Christum,

22. INGENIVM.

Venerat in Naturæ emporium Socrates, quæ maximè vulgo probarentur, merces a notaret, indeque argutandi materiam aucupatur. Fortè aliquot adolescentes ingressi eraempturi ingenia, cumque è magno fascicu feligerent, quod cuivis opportunum videbatur hic quidem extemporaneum, sed inane; il densum & streperum, sed patum solidum; ali exactum, sed minus aspectabile elegit. Super rat, qui Socratem, quid ère esset, consuleret, il suasit, ingenium emeret, nec planè scholasticum, nec planè neglectum, sed cui modica insi & tantum cùm opus est, eloquentia, &, si tenpus studiumque accedat, venustior, in familia

vitæ , prompta & nitida, non hærens & tur-
a oratio, vis judicij non multum involuta, &
nquam acris , subita tamen post moram , &
silium validior , cui , si sedulitas etiam adda-
t, omnibus id numeris fore absolutum. Tale
in quæreret, repertum est unum, sed minus li-
atum. Ob id cùm doleret adolescentis : Nihil
bita, inquit Socrates, hoc emere : An enim sa-
tiam Græcè tantum, aut Latinè, ac non po-
t' arcano impetu, & omnium linguarum, ser-
numque conscio , suis alumnis loqui existi-
bis ?

23. INSOLITA.

Zoth ille (quo cunque tandem inter nos no-
mine appellatur) orbis monarcha, apud nos
eo curru , eoq; radiante ingressus , haud pau-
insolitæ eruditioñis homines secum attulit,
ribus hi pauci , ac vix nomine nostris inno-
runt, Paulus Scalichius, Jac. Brocardus, Pau-
Lautensoccus, Julius Sperber , Valentinus
igelius, Ægidius Gutmanus , Heinticus
nradus, Sebastianus Franck , Guilhelmus
stellus, Martinus Cellarius, Simon Studion,
qui etiamnum nobis conciliandi sunt. Ijs,
nt, datum, res nostras omnes medicare, auri-
nos, oculatos, vocales, volatilesque facere.
tamen aliquid quod felicitatem nostram
pediat , quoniam non illinos , non nos illos
elligimus. Nam quæ illorum est Persica,
aldaica , Brachmannica, Druidica, Fellana,
mcalicalingua , quæ picturæ sunt divinatio-
nes,

APOLOGORUM
nes, triplicitates & paradoxa, eæ haud prius
bis vitam reformabunt, quæm artis termi-
capiamus.

24. ITALICA PRAXIS.

V Ertumnus, Arithmeticus exquisitissi-
mum magnis sumptibus algarithmos do-
ret, neminem tamen, nisi ingeniosissim-
quemque, discipulum admisit. Id aiebat ex
re praxin Italicam, qua magna sagacitate, &
exquisita compendia quæsitus esset inda-
dum. Eodem tempore Eusebius, homo h-
magnæ famæ, pueros vulgari, seu simplici-
arithmeticâ instituebat, exiguo salario con-
ctus, quod crederetur ad communes tantum
per faciles supputationes sufficere. Qui jan-
trinque edocti erant, Mundum experieban-
& casuum quidem exempla haud deerant.
quod minus exspectabatur, temporum, a-
rum, scholarum, societatum ænigmata sic
debant omnes Praxis Italicae regulas, ut
quam magis nescire acutissimi calculatores
sint: Contrà qui unam *de Tri* regulam, I-
puta, Spe, & Charitate, adhibebant, omnes g-
phos, & Mundi ludibria facile dissolveb-
Tum ingeniosorum illorum aliquis. Quid-
vat, inquit, nos tanto sudore politiæ subtili-
tatis acui, cum una Christiano-
rum hebetudo omnia
penetret.

25. LAMIA.

mia perspicacissima omnium , maximeque
cacula habebatur. Nam quosunque ob-
habebat , eorum vel individuas minutias
abatur, indagabat, examinabat. Hinc mul-
tat formidini , quod nollent sua secreta pa-
tri, & mordacissimis dictijs perstringi Ita-
congressum omnem declinabant, qui si for-
vitati minus poterat , quam fieri licebat,
dissimilis verbis abrumpebatur. At cordatus
am, quod minus alienum, quantumvis ini-
mici judicium reformidaret, non tantum se li-
ber frequenterque Lamiae obiecit, sed adhæ-
ciam , ac domum usque comitari ausus est,
im res mira apparuit. Nam oculos, eures ac
cæsa Lamia exempliles habebat, quæ domum
rsa omnia in thecam recondebat , eratque
cæca, surda ac edentula suis ædibus , nec a-
bat aliud , quam quod lanam faciens cantilla-
Tum ille cum risu egressus : Nihil pericu-
quit, in Lamia est : nam quæ foris rigidissi-
domi maximè tractabilis est.

26. LIBERTAS.

genium liberale cum primis suis annis ele-
vantissimum simul , ac flagrantissimum
tem mitteret , omnium passim amo-
bi, & admirationem sibi conciliavit. Erant
tunc,

tunc, qui foverent, qui putarent, qui obserrent, qui suffulcirent, qui irrigarent; ac omni prompta erant, & paratissima officia. Interagacitate, agilitate, lepore, & varijs delicijs onibus grates referre, & adæquare veluti merit debatur. At cum paulò post adolesceret, & riosius in rerum interiora inquirens, soliditatem hinc inde desideraret, neque persuaderi, abdusibiici, terreri, falli, emi, vendi, soporari, satiri, affici; ut reliqua animalcula, posse appetatum odio ac foimidine esse quam maximè esse consultatumque, qui frangi hi spiritus, hebetacie, accidi alæ, repefieri fervor, encruatii non possit. Id variè minis & blanditijs quæsum postquam frustra esset, cum calumniæ mons commissum est. In posterum vero cautum, quis unquam ultra ad rerum humanarum petralia admitteretur.

27. LONGAEVITAS.

Medicina cum rescivisset, Johannem, Car. Magni armigerum, jam annum ætatis sexagesim excessisse, suspicata in artis alicuius secretæ neficio fieri, amicos suos Hippocratem & Cilenum subornavit, ut quibus possent, modis arcani elicerent. Cum vero hi frustra essent quod homo simplex nullum naturæ subsidiu nisi corporis sui crasin, agnosceret; illa Paracsum exoravit, tentaret hanc insolitam longevitatem, anne ab illo fortasse prænobili Philofphorum Lapide contigisset. Id ubi curiosè jux-

geniosissime inquisivit, ultra admirandam
tatem nihil mysterij reperit. Tum Medicis
in fidem habens familiaribus suis, ipsa ho-
m adivit, & blandissimis verbis ingenuum
examinavit. Ille verò & curiositatem ri-
carcem suam omnem aperuit, Temperan-
tque Exercitium, quæ cùm Medicina &
observata diceret, longè tamen inferiori fe-
te. Joannes subiecit: Nempe hoc illis dece-
quod mihi perpetuum symbolum: F I D E-
D E O.

28. M A N C I.

Invenerat Thomæ Schwaeickero, Scribæ
Hallensi, cum Conrado Schotto Stutgardia-
organopæo, ut Naturam accusarent, quæ il-
lachia negasset, huic abstulisset oculos, in-
nentia humanæ vitæ planè debita. Id ut mo-
citiūs rerum omnium arbitrum posset,
omas querelas suas omnes eleganti picturâ
bulâ pedibus suis delineavit, quam ligneo
gine subtili dedolatione Conradus vestivit.
c ubi in Judicis conspectum venit, cùm ad-
ditioni cunctis esset, planè alienam, quam
estabant, sententiam elicuit. Nam benignis-
um omnino Naturam audiebant, quæ pro-
thijs & oculis cuivis contingentibus, fa-
m, ingenium, vietumque contulisset, rara in-
nomines donaria, ut posthac & Deum ex-
agnoscerent, qui mancis & mutulis in hoc
ndo, secretiora & felicia Sacri spiritus do-
oncrederet.

29. M E R-

29. MERCVRIVS.

Viderat quidam ex sambuco Mercurium brefactum, ac ad socium conversus; Verum quām vanum, inquit, est illud, non ex quol. ligno fieri Mercurium! Tum alter; vide, inquis lignum bene cognoscas, qua terra natum. Nam si Orientalis fortē Sambucus sit, ubi contrania aiunt esse nobilia, quid vetat statuam de posse fieri? Cumque curiosius Mercuri examinarent, vident & communem esse sambum, & multis partibus vitiosum: ac altius nēmpe fortunæ hoc est mysterium, inquit, contra inepta vacua & vermiculata jubet aliquid est atque adorari. Nam quibus heri nec cerebr fuit, ne cor, hodie ad fortunæ edictum res omnis ingeniosè simul ac masculè expedire dicuntur. Sed alter: Nonne verò apud Christian inquit, expulsa est Fortuna? Nomen, inquit ter: at res ipsa palam regnat, neque meritum lum Fortunæ antecedit. Idque Deus indulg ut palam testetur, quam nihil faciat hæc For næ temporariæ missa.

30. M O D E S T I A.

COnradus Stichius Francus, faber ferrarius rei militaris perit filius. cūm aliquoties A quiescentiæ ædes ingredi, & familiarem ei habere visus esset, multorum cavillis petitus,

abs

dissimæ societatis notatus est. Maximè Philosophia de homine iniquè censuit, cquiescentiam importunè compellaret, & stissimæ virginis patientiâ abuteretur, conversationem Philosophis suis deberi, vel ferocibus militibus, vel rigidis fabris. Et ut primùm Acquiescentiè occurrit **Quin** ea domina, inquit, impudentem illum Vulnabigis, vel è cynicis meis molossum inqui qui morsibus hoc brutum fuger? Sed Accentia leniter renidens: O soror, nescis, ut quem hominem increpes Hic post Cóni, Suevorum Ducis ultimi, proditionem niuerso exercitu Dux electus, à Papa ad Iū Siciliæ vocatus, facie & robore Conrassimilis, fortitudine sua exercitu per mehostes in patriam reducto, cùm milites tuam fidem & obsequium offerrent, ad eam rediit, & militibus suis eandem modum persuasit, hisque Germanis facinorimam propè palmam tuis loquaculis eri-

31. MVLTA PAVCA.

Vidam generosi animi adolescens felicitatis regiam ascendere suscepserat, itaque scunque viæ, clivique peritos faudiverat, eos omnes sibi consulentes arbitratus. Et sanè non defuerunt

ruunt, qui magnâ confidentiâ iter ipsi delin-
tent, Philosophi, Politici, Monachi, Erem-
denique Magi, & quicunque divinitatis præ-
stum somniant. Itaque chartarum undiq; sa-
at dum eas sequitur, immane quām subinde
pegerit, quām deflexerit, quām ad præcipitia
pē sit delatus: ac tum maledicere cepit omni
illis umbratilibus indicibus, qui in testâ suâ,
scio quas cœli terræque vias metiuntur. Fo-
autem præeuntem aliquem longè prospexe-
hominem minus affectati cuitus vel scient
quem ut magno anhelitu est assecutus, cum
vix exorasset, ut dū respiraret, ac infelicitatē
conquereretur, subsisteret, obstupuit homo
tot temerarios indices, &, hactenus, inquit,
oberrasti, vel es retrogressus: Me verò si vol-
ris sequi, multa vide, pauca admirare; mi-
audi, pauca crede; multa scito, pauca loque-
multa lege, pauca scribe; multa examina, pa-
tene; multa patere, pauca proba; multa v-
pauca time; multa admitte, pauca ama; mi-
expecta, pauca spera; multa tege, pauca odi; m-
ta communica, pauca posside; multa exci-
pauca indica; multa tenta, pauca perseque;
multa delibera, pauca conclude; multa negli-
pauca ride; multa solare, pauca dole; multa
que, pauca ede; multa arce, pauca feri; mu-
labora, pauca jube; multa ora, pauca doce;
Paruit adolescens, ac felicissimè
peregrinatus est,

32. FR. NICOLAVS.

Nicolaum Undervvaldeniem, quidam ntidæ cutis & robustorum laterum homo solitabat, ut se vel individuum unius celle socium, iterius vicinum ferret, quando utrique Deem Mundi odium, ac solitudinis desideriindidisset. Sed Nicolaus alterum negavit, um dissuasit, quod hæ vires, hoc corium modo deberentur, neque tam facile esset apud culare, quam inhabitare specus. Nam cum anis, inquietabat, Deum, ut me mihi expellat, beam, nulla interea corpori meo gratia fa- neque tamen me, prout decet, exuam, quid non hunc indomitum & ferum carnis equum mi est, quem quotidie vanitatis & mutatis avena pascis. Itaque tutius est, te astutis Mundi frenis cohiberi, calcaribus punirgis castigari, quam secessus libertate tibiaria animi præcipitia relinqu.

33. NOMENCLATOR.

regrinus cum in Eruditionis urbem veniret, eamque quotidianis deambulationibus iustraret, subinde alios atque alios habuit nimes obvios, augustâ facie, cultu elegantioribus lectissimis: quos quia non nosset: at sentiuimus estimaret, proximum quemque oratione diceret, hic quis, vel ille vir clarus esset. At cum illi non novisse identidem responderent, ac nem civis aliquis veteranus subjecisset, peregrinarum inficto colapho: Non te pudet, inquit, con-

cives tuos ignorare? Re & lite ad Senatum lata, Peregrinus adventus causa exposita, quanto labore, quo desiderio urbem petierit, quam minus cives, sed peregrinos plerosque hic reperit; voluisse decentem cuivis honorem exhibere; at defuisse nomenclatorem, minus ergo posthac sentire de urbis fama quæ congeri potius hominum, quam civitas esset. Id benignè acceptum est & gratiæ peregrino actæ, deinde nomenclatores, ac Princeps eorum Conradus Gesnerus, ne se posthac eruditæ interseruerent.

34. ORACVLA.

Fama erat, Apollinem in Religionis antro sponsa dare, haud ut olim perplexa & ambigua; sed plana, vera, certissima. Itaque conflabant, quibuscumque vel futuri erat desiderium vel præsentium dubitatio, vel præteritorum oblivio. Dona offerenda erant, pro cuiusvis opibus & ære, nec abjecta nimis, nec admodum sumptuosa. Oracula certè, si quis minoris sortis interrogabat, aperta erant, & humanos errores insecta tia: addeba ntur & minæ, nisi vita corrigeretur apponebantur exempla, quibus vitæ dissolutio proximi neglectus, iniqui possessio, & persimil quid nocuisset. At cum splendidioris fortun cum splendidissimis donis accederent, jam nutre Mystæ, & Verba torquere, nævos abluere, mollire facinora, castigationes melleas sibilar Id animadvertisens ex libertinis aliquis: Nonne

jan

olim, inquit, nasutissimus Demosthenes
oratus est, Philippisare Apollinem.

35. PANACES.

Anitas humanorum morborum misera, Pa-
ciacem ex saluberrimis vitæ Christi speciebus
cifecit, cuius beneficio quotquot, sub precum
eiunii applicatione fuissent usi, oppidò quam
perfectè convaluerunt. Eius hæc erat Virtus:
caput à vitiōsis illis humanæ scientiæ spiriti-
b; Vertiginosis purgaret, & Christianum ne-
re, quod omnes tamen artes in se & infra se
citinet, excitatet: dein cor inter mundi vicissi-
tines palpitans torboraret, & cum Deo firma-
te uniret: mox pulmonis angustias sub Mundi
laxaret, & libertatis respirationem redde-
ret: postea hepatis crapulam, & immodicam si-
n temp̄erantia restingueret: lienis etiam ulce-
rūm otium labore congruo & laudabili sti-
laret: sed & fellis iracundiam humili patien-
placaret: & renūm inquinamenta castitatis
ritate detergeret: Manus tortas liberalitate
figeret: pedes vagos constantia figeret: cu-
tis, sordes pœnitentia abigeret; Mihi o utique
minus apud sciolos æstimate experimento,
um ferocissimi cicurare aetatur, fanatici resipe-
rat; nummularii eleemosynas urgerent, idiotæ
turam examinarent. Ac tum demum ani-
adversum, hominem intra se omnia possi-
re, quæ, si negligantur, situ & squalore in-
geant; si excitantur, & externorum con-
templa-

contemplatione , pristinisque observationib provocentur, tum maxime elucere : id vero : tis esse præcipuae, ut depulsis vitiosis symptom tibus, quæ corpus aggravant, occupant, & f lunt, Vera cœasis, & omnium Organorum tra quilla sanitas, cordis securitas, oris silentium, & rebri ratiocinatio , reliquorum motus introd cantur.

36. PANEPISTEMON.

P Anepistemon , vel nomine saltem homi terrefaciens, quoquò gradiebatur , officios omnes & reverentes obvios habebat, Ac erat i profecto tum sumptuosi cultus , linguaeque morum affectatissimorum , tum instruetissim supellectilis. Domus contignationes & conc via accuratâ methododistributa erat, & discip narum artiumque omniū instrumenta conti bant. Videre erat Bibliothecam, globos, sphær, circinos, mappas, picturas, statuas, anatomi sceleta, tum chymicam officinam, hortum Me cum, capsas mirabilium, simul & voluptatis e gana , insuper machinas & poliorcetica var, quin imo & mechanicae industriae compend, Venationum aucupiorumque fallacias, ignis quæve ludibria , & quæ alia hæc nostra brevi non admittit. Et hæc omnia tuebatur atubito silentio, quod multis certe imposuit. Aiut autem, qui familiarissimè norunt, plerarumq: rerum usum nescivisse, idque deprehensem astutissimis artificibus , quorum instrumentum mutuata vel empta vellet, ineptissimè di dicaverit.

37. PHILAVTVS.

Hilippus Beroaldus, quod litem inter Ebrionem, Scortatorem, & Aleatorem, quis illorum erabilius, dextre decidisset, maximi habitus. Itaque si quid forte dubii incidat, ad eum, felicissimum arbitrum refertur. Accessere per loquaculus impatiens, & Philautus inter le præminentia contendentes, mutuumque usantes. In loquaculo desiderabatur, quod nerè omnia effut ret, intemperantius luderet, pudentius judicaret. Impatiens accusatus est per ciliis, fraudulentæ occultationis, rigidio-examinis. Philautus cum utrosque improbas- & nevos ad vivum resecatos, virulentissime agitasset, usque adeò sibi placuit, ut judicem non partein exhibuerit. Tum Beroaldus of- fensus: Nugetur sanè hic, inquit, ille increpat, quod utrumque est animi medium excedentis: qui sibi in omnes homines judicium sumit, pestilentior est, quod sacra prophanaque suo nūm, & vitiosissimo ingenio metitur.

38. PROPHETA.

Ula solet suæ quemcunq; artis peritissimum invitare, & habere liberaliter, cumque famâ laudatus esset homo vates, singularis spiritus, æsentium arbiter, futurorum præscius, suum se quibuscumque impensis voluit. Itaque mul- benignissimis verbis accitum, animæ corpo- que custodem vigilemque constituit & nu- nis prope loco coluit. Placebat ingenium,

placebat incorruptus animus, tum zelus erat
& divinus calor. At cum Aula suo genio viv-
re vellet, & molestæ fierent tot vatis admor-
tiones, frontem contrahere, & minus audi-
importunum magistrum cepit. Ille vero inst-
re crebrius, urgere fortius, & pessima quæq;
augurari, precibus Dei minas addere. Tu-
Aula hominem pertæsa, cum nec vitare, n-
terrere posset: Ex esto, inquit, maledice, & d-
ficilis, qui nihil nisi mihi semper mala, vati-
naris.

39. SANCTA SIMPLICITAS.

Cum forte Diogenes forum verneret, & aspe-
tandis simetis occuparetur, intervenit Sim-
plicius, cui superstitione boni publici cura, & i-
temperativa rerum æstimatio est. Is quod Di-
genem è publicis foribus suum lucellum qu-
tere, & agellis suis stercus suffurari suspicari-
nescius scilicet, Diogeni nec domum, nec pr-
diuum, nec argenti æstimationem esse, duriter
eum inventus: Quis tibi, inquit, audacule, ar-
mum fecit, media luce urbis nostræ opes depr-
dati, ut, quod omnium bono servire debet,
grossque publicos pinguefacere, id tibi vindic-
re autis? Risit adhæc Diogenes, & nullo duri-
re verbo regesto, impuro labori insudavit.
Simplicius iniquè accepit, parumque absuit, c-
ves inclamarit, & manum deprehenso & co-
victo furi iniecerit. At cum forte Hypocri-
accessisset, abegit quidem Simplicium, Di-
geni vero suasit posthac, ab eo opere abstinere
quæ

od non omnes caperent. Tum Diogenes so-
licitatior: Quin tu mihi Simplicium me-
ha, inquit, reddis, cuius ego candidos errores
halo, quam opera operata tua, atque meritoria
ficia?

40. SAPIENTES.

Uidam sapere cupidus, ab Academia consi-
lium supplex petuit. Illa in Græcæ sapientiæ
tum misit, ubi aut nuspian erudiretur. Cum
tromulus esset, & varios vultus, actionesque
in diversissimas tum admirabiles intuitus, pla-
obstupuit. Hic enim Homerus modulaba-
r, Hesiodus arabat, Thales euolabat, Solon san-
ebat, Cleobulus vaticinabatur, Periander impe-
bat, Chilon fulminabat, Pittacus pugnabat,
ias mendicabat, Anacharsis peregrinabatur, E-
menides dormiebat, Socrates nesciebat, Xeno-
hon erudiebat, Archesilaus bibebat, Bion for-
ebat, Aristoteles disputabat, Theophrastus col-
gebat. Antisthenes rodebat, Diogenes morde-
at Menippus ganniebat, Menedemus latrabat,
Chrysippus turgebat, Epictetus serviebat, Pytha-
oras filebat, Empedocles ardebat, Epicharmus
idebat, Heraclitus flebat, Democritus ridebat,
Xenophanes opinabatur, Zeno resistebat Ana-
tarctus tundebatur, Epicurus deliciabatur, Ti-
non iocabatur. Viderat et Misonis simplicitatem,
Pherecydis lentes, Anaxagoræ chaos, Phædonis
mores, Platonis ideas, Euripidis cothurnos,
Maxini Tyrii cicadas, Cleantis arma, Timæi si-
gnaturas, Parmenidis ignem, Eudoxi naturam.

Melissi astutias, aliorumque delicias alias. Cum
que dubitaret, cui se traderet, tum Paulus Th
essensis, & ipse Græcè doctus. abductum hor
nem negligere hos jussit: addiditq;: εἴ τις δοκεῖ
Φὸς εἶναι τὸν ὑμῖν, τὸν ταῦτα αἴσια πυτῶ, μωρὸς γενέ
ται γίνεται σεφός. οὐ γὰρ σοφία τοῦ ιόσκου τού
μωροῦ παρὰ τῷ Θεῷ εἰσι γέγραπται γὰρ. οὐ δεσμό^ς
μήτρα τὸς σοφοῦς τὸν τῇ πανεργίᾳ αὐτῶν, Επά
κυρίῳ γνώσκει τὸς Διδαχογισμάτων σοφῶν.
εἰσὶ μάθηται.

41. SAPIENTIA.

In conventu Olympicō fortè Sapientia Stu
ltiæ occurrerat. Quod diu optatum bonis,
publicâ stultitiæ infamia ac imbecillitate rob
mortalium consuleretur. Nam, quæ magna
pientiæ erat existimatio, omnes in eam oc
cos verterant, persuasissimum habentes, ab ea a
versariam uno iectu allisum iri. Itaque appla
dentes & compludentes, luctam maturari app
tebant. Sed ibi præter expectationem res ev
nit: nam, ut audax est stultitia, in sapientiam ir
it, quæ probris & pugnis malè habita, vix tandem
evasit. Interrogata vero, cur vim vi non rep
lisset, respondit: Quid si me asinus percussisse
Rogata etiam, cur probra probris non retud
set: μάνε καρές, inquit. Vulgo itaq; illusa atq;
risa abiit. Et ex eo tempore stultitia promptior
meliore existimata est, pluresque inde
& fortiores habet secta
tores.

42. SIGALION.

Ormienti mihi tale quod nuper spectaculum oblatum est. Sederat humana Felicitas
erupto & confragoso monte, ac juxta eam unq; Prudentia ac Fides: ad radices verò mon-
astabat quidam totus auritus, totus ocaleus,
astomus. Is magnam vim mortalium ore
ilico ad reginam suspicientium circum se ha-
bat, quosque putabat dignos, ijs lorum, quod
udentia dimittebat, & cuius in termino lapis
sidianus trajectus erat, ori inserebat. Tum Di-
sensim trahens in montem provehebat: quòd
asu qui ora resignassent, ò infortunatos ho-
nes quibus præsentaria ruina imminebat, &
licquid eo usque itineris exantlarant, deperi-
t. At si fortuna meliori suffragante, eo perve-
rant, tum demum corona à Fide cingebantur,
magno plausu exoblivionis poculo, quod Re-
fæmina propinabat, potabant. Hæc videns
ulò pòst expergefactus animadverti Deo ho-
inibusque nihil omnino gratius atque optabi-
is silentio: nihil ad rerum humanarum fastigia,
summam mentis tranquillitatem certius at-
ue expeditius.

43. SOPHIA,

Ophia cum fidissimis suis Aletheâ, Parthesiâ,
Sophrosyna, & Eleutheriâ consultabat, quo
maxime remedio distractis & intricatis rebus
mortaliū consuleretur. Tum Alethea suasit,
nil temere crederent: Parrhesia, nihil serviliter

subticerent; Sophrosyne, nihil in consultè aggraderentur; & Eleutheria, nihil lugubriter pat-sentur: quibus Sophia addidit, nihil admirare tur. Inde consilium hoc omnium consensu co-luit. Tumissimum videri, nec principia rerum a-te, nec fines exquirere, & ultra, quam satis ei non sapere, pauca laudare, nihil ipsum molit omnium spectatorem esse. Paucorum hom-num, & judicii alieni negligentem videri, risu-quam irâ potius dimicare, satiari eâ voluptat qua constet, nihil solidum, nihil pulchrum, ne-rectum quidem tantæ concertantium molitio-inesse: cum hoc unum certum sit, pleraque ne-stra haud esse certa.

44. STATUARIUS.

Quidam, qui se Statuarium dixerat, jus civi-tis nostræ petierat, &c, ut id facilius impetr-aret, non tantum artis suæ specimina exactissim: aliquas sculpturas ostentaverat; sed peritissi-morum etiam artificum testimonia in membr-na conscripta, & sigillis roborata exhibuerat, asseverebant, horum exhibitem omnium scu-pturæ membrorum, symetriæ, lineamentorum Physiognomiæ. Perspectivæ, Chymices, ecty-poseos, cælaturæ, plastices, proplasticæ, par-digmatices, tomices, colaptices, &c. peritus instructumque esse. Id & pergratum Reipub-vikum, & artifici honorificum fuit: cui & jus si-cile datum, & ex publico subsidium decretum. Eam famam vero cum aliquandiu coempt aliunde statuis, sustinuisse, nescio quam impi-pude

identer se tandem, nihil præter cæmentarium
e prodiit. Id ægrè admodum Respub. tulit;
i prudentissimorum, ac Pomponii Gaurici ma-
nè, consilio, Magistri impecitiam ut cung; dis-
sulavit; illos verò Magistrices & nullitatis
rtes yrbe expulit.

45. TRES LINGVAE.

Ndignabantur eruditi, nimia censorum facili-
tate ingentem turbam civitate donari, quæ
ente non sanâ sapientiam profiteretur, & sine
ceris pulpita ascenderet: Non nasci tot fungos
na pluvia, quod nunc libros uno die, eosque nu-
ero & mole æstimari, non genio; qui maxi-
mè sapere videantur, omnem industriad in-
a contortulas captiones possidere: Sordere
unc literarum & prudentiæ parentes, & hoc
felici pulvere obrui: Ingeniis liberalioribus
ijuriam fieri, quæ aut subiugentur & proscri-
antur: Multos unius anguli Sophistas erudi-
onis monarchiam iactitare. Hæc & alia cum
D. Erasmus, H. Barbarus, A. Politianus, I. Reu-
hlinus, I. C. Scaliger, P. Melanchton, plures
que renatæ literaturæ principes graviter con-
querentur, dolorentq; exactissima sua opera, sub-
titutis nugacissimis libellis, iuventuti excussa:
quoniam res maximi momenti videbatur, tot ad-
nissos cives urbe pelli; rursuq; durum, eruditos &
imperitos iuxta haberi, sic in præsens decretum
est: Cogitarent patres, qui in unum aliquem ob-
scuriorem urbis locum indigni contruderentur;

cæterum nemini post hac eruditionis portas
gredi liceret, qui Christi Crucifixi titulum le-
re atque intelligere non posset.

46. VAGANS.

OBerrabat quidam animo & corpore, vag-
ita tamen ut longè sublimius quid errorib
suis obtenderet. Nam ad Apostolorum simi-
tudinem circumire, Evangelium urgere, Mun
adversari : & optima quæque perscrutari v-
lebat videri: nec paucis, ac optimis quibusque
nomine imposuit. Namque bonorum nomi
mores & studia in numerato habebat, eratq; v-
lut de manu ad manum, ab alio alteri transm
sum. Non fefellerit tamen Rectitudinem. Ea eni
examinatum hominē reperit, sublimitate turg
re, sub paupertate parasitari, sub reformat. defc
mib. & in formib. vitiis scatere, insuper fabel
nugari, labores subterfugere, fugillare unūque
que : denique sic puriorem religionem desid
rare, ut nullius religionis sit certus, atque ita al
strusiora jactare, quæ ipse nunquam in limi
conspexerit. Ergo hominem vagum stigma
notatum laborare & servire pro illa temerar
libertate jussit.

47. VINVM.

MInabatur cœlum vitibus nefcio quid mal
Id ab aliis Nationibus neglectius habitun
Germania non parui fecit: sed supplicatione iu
dicâ, quibus potuit, precibus & blanditiis ca
lum placare decrevit. Quæsita, quo insigni ir
commod

cummodo vino carendūm esset, quod fortissima
Regna planè ejecissent. Tum illa: Si vinum,
uit, pereat, perdita sum. Nam hoc sacro li-
qore fœdera, leges, conjugia, sancio; natales,
equias pērago; magistratus, cives instituo,
enia acuo, milites animo, lites dirimo, Vene-
ra enero, amicitias neco, linguas solvo, arca-
ndenudo, dolos habeo, tempus fallo. Hospi-
t demulceo, subditos saturo, & quæ sunt alia
publicæ quietis instrumenta, quæ sobrios fre-
center destituunt. Tum quidam: Non mira-
tr, inquit, posthac, multos præ Christo Bac-
cum colere.

48. VITAE.

Ræceptio nacta Juvenem generosissimæ in-
dolis, cum diu varijs regulis, axiomatibusque
ercuisset, usque adeò nihil acuit ingenium, ut
bescere indies, & nauseare, deique diffugium
editari visum sit. Consulta Philosophia, quid
i abscopditæ subellet, quod docilis alioquin,
gax, & versatilis puer, tam parum sub optimo
magistro proficeret, jussit ad se duci, & aliquan-
tilibertati relinqui. Excurrerat forte, & urbis
signiores structuras perlustrans in Jovium,
antaleonem, Miræum, & aliquos alios atrii he-
bici curatores inciderat, iij lineamenta liberalis
ultus approbantes, in exemplorum Palatum
elebre introduxerunt, cuius intuitu juvenis ac-
ensus non lacrimas præ ardore, & imitationis
esiderio cohibuit. Tum ad suos remissus so-
nio, otio, epulis, ludicris invisus, admirabili-

nisu divina humanaque penetravit. Ac tum
notuit, virtutis unum exemplum præstare m-
tis præceptiunculis.

49. VMBRA.

O Derat quidam umbram suam, quod se ve-
arbiter & coryceus sequeretur: quare ill-
quoquo modo præcedebat; sed cum reluct-
tem, & motus omnes referentem animadver-
set, cepit plurimum extimescere, nec aliter, qu-
hostem, reformidare. Quare ad vertus Soli:
lumini procedere recusabat; sed perpetuis ter-
bris delitescere. Id nimis durum videbatur; qui-
re, habitō cum amicis consilio, eam mole aliq-
uius. Et a elidere decrevit, secretissimo in loco,
ut ipse putabat, umbræ impervio. Cumq; in-
fidarum loco umbram haberet, signo dato m-
lem præcipitari jussit, atque ipse, ne eadem m-
na allideretur, subito saltu se subtraxit, res-
ciensque à tergo, umbram, quam mole oppri-
sam existimabat, secum evasisse intellexit. Qu-
re absumpto omni frustra consilio, æger anit-
esse cepit. Tum Umbra: Quid me, inepte, i-
formidas innocentem? quę sum comes tibi, n-
hostis addita; nec sine tua interneçioe abigi pe-
sum, aut aboleri: te prius perire necesse est,
peream.

50. ZOILVS.

Z Oilus, Momus, Aristarchus & cōsimiles h-
minum Mastiges, quod Poetarum epigran-
matibus passim proscinderentur injuriam co-
quest

l'Amoti, caveri sibi posthac, & refrenari Poeticam
etiam petierunt. Nam quod multa ipsi re-
renderent, hominum peccata mereris: quæ si
tunc transmittenentur, in publicam perni-
ciessent eruptura. Nunc ipsorum castigatio-
nem hiberi, & pudefieri; quod eis tamen in Rem-
p. beneficium virulentissimis dictariis & di-
ctis rependatur. Respondit Litis arbiter, Ve-
niti & Integritati licere, humanos errores no-
tare, ac benigne emendare; livori & petulantia
quam. Id vero in ipsis deprehensum, cum
nia infestentur, non substituere meliora;
a inquinamentis hominum non secus, quam
cos delectari; denique suo ingenio dicta,
taque omnia metiri, & pessime contorquere.
Iab invidia profectum, monstro pessimo, cum
nis semper displicuerit, malos correxerit nun-
quam, etiam hodie Reipub. intolerabile,
& omnium ingenii vindican-
dum videri.

P O L O G O R V M
C H R I S T I A N O R U M Ma-
nipulus quartus.

Seneca.

*Pusillus ille, ac degener, qui Deo obluctatur,
& de ordine Mundi male existimat, & e-
mendare mayult Deum, quam se.*

L. A'YTO.

I. A' Y T O S X E' Δ I O N.

Vtoschediaſtes, quod ingenioſiſſimus, videti, vellet & extemporatus, paſſim inter ſympoſia, & homium congreſſus epigrammata effuti: at Id multis eruditis capitib, & ad ſigu-
la inſtructi creditum, non parum extulit & com-
mendavit hominem. At cum die quadam, iu-
ſeum egressus, id non occluſiſſet, Curiosus re-
plicet, & preter reliqua Poetarum ſpolia, Ravi
ac Smetium catenales reperit, ſortem ſuam
dignam deplorantes. Excoriari enim ab ho-
ra uno querebantur, quotiescumque caſus ali
carmen poſcat, flagrisq; cedi, ut ſuggerant, co-
in rem poſſit velut extemporaneum dici: ſim q
ostentabant, chartarum lituras, inductiones
quæ omnia ipſe ſolicite abſconderet. Id uero
publicum eſt elatum, captivi quidem liberi
ſunt redditi; extemporaneus vero ille Poeta
gi fabula factus.

2. BACCHANALIA.

Deambulabant in circo aeræ Christianæ la-
talitiæ, Circumciſio, Epiphania, Paſcha,
ſcenſio, Pentecoste, & reliqua Christianorū
ſolennia ſacra, & inter ſe de Salvatoris noſtri
nořibus & memoria conferebant. Placuit id
omnibus: ſed hoc maxime diſplicuit, cum ini-
mixta conſpiceretur Bacchanalia. Et plerique
ſent

iebant, invitis illis hæc irrupisse; expectaque, ec quādo abigeretur, sed cum id frustra ectarent, & Bacchanalia sumptuose culta, gno furore, & strepitu debaccharēt, ausi sunt idam minati bestiæ, & adversum ire: quod, ut clamore bruti innotuit, immane quam insatia Christianorum armis defensa, & conspicuo er solennia loco retenta sit. nam & Curia, & Universitas, & Civitas hanc suam Divam agnovebant, quam annuis feriis colerent; voluerunt ut testatum, ad commessandum & feriandum, sic insaniae numen abhorrente.

3. BEATI.

Ollegium duodecim linguarum, quod Elias Hutterus magno sumptu instituit, opinione pauciores auditores reperit. Itaque spectaculo potius hospitibus advenis fuit, quam pro funeris voto, usui. Habebat autem duodecim auditoria, ad quorum ingressus hæ inscriptioles prostabant:

ר. אשרי עבוי כי למו היא מלכות תשים
ת. טרבותיך לאבלא דרכך רתבי איך:

3. Μαγειροι περιεισ, ὅπωντοι κληρονομίσασιν γένος.

4. Beati, qui esuriunt Justitiam! quoniam ipsi saturabuntur.

5. Selig findet die Barmherzigé/ den sie werden barmherzigkeit erlangen.

6. Bleu

6. Blahoslawem cistehosrdce/ nec omniꝝ
wideti budau.

7. Beati i. Pacifici perioche essi sarano
mati figlioli de Dio.

8. Benaventurados los que padecen pe-
cution per causa de la Justitia : porque d'el
es el Reyno de los cielos.

9. Vous serez bienheureux quand on v-
aura injuries è persecutes, & on aura dit to-
mauvaise parole contre vous à cause de Ch.
en mentant

10. He that endureth to the ende, he sha-
faued.

11. Salige ere de, som hore Guds ord, ocb
vare det.

12. Blogeslawienis; Rtorzii nre widziesli o-
wierzissli. Hæc cum aliquando Dodecaglott
legislet, quæsivit, anne his conditionib., his pr-
miis crederet, studiosos provocari posse; respo-
sum est, ita. At ille: Erratis, inquit; nam si:
hanc normam erudiendi sint homines, alios pra-
ceptores, alia præcepta, alios discipulos, & disci-
plinam aliam requirimus.

4. CASTRVM HISPANICVM.

I Nter alias picturę & architecturę delicias, qu-
e vitæ humanæ forū quotidie spestandas emen-
dasq; exhibet: Vix quidquam vendibilius allati
esse, aiunt, quam fasciculū delineationū aliquo
Castrorū Hispanicor. Nā cum ea Natio præ re-
liquis imaginatione, & phantasias valeat, credi-
bile

uit, Variæ artis specimina uno opusculo esse
prehensa. Tituli erant *Castrum pro Confilia-*
astrum pro Nobili, castrum pro Abbatе, pro
no, pro Praefecto, pro Professore, pro Senatore,
doctore, pro celebre, pro artifice, & centum alii,
met qualia constabat, ingenia sibi placentia,
optare tantum, sed magna spe concipere. Ac
nō deerat, quo Suffeni acquiescere posse fa-
citatur, cum nescio quis fabulam omnem tur-
at. Is, locorum peritus, asseyerabat, Hispani-
arcem nullam, sive, quod vocāt. castellum
re, aut ferre etiam; itaq; pro aureis somniis,
peralibus nimium ambitiosi cerebri pollici-
nibut numerari Lee chasteaux en Espagne.

S. C O R.

Tempore sereno, & mitiorib. astris dominan-
tibus, cum lingua licenter multa blateraret,
atæ libertatis, & infractæ integritatis nomē
lavit. Nec absuerunt adulatores, quib. pla-
teat impudens in omnes & omnia dicacitas.
Nihil tulit id tamen cor masculum, jam olim dif-
ficiorib. annis & sub tyrani. idis terriculamen-
ti exercitatum, scilicet quo tempore religio fri-
get, Justitia rubebat, pudore exulabat; ingeniu-
m iiebat, virtus succumbebat; illud, pyramidis
in ar, quoquo jactitatum, terræ basin, cælo acu-
m obvertebat. Id linguam effrenem coher-
ces: Macte, inquit, strepitū tuo, postquam in-
caisti! at nonne te memini hanc ita pridem,
& dulatam & meritam, & supplicem, ac cuius-
cordibus servam? cum ego te peterem inter-
pretem,

pretem, exhorruisti, nunc absque corde virtutis
mineum mutuata, non Zeli impulsu, sed cœ
nificio bonorum auribus abuteris: sed falso
an redeunte hyeme cum ranis omnibus deo
obmutesces. Erubuit lingua, & posthac folio
ris cordis occursum omnem vitavit.

6. CORRECTION.

Voluntate & mandato Superiorum, varie
chinæ & instrumēta excoigitata sunt, quæ
curvitates hominum corrigerentur. Nec ca
successu multorum laudabilis conatus, qui si
lorum aut consuetudinum vitio incurvata,
exiguo numero dirigebant. Redierunt in re
tudinem feroces, scioli, prodigi, loquaces, mali
les & alii juvenili fervore peccantes, quibus
turitatis instrumentum facile nervos incide
& experientiæ machina arcum reflectebat. Iota
tamē genera maxime incorrigibilia reperta si
Chymicorum phantasia, & Mulierum vanitas.
Nam ut Chymicus & solutus & coagulatus
contusus & conflatus ad spes inanes ac labo
ras semper redit: ita Mulierum vanitas in
poris cultu, comptu ac mundo nullis regulis
hercetur, nulla ratione moderatur, nulloque
dibrio ejicitur; sed id habet proptium, ut in ha
partem flexa, quam primum in alteram se re
ctat, citiusque circuli quadratura reperi
atur, quam muliebris amictus
rectitudo.

7. DISCIPLINA.

Heophilus cum in Schola Christiana eò pro-
fecisset ut jam Tolerantia & Acquiescentia
didatus audiret, ingentes gratias Præcepto-
s dixit, & merita singulorum conquisitis e-
is extulit, præ reliquis vero invidiæ, quam
eterno habebat infensissimam, pro fidelissima
ectione grates persoivit. Id nonnullis admis-
oni, sed sagacioribus voluptati fuit, cum ani-
verterent, hujus stimulis & aculeis, Theo-
ū ad optima quæq; & rectissima impulsum.
ut maxime sub amicis discamus, nemo nos
en circumspectos, modestos & integri tena-
nagis reddit, nemo ad nostri cognitionem
stius adducit, quam malevolentis inspectio,
creberrimis incipitationibus & donorū ex-
ciatione, tum voluptatum impedimentis in-
terminos nos tenet: dum amicorum facili as-
su, nimioque applausu, undiq; diffluimus, no-
nū; obliuione soporamur. Unde R. Acquibam
issime pronuntiasse intelligimus, cum ait:
Acta à Præceptoribus meis didici, plura à sociis
ns. plura à discipulis; sed ab inimicis meis plu-
ra uam à reliquis omnibus. Nam hi docuerunt
nus sentire de me, & universa terra, magis de
& celorum regno perfectissimo.

8. EVCLIDES.

Ivaserat Euclidem lubido terras peragrandi,
od crederet nominis sui fama jam orbem
pletum, velleque ab hominum applausibus
volu-

voluptatem capere: sed longè falsus est. Nam nū
millesimus quisque nomen ejus inaudiverat
que sordidè habebat: quod et si momordit Eu-
dem, tamen vulgo id condonandum judicat.
didicitque id clanculum, nos extra fines noi-
non usque adeò, quam putamus esse celestes.
Itaque ad Pædagogum divertens, cùm nunc
jussisset Euclidem adesse, & pompam ex studi-
sa juventute obviam, ovantemque expectans.
Pædagogus duos crucigeros eleemosynam
sit. Quem veluti ulturus, in arenâ, Euclides se-
ma unum alterumque descripsit, abiitque
mnians, si ea Pædagogus intueatur, dolore, q
tantum virum neglexerit, ruptum iri: sed t
maximè aberravit. Nam Pædagogus, cuius
potis erat, ex illis circulis Magum inierpretari
insequi hominem, & in carcerem coniucere
fit. Id ubi literati rescivere, doluit quidem iuri
ria Eucli facta: sed tamen gloriosulum ho-
nem increparunt, qui se temerè bestijs expos-
rit.

9. EXACTIO.

Quidam homo Dei cùm vidisset delicta Mi-
danorum argento expiari, & taxam Pœ-
tentialemp̄scriptam, que singulis peccatis si-
pœnas imponeret, ratus id ère quoque Eccle-
fore, si nimia peccandi facilitas & licentia aliquo
exactione coherceretur. Unde & ipse in blasphemis,
periuros, impuros, mendaces, calumnia-
res, temulentos, alcatores, ardelliones, parasiti
& id genus sordidatos alios taxam p̄scripti-

ea hæc homini Christiano indecora cum pauperum usu castigarentur. Sed res sequius cessit. Nam cum Mundi exactores ex levissimis cere-
nissimis, titulis, gesticulationibusque neglectis
Iesus ingentes contraherent, Ecclesiæ quæsto-
undique à flagitosissimis etiam exsibilati-
t: Adami nempe, non nostram culpam esse,
inductæ labis, atque hæreditariæ inbecillita-
quam quoties Deo objiciamus, tum facile o-
em turpitudinis notam elevari. Hinc Eccle-
sia ingemuit, &: ô admirabilem, ait, & versati-
Adamum, quem Prætor cohibere potest, sa-
dos cohibere non potest!

IO. FIDES.

Chola Mathematica, quod ingeniosissimis
dilectis quotidie inclareret, pro se ne-
quos titulos, immunitates, & privilegia im-
averat: unde insolentior reddita, nunc se-
eam loco moturam, nunc Solem anteversu-
nunc omne cœli sistema vitro representa-
m jaicitabat, & populi admiratione, haud
supercilio, perfruebatur. Discurrebant pas-
Ephemerides, rerum cœlicarum internun-
, & stellarum itinera, conventus, consulta-
nes, minasve recitabant, ut jam prope fuc-
ci Matheſi divini honores decreti. Nam quæ
cœlo commercium haberet, & ad Superum
ar na admitteretur, quæ omnia metiretur, nu-
maret, ponderaret, inter mortalia inique cen-
te At restiterunt acriter Moses, Josua, ac Eze-
I chias,

chias, obtinueruntq; nisi Solem vel obtenet ret, vel sisteret, vel retraheret, nūquam ultra manu ascendisse; sed Fidei robori longe post nendam esse.

II. GARTIANVS.

A Lanus Gartianus Gallus, morum incomititorum censor acerrimus, cum duas proportiones temere effutiisset, conjectus est in carcere. Una erat: *Qui drost, que signeurise entreprise par la violence des plus forts s'imoindres, peu de merveilles serost voir subven ou muer chose fondee sur si petit & inique commencement.* Altera: *Les seculiers par auisme se sont descharges, pour monter vers Dieu en esprit p'us legerement, & le clerge en a pris saif, et si grosse charge sur ses espaulles, qu'il courbe tous vers la terre, et le destourbe à regarder aux cieux.* Cumque discutiendum esset gotium, à sacro simul & civili ordine; ille quidem primam veram, alteram hereticam assertum contendit: ita divisis animis contra utrumque statum durissima quæq; sunt pronunciata. Hec cum animadverteret Alanus, non alios sibi terris judices exoptavit; ita tamen, ut à Religiosis ad Politicos, à Politicis vero ad Religiones appellaret: Ita lis pendet, æternumque pendent.

12. GERYON.

Eryon, monstrum pug. ax; & multis Olympicis certaminibus coronatum, optimum emque magno supercilie provocaverat. Nec ne tutum erat, cum eo congregari, quod sex manus pugnaret, tricorporeum. Caput unū Consuetudo dicebatur, cuius manus educatio & instituto, pedes, domus & officina erant. Caput erum persuasio dictum, manus ratiocinatio-
 nis & legem, pedes vero scholam, & forum habebat. Tertium caput, Vis insignitum, manibus virtute & furore, pedibus Aula, & castris conciebatur. His membris qui se opponeret, in diverso Mundanorum exercitu repertus est ne-
 go. Tandem Christianus comparuit, minus hanc pugnam aspectabilis, qui ad Davidis exemplum, neglectis Sauli armis, Fidei, charitatis, scientiæ, pænitentiæ, præcumque selectis levissim filicibus. Gigantem aggreditur, unoq; Fidei cum spectatorum admiratione prosternit, que exemplum memorabile Christiano gregi requirit, ne se unquam vel immanibus mundi triculamentis prosterni, & in lethales vitiorum Ceres abduci patiatur.

13. IDEA MUNDI.

Utus multis verbis Cœcum orabat, si quem forte vidisset cytharœdum, artis peritum, monstraret quod filio surdo, pro temporis Rimento adducere eum vellet. Cœcus haud iridudum abs se conspectum Musicum habebat; que conquirendo puerum suum claudum offe-

rebat Ita propere emissus puer, dum urbem percurrit, in Cytharœdum manibus mancum indit, persuadetque homini, ut Surdi voluptatibus servire velit. Ita adductus Musicus, tacitis sororibus oblectat, cœco se probat, & muti applausu stimulatur, claudus interea tripudiat, quod esq[ue] rato insolito gaudio perstrepunt. Id anima leviter homo fatuus, violenter irrumpit, ac admirabilem chorum intuitus lugubribus cachinis colophonem addidit. Non latuit id Sapientiam, quæ rei spectandæ accedens, cum magis voluptate omnes fabule personas contemplatur: En vobis, inquit, Mundi absurdī ineptiique verissimam Ideam!

14. INFELICITAS.

Cum Infelicitatis nomen multi & literis virtute celebres honorarent, & famam suam omnem eidem gratiam referrent, non tulit id quo animo Fortuna; sed stuporem hunc mortalibus exprobravit. At Petrus Abelardus, sui ævi maximus, suo & infinitorum nomine Infelicitatis felicitate solenni conventu démittavit, evicitque, ut concio omnis fateretur, nihil citius hominē ac perfectius cœhere, quam adversam fortunam, qua jactitati homines, mundum & sese, ac Deum ipsum agnoscere impiperent, indeque ad veriora certioraque elevati, lubrica malignaque hæc inferiora imperium impiperent. Asiensere viri principes, viri Theologi. Viri literati, viri fortes, quibus carceres, exiti, injuriæ, vulnera ad perennem gloriam servier-

Un:

Iude in his terris nihil eque monstrorum quam
omo perpetua felicitate saginatus; è contra-
quem varii casus exercuerint, omnibus rebus
icommodatissimus est judicatus.

15. LABYRINTHVS.

A Junt hujus Mundi Labyrinthum miris am-
bagibus homines circumferre, ac plerumqi; e-
post longam fatigationem iisdem cancellis red-
lere. Cujus specimina quidam nobis nuper ex-
hibuerunt. Simplex in Curiositatis caveam dela-
rus, postea contemplationi junctus, cum jam o-
nnia dijudicaret, paulo post vertigine correptus
egre & anhelans ad simplicitatis confessionē re-
bit. Indigus jussus laborare, ditescebat, ex quo
nō escens cum sua prodigeret, ad indigētiā re-
versus est. Nescius disciplinæ admotus, rerumq;
admiratione exceptus, jam omnipēscientiam ja-
tabat; sed temeratiē omnibus involutus, post
ongos er. ores nescire se reperit. Servus libertas
factus, ac mox herus tyrannidem exercuit, qua
excusus & sauciatus servitutem repetiit. Haec
inimadvertisens sagacior aliquis: Jam demum,
inquit, liquet, quid illa labyrinthi hieroglyphica
velint. punctum, linea, figura, corpus, irregulari-
tas, punctum. —

16. LIBELLVS.

Liber & libellus sibi obviabant. Ille, cuius erat
in solem, pusillum despiciens: unde & quo,
inquit, immanis: Libellus sarcasmo irritatus: Et
tu inanis, respondit quorsum? Ita mutuis aculeis
stimulati, cum ille mole superbiret; hic ingenio

confideret, facile ad injurias verba reciproca i
venerunt Doluit tamen libro , exprobrari t
authorum spolia , & impudentes descriptione
ac plebeiam verbositatem, quod non nisi cong
stum acervum rerum quotidianarum referre
sine structuræ ullius artificio. Contra libell
audiebat extemporaneus & præcipitatus factu
qui , unico ceu fulgure, oculos perstringeret,
mox evanesceret. Tandem re ad arbitros dev
luta, cum pro utrisque laude multa adferrentu
id tandem improbatum, quod liber libellum t
mere irrisisset cum rerum Historia, id dudum i
notuerit , nihil ad movendos, informandosq
homines, ac causam novam insinuandam aptiu
convenientiusque esse minutis, sed ingeniosi
libellis.

17. MAGNES.

Ncordis Christiani fodiinis repertus est magna
insolite speciei, qui cū Guilhelmo Gilberto Ai
glo exhibitus esset, homini magnetis cognitio
ne & examine exactissimo, non satis admirarin
turam lapidis potuit Nec enim ad ullam terr
plagam vergebat; sed sursum nitebatur, & qua
cūq; fricasiet acus, elevabat. Unde Gilberti suspi
cio, astri alicujus hanc esse sympathiam; sed cur
Zenith ille unice respiceret, nec cœli motu mo
veretur, judicium suum omne suspendit. Jucur
dum erat videre , acus diversis & sejunctissimi
locis quas tetigisset, erectas & tenui cuspipe sta
re : quod cum vir quidam, divinarum rerum sa
gax indagator, esset intuitus: hic e quidem amo

Divini magnes est, qui attacta humana cor-
erigit, neque ad ullam vel voluptatis, vel uti-
tis partem respicere sinit; sed uni charitatis
nith Christo obvertit: unde dissipata inter se lo-
c, officiis, honoribus, bonisque pectora idem
nen sentiunt, & cœli recto appetitu conspirat.

IS. MICRO-KYR II.

Olebant eundem Patronū duo ejusdem me-
riti & conditionis amici, & benevolum uter-
ce sibi pollicebatur. Alter quidem ipsum He-
derū observabat, consulebatque neglectis servis
dōis, ratus, ab hoc primo mobili inferiora omnia
rari. Alter servos ambiebat, & munusculis si-
lfrequenter conciliabat, hoc medio universam
tronī familiām sibi devinciens. Hinc accidit,
quicquid aonueret Patronus, ille statim im-
miseret, ac opportunitatem etiam captare pos-
sum, dum alter invitis servulis vix nūmmū unum
at alterum extraheret. Doluit homini, tam pa-
im utilem sibi Patroni gratiam, nec tamen ani-
advertisit, servorum dolo omnes liberalitatis
bulos averti, vel obturari itaque mali causam
quirens, cum forte in hominem simplicem in-
fissit, laternam manu gestantem, ac de his re-
s colloquerentur. En tibi, inquit, ocularem
monstrationem, quam eadem distantia hæc
mina ferrea non nisi minutis puncturis lucem
ansmittat, cornu vero pleno lumine resplen-
dat; tantum interest, quales inter te & Patro-
um habeas interpositos.

19. MONAS.

MOnas nec forte, nec sanguine, minus va-
ingenio excellentior, Herini mío favore
mnib. rebus præficietbatur, adeo ut cerebrum.
& os Pátronis sui nō tantum vocari per adulati-
nem gauderet; sed et vera id omnibus probat.
Nam, quæ pluribus debebantur, consulendi,
rigendi, dispensandiq; officia, quodq; unius h-
minis nunquam esse poterat. id ille unus abso-
tis oraculis expediebat, simulq; redditum suc-
& medullam ad se pertrahebat. Jamq; magnit-
dine h̄ero formidabilis, amicis fastu molesti-
servis tyraannide intolerabilis factus, cum pere-
ne fortunæ solūm insidere & per steritati id si-
bilire sibi videretur, non animadvertisit stolid-
suis imperiis Patrię fulcra erosa, quibus inopin-
tō concidentib; ipse præceps dejectus, omne
futuri spem, & præsentis possessionem perfreg-
præteriti vero delictis cruciatus, pro brevi fam-
perpetuam tulit infamiam.

20. MONSTRA,

IN Hyberboreorum plagiis insula haud ita pi-
dem reperta est, quam suo nōmine Anticyra
vocant. Eam admirabiles incolas inhabitare
junt & inter se dissimiles: quosdā enim linguis
prælongas habere, cor nullū, quosdam cor abs-
lingua, quosdam oculos acutos sine cerebro,
cœcos quosdam esse cerebrosos, auritos vide
alios sine naſo, naſitos alios sitie aurib; mani
multorum non habere nervos; & quibus nervis
care;

re manibus: stomachum nonnullos impere
atque egestione, & egerere alios absque re-
ione: dormientes haud paucos ambulare, &
illes lectulis sepultos: & hostem inter se
incommode vivere, atque rem admisstrare
publicam pacate ferunt, ut credendum nobis sit
humanas non nostra monstrositate; sed su-
phori aliquo imperio regi, quod praescire divi-
nū, æmulari tenerarium, sequi piū, evitare
sunt & pestilentissimum.

I. MVLIEBRE ALPHABETVM.

(1) Uidam Gynæcomastix, homo prophanus, in
muliebrem sexum contumeliosum Alpha-
bum excogitaverat, quo avidissimū animal,
Etiale barathruen, concupiscentiam carnis, duel-
lendam nosum, astuantem astum, falsam fidem,
rrulugur tur, herinnim armatam, invidiosum
hem, Kaos calumniarum, lepidam luem, men-
ciūm monstrosūm, naufragium vita, odii opifi-
m, peccati audacie, quietis quassationem, re-
orum ruinam, sylvam superbia, truculentam
rannidem, Vanitatē Vanitatum, Xarxiām
erxis, Turoniam immodicam, Zelum Zelotypū,
roclamaverat, hoc uno moderamine addito,
nōd nō nisi pessimas feminas velit exagitatas.
I vero prudentioribus haud placuit, quod bo-
arum mulierum tam variæ, tamque frequentes
ſent virtutes, quæ optimo merito malarum fa-
inora obtegerent; & hanc reverentiam Divinæ
fatri debere, ne ob aliquarum vitia, ipsi sexui

ulla infamia inuratur. Itaq; aliud Alphabetum c. oppositum, qua bonæ fœminæ Amabiles, bene-
cæ, castæ, de votæ, elegantes, fideles, gratae, humil-
jucunda, lenes misericordes, negotiosæ, obedientiæ,
prudentes, quæstuousæ, reverentes, sapientes, tacitæ.
Vera Xenophila & Zenobia sunt publico decreto
& bonorum omnium applausu pronunciatæ.

22. NASVS.

ERAT, cui nasus insolita mensura extreverat
quo et si perfectius of faciebat, tamē deformi-
tatemoderat. Dumq; medicinæ inquirendæ c-
errat, & amicos consulit, per multos exprobra-
tes, & temerarios judices, paucos admodum
quos & Physices peritos repérunt: Hic nimis ex-
pletioni, ille curiosiori indagationi, alius vitio
humori, alius inflationi, & nescio quis incan-
tationi causam adscribebat; & latibula ac tenebris
nasoni persuadebant. Sed nō deerant tameñ q;
gratularentur, quod innoxia illa, nec egra defe-
mitate, & minus molesta turpitudine ad mul-
vitæ commoda esset admissus. Nam & nid-
re & varia suaveolentia, supra reliquos affi-
posse, & impuriora facilius ejicere, deniq; qu-
cunq; in loco rufus materiam suppeditare. Tu
ille, finire mihi nasonum meum, quem vel ob id
num diligo, quod amicorū & intimorum neoi
ingenia lubrica, & infidelem fidē est odorati.

23. NOMINA.

PROXIMIS Comitiis, quæ multæ erant, quere-
non auditæ sunt tantum, sed etiam reprobatæ
& sev-

severissimis edictis proscripti rei, tyrannis, sionia, ambitus, hypocrisis, barbaries, impuris, otium, & cōsimiles inortalium tortores: qui is magno strepitu & infamia expulsis, immane iantum populus ad perennis felicitatis spem sit ectus. Sed cum paulo post homines non minus haberent, & sacra prophanaque tacitis iniisiis affligerentur, neque constaret, quibus cunilis hæc mala fese occultarent varie contra fese tenebentes distrahebantur. Nam qui rebus prædeformant, accusabant vulgus, veluti semper querulum ec unquam acquiescens: qui serviebant, suspicabantur, vel superesse aliquos expellendos, vel dum sedijsse expulsos: nec tamen id exprobrare Reformatoribus suis audebant. Tandem sagacior liquis: Nescitis interdictis illis, nomina proscripta esse, rebus jus civitatis neutiquam ablatum?

24. OBEDIENTIA.

TEmporibus difficilimis, cùm passim homines contabescerent, & maximè impatientes exaresceret, una obedientia nitidiori cute, & fronte serenâ conspecta est. Id multi ad tu: pe obsequium, vel illiberale servitium referentes, cuius beneficio illa victum sibi pararet: multis devoratis calumniis, se omnium approbatione purgavit. Est, inquit, unum mihi, quod nec capi, nec cogi, aut vinciri potest, Cor, Deo jam dum traditum: reliqua servitatem hujus terræ

non effugiunt. Nam ut pessimi imperent, inepti doceant, & indigni opibus abundant, it ego neque mortalium quisquam prohibebit: i- que pati eos, dum conscientiae non vim facia- tum decet, tum maxime oportet. Non en- nostrum est aestimare, quos supra ceteros, quibus de causis extollat rerum arbiter: illi sui- sum rerum judicium esto: nobis obsequij gl- ria relicta est.

25. OECONOMIA.

Agricolæ, homini rerum Oeconomicarum p- ritissimo, Sophista nescio quam barbarie, fordes ex probrarat, quæ omnes politiores offer- derent. Ille, ut humanitatem suam probareu bellum sophistæ indixit, quo, suis & amicorui viribus collatis, uter hac luce dignior esset, con- staret. Nec nūc, ad primum nuncium apparue- re Physica, Ethica, Astronomia, Geometria, tur- Ceres & Bacchus, Pan item ac Diana, imo & Æ- sculapius ipse, magnis adductis ex quadrupedi- bus, volatilibus, natatilibus, reptilibusque co- piis, quibus & suo, & totius felicissimæ Antiqui- tatis nomine Agriculturæ decus, incolumente contra Sophistices ineptias sartam te- etiamque voluerunt. Altera parte Sophista, cun- diu anxie discurisset, vix Grammaticam, Dia- lecticamque exoravit, licet in regnis ipsorum non optimos fortissimosque milites conscribe- re, sed teje etamenta ex Anomalis, Heteroclitis, defectivis, & cornutis, fallaciis contingentibus colligere, quos cum Iustraret, & numero non

con-

atatem nendo crederet, aciem instruere ausus,
ex viso Agricolæ exercitu; pudore ac invidia
cussus, suis desertis & proditis, turpiter dispa-

26. PAPYRI-PERDA.

Um ex Polygraphis quidam merita sua in
Rempub. impudentius jactitaret, non tulit id
nerva, & cum risu vn gaste papiers vocavit,
asī papyri-perdam diceret. Id homini intole-
bile visum cum de injuria, undique conquere-
tur, tandem obtinuit, ut Minerva audiret. Illa
cavilli sui testes haberet, Bibliopegos, Merca-
tores, & pharmacopolas convocabit, quæsivitq;
anam maxime papyro res suas involuerent, è
mappa sua potissimum conficerent. Re-
sonsum est uno ore, unum polygraphum hoc
tempore omnes officinas occupare. Quæsitus
oliopola, quo præ reliquis abundaret libro,
lygraphi vasto volumine; Typographus etiā
in gemitu, nimium se hujus pecoris divitem
sus est; denique & ædium abscondita hunc
iptorem agnoscebant. Hæc ut audivit. Judi-
accedens: Fateor equidem, me huius viri fa-
tum nunquam satis agnovisse, ut qui de omni
minum genere optime meritus est; itaq; oro,
niam meæ imprudentiæ det, ac ipse porro ta-
opera scribat, quæ si non Bibliothecis, certe
manis usibus sint dedicata. Id unum metuo,
ne, dum infinitorum manibus teritur, tan-
dem absumatur, librisque suis
vivat superstes.

27. PATELINVS.

P Etrus Patelinus, impostorum antesignanus
 cùm eodem prope momento tres diversi
 mos nec stolidi capitis deceperisset, mox à simi-
 cissimo quodam turpiter delusus est Id cum
 rique admirarentur, unus Patelinus, nihil abi-
 di nilque inusitati esse, afferuit. Dolis namque
 fraudibus nihil æquè obstare, ac simplicitate
 Veritatem, candorem, imò & stuporem, se
 quām magna pars hominum arbitretur.
 audiens Monarchia ingemuit. Nam cùm o-
 invicta crederetur, tamen ruina sua probavit,
 nihil hīc esse insuperabile. Itaq; ad proximos cō-
 sa: Non me vis, non industria, subegit, sed mi-
 tum ad speciem animalculum peccatum, quā
 me clanculum ita erodit, ut, cùm maximē
 valere viderer, planissimè corruerem. Exinde
 cum ingenti dolore didici, nihil æquè Deo co-
 suetum, quām maxima & validissima nostri
 bis, abjectissimis & neglectissimis rebus de-
 cere.

28. PIETAS

V iderat Pietatem hypocrisis, illa tetrici v-
 tūs sanctula lātam & subridentem, tumo-
 nimiis doloribus veluti ablata, aut extra se-
 ptam arbitrata: Hem, inquit, misella, ridere
 iam lubet, rebus undique afflictissimis? Tu
 Pietas: Atqui id meum, inquit, proprium e-
 semper in Domino gaudere. Et hypocrisis: Ne
 né enim crucem, te ferre decet, id est, dolore
 Pie

Pias: Absit à me gloriari, nisi in Cruce Domini
tri, Jesu Christi. H. Et casus varios subire? P.
Dominus dat, Dominus aufert: sit nomen Do-
mi benedictum. H. Et inopia premi? P.
Fbentes alimenta, & quibus tegamur; his
tentis simus. H. Et convicia audire? P.
Cristus cùm maledictis incesseretur, non re-
git H. Et atroces injurias accipere? P. Mihi
dictam; ego repandam: inquit Dominus.
Et morbis cruciari? P. Justus es, Domine, &
cum judicium tuum. H. Ab amicis deferi?
Pater & Mater dereliquerunt me: Dominus
em suscepit me. H. Et graviter tentari? P.
ta, Domine, misericordiae recorderis. Hæc
iens Hypocrisis erubuit, ac se subduxit:
tas verò hilari fronte, Deum sequi perre-

29. PSYCHE.

Psyche, invito patre Jovâ, Cupidinem maxi-
mum admiserat, ex coque voluptatem pepere-
; cumque prolem & indulgentius educaret,
flagitia alia committeret, Apollo rationis
Ieses, apud patrem graviter accusavit, & ut
sam dicere cogeretur, obtinuit. Tum Psyche
rida Hypocrisin conduxit, quæ adhibitis falsa
gione, & ficta disciplina causâ tueretur. At cū
multis & fucis & involucris Psychê excusaret,
dém judicis iussu denudata turpis & púrulenta
paruit. Hinc vinculis hac adjudicata, Psyche,
sericordiq̄ intercessione salutē invenit; si quidē
Metaneæ humilē casulam ad lites perreptaret
& diyor-

& divortio cupidinis jurato, perpetuam castitatem cælicæ sapientię addiceret. Fecit id Psychoproligato Cupidine, abdicatā voluptate, autā Metanā, exoratā sapientia, quæ pessimondam erant, in optimam commutavit,

30. PVGILLARES.

Cum in forum venisset, qui Pugillares Venexposuerat, multos emptores reperit: item cum sapientum examine Vitiosi deprehenderentur, mox prohibiti sunt & confiscati. Erant autem ita confecti, ut, quæ inscribatur, non obliterari tantum possent; sed spoyevanescerent, nescio qua corrodente specie sita. Unde qui res sacras & divinas inscrivant, qui rationis & naturæ præcepta, qui omnia vitæ consilia, & morum correctiones; opus erat repetere, planè ea amiserant. Hoc Deus, cœlum, honestas, pudor hominibus si inde excidebat, & boni verique memoria, reminiscientia interibat subibatque in locum inposita & temeraria vitæ tumultuatio, sive cha-Tandem repertus est aliquis horum usus, scilicet si quis Mundi huius pollicitationes simuliuriarias iis inscribere velit, esse accommodatos: Sic enim res Christianorum ferre, ut spes, opes, fumos, dolos, bolosque huius terræ animo delere, ac æternum oblivisci expediat.

31. PV MEX.

In terrerum humanarum institores, tempus iam locum aliquem sibi petierat, cumque deret

etur, res pretiosissimas expositurum, præter puras in præsens nihil prostare voluit. Cumque iosis interrogaretur, quo singulari Reipublici deberentur; maximo respondit, Nam omnibus fricandos levigandosque esse, quod noviorum asperitatem ad functiones afferrent; scilicet novos Theologos, qui haereses uno anno eradicare, omnes concordias concrenare; Novos Politicos, qui omnes mores corrigeere, omnes consuetudines reformare; Novos Literatos, qui omnem barbarum expellere, omnem erudititionem absorbere; Novos Maritos, qui omnem Oeconomiam perire, omnem disciplinam rectificare; Novos Poetes, qui omnem elegantiam introducere, nis minis & spiritibus aggrediantur, quos rerum tractatione fatigatos, & experientiam pumicibus detersos reddi posse ex asperissimis abrosis maximè tractabiles.

32. QVÆSTVS.

beralitas & Tenacitas cùm aliquando sibi occurriscent, illa quidem nitida, & corpulentæ sordida & lurida; atque se invicem saluent. Liberalitas: Ecquando tu, inquit, famem eris? Ego fame respondit Tenacitas, quæ sit, Midas ex omni, quod contingo, auium o:tu vero quando tua concoxisti? Cùm inquit illa, sicabitur. Nam, ut Mare liberaliter sua omnem terram, humectat, a vicissim abundantie gratiam recipit; ita liberalis animando, recipiendoque omnibus bonis sufficit.

cit. Tu verò quod inuitis abradis, id ægrè crudis, ne reperant; ac ob id nec tuo corpusculum tisfacis, cum tibi ipsi plurima suffureris. Et nacitas: Quām verò, inquit, absurdum est, cōgendo pauperari dispergendo ditescere? Nihil absurdum homini Christiano. respondit Libetas; imò id maximè congruum, dando dare accipiendo accipientes provocare. Nam et hæc terrena ad tempus nobis commodata sunt nihil est liberalius, quām ea cum multorum & voluptate commutare. Disces igitur postea in sumptu honesto faciendo quæstum constere.

33. RABVL A.

Cum duobus potissimum modis homines creant, abundantia Opum, & abundantia Sermonum; utrisque a malo genio præfecti Rabula. Nam quia Opum cura varias lites invet ac depoſcit, non potuit speciosius ei subſimmitti, quām streperum ac verbosum aliquid sub quo omnis iiquitas compicere datur. Huic Rabula serviens, & omnes spiras, lubricatesque, edocetus hoc unum agit, ut linguae lubilitate ac impudentia fœditatem rei obtineat, interea tamen verba auro commutet. Ita Justitia, Leges laquei, Sententia seductio; nec quidquam est tam Christo adversum, quām ligii & loquacitatis infaustum ministerium. Unde cūm Rabula fortè præteriret, Vir veteris a infame nummi, linguaeque mancipium confecatus, palam expuit, addiditque idiomate si-

multiplicat herba, multiplicat mendacia:
multiplicat mendacia, multiplicat furtæ: qui
multiplicat furtæ, multiplicat condemnationem.
audientes multi, Rabulam, velut certum
enductum Satanæ organum, exosí sunt.

34. RATIO STATUS.

In plurima subinde, præter communem vi-
rationem, decernerentur, nec illa tuò im-
pati possent, multos admiratio subiit, cuius
rem consilio hæc talia essent instituta. Nec
credibile erat, usque adeò maiorum leges
insuetudines nobis excidisse, ut in momen-
tōpe nostra decreta mutare, transformare-
cocco quodam arbitrio velimus. Tandem
tuit, at iunde advenisse novam regimini s-
ulam, quæ se *Rationem Status* dicitet: Ei
e divina humanaque iura pro arbitrio in-
gere, dum eum, quem sibi servandum pro-
curerit, statum consolidet, nec pudori, iura-
tis, aut, uno verbo, conscientiæ quidquam
ponis debere. Obstupuit ad hanc inviden-
tientiam populus, nec iam, quid agat, quó-
laceat modo certus, ad horas singulas se, su-
sua exposuit, nescius quām æquè, iniqueve
status sit decretura. Et certè dies diem,
silium consilium, lex lēgem elidebat; cum
iuris peritiissimus quidam rationis huius
rationabilis interitum præfigiens: Confidite
nquam, cives: nam hæc Cœlici status ratio
est, omnes statuum impias, iniustasq;
rationes cum horrore
deiicere.

35. REPRÆSENTATIO.

Comœdia, quæ patrum memoria Vitæ hæc
næ varia repræsentatione animos populū
diverat, ac juventutem imprimis, motus
centiorum nitore, incompositorum defor-
te, mirum in modum formaverat, quod
plerisque in locis abiecta sordideret, graviter
questa est. Ei se opposuerant homines tamen
quos sui imago, velut basiliscos, enecare p-
si videant dolos intimos, vultum simul
verba fucata in theatrum producta. Nam q-
geniorum sagacitas sit, & libertas, nunquam
dentiūs apparet, quam si eorum mores lice-
præsentare, qui se credunt extra omnium h-
nem iudicia & examina positos. Auditis u-
que partibus, cum nec temperare lingua
Comœdia, nec ferre hypocritæ libertatem
se viderentur. Comœdia quidem decoris, p-
ris, ac Veri est admonita; his vele conce-
quotiescumque tacitos conscientiæ suæ in
repræsentari animadverterent aures oculi
obturare, fore licitum.

36. RVSTICVS.

Prometheum constat artis Chymicæ per-
mumesse Is cùm ludere aliquando velet
baricē massam sumfit, addiditque crudelitati
impietatis, ana tantundem ingratisudinis et
puritatis ana dimidium: denique callidita
superbiæ ana, quantum satis; atque confa-
uuum his speciebus imaginem fudit, prod-

et conspectum Deorum Quem ut Mercurius intutus, robustum, & terræ patientem Clementis dijudicans: Hic, inquit, ad omninostrum nihil, nisi perpetuas turbas velis, sed in terras demittatur, ut corporis animi obur intersublunares concertationes exercentur. Obtinuit Mercurius, & abegit Rusticum: quod jam demitteretur, Monius, Aut falsoquit, aut hic quadratus omnes mortalitates, earumque ingeniosissimos administrolis & duritiæ sua fatigabit.

37. SATYRA.

yrām nescio quis malignus divinator Massætatis ream fecerat, quæ maledica libertate regia rerum humanarum tetigisset. Illa nullivois conscientia, & de judicium æquitatem ac lenitatem optimè sperans, haud timida comparsa, & rerum humanarum accusationem cum causis boni injuria factam, liberè fassâ est. Sed tamen haud ex opinione aut voto habuit. Nam plerique mala committere, quam audire docunt, & verborum, quam rerum major turpisculpa habetur, durissima plerorumque oblatione est excepta, è quibus Princeps ordinari Tiberius Cæsar necem, nisi posthac obticesset, est interminatus. At Augustus, itidem Cæsarius genuæ libertatis amator, & correctionis, in suæ patiens, neutiquam Satyræ opprobritulit, attrulitque in medium, optimos quos ab omnib[us] & virtutibus conspicuos calatum libertati indulgisse, quod patū ab iis sibi metuerent;

metuerent: pessimos è contrà & flagitosos
ptorum ingenuitatem odiſſe, quòd eam viv
vitam; quam om̄ib⁹ futuris seculis exti
& obliterati, è re famaque eorum foret.

38. S C I O T H E R I C V M.

T Heophilus, quod nuper invenit, scio
cum horologium magna amicorum vol
te appendit. Erat autem huiusmodi: Religi
zonem repræsentabat, Vita hominis Me
num, Christus Salvator & quatorem; cen
horologij cordevotum erat, stilos Verbum
nodus sacer Spiritus, umbra obsequium Ch
num. Declinabat autem ab integritate v
peccatum; Unde linearum obliquitas. Hor
distinxerat, ut prima quidem Baptismum
gnaret, secunda Fidem, & reliquæ conseque
Preces, Legem, Eucratistiam, Minister
Crucem, Charitatem, Exercitium, Revel
nem. Renunciationem, & Mortem. Porro
daci Providentiæ, signa sua, non minus ap
tata erant. Nam Aries Crætionem indica
Taurus Redemptionem, & quæ in ordine
quuntur, Incarnationem, Passionem, Resta
ctionem, Ascensionem, Judicium, Sanctific
nem, Ecclesiam, Remissionem, Reviviscent
atque Æternitatem, suo quodque loco, praifi
rabant. Id Horologium cum Trinitatis Sol
intuitus, mira reium cælicarum repræsentan
ne fuit illustre, dōcuitque mortales, nihil
in rebus nostris perfectius, quam superiora
inferioribus jungere, & veniam cali imaginis
corporis nostri tabella expiariere.

39. SEIANVS.

Seianus, cum apud inferos audivisset, Conchinium Conchini, Anctiæ Marchionem, & nuper Mareschalcum famosissimum, adare, mediis in tormentis caput erexit, & sarcophagum novum hospitem ac socium excepit. Miarchio cum non haberet, quod respondeat unum subiecit, subsecururos paulò post. Paucis inde diebus Leonoræ Galeaygæ, Conchini, adventus nunciatur, cui Philip atanensis Sicula, quæ quondam Neapolitanum regnum sub Johanne. I. turbaverat, obvinnissa, cum excepisset sororem, infernali pomum introduxit, & orbis aliis pestibus socialiter apparuit tum, multa viris imputari, quæ refæminis debentur: Fortunam enim summa haud ratiō pudendam habere originem. nemiam sedem, & turpissimum regimen; quæ lucem non ferunt, virorum larvis incrusta hinc maximas terræ commotiones ob pudertas, gloriosissimis trophæis, & fucatissimis cryptionibus ornari. Ingemuit tum Anctius, nos miseris, inquit, qui per infamem januad lethales, & pœnitendos honores sumus hissi!

40. SIGNATI.

Um boni maliq; nullo vultus discrimine, essent intermixti, visum est huius oibis Princis sive verius Tyrannis, nota aliqua sive charactere suos distinguere. Et Satan quidem omnis suis literam S. fronti inscripsit, persuasitque

suasitque Sapientiam significare. Mundus cito tibus suis M. impressit, & Magnificentiam ducere docuit. Caro verò C. inuissit, veluti Chatis indicium. Hoc factio, mirè cristas erigebat quibuscunque hoc veiuti excellentiæ humerum testimonium contigisset, & inter se de prænentia dimicabant: Christianorum verò grā quod nullius sublimitatis nota insignitus habebant despiciatui. At Christianus quispi cui Crucis figura impressa, cùm signatorum fortè obvios habuisset: Vah stolidos, inquit, non puder Superbiæ, Mendacii, & Crapulæ gnia in fronte gerere! Id ubi animadverte illi suas literas aliter, quam fuissent persuasici, & infamiae potius, quam honoris, signati, promissa coma in posterum stigmata ogerunt.

41. SIMONIA.

I Am diu Simonia est Ecclesia sub gravi pena interdictum. Illa dum exulat, nescio quo spiritu consulente, habitum mutat, & alia fastidioribusque aliis se sacris immiscet, atque emoderatur artificio, ut brevi ad rerum gaudia ascenderit. Non licebat palam merito sacerdotia; sed si quis benignus sub alio titulo se volebat, non eiiciebatur. Gratulationes, inanæ, salutes & alia amoris officia perplacebant memorem Patronum spondebant. Id cum fidei Antiquæ homo examinaret, Simonia sibi cœtuens, ignem contra novam hæresin poposci vindicias undique; conclamavit. Has Satanæ iudias in herba extinguedas, non ferendum.

cliaz opprobrium , non tolerandas illas pesti-
cetes exprobationes. Quod ut audivit ho-
minteger, & nullius hæreleos vel conscius vel
acisatus: Itane , inquit , etiam sacri homines
amniantur? quis enim unquam audivit , esse
esin , si omnibus Fidei articulis salvis , una
orum arcana nundinatio improbetur? at sa-
xi ita velit Simonia , fateor me hæreti-

42. SINE.

Spública cùm multos videret officijs suis
arum decorè, parumque dextrè defungi,
nonem inijt , qui meliores minus appositis
ultueret. Dumque singulorum acta exa-
nat , videt unam particulam *Sine* , haud pau-
cimacula. Notavit enim Sacerdotes sine
ficatione , Patronos sine charitate , Judices si-
neritiâ, literatos sine judicio , laboriosos sine
one , opulentos sine conscientiâ , & consi-
res alios , quibus una vocula nocuit. Itaque
casas aliquam multas conscripsit , quibus ijs
lormitatem exprobraret ; è quibus hæ paucæ
rascriptæ sunt : Imperator sine justitiâ,
est fluvius sine aquâ : doctus sine ope-
râ est nubes sine aquâ : dives sine liberalitate,
arbore sine fructu : juvenis sine pœnitentia,
domus sine testo : Mulier sine verecundiâ,
scibus sine sale : Logicus sine scientiâ , est ca-
sus sine atramento : Christianus sine patien-
tia,

tiâ, est equus sine freno : cognitio sine praxi
fumus sine incenso : donum sine silentio,
thesaurus sine custodiâ : conatus sine viri
est volatus sine pennis: ingenium sine patre
est terra sine rore : propositum sine consta-
est rota sine pondere.

43. SKRDASTER.

NON novares est, cum fictis hostibus de-
tare, idq; maximè animadversum, in se
quodam hominum censore, qui, quòd surd
esset, nec nisi ex nutibus dijudicaret, quosc
apud se concepit hominum errores, eos ac-
castigavit. Unde factum, ut pietatem sub
hæreseos, probitatem seditionis, eruditio
barbariei accusaret, & figmentis suis impa-
ter irasceretur : si quis abusus rerum repre-
deret, ille res omnes tolli ; si quis graduum
facilem & indiscretam distributionem ridet,
ille chaos introduci ; si quis titulorum proli-
tem peistringeret, ille vertiginis spiritum
in clamabat. Ita passim molestus disputat &
larvarum impugnator, cùm in solidum aliquo
do incidisset, & rem nunquam vel dictam
cogitatam, vel creditam ei exprobrasset: cre-
le est, inquit, hunc semper vincere, qd
non nisi absurdissimos, sibi hostes
singit.

44. TAVLERVS.

O. Taulerus cùm rarissimè in publicum prodiret, ac domi se semper quasi contineret, tamen vix ullius rei, quæ foris contigisset, ignarus vertus est. Quod curiosis occasionem dedit, inquirerent, haberétnè exploratores, an vi logicâ rerum omnium notitiam acquireret. Ima enim spargebatur, possidere illum domi sculum, in quo omnia Mundi acta liceret interi. Id ubi Taulero, viro sanctissimo, innotuit, noluit simplicioribus imponi, & mysteriū anime interioris hominis explicavit, quam ille ex se rediens, & exterioribus renuntians, omnium artium, actionumque origines, semina & nas possideat, & in quietis sacræ centro omnia contempletur, denique vastissimum animæ auditorium reperiatur, cui, si facer spiritus incutit, nihil in hoc universo æquiparari possit. Quod ubi in vulgus est sparsum, paucos alios ex Mundi turbinibus ad beatum sabbatum collegit, quam plurimis verò streperis & inquietis fuit ludibrio.

45. TESTAMENTVM.

Item quidam opulentus cùm mortem propinquam haberet, testamentū condidit, quoniamiliaribus omnibus suis voluit consultum. Ac cum omnium conscientiæ, concionato suo privato, legavit argenti signati-

K 2 sum-

summam, eiusque duplum pedibus servis, sum huius duplum manibus artificibus, ac plurimum eius memoriæ præceptoris; tum porrò plurimum succu villico, & sic consequenter gulæ rasito, verendis concubinæ, stomacho & como, affectibus cognatis, sensibus amicis, usque ad filium cerebrum, cuius duplum cor viduari ciperet. Hac ratione sedecies mille, tertium octoginta quatuor floreni divisi sunt quibus exiguum sanè conscientiæ cessit, & cunctot laboribus in defunctum impensis minime comparandum. At conscientia alaci vultus scepit, gratiasque ingentes egit. Ob id irrisus stuporis accusata: Nescitis, inquam, Munditutis cautum esse, ne quis de suo supra I
Deo legare ausit?

Soc.

46. V E S T I S.

P Eregrinus dum terras obiret, interdum si ptuosissimè, interdum frugaliter vestiebat. Hoc autem animadverterat, quoties pretio veste compareret, omnibus esse observatione omnibus voluptati, nec unquam queri, qui meritis aut virtutibus hunc splendorem pareret: Contrà vestem negligientem, omnibus neglectum & invisum reddere, nec unquam manifestas animi dotes in vili involucro & mari. Reversus in patriam, cum crederet nihil opus esse ad amorem conciliandum fabiæ phaleris, nudum se veluti, propin-

si exhibuit. At illi non minus, quam exteri, corporis cultum desiderantes, non prius hono-
runt hominem, quam fortunæ lacinijs iterum auctum intuerentur: cumque iterum ornatus
amicos circum circa officiosos omnes conte-
retur, depositâ in medium veste: Apage mi-
hi inquit, eos amicos, qui vestem pro viro æsti-
nunt.

47. VIA.

VIA, qua ad veræ Beatitudinis sedes itur, pla-
nè admirabilis est. Nam quibusdam prope-
tibus longa videtur, & fatigationis plena;
cibusdam cunctantibus brevissima, & cum
rituali voluptate. Nec etiam in eâ, qui jugiter
ambulant, semper promovent; sed remotores
non unquam post longum iter experiuntur:
ejus interim sedendo, quiescendoque appropin-
uant, & quod miris, nonnulli turbinum im-
tu velut inviti in salutis portum ejiciuntur,
nde nondum repertus est quisquam, qui Iti-
tarium omnibus conveniens delineare fuerit
sus. Id aiunt fieri superbiæ dolo, quæ etiam
actis & religiosis conatibus se insinuet, & de-
ptos viatores vanâ beatitudinis imagine de-
dat; revera autem multis milliaribus retrodu-
it, nec prius prodatur, quam Christiano nihilo,
nico oculorum collyrio, visus noster corriga-
r. Econtra quos pœnitentiæ sacræ nebulæ ob-
gunt, & a pernicioseis obiectis immunes ser-

vant . ijs per facile est , patiendo potius , quām :
gendo ; quiescendo . quam currendo ; imitando
quām legendo ad perfectæ libertatis portam ap-
pellere .

48 W O L F I V S .

I Nter alios Regni Antichristiani turbatores ,
innum gravissimè Joh. Wolfius . J C. perdue-
lionis accusatus est , quod seditionum integ-
exercitum conscripsisset , & quindecim turini
in Status perniciem eduxisset . Itaque pretiu-
capiti eius vel vivo vel mortuo , tria millia cor-
natorum impositum . Id amicos habuit solici-
tos , quod auro Romano omnia essent venali .
Ille veò suaviter risit : Aliæ sunt , dicens , An-
Christi minæ , alia opera . Dum iniuritatis M-
sterium viguit , hi mei fortissimi milites parti-
mussitabant , partim capitis periculo proloqu-
bantur : at detecta hodiè Excommunicatio
larvâ , accisisque imposturæ viribus , exclama-
licet , quod cogitare olim non tutum ; & asser-
re , de quo dubitare haud integrum ; tandem
aggredi , quod optare minus fuit securum . Ita
que laudandos eos omni modo , & exercitand-
censeo , qui seculorum suorum errores anima-
vertunt , ut audacter Veritatem testentur ; quia
si maximè ad tempus invisa & ingrata habetu-
mitigatis temporibus & sublato Tyrannidis j-
go , liberam confessionis arcem , cum sin-
gulorum conferentium debito ho-
nore constituat .

49. X T S T V S.

Xthlus, in quo Athletæ Christiani hac Mun-
di hyeme exercentur, varia colluctationum
spectacula exhibet. Hic enim congreguntur
Rigo cum Atheismo, regimen cum tyranni-
deruditio cum barbarie, integritas cum hypo-
ci, ratio cum opinione, spiritus cum carne:
dia nonnunquam & variâ victoriâ. Achis
dem diebus, castitas cum libidine, parsimo-
n cum prodigalitate, vigilantia cum socordiâ
a iter concertarunt, visaque sunt virtia prope-
ndum superiora, nisi supernus favor subinde
bras vires inspirasset. Ea quippe Dei in virtu-
t inclinatio est, ut validissimis etiam vitijs, &
in omnia deiijcientibus haud raro virtutes im-
trilles opponat, quarum arcano & invisibili
bore, invicta ad speciem monstra perdomen-
ti. Ita tyrannos vicit patientia, hærefes simpli-
as, gigantes humilitas, scilicet Leonem Gal-
l. Lupum canis, hircum ovis, equum asinus,
discamus, terram quidem mali contra bonū,
clum verò boni contra malum fuisse, esse, ac
rpetuum fore favorable.

50. ZIZANIA.

Ger terræ nostræ maximis simul sumptibus
& laboribus cultus, non respondit hoc anno
pectationi. Nam Zizaniae passim is fuit pro-
uentus, ut fruges prope omnes suffocauit. Ea ve-
do non uniusmodi reperta est: sed pro cuiusq; se-
K 4 menti

menti naturâ transformata. Nam qui opes minabantur, curas in agellis suis videbant; qui vio-
luptates, dolores; qui famam, ludibrium; e-
scientias, confusionem; qui favorem, labore
qui potentiam, metum; qui spes maximas, el-
sionem; qui tyrannidem, ruinam; qui hyp-
critis, denudationem; qui imposturas, flagell-
atque ita sexcentæ aliæ species vanitatis lab-
ratores frustrabant. Paucissimi supererant, q-
ibus hæc Metamorphosis felicior contigit. Q-
enim Simplicitatem seminabant, sapientia
collegerunt; qui paupertatem, saturitatem; q-
lacrimas, solatia; qui charitatem, retributio-
nem; qui crucem, gloriam. Actum palam i-
notuit his nostris agris nullum aliud fe-
men, quam Mundo spretu[m] ad-
versusq[ue] competere.

META

METAMORPHOSIS.

RATIAS ago immortales Deo
meo, qui me Hominem nasci vo-
luit, & ab hominibus educari, &
erudiri per homines. Nec enim
cior ulla est *genitura*, quam eorum, quos
cimenti propagatione benedictio Divina exci-
p, & fovendos omni tempore obiectum cum
p; maioribus fœdus suscipit. Nec exactior
educatio, quam quæ assiduis precibus & vir-
tum exemplo sit, ac prudenti sedulitate adhi-
bitur. Nec perfectior est *institutio*, quam quæ,
etatis ferici impetus scopulis, veritatis ratio-
& bonitatis exercitio instillatur simul, ac int-
mitur. Nam cum ita plerunque terra ferat,
infamis traduce prodeamus, indulgeri perver-
site ex crescamus, & pestilentissimis concepti-
bus imbuamur, indeque amissa humani vultus
egantiâ, in varias bestiarum larvas transmi-
gimus, nihil æquè deplorandum nobis est,
nam tot bonorum, cuius una facies humana
cœax est, neglectus atque jaſtura. Sic enim
ipsa clamat, & optimus quisque mortahum
sit, Deum non tantum a nobis negligi, qui
iota pretiosissimis inepto judicio præfera-
ris; sed expelli, qui affectata temeritatis pro-
fessione, quidquid hîc turbidum, miserum, la-

bono sumque nostris humeris imponamus: ut
de si nisi nos iterum Deus nobis violenter eripi-
t e seque ipsum, tot vanitatum loco, admirans
sme dijs intrudat, pessimo & infelicissimo lo-
inter perpetuos Mundi cruciatus relinqui.

Etsi verò Divina in me beneficia planè
gentia faêtre, non tamen ita deleverunt irrat-
abilitatis omnem apud me sensum affectu-
que; quin derelictâ humana origine, cura &
ciplina ad inhumanitatis conversationem
inausta curiositate contulerim, & labyrini
commisi seminis minotaurorum intricati.
Scilicet in rebus humanis nihil adeò est arcte
ptum custoditumque nihil tam firmiter per-
sum, quin domita catnis luxuries effringat,
nescio cuius felicitatis imaginaria spe, præsen-
bona, ira dedignetur, ut quæ maximè optatae
debebant, vilescant; quæ fugienda maxime
omni nisu & periculis ausis appetantur.

Ita ego, repertâ alicubi rimâ, me perfectis
mâ custodiâ ejcio, & stolidâ libertate, in terra
omnium inauspicatissimam excorro, *Thessa-
lam*, quæ veneficiis & incantationibus insi-
mis, vel hoc nomine placuerat, quod dispi-
ret bonis. Sic enim nos met paulatim perdimi-
cùm p. imum vitamus bona consilia, postea o-
mus, denique oppugnamus, & aduersa fror-
dissensum palam iactitamus. Thessalia ce-
saluberrimis monitis mihi olim culpata, cù
sp

em fecisset omnium transmutationum, non
aplius accusatorem apud me habuit, nisi hoc
so meum hostem. Jam meâ imaginatione
uila sublimis evehebar; nunc delphinus pro-
nda maris perscrutabar: nunc leo omnibus
stijis imperabam, nunc Salamandra in medio
ne deliciabat, & sexcentis alijs somnijs alio-
m superstitiones carceres irridebam. At cum
servitutem & disciplinam incantatorum me-
m dedissem, utut speciosæ promissiones non-
hil sustinerent, longè alia tamen sors mea re-
cta est. Nec enim lieebat, in quam ego vel-
m, formam transire: sed Magistrorum erat,
cernere aliquam, in qua durissimos labores
referrem. - Nam qui se Mundo concredit,
andissimis licet verbis invitatus, jam sui iuris
osthat non est: sed libertatem omnem atque
bitrium vendidit. Interim quidquid impone-
tur, prima supremæ quoadam felicitatis palæ-
ra dicebatur, paulò post cum longè splendi-
oribus commutanda, considerem directori-
is meis, quorum favor nihil insublime, & su-
a reliquorum conditionem polliceretur.

Prima igitur facies, sive verius larva, quæ mi-
imponebatur *Simea* erat, ridiculæ bestiæ, sub
la cogebar, quidquid obiectum videbatur aut
æscriptum, imitandum, credendum, sciendū,
zendū erat alieno exēplo, nec turpis ulla ge-
iculatio, aut salt⁹ periculosus absq; mea repræ-
sentatione præteribat Jūbebar enīulari, quidquid
ib cœlo se movebat, quod minus dextrè a me

expressum, plagas inevitabiles minabatur. Nullum fatigationis, & tentaminum apparebat præmium, quam ficta adulatio, qua Naturæmulum me ineptissimus quisque ementiebatur. Et persuaseram equidem mihi habere artus ad omnes motiones, agiles, credideramque vel universi huius machinam exprimere possim cùm me identidem manuum industria, capiti que sagacitas destituit. Heu mihi cùm aperte repeto ingentis Bibliothecæ possessionem quam ego insano labore versabam, absque nullius literulæ intellectu, & literas ipse depingbam, quas ne mente quidem poteram exprimere! Ita omnibus spectatoribus voluptati, milioneri ipse eram, nec nisi aliorum irrisu spectabilis: tædebat jam dudum molestæ conditionis at, quia vox humana aberat, non licebat, nimirum dentium stridore & amarissimâ indignatione, vultum priorem repetere, cuius loco modurissima verbera sequebantur, usque dum illi meis tortoribus visum mutare, non auferre misseriam. Näm dum mihi vel in hominem reditus, vel nobilioris alicuius animalis libertatem facit, ego, ô scelus! - in lutulentissimum Porcum transmigro, nullius equidem vel tolerabilis conditionis capacem. Hic turpissimâ voluptate unicè occupabar, ventris, inguinisquam mancipium, & fœditatum omnium receptaculum. Quidquid orbis insani habet, in voluptatis sentiâ conflit, nec ullus tam est gravis fœtor, quem volutuarius non redoleat. Haurire

trare, stertere, exonerari, furere inter flores
sit, præ alijs inquinamentis, quæ caput & inte-
grum corpus oppalent. O vos beatos, quicunque
illi nihil estis experti, & illibatum candorem
avatis ! O ter beatos, quibus macula nulla
huius luti est aspersa ! Nam ea est fœtoris perti-
nia, ut intimam conscientiam penetret, &
perpetuâ puerulentiâ, graveolentiaque hospitis
fnares feriat. Væ mihi ! qui in cantatoribus
is credidi, quibus resistere post primum pa-
quæ m jam integrum non fuit; quorum carmini-
bre abreptus nisi grunnire & saginari non de-
cet; quos increpare & detestari per rostrum
nlicuit. Ita alia vitæ pars inter simeta perdi-
tum jam præter mortem nihil appeteret, ipse
mihi invitus quam maximè essem, haud
veneficorum commiseratione, sed varia-
tialis libidine setas exuere, ac *Lupum* paulò li-
alius animal, induere jussus sum. Quæritis,
cum tum mihi exercitium fuerit rapere. Nam
in hæc forma hoc unicè exigebat, ut terre-
inhiarem, alienis insidiarer, prædas agerem,
nutili rerum copia antrum meum adimple-
rem. Nec ea res vel labore caruit, vel periculo.
& difficilis est terra deprædatoribus suis,
haud raro se opponit, ut vita ipsa sit pericli-
da. Quot divagationes, vigilias, insidias, ea
nhi imposuerit, & canum persecutiones, inuti-
st refeire; id tantum fateri libeat, omnia in-
spem & imaginationē accidisse. Qui enim e-
hangum integrum animo devoraveram, vix ca-

pellam impetrabam; & qui penarium adim
re sategeram, vix in unum alterumve diem
mem expugnabam. Usque adeò nihil est, qu
sudoribus, concupiscentijsque nostris respo
deat, quam primum cum ijs negotiamur, q
rum ars una est atque certa decipere. Quot
næ lactationes, tot turpes elusiones: quod bl
dæ oblationes, tot acerbæ reiectiones: quot
gæ promissiones, tot sordida salario: neque
men hanc inanitatum vicissitudinem, ullum
pus, moravè terminat. Interim contra fas,
quumque multa fiunt, & de corio imbecillio
luditur: quò etiam quisque est ferocior, eò co
scientiæ vis maior fit, & conculcatio. Nisi er
iniquè agas, & virtutum obliviscaris, haud
quam prædas ages; cuius tanta est necessitas
Dei, naturæque reverentiâ facile excidat, qu
primum accumulandis rebus nostris anim
appellimus: ac tum lupo non sunt tot deni
quot avaro instrumenta rapinæ; mendacia
licet, doli, simulationes, adulaciones, servitia
sexcenta alia, quæ vel enumerare molestum
Inter illas meas ululationes & lanienas, alia &
deperditur, nec ea est animi mei voluptas, qu
appetieram. Præterquam enim, quod offen
sum vindiciæ extimescendæ perpetuum era
id sanè, quod adquirerebatur, tanti non erat, i
eius saporis, qui ante maleficium linguam i
stram imaginaria voluptate perfundebat. C
redimus, huius vel alterius rei possessione b
tos nos fore, cùm impetravimus, ringimur,

; nec minus tamen ad novam spem, cona-
 tinque accingimur. Liberatus tamen sum vel
 tdein, ab hac insatiabili molestia, siquidem li-
 bari est, in *Aſinum* transmutari. Hæc mea
 carta forma impostorum meorum malignita-
 tis: vah quam horifica, quam jucunditatis
 pna! Sic tamen datur, quisquis ob humanam
 civerſationem nauseat. Sapite meo exemplo,
 cicunque temeraria curiositate titillamini.
 Testar enim, Mundum nunquā vidisse, quām
 en tanto dedecore. De me sic habete. Caput
 terum confusione hebetatum fuit, lingua ex-
 multiplici gusto insipiens, vox ingrato ruditu-
 ra, tergum verberibus occaluit, pedes labo-
 ratus tremuere, corpus univēsum stupuit.
 Munde nequam, quām durus es servis tuis,
 eos olim blandē invitasti, fovisti, atque am-
 exus es, eos post diros servitijs appos cogis,
 enculcas, abijs! Credendum est, ferendum,
 horandum, habendum, delirandum tuo planē
 rtu & imperio, & tolerandi, quoscunque asinis
 stimulatores decreveris Pungit iniquus he-
 impius sacrificulus, injustus legirupa, ine-
 us literator, inhumanus cerdo, importuna
 lūlier; nec recalcitrare licet nisi p̄fentissimis
 fgelis. Hæcine est voluptuaria mea liber-
 s, quam in Thesalia quæsivi, ob quam
 vini hortuli ſeptum effregi? hæc illa æ-
 eris magnique Oceani pervagatio, & Na-
 ræ univerſæ perſcrutatio, quam nescio-

quod

quod vanitatis somnium persuaserat? Se
benè habet, posteaquam id satis exploratum, nō
hiltam esse immane, quod à Mundo non sit ex
pectandum. Me sanè sub asini formā hæresi
bus, exactioñibus, opinionibus, tentaminib;
alijsque vitæ sarcinis adeò oneravit, exercui
que, ut recordatione eorum exhorrescam, &
in tuto etiam flagra metuam. Hoc quippe no
bis illa Mundi familia relinquit, ut licet resti
tutiā D E O , vibices tamen & caños retinea
mus, tum palleamus, trepidemus, ac velut
in somnijs veteris jugi terrefiamus. Ego, tan
tum abest, asinum quondam meum dissimu
lem, ut Arcadiam jam prope patriam mean
agnoscam. Unde tot mihi quotidie nascun
tur conterranei, una hac distinctione dispe
scendi, quòd alij homines, se asinos agno
scunt, tolerabiles utique; alij asini, se homine
jactitant, omnium bestiarum maximè intracta
biles. Sed ut ad me redeam, cuius errores
multorum directioni seu vire velim, non habeo
quod dicam, Simiam, an Suem, an Lupum, ve
denique Asinum esse præstet: usque adeò in
auspicata sunt omnia, quæ, loco Christianæ li
bertatis, coëmuntur. Nam & sciendi est insi
gnis vanitas, & luxuriandi infamis turpitudo
& habendi miserum desiderium, & ferendi du
rum jugum; quæ tamen permultos ita deti
nent, ut suaviter sibi vivere videantur. Cæte
rū cùm me. D E U S liberatum veller, submi-

Si mplicium, hominem unâ rerum omnium
abstione, sive renunciatione opulentissi-
mi. Isabductum me, sive verius ereptum,
ra mutandi miro & aliquando prolixius ex-
ndo modo, non ausim dicere, quâlem me
efferit; sperarim tamen, homini propiorem.
Nam si hominis est, Divino potius verbo,
quoniam literariâ loquacitate, nūgisque tam ab-
soluta, & contrarijs delectari; si regni cœle-
stis erit, quâm orbis huius actionibus eru-
tus esse præstat: Si hominis est, in Deo po-
tius quam ullis carnis nostræ desiderijs deli-
cta, & gustare æternitatis fructus, quam tem-
pos huius tribulos præstat: Si hominis est,
libidinare thesauris divinis potius, quâm Mun-
dus universum possidere; & cum Christo ege-
re uâm sub Mammone saginari præstat: Si
hominis est, jugum Christi potius suscipere,
quoniam tyrannide Antichristi mancipari; & mer-
itum Christi, quâm ingratitudinem Mundi
exhibiri præstat: certè quicunque ad hanc
vitæque verioris semitam redeunt, hoc
pro humanitatem contestantur; cuius si mi-
sericordia sunt & pauciora, quâm decebat, experi-
menta, nos hominis nobilitatem inde dimeti-
unt, cuius ea est etiamnum excellentia, ut
ex tua humanitatis dosis supra bestia-
rum, brutorumve sortem, possessorem su-
mam extollat. Nam ut Tiberij Cæsar is ævo-

summæ pietatis fuit, impium non esse : ita
barbaro seculo, quò quisque à pecudum natu
remotior, eò convenientius inter homines
meratur.

Cæterum quod uni paucisvè efferum inge
num subegit, & rationabiliori vitæ reddidit
Christiano debito quā plurimis servire, &
consideratis juventutis appetitibus succuri
decet. Nempe ut qui maris tempestates, &
finita alia incommoda est expertus, libenter
vigat rientium pruriginem cohercet ; ita u
literas fluctuantes, voluptates impetuosas, c
surentes, & functiones Mundi violentas sis
diuturna molestia pertractavit, nihil in ore
quentius, quām procul hinc, ab proculon
inexperti! habet, & aurea illa imaginatio n
stamina dissecat. Id quod, si pari felicitate ei
peretur, qua inculcatur, dubium non est,
veri, minus ficti ; plus solidi, minus vacui ;
firmi, minus nutantis ; plus certi, minus du
inter humanas meditationes, actionesqué
pertum iri.

Itaque inter alios rerum nostrarum inclan
tores, prios juxtā ac d̄sertos, & ego quoque q
nium extremus ausus sum progredi ; sed, q
delicatæ humus ætatis aures veram libertati
liberamque veritatem minus benignè ferunt
forma, quæ omnibus, vel iniquissimis, possit se

abilis Nam si moleustum est, seria ferre, hic
ales joci sunt : si singulares personæ expro-
ones non ferunt, hic mera, ut vocant, ab-
ta sunt ; si vivis non licet obloqui , mortui
ertè non irascentur ; si prolixa objurgatio
um adfert, hic momentaneo transitu icon-
virtutum , vitiorumque prætereunt. De-
e, nisi manifestè lividus , non audebit tan-
erum varietatem , & totæquas multorum
uum accusations, uno præiudicio omnes,
lemnare. Si aliqua placeant, liceat aliqua
icere : si placeant multa , pauca dolerentur :
ulta displiceant, aliqua pauca habeantur pro-
xijs. Quid enim in hominum turba aliud
timus , quām è diversis ingenij & à nobis
naversis voluptatem capere ? nostrum ve-
x omnibus, quæ videntur nobis convénire,
hare, ut homo in Mūdo versatus, sit velut ex
tis hominib. unus cōpositus? Unde spes mihi
d dubia animum infedit, siquidem pro or-
iniuersi quantulacunque imagine, non ve-
ngularis alicuius agelli pictura hæc mea ad-
tatur nihil fore amplius, quod scrupulosain-
ia exercere, ambitiosa irritate, impatientia
gare, literata provocare possit. Nam ut
nes prope ordines suam habent apud De-
laudem , ac custodiam , suuni inter ho-
nes usum atq; decus ; ita omnes nescio qua
le infestantur, quam medicare vel detergere,

nemini vitio est vertendum. Sunt tamen
caperati aliqui, nescio an conscientiae
sibus inquieti, an invidiae stimulis atra-
ti, qui omne genus libertatis in univer-
damnant, & arreptâ hinc inde voculâ
livore & odio interpretatâ, potentiam
aures circumsonant, horumque viribus
ritati innocentissimæ vinacula iniiciunt.
certè ut bonorum observantiam ex at-
testor; ut malorum tolerantiam profici-
neque unquam mihi in hominem illumina-
dicum sumo; sed quod res li-
teria ingenuos lusus admittit &
terram plenus est ijs rebus, quæ vel ri-
honestè, vel improbari jure possunt; ita
hī ad paucas admodum pagellas indulsi,
præ reliquis meum illud internum tot aber-
tionum receptaculum exprimerem;
palliatos aliquos sive involutos explicam
simul & maltarum persuasionum inanis-
retegerem; denique omni coquatu simpli-
rum animos à rerum vanissimarum curio-
appetitu, atque imperitâ admiratione p-
munirem. Id si apud nonnullos verioris
genij & nobilioris animi Candidatos im-
travero, gratias equidem agam D E O , cui
manu per orbis huius ambages circum-
ctus, ac ad pristinæ custodiæ claustra re-
ctus sum, minimè dubius parentum C

ti am propagationem , devotam disciplinam , & optimorum quorumque conversationem , multis erronibus vel sero profutu- . Nec enim intereunt piæ vel preces vel laimæ : quibus si ad tempus nos indignos relimus , non desunt utique huic Mundo Nella , quibus nos imprudentes & lasciviles procos excipiat , ac repetere patrios la- re jubeat. O saluberrimam Mundi impie- m , si nos planè à se alienos reddat ! ô fe- lix ingratisudinem , si nos fideliorum Do- nium querere cogat ! O utinam hic quām verrimè vapulemus , ut exosus reddere- , quem pessimo nostro damno deperi- s , Mundus ! Sed ut amor amaritudine stolidos amantes minimè arcet ; ita undus immundicie suâ minus multos Cos- philos fugat , ut . nisi maiori ac insigni eidam iniuriâ , haud facilè divellantur. Ius rei unus ac optimus artifex Deus est , id mundo velut imperat , ut , quibus il- benè vult , hic varijs indignitatibus à se alienet. Ita iterum satis lusum esto , ac unicum additum , nos risus nequaquam modicè appetentes esse , ne dum calamitus mortalium insultare : cum ridete sit risus sannionis ; medicare hominum ulce- , non nisi eius , cui Deus Sapientiæ & iudicatiæ suæ pharmacopolium aperuit , ut

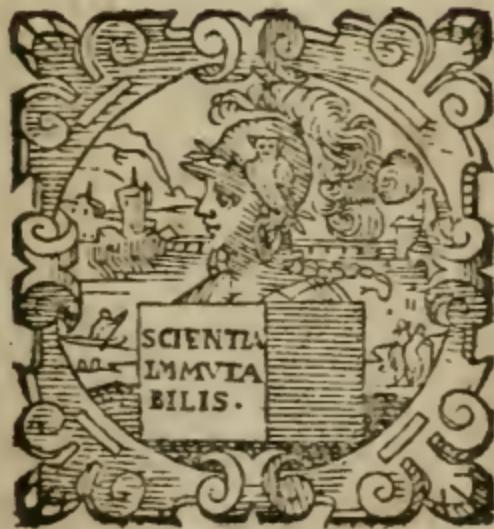
quo

M E T A M O R P H O S I S .
quo tempore nostri ille vult misereri , pro-
qui rebus judicandis , corrigendis -
que sunt sufficientis-
simi.

M Y T H O

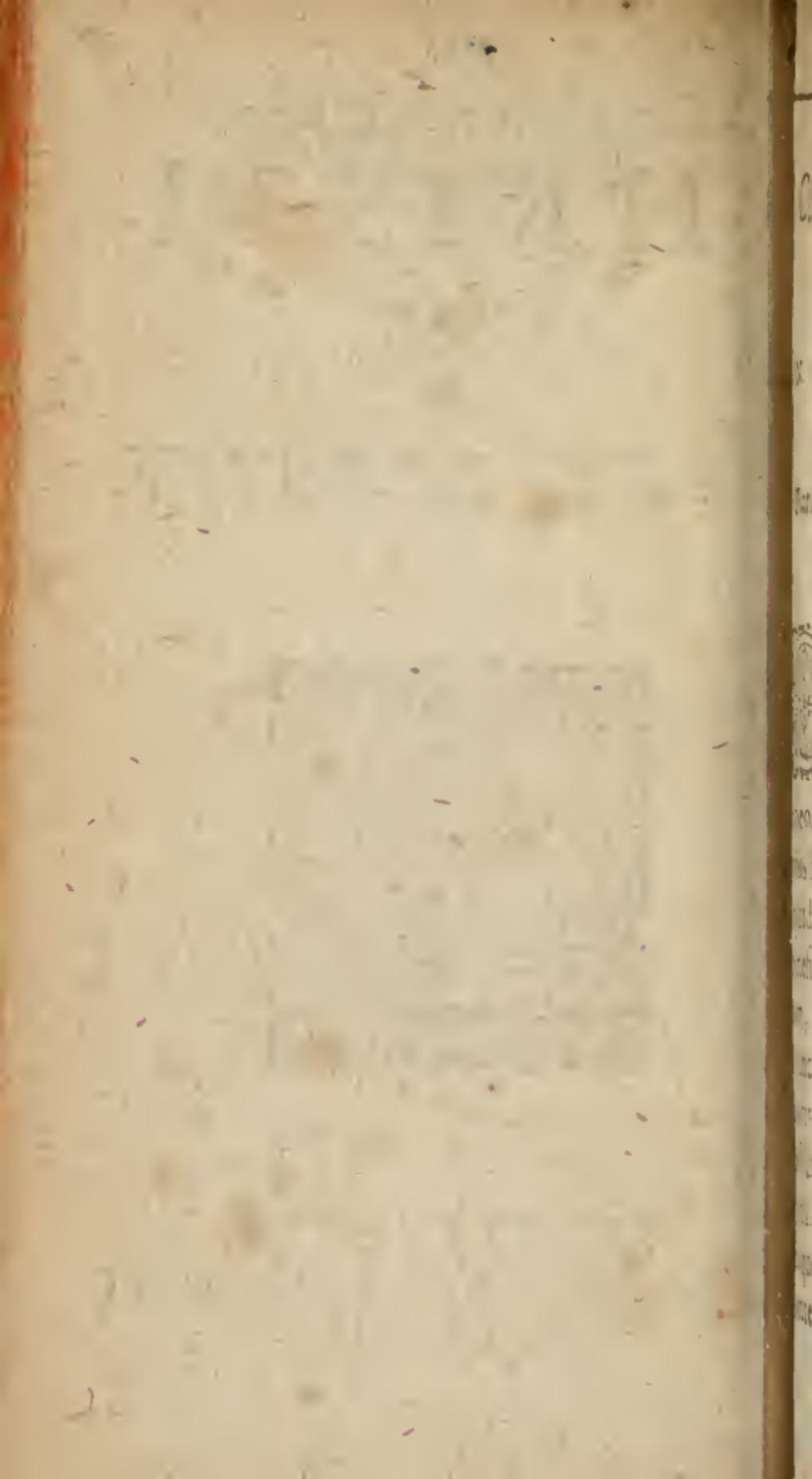
MYTTHOLOGIAE
CHRISTI-
ANAE.

IBER TERTIVS.

ARGENTORATI,

impribus Hæred. LAZARI ZETZNERI
M. DG. XIX.

Clarissimo & Consultissimo Viro

N. CHRISTOPHORO
Besoldo &c.

Patrono & Compatri suo suspiciendo

S. P. C.

 Vm multis pauca, paucis multa debeam, Clarissime & excellentissime vir, omnia tibi beo. Nam quæ in me, & pró me tot nis feceris, jam vel invidia ebuccinat, quidem fateor, apud me nec numerum neficiorum tuorum esse, nec mensum, nec satis dignam æstimationem. unc novum aliquod exigo, ut his lu- cris meis præsideas, quod à morosis & fficilibus nunquam impetravero. Non tui autem à te abstinere, cùm, si sanè iquem infinitâ eruditione parem; faci- tate tamen & candore vix ullum simi-

L . lem

lēm habeas. Hinc pudebit nescio quā
 cholericos irasci, si videant in præcla-
 juris divini & humani scientiā posse e-
 iam habitare humanitatē, & indulge-
 tiā. Sin etiam tibi succensere audeat
 qui meas ineptias feras, Lugebo sorte
 meā, qui invidis sim invisus, & amicis
 mis molestus: quin potius illam tua-
 raram tranquillitatem, si potero, imi-
 bor, qua ad universum Mundum surc-
 & mutus, Deum unum audis, eiq;
 queris. Vale Patrone optime, & Pat-
 am tuam tot bonorum applausu orna-
 perge. Christus nobiscum. I. Ian. 16.

T.

officiosissimus

IOHAN. VALENTINS
 Andreæ.

L

ECTOR, TERTIUM SALVE, ET BENIGNE affide.

Onstat sanè, nos omnes, quoiquoc
hanc infelicem terram incolimus,
duro premi jugo, & servire servitum
tem turpissimam: sed quoq; vultu, que-
y; ve numerus onus quisq; suum suscipiamus, non
nvenit. Nam cùm alijs perpetuo luctu, profun-
simisq; suspirijs etatem trahant, sibi & alijs
aves, alijs ex adverso non tam terram, quam cœ-
m ipsum negligere videntur, & supplicia sua
dere. Vtrumq; meā opinione, nō sine vito quip-
quum nec omnia huius Vita nostra intolerabi-
sint, ut querela illorum accusant: nec ab ien-
iuncta quod horum risus persuadere nititur.
Quod enim Deus Opt. Max prasentam suam no-
stris exercitus, & terrena facietati pollueretur,
mq; evidentissimis testimoniosis exhibet, id quin
latro nobis esse, & aduersam conversationem fa-
re debeat ecquis dubitet? sunt autem prater jam
etos duos ordines alijs qui ut propitiam habeant
in terram. siue servitum facilius. omnibus se-
bus insinuant, ad nutum eorum, quibus huma-
num rerum habene in mansibus sunt, quoquo-
vuntur: quibus iterum alijs contraeunt, haud
uidem impetu obnitemes, sed malorum torren-
s declinantes, & velut in Epidemicis morbis
nitagionem evitantes. De quibus quid sit, si
empla intueamur, id memoria proditum est,
minem tam multi formis & versipellis via
esse,

esse, quem non humana lubricitas interdum p-
 sternat, nec quenquam tam subterfugere ē
 tare mundum, qui in repertus alsquid injuriarum
 patitur. Ac illos quidem Deus illaqueare gest,
 cūm conscientia identidem sīm facere, dum
 nicos agant, non dubitant hos terra amaristu-
 nem experiri vult, ne vacasse hīc ē otiosos ē
 unquam audiant. Non ignota loquor. Nam ca-
 à mea prope pueritiam mirarer, qui nullus era-
 tam enormous absurdusq; esset, quem non nume-
 sa omnium vita ordinum sequela comitaret,
 quicmq; pigmenta, fuci, ceremonia ē consimis
 gesticulationes non simplicioribus propinare:
 non poterat tamen credere, serio id ab ijs a-
 quorum dotes astimare debebam, ē de pro-
 tate optima quaq; sperare. Itaque innotos ha-
 fabulum agere credidi, ē tot vultus sume-
 ut quoquo modo impotens ē impotunum vultus
 pacatum placidumq; teneant: Vsq; dum ani-
 adverte, Deum haud raro his trionibus hisce li-
 tam detrahere, ac ejulantes vel certè furens
 risus bonorum exponere. Itaque ad diverticula
 ē secessus concursus cūm serenam tranquilli-
 tem ē liberale otium expectarem, quos non tri-
 bines, quos vertices non sum, Deus bone, per pess.
 Ut enim omnia cetera omittam, una Calumna
 bestia ferociissima simul ē virulentissima, cu-
 mulicribus morsibus invasisset, haud po-
 co equidem annos exercuit. Quid enim, o De,
 calunnia ausus est, quid facere non solus
 nempe hereticum sine articulo, Chymicum je-
 furno, decottorem sine are, curiosum sine cu-
 frati

astrem sine societate, magistrum sine discipulis,
 patrem sine oraculis, denique nihil absolum
 & infame terras nostras vexabit, cuius non
 orte aliqua, impetrerit? Interim amici rise-
 nt, an doluerint, incertum: certè non suc-
 currerunt, sed latrati territi, ad sua abiuerunt.
 a Calumnia Ecclesia arcuit, Republica ex-
 usit, lsteris interdixit, quippe tot figmento-
 um reo. Et cuius fabula obnoxio. Una ta-
 en pre reliquis cu' p' maxima fuit, haud que-
 m cu' p'asse imposturas humanas, sed non lau-
 isse. Testes apud me supersunt: exprobationes,
 spostulationes, sarcasmi, sed quos obliacionis lu-
 uore identidem conspergo. Nam ut ipsum Ca-
 lumnam, nescio quo stupore mes, semper neglexisse
 a catello eius floe feci, nisi quod unum do-
 uit pauciores esse bonos (nisi fallor) quamputa-
 um. Sic enim speraveram, rerum absurditatem
 emini persuaderi posse barbaro Et cogato: sed er-
 rem agnosco Et refoco. Nihil tam ineptum est,
 quod non multis imponatur: nihil tam monstro-
 um, quod non sectatores maxima fama reperiatur.
 Te me tamen hic inutili Philosophiam detincam,
 oc ingenuè fatear, me p'urimum calumnia de-
 ere. Nam ex credulo diffidarem fecit, ex ad-
 miratore rerum humanarum negligentem. Cre-
 lere amicis Et admirari humana, insania proximi-
 num est: cum maxime ijs opus habes, deserunt,
 nec ratio, vel veritas tuetur: omnia invisa sunt.
 Si indigeas. Inde hoc bonorum summum, ut
 ib hominibus desertus, ad Deum redeas, Et
 erris proscriptus, ad cœlum properes. Hac illa

artsum ars est, quam nemo discit, nisi dediscat
ellas omnes, quibus hominum favor paratur. Hac
ella soliditas est, que Calumniam fatigat & bebe-
rat, ut, cum vehementer simile maledictum at, benedice-
re nobis credatur. Nam quia jam dispergente & cul-
par gestimur, glori sumus, quos se aliquid in no-
bis Mundo dissimile calumnia reperit. Obrigui-
muss scilicet, & injurias malorum inter trophaeas
nostra numeramus. Perge, perge, quisquis es, &
ingenium exerce, ut non dicam patientiam, sed ne-
gligentiam augescamus. Non dolet, nisi quod te ipsum
perimus, & munes innocentia ultrices in re conci-
tas. Ceterum ut de Mundo aliquid differamus,
cuius carceres, dum carnis sarcina est, ferimus,
nemo, opinor, negaverit, & fuisse semper dura
tempora, & nunc esse durissimum, nempe sic omnes
conclamamus. Tempus malum est: prudens ta-
cebit. Nam quis non videt Religionis temorem:
Reipublicae gelus, literarum frigus, & vulgi nimis
videt inquam, & obtinebit? Improbare enim ali-
quid est: alii terram misere, vel, quod credibiles
erritare crabrones. Nulla sicut atas impatiens.
Hinc est quod aliorum libertatem & discitatem
non amulor: sed fabulis potius & signis tenellas
auras uias circuenson. Non est genus aliquod dicen-
di lenius, quam abstractis imaginibus cōcretos mo-
res nostare. Sunt tamen, qui omnino tacere consu-
lunt quib. si uero emporio auferas, nihil differunt
a statuis. Laudare bona, & improbare mala qui
nobis eripit, Solem & Lunam terris subdunt. At cu-
jus bono non est? Concesserim sed eis, qui veritatis fa-
cera, qui bono publico, qui iusticiam eruditio &

cordis proximi iuravit, quiq; inter mille Baali-
 pa Machia Vellistas, Sophistas, & impostores cor-
 suum nunquam iniquitatē obligavit. Quod si tu
 rīdas non item aliud? Quod si tu mūssit qd; non
 tu aliud? nec quia tu consentis, jam omnes obse-
 ī debent? Kt: ne calitus vocari, ut piē credas,
 grēgas, vera dicas? hac dudum vocatio pe-
 t tuo inscr: p̄a est, quā v̄atib⁹ se dissimulas, se
 ometu subterfugis. Idem meū sentis: sed idem
 loqui non audes. Anne ut Deum non offendas?
 n potius ne homines ladas quorū offā vitā tibi
 rīsor est? Idem conquereris: sed in aurem: anne
 minūs Deus audiat? quin imōne, qui terren⁹
 Dīj sunt, parum velitationibus tuis aspirent?
 tam ego, quod res est: optimē mecum actum est.
 acunq; v̄ita tolerabilis est, ea beata mihi credi-
 : quicquid contra geniū meū fuit, id imputatiū
 ut discerem nihil facilius īsse, quām de fini-
 nes & suspectas lectiones negligere. Nunquam
 mentem venit, quod illi accusant, ut jam post-
 crederem, maximos clamores ob gallina lac-
 citari posse. Aliena peccata lūi, ut erudirer, ho-
 mīnes sua verba, sua axiomata nec credere, nec in-
 sis ferre, sed per cōsuetudinem effutire. Vno Ver-
 omnia absolvam: Optimus praeceptor Calumnia
 t: si id notes, facienda, qua carpit, qua laudat, fu-
 ēda. Ad fabulas Verò tandem revertamur, quas
 us a tertium propino, conjuro te, lector magnani-
 te, per candorem tuū, ut innocentis festivitati ali-
 uid indulgeas. Imitare maximos Viros, qui ioccs
 nocuos, imō et mordaces, tulere: imitare hos: p̄sos
 nos vides sine omni sua indignatione in arenam

nostram protractos. Habet enim hoc ingenuum proprium; ut parum excandescat: qui animo pessimi sunt, semper bile agitantur. Non ita diu cum ira paenituit & puduit, qui paulo post syncpen perpetiebantur. Homines sumus, nec nisi aerruncanda omnia mala, nec supra omne dictum. Id potius cogita, quemvis alium, quam tangi quantumvis, qui tibi proximum & simus, notatus sit. Nec enim tanti sunt haec nuga, tu illis vir tantus molestaris, nisi ex te famam premium inopinatum ludicris adferas. Sine, se recipiat juventus, qua nihil ex te didicist: Pater, cui filij eruditio magni constituit: vel lugens, cui judices non ex votu responderunt, quisquis alius, qui inter sacra verba & propheta opera non bene distinguit. Ex his si mihi esset inservit ipsum accuses, nec te alius condemnaret, natus. Relegnum tamen oculis aperiatis non vide nec audiat auribus vacuis. Id tantum ne agamus: superbiamus in mendacitate nostra, aut triplicemus interpretatis & virtutum funera. Lingue absunt, & loquimur: artibus caremus, & officinas aperimus: justitia delinquit, & iudicatur: delectio infra omnes religiones languet, supra antiquitatis solicitudinem se jactat: Christus nempe ubique promittitur, sicut ullibi appetimmo sicut caput protendens a Christianis conculetur. Non puto, nos hac nescire: ita enim cum initis alijs sex Praeceptorib. meis didicisti: sed an emitte quicquam possimus, id est, de quo video aibi. Mihi persuasum est, sed cum nullius injur posse. Quid enim prohibet, Lutherum sequi, c.

Cniperdolinguad unguem repreſenteat aut
dicerat, Iosephum Arimathaeum imitari, cum
ianus ex gentilibus integritatem invictam
barit? Sed hac nimis seria. Quid impedit,
genutem nostram ē linguarum peritiā ē
cum notitiā imbui, cum sumptuum nihil sit
ad nos minus ac fastidij, quam alibi, temporis
uno amplius? Enim vero ita est: nolumus mu-
ine quid durius dicam, ē diurnā putrefa-
cere nos met absumimus, generosiores etiam spi-
us retundimus. Exinde, ne quid peccatum
leatur, multis ambagibus res exaggeranda
ut gaudeamus rei tam abstrusa minutulum
ad scire, quam quilibet aliis juraret tisi vilitio
remendam. Appello vos testes, quoquot dole-
post tot annorum fustigationes nunc calum in-
rs, ut boves, ē terras premere, ut tauros, ē res
manas nosse, ut vaccas: deniq; omnia liberalia
udscare, ut vitulos: cum tamen Archimedem,
istotelem, Solonem, Plinium, ē nescio quater-
ia numina haud frugali sacrificio coleretis. At
promptu excusatio est: Nihil in rebus perfe-
ctum. Certè, nobis vero liceat per vos vel imper-
ta scire, nec in secula detinens faciliū ē
otidianarum Commentariis. Non capitie brea-
ria, inquitis? Itane, quid si clam vobis, qui in
tius invidentibus aliqui emergant, qui vos sibi
duni potuisse ineptijs territari? Apparet, que-
bis servire, ingenia liberaliora vel nimis elogii
ebriari, vel coarctari nimis odiis. Fugitiua
lva sunt: sed ē illa, qua ad librorum exactiorū
luctu crapulam edormiunt. Relinquamus ta-

men illis sua juscula & sorbitiunculas: Ignoremus
 quoniam illiteratis calum non clauditur: Id cor-
 queramur, quod nimia peccundē cōsuetudine, ja-
 vatum videtur non p̄e: care. Repertum enim est
 quo nos excusemus, Adami culpa: hunc quisque
 non accusat desipit. Nempe maximalibertas, alio-
 na noxā libidinari. Si leges urgeas saltē Evar-
 gelicas, si Adamo etiam crucem mineru, jam tu
 basti beatam dissolutionis nostrā licentiam. Si es
 exemplum etiam aliorū, qui nō bene, s̄ant sobrie &
 vunt, opponas, jam te trans fugā prodidisti. Scilicet
 ut quā Papam deprædantur, non corrigunt, satis
 bi Christiani videntur, ita qui Deo fidere decun-
 sed eundem subterfugiunt. Religionem irreligio
 tractare, non Pontificium tantum est, sed & n-
 strum, & leges ex leges habere, cum Barbaris, nō
 stris cōmune est. Deliteris quid opus est aliquid ad-
 dere, ignorantia professus? Et hac cuncta velut ne-
 cessitate maxima, ac nemini emēdanda ferrimur
 & consentes pura nostris è tenus filo tenacissi-
 mū vinculis. Sec ergo optimi quiq; sentiunt, fatali ni-
 lethargo teneri, ut nisi venenata mella nihil ac-
 mittamus amarapharmaca omni impetu respul-
 mus. Deus est, Deus, qui religionis, pacis, tranquili-
 litatis, ingenij & virū munera irreverenter ha-
 bita ad se revocat, & umbrarum ludibriis nos fla-
 gellar, si muijs rerū & felicitatis simulacris ridei-
 qua quisquis non liquido animadvertisit. Stupet. V-
 autē qui sua prodigunt ad cytharas & Mūsicur
 melos, tristissima paupertati nubunt: ita qui Cœ-
 donariae ej̄cunt, plerumq; hominum sunt festi-
 simi: tripudiar, & prīus est, ut paulò post ejule-

Et castigandi monitores importuni, ut jalla-
rū ossimus decreto infelicitate occurrisse. Quid
tgo agat vir bonus, ubi bono esse non licet, si forte
qras, paucis respondeo. Si animi satis habet ve-
ritatem profiteatur: si menus, suā libertatē ne pro-
a. Illud certè paucorū hominū est, nec nisi Deo
avatorum Et consolidatorū, qui præsentibus suc-
erunt, famā posteritati, præmium calo committ-
it. Fuere tales, sed plerūq; infelicissimi: Vnus
ppè Lutherus completi miraculi est, qui invictus
trumphavit. Sed ut libertatē tuam seruos, nec se-
cimorib. Vel Gtij abripiaris, id cū multis alijs
fīlē prestabis. Nemo te, opinor, coget Ecclesiam
arcari, tribunalia corrumpere, Literas nundi-
ci: si negligaris, tuus esto. Sine, alijs faciant: sine
alii faciant: sine sic jam tempus velle, ac consci-
a tua cohabita. Si satis est, exempliū se-
i, nemo unquam in Deum peccavit: sed con-
t rebus corruptis, ut revera nunc est, per-
imos Deo placere. Piè, justè, sobriè, liber-
ter, patienter vīto: quod multi equidem
vrebunt, nemo, nisi fallor, prohsbebit: Aut
mūno fiat, itane terra angusta est, ut
spiam liceat in Deo acquiescere? Hoc illud
quod multis velim persuasum, Et quo per
ambages penetro, ut relictā turbā, quæ con-
ti deīnā indignatione non potest, nullam
piter agendi necessitatē confrugant, aut
um deserends. Num qua nos maximè ter-
rit, fallacia sunt, quasi invito Deo nobis vel
desse vel nocere etiam Mundus possit, qui
n omnia se scisces credit, terrā liberatos nos

Cœlo reddis: quem si estimamus, parum est, qui quid ille neget, cum nemini gratia benefaciat. Nique vero sic Deus immutus est, ut suis in terras sen per malefaciat. Absit, credamus, omnes sceleris hic emergere. Est, cum pietati, cum integritati huius stat suus. Est, cum veritas triumphat. Si nec sine sociis es. Multos crede anhelare: multi crede plurima desiderare. Intra conclusa via surquis cor suum effundunt, quibus conversari, nesciat dulcedo. Illi liberas voces amant, et plurimum perficiunt, serio precantur. Tu es, ut cum Deo aliquid tentes, quod anima salvi, corporu libertati consulat, bonis placeat. hic ingens moles se se interponit, quod non malum sed rebus optimis aduersari diceris. Sordere tuis inquiet, purissimam religionem, displicere potiam, utramque perfectissimam: elegantissimas teras inculpare. Quis non dubitet hic? non tipidet? Sed bono animo esto, nihil perimunt. monetarum hodie pretium crescit, pondus et nitas deficit, Imago eadem est, ac plerunque elegans: Ita nos priscam devotionem, antiquos nostra, artium excellentiam crepamus, quae apud cuprea sunt, testuli non desunt et inscriptio pompa: at nec libellum, neccatinum ferunt. Quid si constanter negent? Echo, ant tu credis sub chabo Baalitas imposturam suam fassos, cum sanguinem usque se laniassent, nisi calcus ageret? Aut Phariseos Christi accusatio admississe, nisi Vespasianus obstinatos ad mortemque confregisset? Aut Pontificios Lutherum cesseret, cum is sclera illorum increpareret? Speciosa

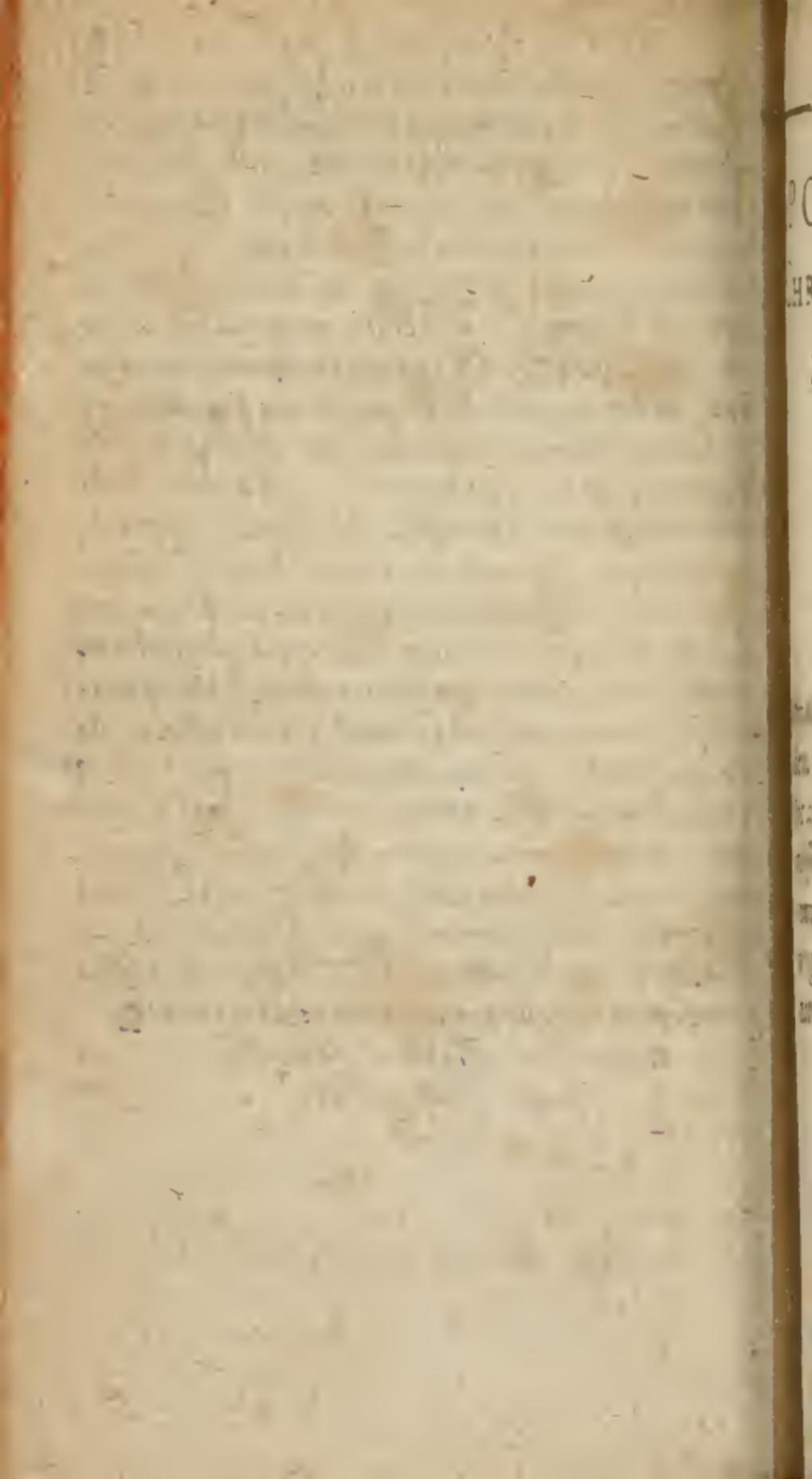
ostura est, nec unquam detersor, quam cum bonum se simulat; nemini tamen citius, quam simissimo cuique detegenda. Verum bonumque est planum & patulum, ut impostores lucis pleat. Tenebris opus est & sombraculis, ubi parum ludibria exhibeant: Si velum subtrahit, sordet gesticulatio. Hoc certum tibi esto, non credere illos, quod tibi persuasum volunt; non facie, quod tibi imponunt, non scire, quod iactitant: Ventre plerosque in adyssis suis adorare, fores suis imagine pingere. Ingredere & arcana sacra contemplare, redibus scio, & obstupescens, & manus erroribus iratus. Hac fusius, nescio quod odo abruptus, sed ut fiduciam tibi faciam, benissime Lector, nullam hic heresin, perduellionem barbariem reformidandi. Liberales ioci sunt, quavis materia petiti, ut videas, omnia nostra esse cum delectatione proponi. Neminem, quod osciam, tetigi, nisi cum de humanis agitur, res straagit: Tu si scis aliter, noli id in fraudem eam scire. Stylus Rhetorica nihil debet, ne opus abeas Criticorum face: omnia infra divisionem tuam sunt. Nam dum alijs colus tornant, aut virgillos fabricantur, aut muscipulas inserviunt, alia excidunt, ne quid metuas serujs contemplationibus. Non aleas tibi in video, non latrunculos homini speculationibus fatigato: da mihi, ut er te me ipsum rideam. Debo id Calumnia, grāiam certè debo, ut, qua nihil iniuriarum contra me omisit, profecisse me sub sedulo exercitio videbit; quoniam ei displicet, incipiam mihi non placebit, & plane quam sim illius laudatis dissimilis.

apparere. Vide autem, qui me prophanū dicunt, qui
Cœlici sapient; & qui arcana starus mihi invidē
quam Deo recti sint; & qui in ignorantia insula
deportarunt, quid supra mortalitatem gloriantur.
Respondeant posteritati, quæ non erit tam obje-
naris, ut, quid mali, quo tempore, quibus admini-
stris in valuerit, non odoretur. Imprudens Histo-
ria est, quæ nec Regibus, nedium impostoribus, par-
cet. Optimè meriti, cum semel impegerunt, pro-
duntur: tu vita totius inquinamenta pro mosch
venditabis? Ut omnia vobis impetres, Mors pude-
faciet, cum ad D·E·I reverentiam, & proxim
charitatem, & ignorantia multiplicis confessio
nem erit accurrendum, cum deserent omnia qui-
bus te hic credidisti: cum trepidabis, ne idem tu
experiantur, quod in alios commisisti; cum illari
dicula & stulta simplicitas amica, contubernalis
benefica erit, & terrarum hactenus delictum, nec
tibi ipsi sapses. Illuc te relego, si iniquus mihi es
nec prohibeo, ut, dum comprehendinare tibi licet,
quicquid vel ipse tibi in buccam generis, vel bom-
bycinus aliquis per invidiam ingessit, id liberè ef-
futias, & cordatis te omnibus deridendum dedas.
Nec enim tam coarctatum, est humanum genus,
ut uni tibi impunè liceat accusare, qua nemo in
animum induxit, aut extollere tua sterquilinia,
quibus veritatem inquinasti. Sed cum quo loquor,
nempe semper somnians. Te potius mihi exorem,
benignissime Lector, ut facilitate tua bas meas si-
ce fabulas sive mythologias admissas, quibus hoc
unum quæsiui ut post Christi seriam imitationem,
& humana vita rationabilem conversationem,

scientia-

istarum terrenarum decora & variam dele-
tionem possideamus: quae sanè nobis non merce-
mij unum alterq; sermo, nec exactoris importuni-
tate nec nugatoris epitome glossata, sed seria rerū
rarum communicatio atq; cura, maximè verò
DI nobiscum conversantis auspicia dabunt.
Hic adorabimus, mi Lector, ut quod utrisque
dicit; supplere ipse, & in omnem veritatem de-
dere velit. Nos vero inter nos amabimus,
eius hoc erit non postremum opus, ut qua mi-
ni dextrè, minus convenienter dicta sunt, non
vulenta & atrocitate, sed Christiana Charita-
mendemus, diluamus, interpretemur, atq; ad
tuam adificationem conferamus. Discipulum
nhabebis, si non satis docilem, certè patientem
veritatis audiendum. Ignoscas autem simul opero-
excusationi, quasi sis procul à me remoto su-
p vacua forte videbitur, memineris, qui nocere
vunt, plerumq; in propinquo esse, per quos si De-
coster me quiescere ac Christi regno servare per-
sist, non intermittam, post haec ludicra & sacri-
dij intercalaria, serium aliquid tecum commu-
care. Servet te Dominus IESVS, instituiti nostris
princeps, quem ut pro me adores, etiam, atq;
etiam qua possum, in te animi
propensione precor.

Vale.

A P O L O G O R U M
 C H R I S T I A N O R U M Ma-
 nipulus Quintus.

Seneca.

Qemadmodum radij solis contingunt quidem terram, sed ibi sunt unde mittuntur: sic animus magnus & sacer, & in hoc demissus ut propius quidem Divina nossemus, conversatur quidem nobiscum, sed hæret originis suæ. Illinc pendet, illuc spectat ac nititur: nos & christanquam melior interest.

I. ANTI-

I. ANTIPODES.

NDICTO Oecumenico Concilio, cum remotissimæ nationes ex alio eodemque Mundo comparuerent, adveniunt tandem, con Lentuli & Cornelii opinionem, *Antipodes* Divix potest, qui hominum tum concursus, quæ admiratio fuerit. Incedebant enim non ut inversæ arbores; sed capitibus ad terram, rancublati: unde facilè colligere erat, esse planè nobis diversos, nobisque oppositos. Admissionem, & de Religione interrogati, responderunt, *Diligere se Deum toto corde, totâ Animâ totius viribus; Et proximum, ut seipso.* Quæ de Politia, dixerunt. *Se honestè virire, reminiscere, jucundum cuique tribuere.* Examinati Philosophia Mortem se meditari ajebant. De Matri monzo compellati, *Quæ Deus, inquietabat consunxerit, homini non separanda.* Labores eorum inquisiti. Sudorem sultus subjecerunt, quæ panem quaerent. Postremo Scopus totius appetitus, *AEternacum Deo vita, indicatus ab ille.* Hæc cum Patres concili audivissent, surxit in medium Præses, & Viri Fratres, inquit, *quid mirum est, multos dubitas- se, sine Anti- podes?*

2. ARTIFEX.

or cùm artis excellentiâ omnes superaret; eros tamen planè deformes, identidem futat. Interrogatus ab Amico, quid infasti set? Nihil, respondit, nisi quod illud didici, non d. dici. Quid enim, quod Magnates clever, Nobiles fortiter, Consiliarij prudenter, asti, temperanter, subditi decenter, quid Religiosi piè, Jureconsulti justè, Medici riter, Philosophi sapienter, Philologi ele loqui omnes didicerunt, agere pauciores, quod facilius est, rem novissimè ac peragere? enim scholæ passim prostant & magno su ntur: hujus nescio quam quisq; sibi Doctor, o periculo relinquitur. Hinc Aristoteles ve olicity & anxiè inter virum bonum & Su n bonum distinxit, ne posthac crederentur se reciproca; sed omnibus constare posse, bulonem calceos optimè co suere, & intemum virum pessimè. Hæc ut audivit Æqui Laudo te, inquit, qui animadverteris. Ide hæc Harpyias maximè omnium solicite ligiose tributa exigere, & furunculos suspe uracissimis.

3. AVGVSTINVS.

Igustinus, Hippoensis Episcopus, ad My teriorum De mare expatiatus, & Confessio suarum libellos obiter relegens, in hypocri invitissimus inciderat, qui blando ore virū lidissimum salutans, Ecquid legeret, percon tabatur.

tabatur. Cui Augustinus, Meos errores, inquit simulq; libellum porrigit. At ille, amarum iudicem subridens, Quid opus erat, Sancte Pater, se et ineptulis prostituere, cum Deo omnia patet? Quid vero? respondit fervidum pectus: si iniuriae inciderim, conquerar; latrones animæ meæ non accusem, non prodam? pueritiae inadvertiam, adolescentiæ ardorem, juventutis meritatem, ingenii ambitionem, linguæ varietatem, laborum vilitatem, religionis tenebras, cietatis pericula, dein matris lachrimas, scribæ fulgur, Doctorum roborationem? Veri dulcedinem, carnis conflictamina quibus satius & sanatus, quibus circumactus & solidus, quibus submersus & elevatus sum, non aperiatur. Et in Dei mei sanctuario velut veteris hominis exuvias, novi stolam, & arma gratus suspendit. Tunc Hypocrita, Tuum hoc, inquit, Exempla esto; sed quod aliis imitari non incumbat. paret, respondit Augustinus; at quanto cum simpliciorum periculo, qui, quæ vos simulatis, dunt; quæ tacitè improbatis, verbis decepti, igni faciunt? hinc lucrū vobis, illis fumus; vos fama, illis damnum; vobis otium, illis labor, nec jubente supremo judice, id, quod diu & lidè suppressistis, cum gemitu & dentum in dore erit proloquendum.

4. BIBLIOTHECA-

P Roximis Eruditionis comitiis supplex adnit fœmina quædam brevibus garris & cœpedis

ebus vineta. Quotquot aderant, ex squalore
nculis aliquam è Turcia captivam & lytrum
quarentem conijciebant. Sed illa, opinio-
nnium literatior, se Bibliothecam nominat
& judicium ob rem non contemnendam ex-
t. Vivere se, ajebat, nō liberam; sed ad paucou-
perspicilia, corrodi tineis, cohabitare ve-
tilionibus, & id tolerabile: includi clatrīs, ob-
ari seris, nunquam inspici, nisi in spectato-
ludibrium. Nec id intollerabile: servire i re-
rum informationi, & suggerere bean:s Ma-
ralia vi in tenebris coactam, id nolu:sse post-
& cum capit is peticulo effregisse. Cui pro-
s: irate, responderunt, præcipitat: nam ut stu-
orum est curiositas, nimium ex te quererēt:
emeritas, nimium te abuterentur; ut est cu-
tas; nimium tui auferent; ut est inæquali-
nimium temacularent. Sed Bibliotheca jam
ida: Quis credat, inquit, Cauponas, taber-
lupanaria tutò patere, Bibliothecas in stu-
forum securitatem abscondendas esse?

5. BO CALINVS.

Rajanu:s Bocalinus, ingeniosissimæ dicacita-
tis homo, cum ex Italia in Germaniam esset
vatiatus, & cum eruditis, & perspicacibus ali-
cide strumosis, gibbosis, calvis, luctis, simis,
bis, truncis, & similibus corpore vitiatis con-
traneis suis differuisse, possent ne sanari, ac
osanabiles, anne in Nosocomium potius ab-
cendi, quam inter recti corporis homines to-
landi sint? magna cepit laborare invidia. Nam
erant

erant, quibus hos nævos hypocriseos pal
hactenus obtexerat, vel sanè non omnibus
miserat esse conspicuos; quibus Bocalinus r
dior habitus, pòst crescente odio res pa
turbare, prodere patriam, insultare bonis di
est Bocalin. ut audiit insipidā accusationē, i
ne haberetur importunior hospes, sancte jurat
Germanorū vitia nunquia novisse, nunquia risiss
omnino accusatorū suorū vultus aspexisse in
tiquam, famam audivisse nuspiam; Dolere,
potuisse aliter, sibi innotescere, quām pei
tia: Dolere, hæc vitia non suæ gentis sola
paratum tamen publicè testari, nec Afir
Quadratum, nec Cornelium abs se tactos e
Hoc cum risu acceptum, & sententia lata
Mundum tam sibi undiquia similem, & qua de a
ron narrarentur, huic quadrare itaque acquiesceret.

6. CANES.

Iussi erant bonæ mentis Agricolæ, ut Lucia
Merlinum, Rabelasium, Fischartum, Bod
num, Barclayum, Pasquinum, Gentilem & c
miles satyricos canes, quod feras undiquia coi
starētur, loris, catenisvē alligarēt, vel sanè fu
bus ad colla appensis impeditent. Id quia duri
agricolis viñum, quòd fruges feræ cum depal
tentur, tum conculcarēt, supplici libello. que
ceslitas canum apud ip̄os, quæ importunitas
ratiū, ac exinde publicum dampnum, expos
runt. Depopulari enim segetes ab ambitio
cervis, volupratum apris, violentiæ lupis, im
sturarum vulpibus, imitationis leporibus, ad
tionis cuniculis; idque; tanta frequentia, ut ad
bitu

Christianum exolvendum posthac pa-
sint sufficiari. Responsum ijs est, jam du-
appositos illis esse vigiles, qui clamore &
culamentis arcerent. Tum replicarunt, ni-
se dormantius his vigilantijs. Sed tū duri-
er crepati, ac sub rebellionis, pœna canes vin-
cissi, cum murmure abierunt, hoc inter se
mitantes, Generosos canes vinculis ferocio-
eri.

7. CLASSIS.

Classis illa ingens & formidabilis, quām Rex
atq; idem Ecclesiastes Salomon in Moria lon-
gissimopore instrui jussit, tandem publico Orbis
bre solvit. Erat enim rumor, subjugandū hu-
mum genus, & ad Catholicam tum religionē,
politiam sub quinta Monarchia cogendum.
Aniralius sive classis præfectus designatus Joh.
Gerus Kaisersberg. ejusq; legatus Des. Erasm.
Rerodamus, additusq; qui eorū vices nonnun-
obiret Corn. Agrippa, ac præterea Navar-
rum gubernatorum, remigum innumerus
herus Visi ēt sunt An. Seneca, Thomas Mo-
Sebastian. Franc. Fr. Rabelaist, navib præfecti
Decretum erat nemini parcere, nullo sexui, etati,
auctorati, quisquis obsequium & Sacramentum
debetaret, interiret. Ita appulit deniq; in Narra-
tiva & publico luctu expectata, solenni plausu
risu excepta est. Nihil enim armorum, nihil
uale secum vehebat, sed ludicra, chartas, fide-
lyras, crenudia, campanulas, specula, talos,
genus infinita alia. Una lex erat, qui se
dede-

dederet, cucullam, quæ ingentibus onerarii
vectæ erant, quisque indueret, auricularam
riegatam: nolis appensis sonoram. Ita Orbis
sanguine subactus est.

8. COMOEDIA.

Feriis Saturnalitiis Comœdia magno appau-
su acta est, cujus hoc argumentum est bre-
simum. Primo actu Adolescens voluptatis &
mæ contubernium ingressus, varias Scientia
& Artium puellas adamaverat, cum quibus
rio ineptiarum genere se delectabat. Secundus
actu vitam civilem in foro sibi adsciscens, m-
bus diversissimis & consuetudinibus imbue-
tur, temporis & ingenii admodum prodi-
Tertio actu humanarum controversiarum
stra invisens, armatus totus ex omnibus con-
ruit. & furiosè cum totius orbis sententiis
flictavit. Quarto actu ad alendam vitam
versus, Mare huius mundi infidele pericli-
conatus, cum jam tranquillitatis & Sapienti-
opos collectas possidere sibi videretur, & in
triā redditum pararet, truculentissimâ corp-
humanitatem tempestate agitatus, labore fessus,
bus ejectis, confRACTâ nave vix tandem po-
tentiae assere in terram enatavit. Ea in Qu-
to actu Resignationis insula reperta, sub sim-
ilitatis Christianæ Principe, & levamentu-
laboris dedit quietem & acquie-
scentiæ hospi-
tium.

9. DECIMATOR.

Umbra quædam circumvolitans Arithmeti-
cum afflaverat. Is, qui ad calculum omnia
vare, & sumum etiam ponderare didicerat,
ac acquievit, quam per æquationum omnia
era examinaret. At opus haud erat ulla sub-
tute, quin ipsa potius umbra, ut liberaret an-
& radicibus tessera contamenagonalibus
quatum: Heus, inquit, ad vulgares calculos
Nam quod extenuata sum, primum Sim-
patatem decimavit Curiositas, dein indolem
Academia, mox mores peregrinatio ac prope eā
conversatio, postea sanitatem luxus, inde
opus vanitas, porro conscientiam Satar, post
tatem mulieres, postremò resipiscientiam
uetudo, denique cum moriendum esset, de-
livit Sacerdos, cui exinde poculum tot num-
quot Christus venditus, emptum. Tu mihi
ex societatis regula dicito, quantum mei sin-
is impenderim, quantum supersit. Logi-
um subduxisset numeros, ac exiguum planè
quod primum divino beneficio congestum
superesset: Heu, inquit, quo numero esse
causes, cui Deus addidisset? at tu temerariè
multa subtaxisti, inde infamia tua multi-
plicata, & reliquiæ inter tur-
pissimos hæredes
divisæ.

IO. DEFECTVS.

O Borta erat in Reipub. regno periculosa sed
tio, subditis ad civilia impatientiae arma c
clamantibus, & credulitatis exactiones detu
stantibus: Cumque subito ac intempesta not
convocati essent remediorum architecti, infa
stum aliquid & periculosum accidit. Nemo eni
ex omnibus erat, qui non in tanta festinatio
alicujus maximè necessarij membra sit obliu
Hic aures quibus subditorum gravamina & qu
relas audiverat; Ille nasum, quo Politicorum
dolos & quæstorum furtæ olficerat; Tertius
culū, quo Patriæ aëta, privilegia, contributio
inspexerat; Quartus linguam, qua pro integritate
subditorum contra iniuriam exactoru
fereret: sed maximè, qui Cor, alijsq;, qui manu
domi reliquerent, conventum omnem turbav
re. Nam illud ad prudenter constituenda, hæc
fortiter defendenda Patriæ jura, Publicamq; fa
citatem desiderabatur. Itaque ut quam citissimi
domum redirent, & hæc imperii insignia secu
ferrent, conclusum est.

II. DELICATI MARTYRES.

S Olet Religio Christiana die Passionis Do
nicæ processionem ex Martyribus institue
cujus hic est Ordo. Ipsa præcedit alata in purp
ra semilacera, cum Cruce & habena, altera ma
Biblia aperta gestans, & Mortis simulacrum
cum trahens, subsequuntur terni & terni Mar
ties albis stolis, lauro coronati, & palmis dec
incre

ne dibili numero , vultu hominis augustiori,
quas ea cantilena ingenti jubi o & divina mo-
tione canitur: *Halleluja, salus & gloria,* &
& potestus Domino Deo nostro, cuius vera,
*sunt iudicia, qui magnam illam meretri-
en qua terram impudicitia suâco rumpebat) da-
nnierit, & ab ea pœnas sanguinis suorum repe-
nit! Id spectaculum cum multis attisisset, &
eos animadvertisserent, qui non sanguinem
prudissent, sed vitæ saltē miserias, & persecu-
tio im patientia eam virginitatem essent asse-
nt spem certam concepere, fore, ut quia cum
inibus frequenter essent confictati, gloriā
inter Martyres impetrarent At Religio, per-
cissima Matrona, cum ambitiosos , turbidi
is, delicatos, impatientes, polypragmones,
tores illos reperisset, & ob id undiq; expul-
sorū intolerabiles habitos: Ite, inquit, ad vestri
Martyrologos: nam hic chorus meus de-
s Martyribus non patet.*

12. DISPUTATIO.

Bial, sumus ille Sophistarum, cum processu in
contra Christum absolvisset, nec voto succes-
sor, aliud est aggressus, sc. anné cum eo reconcili-
aut certis pactis vel induciis convenire pos-
set: acq; ad Academiā se conferens, mediis Bac-
alib. theses affigebat, quas ob id negotiū vel
entilari. Cūq; disputationis dies advenisset,
defēdēde sine opinioni paratus staret, cōpa-
lue Metaphysica Logica. Rhetorica, & reliqui
eritioñis studiosi & acri cōflictū Belialē aggredie-
bāravimusq; sese exercuere. Sed ille lubricus

nimum, & distinctionibus undiq; armatus,
superq; linguæ volubilis nunq; minus tacere
cum victus crederetur, audiebatur. Tandem
fortè ingredientur duæ puellæ rusticæ, simp-
cissimi cultus, altera Fides, Charitas altera
palluit: quâ primū Sophista, dein sudās, & ad-
nes sese angulos cōvertens, deniq; obmutesce-
arreptis cum indignatione chartis suis, cùm
scenderet ex pulpito, murmurare auditus est:
bitrabar, cum fuco rem mihi fore; at nunc e:
Veritas.

13. E L E E M O S Y N A.

SOLET Eleemosyna singulis mensibus bene-
cere ijs, qui de se optimè essent meriti. Id si-
Etè diu habitum, tandem opulentorum ambi-
ni servire cepit Confluebant enim, qui in hil-
ones, moriones, ciniflones, magos, cupedini-
os, lenas, & alia Orbis putamina prodigi, pie-
tem dicerent; sed deprehensi ab Eleemosy-
multum pudere & abire sunt jussi. Dein anno-
ti, qui pictoribus, sculptoribus, chalcograp-
phrygionibus, & artificum inventorumque
tero gregi nimium ac insanè faverent, & pie-
tem dicerent; sed & hinc recedere sunt moniti.
stea reperti sunt qui Sacrificos pingue facere
liticos saginare, literatos infarcire, plebem sa-
rare sunt conati; & Pietatem dicere: quos & ipsi
valere ac sapere Eleemosyna voluit. Tandi
quæstorum exactorumq; turba expulsa est, et
tota vita deglubendis excoriandisq; miseris
cupata, imminente morte quadraginta plus
nus florensis scelus omne vult expiatum. Actio-

Eleer.

Eemosyna: Euge, egregiam, inquit, pietatem
Fari capitale, devovere censum.

14 EVANGELIVM.

Vangelium cùm in fidem aliquot Canditatos
recepisset, quorum magnus se numerus ob li-
b tatis famam quotidie offerebat, paucis post
d bus, quid fieri ab ipsis vellet, aperuit: I. Pau-
p tatem induerent, Matth. 19. v. 21. II. Semet
a iegarent. Luc. 9. v. 23. III. Castitatem cole-
t. Matth. 19. v. 12. IV. Malum bono referrent.
Matth. 5. v. 44. V. Injurias tolerarent. Matth. 5. v.
VI. Plenam liberalitatem exercent. Luc. 6.
VII. Linguam compescerent. Matth. 12. v.
VIII. Occasiones peccandi vitarent. Matth.
12. IX. Hypocrisim fugerent. Matth. 7. v. 21.
Facerent, quod docerent. Matth. 23. v. 4. &c.
X. Non solicii de victu essent. Matth. 6. v. 31.
XI. Fratres errantes corrigerent, Matth. 18. v.
Hæc & similia cùm aliquibus duriora vide-
natur, & observatu difficultia, quidam ex ijs, quæ
uerem habebat sive Amicum, sive Præcepto-
rum, Sophistam, quid agendum censeret, con-
sult. Is subridens, Quid te torques, homo sim-
plex? res salva est, & una distinctiuncula expe-
unda. Quædam præcepta sunt Evangelica, ut
cipere decimas, curare domesticos, bibere vi-
num: quædam consilia, qualia hæc duodecim,
æ non imposita tibi sunt, si nolis; nec prohi-
ta, si velis. Tamen observabis, quid ex usu
osit, & loci conuenientiae. Id posteaquam in-
tuit, metum Evangelici imperii omnem su-
alit, & ingentem Pleudoevangelicorum tur-
m accele ravit.

15. EUCHARISTIA.

Ntervenerat fortuitò Paganus Christianos
 sacra Communioni & trepidam hominum
 votionem admiratus, submissè ex proximo c-
 siverat: E quid rei tremenda hic ageretur? Tu
 Christianus: Ohomo prophane inquit, res si o
 sancta hic peragitur. Nam Deus noster singu-
 quos hic vides, ingreditur, & divina inhabita-
 ne vacuatas & des occupat. Quibus vacuas? res
 sunt ille. Et Christianus: Superbia ait, Avaritia,
 luxuria, Ira, Culà, Invidia, Accidia: quæ nup h
 nes possederi atq; ac feria confessione atq; fideli pa-
 tentia ejus est, nunc locum dederunt Divino-
 gimi. Tacuit ad hæc Paganus, & notatis di-
 tcr, quo quot Deum suscipere viderat, quoq;
 tuvit, ea die atq; altera est subsequutus. Nec n
 multis interposita, cum ad luxū, ad prædas, a-
 res, ad epulas, ad insidias, ad pulvinaria es-
 ditum. Paganus verò vix oculis suis credens
 prius acquievit, quam rem turpem. ita se hal-
 certò deprehendit. Tum in forum progressu-
 publicè exclamans: Vidi Christianos omni-
 hominum maximè inhospitales, apud quo-
 Deus quidem biduo commorari potest.

16. EVSEBIUS.

Eusebius cum quadā die visas eslet retrogr-
 & dorsum Babylonicæ Reginæ obvertei
 vincula coniectus, ac exinde causā dicere ju-
 est. Vocatus in Sanhedriū, & judices intuitu
 singuli displicerent, rejicit oēs, & ad æquius j-
 ciū provocavit, Illi frendere, alij obstupescere
 mis

mis infaniā, qui nesciret hujus planè exactissimū cisterii æquitatem. Erant quippe Herodiani & Iesari amici, Nazarei Deo devoti, Pharisei imperiti, Saducēi eruditionis exemplaria, Esau maōissimæ vitæ homines, & parum omnino Babylonicæ Reginæ favere credebantur. At Ēeb intentio persistit, Nolle hos judices. Nam Herodianos esse ambidextros, Nazaræos dōsos & ebrios, Phariseos traditionib. occupi, Saducæos prophanos esse & immortalitatem a mæ negare, Essæos sub stolis inquinatos & hypocrityeos candidatos, quorū omnium consensu Christus olim innocentissimus sit cōdemnatus. Si negabatur omnino Eusebii appellatio, & fuitis intrudebatur. Tū illi; vim vestrā ferre possemus: approbare verò judicium nūq̄am possum.

17. EXEQUIAE.

Isum est nuper spectrum, quod erat hujusmodi. Caput nigris albisque fasciis obvolutum habebat, manus ardentes pedes equinos, corpus imptuosis crepundiis amictum cætera emblematibus pictum, arma inversa gerebat, & lugubre aliquid ridebat. Accersiti Exorcistæ, cum divitigassent, nomen extorquerunt esse Exequiis. Mors interveniens sancte jurabat, pro socio non agnoscere. Vivam enim esse vanitatem, non emortuam, & evidens animal, non cadaver. Tum Spectrum conclamare sacrificulos, spiritualitatis testes convocare, immo & sarcasmos sermones, queis collaudatum esset, dispergere. Verum interrogatum, an Christi & Apostolorum, an Sanctorum heroum funeribus

interfuisset, obmutuit. Tum è Christianis auctulis quisdam: Heus tu, inquit, cum ea porro ijsque laciniis aliquando resurges, & tribui Christi appropinquabis, Tum te Christiani mortis comitatum, non ambitionis vanæ ludum credemus.

18. EXVVI AE.

TRajanus, & Plinius; ille Cæsar, hic præcœ*ciæ* præses in Reipub. theatro juxta conse-rant, insolito plane spectaculo. Nam Trajanus palliolo græco involutus erat: Plinius purpura & fascibus nitebat. Cumque curiosius inspi-rentur, annotatum est, inter se vestes commutasse. Id anima versū ab histriónibus, ac in jocu-teriam arreprum, ac indutus a sinu leonis exu-is, ac in Scenam protractus. Non se felli utrum sconna, at Trajanus Magnanimus Princeps, cile cōtempsit, Plinius ad animum revocavit, dissimulata ad tempus injuria cum fortè in prævicia sua Mimos esset naectus, fustigatos & illatos urbe ejecit, quoniamque quærerent delicti gravitatem, responsum est, Majestatis reos esse, duriora meritos. At illi Trajanos suplices facti cum asseverarent, nunquam ipsi esse illusum sa-tem ocatos in Plinii purpuram. Respondit Trajanus per se non stare, quo minus umbra sua temeritatem obfuscet: saperent posthac: nec enim oblique quendum esse ijs, qui possent facere; nec ludendum cum seriis; nec scribendum contra eos, qui poscent proscribere.

19. FISCELLA.

Lethes, homo integri cordis, sed liberæ lingue, quod aliquoties Hypocrisii increpasset, latus ad Politicorum judicium, jussus & fiscellarum capistrari. Id ut durum erat, ita plerisque crederunt, Alethen id laturū quām impatientissime. Et ille nihil commotus prompte admisit, tum quod temporarium esset, & in loco haud ita cœbri minus infame, tum quod masticationē nihil impediret, & liberalitatem commiserantium provocaret. Sed maxime, ajebat, quia ad dedecus lorum est, meum decus: nisi enim notassent, lauissem; nisi obstruxissent, tacuissem. Nūc quotquot fiscella insignitū intuentur, curiose de me aquirunt, & Veritatis odium execrantur. Hoc ute[m] optimus quisque optat, apertam esse eorum & invidiam, quos dignum est invidere bo[onis], quām si te[ctam] gerunt, lethalius nocet, cūm explicant, facile hominib[us] sordescunt. Bonis bene dixi, malis male; an malis bene dici volu[n]t, & bonis male; an bene omnibus, male nemini? At cui nemo malus est, quis bonus esse potest?

20. FVRIAE.

Congressæ sunt haud ita pridem quatuor Reipubl. pestes. Blasphemia, Usura, Libido, & Ebrietas, ac inter se de præsenti rerum statu collocutæ: Blasphemia, vos meæ, inquit, jam dudum est, quod honesto loco habemur, & in Virtutum palatium admittimur. Sed nobis nescio qui sacrificuli, vel audaculi alii, quos viros bonos nominant, obganniunt, cōsulo igitur, quando hac æta

-te Nobilitas minimo venit, ut & nos Equestra dignitatem emamus, quæ scutum nobis erit contra latrantes illos catellos, & dos insignis ad continenda splendidissima matrimonia. Allubuit cæteris, & conflato, quantum opus erat, argēt multis verbis & argumentis Nobilitatem petire. Sed virtus, quæ insignia solet impertiri, quidignum præmio, aut Patriæ perutile præstitissem olim, aut præstare possint, percōtata Blasphem Ego, inquit, Deum expello, ut terram relinqu ret filiis hominum, pōst Usura: Ego Plutum, i quit, effodio, irritamentum mālorum. Inde Lib do: Ego terras inquino. Deniq; Ebrietas: Ego, i quit, hominem exuo, & brutum iaduo. Tum virtus: Cum perdenda erit terra, respondit, vestrā pera utemur, ac tum Nobilitabimini.

21. GENVINAL

F Elicitas cū instruxisset lautissimum Epulum & quā plurimis, qui se Convivas fore somnabant, salivam movisset, illa non nisi unius Patri conterraneos invitavit, & multis opulentia, cordia, roborisq; dapib: erexit. Cōvivæ erant Filius, Lex, Imunitas, Historia, Mos, Fruges, quibus cum Felicitas frontē undiq; & pectus ipsius exporrexit. Cibi aspectabiles erāt. Pelicanus, cō ore pullos cōspergens cū symbolo *Dum vivā* Canis sepulcro domini insidens, cū emblematis *Vsq; hu;*: & Alveus apib plenus cū inscriptione *Suum quisq;* Doluit Exoticā, quæ omnibus ali conviviis intercesset, & inventiones pomparū reliquis impertiret, hic exclusam, & cum sarcina

10: Quid præclarit tandem egit, inquit, quæ unius
Pagi rusticellos convocavit? Quid ut innocentia Felicitati, illa nihil cōmota: Didici, inquit, à prudentissimo sine tempore, tā diu mihi bē-
& beate fore, quām diu colerem Religionem
triæ, & uterer legibus patriæ, & tuerer p̄ivile-
a patriæ, & novissimam historiam patriæ, & ac-
mmodarem me moribus Patriæ, & vesceret
ugibus patriæ. Nam geuinis securū indendū,
x privignis, raro adoptivis, nunquam spuriis.

22. HENRICVS MAGNVS.

{ Enticus IV. Galliarum Rex invictissimus cū
æternæ Memoriæ templum decorare vellet,
atvas duas per nobiliss. Thuanum ei consecra-
it, Veritatis, & Liberæ linguae: quod quia non
ullis displicuisset, qui Victoriarum & oblivio-
is tū magnanimitatis simulacra malebant, ille
nihil motus suaviter arrisit: Jovius, inquietus, q
multa est vel in gratiam, vel in odium mentitus,
tiam ea, quæ vera dixit in dubium vocavit. Mei,
cum omnia effutire licet, tantum absunt ab adu-
cationis & livoris suspicione, quantum absunt à
necessitate. Itaq; hanc legem ijs indixi, ne quid
alsi dicere auderent, ne quid veri non auderent,
atq; hac ingenuâ rerum mearum recitatione ca-
put supra seculi mei Monarchas extuli, Voloq;
hanc vivam mei imaginem, cui Pictor nihil fu-
ci addiderit, publicè prostare, ut si me hominem
fuisse homines subinde deprehendant, magis mi-
rentur, tot admiranda mea non ab aliquo Poëta-
rū invulnerabili. Deo sed mortali & carnea mas-
sa, quam inimitabili, spiritus inhabitarit, esse
perpetrata, Hæc audiens Posteritas : Hoc

nempe, inquit, impetravit, ut quicquid scriptores dicant minus dixisse credantur.

23. HOMO.

Natura, opulentissima vidua, filium, quem omnibus indulgentiss. dilexerat, & solicite edaverat. Animum, cum maturæ esset ætatis, virni lectissimæ, Corpori, despōsa vit, dotemq; amplissimam, Rationem, addidit, cui sponsa voluntatis non contemnendas opes cōtulit. Oeconomia vitæ inchoata, & addito expensarū magistri Memoriâ, cōductisq; ministris sensuum quinque agilib & laboriosis, admirabiles undiq; Concediæ redditus colligebantur, erantq; ingenii, virtutumq; promptuaria undiq; plena. Iis tres singularis prudentiæ præfecti dispensatores Honesti utile, atq; jucundū, nihil quod ad Harmonicas opulentiam faciebat, intermittebant, Imperabat amico domino, obsequebatur illa libera subjectione: serviebāt ceteri fideli opera; dispensabat Oeconomus liberali parsimoniâ, consulebant Senes paternis monitis. Sed haud diuturna fuit matrimonii felicitas. Cū n. Dominus superbire, ille heluari cepisset, & ministri paulatim dissolvi, oeconomicus securius & licentius agere. Unum honestum diu quidem reluctari, tandem verò abigi ac mox malorū Pandora ingredi visa est. Cessi paulò post sua sponte Utile. Jucundum senio & podagra confectum elanguit. Exhaustæ opes, perdita fama, turbatum caput, excisum Cor, conculta conscientia, sublatus pudor, extincta felicitas. Interea meretricum & Mæchorum dominus plena, histriorum turba frequens, tum creditorum

orum divexatio perpetua, donec, cui præ quis debebat, desperatio obtorto collo vias prodigum, Gehennæ carceribus intrusit urnis suppliciis castigandum.

24. INCENDIARIVS.

Onvenerant in Prytaneo Boni publici Proceres, Veritas, sagacitas, vigilantia, Sobrietate, Robur, Parsimonia, labor, &c. ut de salario bonorum augendo, & minuendo malorum contrario, inter se conferrent. Allatus enim erat ex Egypto annulus cum inscriptione: *Al virtuoso poco paga le es ser señor de toda la tierra, y al cioso poco castigos qui tarle la vida.* Ea regula, quia ex usu Regni videbatur esse, Principis mandato erat discutienda. Hoc cum animadvertisset Malignitas, & vereretur, ne præmiis provocati, bonorum numerus cresceret, mali mediâ & contemptu extenuarentur, submisit omnem subdolum, qui Curiam jam dudum uniculis suffoscam, & pyro pulvere fascibus substratam incenderet, iatus hoc uno fulgure boni publici nervos omnes & fulcra incidere posse. Fuit homo nequam & occasionem undique captavit; sed notatus ab aliquibus, quod meticulosius & suspectius se gereret, tandem apprehensus & excusus est, nec aliud repertum, quam stupæ, cum chalybe & silice. Inde pro incendiario habitus, & ad tormenta raptus omnem tentati sceleris ordinem exposuit, tum repertæ subterraneæ insidiæ, & periculi magnitudo cum præsentia, æstimata: ita supplicium hic invenit, illi salutem retinuerunt, ac in publico tabula au-

ratis literis suspensa, cuius inscriptionis summum
Deo curæ esse publicam salutem, alioquin Sat
næ fraudibus intercundam.

25. LANGVIDVS.

Languebat Integritas, atq; cum summo totius
familiae, ac vicinitatis dolore. Itaq; nihil i-
termissum, quod sanitati reddendæ posset co-
ferre. Vocatus Vesalius Anatomiæ Princeps,
intima scrutaretur, reperit in ægrotante colore
autoritatis, vivum & rubicundum, Calorem be-
næ famæ temperatum & sanum, vocem honestam
animi sonoram & nullibi raucam, anhelitum ol-
sequii facilem nec impeditum, Gastum ludicra-
rum nihil infectum, sed sapidum, Pulsum con-
tributionum satis ac æquabiliter mobilem, Ur-
nam sumptuum non letalib. maculis signataam
Somnum fidelitatis germanicæ, non ullis terr-
culamentis abruptum. Cumq; alia atq; alia se-
licitè examinaret, nec pateret tanti languori
causa, ac puderet jam tandem Anatomiæ suæ ei-
se impositum. Hic morbus inquit est ex ædo-
rictis vulneribus quæ occultata necant, retect
facilè sanantur.

26. L I N G V A E.

Pædotribâ quidam Hæbraicæ & Græcæ lin-
guæ occurseret, & , ut est genus hominum
Philautum, tecto capite præterierat, At illæ jan-
du dum homuncioni offensæ, veluti occasione
data subito insequebantur, & medium arreptum
colapsi

ccpsis & pugnis miserè dedolabant. Tum Pa-
dciba vociferari, Deos hominesq; inclamare,
alii accurrere, sed præ risu manum nullam
mvere. Tandem Latina lingua, ut audiit ty-
larem suum vapulare, tulit suppetias, & facile
amicis linguis impetravit, ut dimitteretur.
Cæsivit autem ex illis, quid peccasset homo-
nus, audiensq; cum inurbanitatem stolidi ca-
pas, tum quod nunquam Auditoria ipsarum
visisset, nunquam adduxisset vel admisisset
ipsos, sed inutilibus præceptiunculis juventu-
ta adimpleret, quam econtra solido auto &
gento emungeret, capsulasq; vacuas sub spe-
ciosis titulis vederet, risit Latina Lingua, & Meæ
ores, inquit, Nulla est hujus hominis malitia,
limbecillitatis conscientia. Nam qui possit
bis etiam centenario major sufficere, qui qua-
aginta integris annis ex me latine discit, nec
latine loquitur.

27. L V S V S.

Onvenerant diebus feriatis Lusus & Scurri-
litas, cumq; hæc sibi mirè placeret. & ilium
micissimum crederet: Opportunè, inquit, mi-
tater, ut in scenam tecum humanatum ine-
tiarum eas. Tum ille, tecum, inquit, faciam,
naledica, quæ bis per omnia mihi adversaris?
Nec enim rectè judicas, nec consilium verè
las, nec autoritate polles. Dein quæ non didi-
cisti, audes; quæ audes, ad amorem utilitatemq;
non accommodas, tum honesto lepore nihil
condis;

condis: hinc doctrina, benevolentia & libertas
 penitus cares, ac ingenio, oratione & moribus
 planissimè delinquis, saltem inverecundia
 mordacitate apud maleferiatum vulgus risu
 aucupatis. Mihi verò præterquam quod Regio, Respublica, Eruditio est curæ, ita tamen
 rudentem non undiq; perfecta administratio,
 leranda creditur, ut si virtutes vitia, merita su
 ptus, dotes nævos præponderent, planissimè
 quiescam; si æquales sint, dissimulem, si mino
 moderatè moneam; si nullæ, ac impostur
 barbarieq; penitus extinctæ falsè perstringam
 ut omnino pateat non esse Libidinis & lassit
 Satyram scribere, sed animi religiosi, integ
 moderati, cordati, & in posteritatis usus inte
 tissimi.

28. MACVLA.

DEambulabant per Voluptatis hortos incui
 aliquot, & capti rerum elegantia, dum si
 gula perlustrant, tandem ad subterraneos for
 tes, quos grottas vocant, descenderant. Quic
 animadvententes, qui in insidiis stabant, aq;
 per tubulos & fistulas emissâ, interclusos hosp
 tes non conspergebant modò, sed totos madefâ
 ciebant. Tandem emissis illis, cum ad cubicul
 & focos omnes properarent, non eadem siccari
 di, & abstergendi ratio reperta est. Nam quic
 vanitatis, Socordiæ, loquacitatis, contentioni
 opinionum, aqua resperferat, facile siccabantur
 haud magno vestium damno: quos avaritiæ
 ambitionis, crapulæ, invidiæ aqua madidaverat
 tardiu

lius siccescebat, & nitorem vestes amiserat; Deniq; quos Libidinis & sanguinis aqua macularat, magno labore foeditatem deterget, & ad pudoris ignem sedulò diuq; vestes anovebant: illæ vero & corrugabantur, & index macularum retinebant. Tum quidam intus: Hæc, inquit, Conscientiæ inquinamentum megma nullum detergit, lixivium nullum erit.

.29. MATHEMATICA.

Athematica, illa omnium artium Regina, quod sordidè haberetur, & amicis propè annibus careret, his diebus ab Academia missionem petierat. Hæc vero non tam æstimatione: Nobilissimæ matronæ, quam ne ob ejus distinctionem minor videretur & malè audiret, benignis verbis placare illam, & si quam accepisset iuriam vindicias promittere cepit. Tum illa: Qui possis, inquit, Domina, cum hinc Latina lingua, illinc Dialectica tibi dominantur? quas uisq; habet propitias, impunè nobis reliquis illid. Græca vileret, Hæbræa alget, filiæ meæ esunt, & soror mea Physica quam est contemtui, nempe omnes exoticæ credemur. Solus itinus syllogismus inquiline est & si quid nostri civitate donat, ita pascit, ut sumo vivere recesserit. Quid enim non de fraudibus conquerar? Nuper Grammaticorum manipulus quidam amicorum meorum perfectissimo, & ingeniosissimo persuasit, ut oblitus famæ lux illius ordes detergeret, quasi is ipse quoq; esset maculatus,

Iatus, nunc nobilem spongiam nacti, in sin
rident. At Academia ut sedaret indignitate
Bono animo esto, tu mea & hanc rem mihi co
mitte: faxo enim hoc adipe grammaticoru
macies non pinguescat.

30. MERITVM.

Meritum cum numerosæ proliſtæ Pater est, sus tamen est omnium hominum securiſſimus. Quem cum Genus & Opulentia frequenter admonerent, exemplo illorum sapientiæ ſpe ſuâ magnificâ decidifuerint, ille subie majora tua mérita, quam quæ in posteris obli rari poſſint, jaētitavit. Piostare non nominatē decus, ſed laborum ingenii, utilitatis ſtimonia & ea ad perenne ſuo ūm ſubſidium tisfacere. Risiſtadea Politica & Neficit, aje hic ſimplex, nunqua deelle tempori ſua organi quā organon non uſu pate tempus, hos calculos laborum hneis aſtimari, non m talli nomenclaturæ pretio. Id annotatum aliquibus Meriti libens, qui quoquo alio n m ne, quām Patris respectu operam obtulerit reliquis id inane & glo: iefulum, imò pigru & inviſum plerumque nomen aëra hiantibz Tum ex senioribus quispiam: Qui poſſit hu mo, inquit, de Mundo unquam bene mere cūm Christus ipſe tam pelliſime ſit meritus?

31. MONSTRVM.

Natus erat Mundo partus, ſive monſtrum ve rius, oculis nullis, naſo adunco, ore roſtrato auribi

atibus promissis, digitis uncinis, pedibus ungatis, lexu hermaphroditus. Is cum usq; adeo amabilis esset, mirè tamen parentes delectabantur, & insigni Pompâ natalis regiae prolis celebatur: tum quod fata hujus sui delicii curiosè cupiscerent, convocati futorum peritissimorum magistri, Abbas Joachimus & Trithemius Vtes, Cardanus & Garcæus Astrologi, Picus Brandulanus, & Reuchlinus Cabalistæ, Tycho Brahe, & Regiomontanus Astronomi, Taisneis, & indagine chiromantici, Hageccius & Allonius, Meloscopi, Paracelsus & Turneiseis arcanorum scrutatores, Peucerus, & Agripdivinorum collectores, qui in annos, studia, fortunam, læthum inquirerent, magnis mutribus, si fausta prædicarent, cumulandi. Illi ut si bene, Mundo satisfacerent, annos Nestoris, genium Aristotelis, fortunam Alexandri, roboris Herculis, opes Cræsi, famam Augusti, mortem Romuli unanimiter præfigiere, inde donis honorati tacito risu ad sua redire, Quod ut an nisi advertit Cosmopolemus: Quid opus erat, induit, tanto indagine, cum perrerum naturam, non liceat ex Basiliisci ovis Aquilas excludere?

32. NVNDINAE.

Cum super imposturæ haberentur Nundinæ, dici non potest, qui Mercatores, qui Emptores confluxerint. Erant enim inter literatos, qui libros Esdræ 40. & Salomonis magni numero exponerent, qui nova in Hierosolymam delinearent. Prostabant Mathematicis

ticis Circuli quadratura, Arithmeticis cossa-
fecta, ac supra omnia numeri mystici, Pro-
tici, Iudiciales, ac concentus temporum, M-
cis venalis Microcosmus, signaturæ crea-
rum, harmonia Cœlica, Cabalistis portæ ir-
ligentiarum, & acrosticha, anagrammata, lit-
rumque figuræ & combinationes venieb-
Grammaticis ars memoriæ, cubi linguarum,
ganographia, didacticæ novæ, linguæ muta-
nutuum merx erat. Mechanici perpetuum i-
tum, æstus marinos, sphæras mobiles, Machi-
paneraticas, cornu Alexandri, volandi alas,
nandi capsas, transfretandi terram naves, pe-
trandi Septentrionem canales attulerant. His
rici monstra Austri, Gigantes, pygmæosq;
consuetudines miras, tum miracula Jesuitar
ad vexerant. Sed maxime operosi Chymici la-
dem Philosophicum, Medicinam Universale,
Panaceam, lumē perpetuum, aurum pellucidu-
vitrum ductile, rejuvenescientiam, longævi-
tem, transmutationes rerum, monetarum fu-
tionem, & quintessentiationem, anatomi-
Universi, Balsamum incorruptionis, refor-
tionem scientiarum magno clamore, multis
ramentis offerebant. Nec deerant, qui speci
Philosophica, perspicilia Lunatica, specula c-
burentia, & qui sigilla, characteres, campa-
constellatas, Spiritus familiares, annulos he-
meticos, virgulas divinas, radices consecra-
jaſtitarent. Sed & gemmas facere, & invisibi-
tatis, roboris, linguarum, divitiarum lapid-
vendere, Fortunati loculos, optandi pileol

suere, videre erat, & qui effodiendis thesau-
s interpretandis brutorum linguis, explican-
ti insomniis, prædicendis futuris, applicandis
ciniis & sacrificiis, illustrandis mythologiis
oram addicebant. Omnes hi obsidebantur à
osorum, credulorum, prodigorum, &c.
tua, & multo ære obruebantur. Unus supere-
rinstitorum, cui nolæ, auriculæ, virgæ, flagel-
acuticæ, laquei venales erant, is paucos, nec
sapientes, emptores pro cohercendis furio-
greperit.

33. OECONOMVS.

Economus cùm è famis & Paupertatis vin-
culis ad Ærarium confugisset, subito intu-
xit, & metis opibus diffluxit. Visus à Ratioci-
tione, & vix agnitus: Nonne tu is es, inquit,
i biduo antè hic & luridus obambulabas, nunc
tis tua vix pinguedinis capax ecquid habet
gestum? Tum ille: vah convictus, ait, quam
ærario laboribus emo, non nutriat? Ratio-
natio vero: Immane oportet esse, quod expe-
iendum tibi quotidie est. Haud ita: respondit
ter, ac minus etiam, quàm aliis apponitur.
æterum hic cibus nescio quam sapidus est,
uam facile nutrit. Sed caput concutiens Ratio-
natio: O Scelus, inquit, si orbes, patinas, ca-
inos, cacabos, & integros focos cum cibis de-
orares, non posses citius pinguescere, & audes
ordinarium victimum jactitare. Nam & quotidie
epularis, & ædes infarcis, & census colligis, &
familiam numerosam alis, & superest, quod pro-
digas,

digas, idq; à tenui salario. Itaque qui te rem & furciferum nescit, eum ego fatuum; tecum participatur, eum scelestum; qui te Christianum agnoscit, eum prophanum; qui non suspeudit, eum injustum credo & prouuncio.

34. OPERARI.

Decreverat Respublica munitissimum a quod castrum in finibus Felicitatis contenebrarum principes extruere, sumptibus ad sufficientissimis congestis. Cumq; id innotueret, confluxerunt ex terra Sinear varii artifices homines, qui operam suam offerrent. Dabat Politia fabros lignarios, Curia lapicidas, Philosophia arcularios, Philologia reatores, Jurisprudentia cæmentarios, Medicina figulos, Theologia vitriarios. Dabat Aula fusores tormentorum, Forum fabros ferrarios, Castra fabros aharios, Civitas laterarios, Officina statuarii nec deerat vel varietas, vel numerus ad erigendam memorabilem aliquam structuram. Camrum cum jam opus ipsum aggrediendum esse deerant operarii. Nam quotquot convenerunt non assuevisse laboribus dicebant; sed operarii fuisse praefectos. Unde delineationibus, & schematis occupabantur iis tam diversis, tam dissimilis, ut temporis nihil fuerit satis eaq; tanto esset mabantur ut thesaurus ille non sufficietur crederetur. Tum irritata Respublica & desperabunda: Ite omnes, inquit, in rem pessimam malo quippe operarios centum & Archite-

ctur

in unum, quam mille Architectos cum uni-
operario.

35. PALLAS.

Illas cum inter deambulandū, libellum quenam seriō evolveret, literatorem habuit ob-n, cui id visum ridiculum, quod armatam er conspexisset. Hem, inquit, quid tibi cum scis & libris? Illa obstupescens barbæ infan-tia, - nunquam sordidius habitæ sunt literæ, quam apud te; nunquam liberalius, quam d me: tibi enim meri sunt bajuli sive faquini, vocabularia comportent, mihi judices, qui littera cælicaq; omnia dijudicent. Tum ca-ingenii tui quam angusta est, quam curtæ & ellestilis, quam aranearum telis & pulvere fita? Miki & contemplationis palatum, & rationum prædia, & inventionum silvæ sunt,ibus hospites meos magnifice soleo excipere. Hespis aut dubitas, quare ex Scaligeris, Dou- , Ranzoviis, Huttonis, Braheis, Mornæis, iuanis, Welsaris, Enenckeliis, quos è magno- mero tibi nomino. Reges autem & Princi-pes jam omittam, ut interrogès, anne apud e minus laurè vixerint, anne tuam famelicam orositatem concupiverint? Tu itaq; posthac me disces, Summæ nobilitati cum summa e-ruditioне optimè convenire, ac per multum interesse, literæ in animam ge- nerosam, an abjectam incidunt.

36. PAUPERIAS.

A Vtarcia cum solenni die donaria amicis & stribuisset, aliis alia, his potentiam, illis pientiam, aliquibus vires, multis opes, nonnullis Famam, unam paupertatem visa est diutius suspendisse, denique, quod in fundo erat, omni adjecit. Quæ illa hilari vultu accipiens, ac pro more gratiis abiit, nec sua munera ostendit. Quæ situm inter sophos, ecquid naœta fuisse, a opificium, alii labore, alii spem, divinaverunt. Sed illa solito hilarior & securior facile has conjecturas elusit. Ambulabat enim securè per sacra prophanaq; conclavia, & nullius ceremoniæ sumptibus nullis astringebatur. Deinde mena adhibita, omnia avidè & cum voluptate depesceret, nulla superstitione civilitate impedita. Deniq; vitæ dimidium requiescebat somno tanta confidentia captato, tanta perennitate traditæ, ut Mundi hujus anxiis & scrupulosis fuisse miraculo. Hæc ubi Socrates curiosè annotaret, nonne colligitis paupertati libertatem, appetitum & somnum dono data esse? quæ quonobis defunt. inter mera vincula, nauseam, vigilias vivendum est.

37. PEREGRINATIO.

P Eregrinatio, quod mirè orbis terreni intulit esset accensa, nihil prius habuit, quam item aliquod cyclicum instituere. Id audientes Christophorus Columbus, Americus Vespucius, Ferdinandus Magellanus, Franciscus Drake.

Thoma

Tomas Candisius, Olivarius Anortius, tum
S. astianus Delcanus, Franciscus Piccarus,
Edin. Alanagrus. Hugo Villobeius, & alii
civis inventores, expugnatoresq; experti via-
runt tædia & pericula, id unum egere, ut à sto-
lio proposito averterent: Esse quippe jam o-
nia cum literis, tum pictura prodita, neq; tan-
ta differre Novum à Veteri mundo, ut insanis
scriptibus, & animæ dispendio sint conferenda.
I. verò hanc humani ingenii excellentiam eos
idere, & orbis pulcherrimi integrum imagi-
nū supprimere velle rata, quam primum
Fantasiæ nave consensa æquor tentavit, e-
nsisq; Oceani latissimis, infidissimisq; spatiis,
atram Australēm haetenus incognitam appe-
t. Ibi reperta Crapula & Hambronia, yuronia,
Setenea, Viraginia, & Nabalonia, Moronia,
Guotiseaphta, Lavernia & Suffrinia, terris
pulosissimis, & ad Europæ modum, legibus,
ansuetudinibus, moribus, ceremoniis, cultuq;
stitutis, cum tam difficilimæ indagationis pæ-
neret, & neglectorum monitorum puderet. La-
ca tandem nave in Patriam rediit, hac una con-
fione carè empta, Mundum quidem nō plane-
erum & eundem, nuspiā tamen bonum esse.

38. PRACTICA.

Ractica cum bono publico bellum post si-
mulatam diu amicitiam, indixisset, milites
non quotquot confluabant, sed arcano dele-
u conscribebat. Nec enim animosus quis-
iam, sed subdolus: non sonorus, sed sibilans;

non erectus, sed repens, & uno verbo, abjectissimi pectoris quisq; admittebatur. Quæsitus ex illis in tenebrosâ caveâ: An scirent immunitatibus subditorum quintam essentiam extra here, an ollas sacras despumare, an ex peccatis pinguiorum aurum tacitè confiare, an liberarum alas proditionis visco illanire, an inversiones prodigalitatis suppeditare, an cupui album, pro argento expendere, an loquacis os obstruere, an voluntatis Divinæ vinum cum Mundi consuetudinum aquâ diluere; denique, an supremum judicium declinare possent? Quales cum opinione plures in cryptâ illâ approbati & bonæ gratiæ sacramento armati, tum sigilli testimonio honorati essent quæsita ab intimis Practica, ubi aciem instruere, & explicare phalangem vellet, risit illa intime, &c, satis mihi esto, ait singulos & separatos in officiorum diversorum statione stare.

39. P R A E B E N D A.

VAcabat olim pinguis aliqua præbenda: quod ut, nondum frigido cadavere, innotuit plurimos, pessimo exemplo, excitavit. Accurrit primus cum munusculis, & emptam voluit: Alius quod Diœcœseos Metropoli haec tenus servisset, eam sibi deberi credidit. Tertius præclari generis spem in Parentes cognatosq; suos posuit. Quartus secrerum aliquod Chymicum, quod aperire vellet, jactitavit. Quintus intercessionem tum aliorum, tum ipsius loci attulit. Sextus pupillus Patri succedere

tre & suorum pauperiem sublevare voluit. Se-
imus jam diu promissis lactatus, & domesticâ
austriâ pressus se tandem exaudiri petiit. Octa-
seruditione pollens, locum, ubi se explicet,
poscit. Nonus ex conjugio affinis, Uxorem
gatam misit. Decimus, alibi profugus, Ex-
miseriam interposuit. Undecimus commu-
tionem obtulit, quod cum suis sibi minus be-
conveniret. Duodecimus haud comparuit
se, nec operam obtulit; sed ab aliis laudatus,
mod vigilanter, patienter, laboriosè, sobriè,
rvidè & liberaliter gregem Christi jam multis
annis rexisset, familiæ suæ honestè præfuisset,
icitas usuras, & infames negotiationes abhor-
uisset, indeq; famâ, quam nummis; cruce,
quam argenteis poculis esset opulentior, atque
vix Divina Vocatio Ecclesiam Dei cum bene-
ctionis voto commisit. Quod ut publica-
im est, quidam obstupescens: Nunc tandem
ivat Deo integro corde servire.

40. PROSCRIPTVS.

Rat ex malè contentorum castris aliquid li-
berius emissum, quo de soluto iniquius sti-
endio de Ducum & præfectorum malignitate,
e dissolutionis deformitate, & gregarii mi-
litis erubescendâ conditione, querelæ conti-
nebantur in consilio æquanimorum discutien-
æ. Ea res mali exempli credita, & non tam re-
nonstrantium multitudo, quam belli scri-
tor exosus, indeq; curiosè inquisitus cum nus-
piam proderetur, pretium capiti, qui vivum aut

mortuum afferret, est impositum; Proscriptio etiam dira & tragica undiq; affixa, ut detestabilis & humani generis pernicies, disciplinæ omnis dissolutor haberetur. At Philippus Marinius, Aldegondiæ Dominus, hanc inclemenciam improbavit, & ad impatientes Veritati conversus: Quæ hæc, inquit æquitas est, Publicam vocem, privata colloquia, singulorum querelas, deniq; ipsam rei evidentiam, & vestrarum conscientiam, & æquissimorum murmur, uni imputari. Vicit Aldegondius, & suspicioni inquisitionem impedivit.

41. RELIGO.

EXULTABAT Religio ob senium suum, & artus suos etiamnum vegetos, faciem nondum rugosam ostendebat. Tum Devotio forte præteriens, cum esset ex animo gratulata: Est equidem measoror, quod gaudeas; est etiam, quo tristeris. Nam post tot hostiles conatus te superesse, id mirum, esse verò te ejus, ut quondam vivacitatis id noli tibi credere. Tunc enim poteras increpare magnates, qui id nunc minim ferunt, & alere egenos, qui nunc esuriunt, & date leges, quæ jam sordidissimo quiq; excutit & imperare Philosophiæ, quæ nunc dominatur affectat & commovere plebem, quæ nunc obliguit, & repræsentare Deum, cuius nunc vix reverentia superest; & debellare Satanam, cujus fatellis omnia sunt plena. Suspiravit ad hæc Religio, & mea Soror ait, quām me dejecisti. Tum Devotio: confide, & repete, quantula an-

te cen-

centenos annos fueris, quanta brevi à Deo fas-
sis; qui idem si pristinas illas vires, quod faci-
potest, reddiderit, tum demum serò in Do-
ino exultabimus.

42. SECTAE.

Oluit Ecclesiæ, inter tantas AntiChristi in-
fidias ac vires ingenia fratum contra se mu-
to facilimè incitari, & crescentibus odiis in-
fausta Philippistarum, Majoristarum, An-
nomorum, Flaccianorum, Ubiquistarum,
Trentianorum, Ossianorum, Sturmiano-
rum, Huberianorum, Schekianorum, discin-
li, populo hinc inde magna offensione di-
tracto. Itaque negotium dedit Georgio Cas-
andro, Philippo Melanchthoni, Martino Bu-
zero, & Jacobo Andreæ, viris eruditis, & mo-
deratis, ut convocatis partibus, quæ dubia,
explicarent, quæ dura, mitigarent, quæ insol-
lida, corrigerent: quæ odioſa, sepelirent. Pa-
ruerunt illi, & insigni patientiâ clamores ut-
rinque & jurgia audiverunt: at cùm reconcili-
andi essent, & utrinque quædam dimittenda,
mirum dictu, quām acerbè singuli propè in Pa-
cificatores insurrexerint. Ac tum patuit, Ambi-
tionis potius, & eruditionis certamina esse,
quam Religionis, & appellations istas non
tam quæri, quam imponi, quæ primū du-
ræ, pòst, cum applausum impetrarunt, glo-
riolæ habeantur. Ita cum frustra dirigendis ca-
pitibus laborarent, id tandem effectum, ut qui-

bus modestia cum pietate curæ esset, sub verbis
Dei Concordiæ formulâ convenienterent.

43. SINGULARIS.

Indulgentia, fœmina superstitionis, puellum pepererat, quem Singularem appellari voluit. Eum cum Quinta essentia ablactasset, & novi machinis docuisse ingredi, Voluit supra communem Mortalitatis fortem & educatum & institutum. Itaque conductus coquus, qui emeris destillatis cibos pararet; tum morum Magister qui ex Microcosmo, & arcanis Re rum publicarum puerum formaret; & Praeceptor sive à literis, qui novis præceptis, novi methodo, & per abbreviaturas, tum imagine erudiret; & Mystra qui per revelationes atque Prophetias ad Divinam conversationem elevaret: denique additus confabulator, qui potum Mundi ceremoniarum & humanæ fabulæ gestuum commonefaceret. Et hactenus quidem montes parturiebant. Cæterum cum jam in Reipublicæ lucem illa perfectionis Idea producenda esset, erexit animalculum corpore Sphinx, oculis noctuæ, gestibus Simiæ, lingua Psittaci, corde leporis, auriculis asini. Risit Plurale, ut vidit, &, Quam, inquit, præstissem, hunc inter meos fuisse factum hominem?

44. TALIO.

Is inter fucos & scarabeos his diebus acriter agitata est. Fuci querebantur pulsos se vio-
liter alveis, quos aliquot centum annis pacifi-
posse derint. Scarabei ignavum pecus accu-
pant, quod flores depaverit, melle sit luxuria-
m nullo suo labore, nullo aliorum usu, & mur-
ure fuisse vicinitati molestum, aculeis for-
idabile. Quæsiti fuci, quando, à quibus &
a jure alveos acceperint, responderunt mul-
s retro seculis inhabitasse apes, imbecille in-
sti genus, & laborum strepitu intolerabile.
I jure belli, & compositione expulsum locum
edisse fucis usq; ad Scarabæorum violentiam.
Tum scarabei: Laudamus, inquiunt, confes-
sionem vestram, nempe nos apum innocen-
tiam & injuriam vindicavimus. Ergo ne, sub-
iciebant inquisitores, ad Apes rediit alveorum
possessio, & mella sunt restituta? Haud ita re-
pondent Scarabei: sed hoc laborum & refor-
mationis est pretium, ut, quod iniquæ præ-
dæ repertum est, nobis cedat. Tum senior
quidam: Hoc vobis, inquit, affirmo, non
defuturos aliquando vestræ reformationis re-
formatores.

45. THRASO.

Venerat in forum sumptuosus Agyrta, &
magno rubicinum clangore ad contem-
plandas & emendas admirabiles medicinas suas
homines convocayerat. Erant autem pictæ
pyxides.

pyxides cum speciosissimis titulis, Christian
cabalicum, Divino-Magicum, Phicochym
cum, Tertriunum Catholicon, Hallelui-Iah
Chaos Magnesiæ, Pyramis Triumphalis, bo
num Macrocosmicon, Atx primaterialis, A
trum Naturæ, Gymnasium Universale, Por
Sapientiæ, Speculum legis, Oratoriolaborato
rium, rejeſtio binarii, & similia Orbimperipo
tendificuncta, undiquoquoversum bombitar
tantarantia, verbocinatotia, &c. Quæ cu
multos allicerent, nummosq; elicerent, quo
plurima pollicerentur, tamen quibuscunq;
vendiderat graviter injunxit, neutiquam ap
rireñt: Eſſe enim hanc mysticam Catholi
cim, ut claufum per transpirationem operetu
ad apertum expiret. Non cohibuit tamen ct
riosum unum & alterum, qui cum capit, i
lle ajebat, & sumptuum dispendio pyxidei
ſuam aperiret. Eam plane vacuam, nec ulli
medicinæ vestigia reperit, itaque in forum re
currens, & de fraude expostulans, mox empo
ribus reliquis, ut suas inspicerent, animatis, de
prehenso ubique dolo, & clamore in impo
ſtorem suborto, ille nihil commotus. Hoc
inquit, secretorum ſecretissimum eſt, res mea
ni filiis disciplinæ inviſibiles eſſe, tactiles e
millibus vix uni.

46. TRIVMPHVS.

O Peræ pretium eſt ſcire, quo triumpho Ty
rannus post devictos innocentes urben
Babylonem ingressus ſit. Dies erat homicidic
ſacra,

tra, cùm obviam processit Politorum turba
ærextata, prælatis Druidum, & Assassínorum
taginibus. Tum primum advenere noctis
nbartholmæanæ, concionis vassiacenæ, spe-
aculi Valedoliensis species contis elevatæ &
egmata Albani prægesta. Dein spolia inno-
ntum, conscientia, sacramenta, verbum, &
sa innocuo cruro plena ostentata. Mox An-
christi dona, & infernales Coronæ sublimes
onstratæ. Pòst acti obvium greges, & co-
mbarum caveæ prælatæ. Subsequebantur hi-
oriarum tubicines & munumentorum tympa-
a, magno strepitu mendacium resonantes.
uncanimosi Leones, pervigiles canes, labo-
osi tauri, obsequentes equi Deæ Meticulosita-
immolandi adducebantur. Exinde de tyran-
ide optimè meriti, Cordubenses, Lotharingi,
trebatenses, & magno numero alii truculento
ultu se ingerebant, minio picti: post quas tra-
ebantur captivi bini & bini, Devotio cum ju-
ticio, Libertas cum honestate, victus cum æ-
qualitate, Scientia cum liberalitate. Inde ince-
lebant victoris honorati Ratio status, Interes-
e, Exlex, voluntas, consuetudo, Vis, purpurati
omnes, & buxo coronati. Succedebant adulato-
rum, Lenonum, artificum cytharœdi, ac mox
ervitii, atq; consensus lictores. Ipse demum
immanis & multimembris Princeps humano
sanguine ebrius, toga Atheismi amictus, æter-
nâ infamâ coronatus, sublimi busto insidens à
tigridibus vehebatur, circumfusus publico
odio, mandatis, proscriptionibus, exactioni-

bus: quem sequebantur fraudum, inventionu-
simulationum hypocriseos liberti. Quo ordi-
cum in Crudelitatis Capitolium ascendisset, m-
silibus licentiae & libidinis undique projectis,
acclamationibus hærescon exceptis, sacrifici
Martyrii peracto, & Epulo prædarum exhibi-
nefandus ille triumphus finitus est.

47. TYPGRAPHIA.

IAM diu conquesta erat tota vicinitas, Typ-
graphiam ædibus suis alere inutile & pestile
ex otiosis, augivendis, curiosis, hæreticis, M-
chiavellistis contubernium: id quia & urbi
decorum, ita non absq; periculo & proditione
metu esse. At Typographia, quod Urbis tu-
facros, tum prophanos Principes convivas ide-
tidem haberet, & ex variis terræ partibus hospi-
tes exciperet, prævalebat gratia, & facile hu-
susurros neglexerat: Orabat autem interdu-
vicinos, non succenserent ipsi, aut imputare-
si inter tot bonos aliqui mali ex fece hominum
attrahentur. Sed non evitavit, quin publi-
fuerit respondendum. Itaque se excusare, v-
emendare, cuius accusaretur, jussa: Excusa-
me poterant, inquit, tot in urbem nostram mo-
rita, ut, quando ea vilescunt, nihil est quam
mendarum hoc, quicquid est, velim, faciam
id fabens, cum Aulam absq; equisonibus, & c-
stra absq; prostibulis, & Curiam absq; munu-
culis, & Academiam absq; fabulis, & Civitatei
absq; dissolutis, & rus absq; fraudibus videlicet.
Ita bona cum veniam domum rediit.

48. VIRGINITAS.

Anctus quidam Pater tale quid commentus est, Diabolum quadam die cogitasse de uxoreducendâ, & filiabus procreandis, quas maritari, ut elatos & malos homines ita secum ad infidos detraheret. Duxit ergo in justitiam, ac filius 7. genuit. Prima Arrogantia erat, quam irritavit Nobilibus & magnis hominibus. Secunda, Avaritia & sordes, quam vulgo maritam dicit. Tertia Falsitas & fraus, quam agricolis injunxit. Quarta Invidia & Æmulatio: eam officibus uxorem dedit. Quinta Hypocrisis erat, & cum Ecclesiasticis eam vivere voluit. Sexta Elatio & Superbia: hanc & ad fœmineum xum amandavit. Septima Scortatio erat: eam emini uni collocare voluit; sed domi suæ viveat, & esse meretricem; ut, quicunq; hominum um appeteret, ibi inveniret. Tum juvenum uidam: Hic demum præstabit, cælibem esse, eq; cum fæminis pollui; sed illibatam servare agno virginitatem, ac sequi, quocunq; vadat.

49. VIRTVS GERMANA.

Nobilis quidam, ex Majorum pietate, disciplinâ & Oeconomia, divitiis passim celebris, paucis annis res suas decoxerat. Cumq; ret mendicatum, in Germanam virtutem forte incidit. Ea accuratius hominem intuita: Nonne tu, inquit, Pandorus ille es, quo vix terra nostra habuit feliciorem? Ille, *Fusmus respondit, Trois,* Tum hæc: Ecquis te, ait, . N 6 perdi-

perdidit? Nec enim vel hæresis, vel Mars, vel
rinnys, vel sterilitas, quod quidem audiveris
populavere? At ille cum rubore: Amicoru
respondit, conciliabulum, institor, coquus, L
dio, artifex, Guatho, ac nescio quis aliis. Se
virtus: Anne tibi, ait, Materfamilias fuit, an mo
nitores, an liberi sunt? Utiq; inquit hic: sed i
lius parsimoniam sprevi, horum consilia subai
divi, liberorum salutem neglexi. Aterat, inqu
Virtus, quod amiculis tuis dares, & supereran
si recte opes tuas computavi? Vah nescis tu, re
spondit Pandorus, quam carè hodie vivatur
postquam exoticis utendum est? Tunc Gei
mana virtus excandescens: Cato, inquit, pessi
mam Rempublicam dixit, ubi piscis carius ve
niret, quam taurus: at nunc si pretia rerun
cum antiquis conferas, si luxum præsenten
cum parsimonia veterum, non mirum est, mul
tos exarescere, hoc potius mirum, aliquos fru
descere posse.

50. ZODIACVS VITAE.

EXoraverat Christianus Justitiæ Solem, ut
dum Orbem Ecclesiæ circumiret, comitem
se in viæ beatæ Eclipticā admitteret. Cumq;
irent, primū inciderunt in *Arietem Liberali
tatis*, cuius vellus & ipsi sufficiebat, & la
nam cum proximo communicabat: Dein in
Taurum Laboris, cuius ministerio functionis
terra oraretur; Mox in *Geminos Charistatis*,
qua conversatio vitæ redderetur tranquilla;
inde in *Cancrum Resipiscientia*, qui retrogredi
peccata;

excatores & incrustare molles doceret; Post Leonem fides, cuius robore & magnanimitate esentia frangerentur, Proxime in *virginem* obata & casta vita, quæ moribus imperaret: prò in *Libram* Æquanimitatis, quo judicium dorsum formaretur: Ultra in *Scorpium* Antiqui contra venena & ictus Mundi; insuper in *gittarum*, qui ad Cœli scopum cordis oris ne sagittis collimaret: postea in *Capricorum* esistentiæ & luctæ carnalis, qua miles Dei araretur: Paulò post in *Aquarium*, cuius sacro liuore universum vitæ curriculum à sordibus humanis ablueretur. Denique in *Pisces*, mundani maris incolas, quæ inter tot cetum & lupi in rictus, declinandi ambages, & securitatis ttoræ edocerent. Hæc cùm vidisset Christiatus, & ex optato spectaculo esset abreptus, dignatus Terram: O Sol meus, dixit, utinam sic ætatem meam tecum terras ambire liceat!

P C

CHR

A P O L O G O R U M
 C H R I S T I A N O R U M Ma-
 nipulus Sextus.

Seneca:

im dicam ex qua mores æstimas nostros: vix
 invenies, qui possit aperto ostio vivere. Ia-
 nitores conscientia nostra, non superbia
 opposuit. Sic vivimus, ut deprehendi sit,
 subito aspici. Quid autem prodest reconde-
 re se, & oculos hominum, auresq; vitare?
 Bona conscientia turbam aduocat, mala
 etiam in solitudine anxia & solicita est.
 Si honesta sunt quæ facis, omnes sciant: si
 turpia, quid refert neminem scire cum tu
 scias; O te miserum si contemnis hunc te-
 stem.

I. ACADEMIA.

U M Respublica in Academiam per incidisset , commoto vult minitabunda sic est eam allocat. Egregium verò tu mihi Magistrum submitisti, cui res meas curandas committere cum rubore respondens Academiam: Bona veritas inquit: nempe qui tibi serviant, posthac Prometheus finget, aut Vulcanus fabricabit, aut Jupiter cerebro concipiet. Sed Respublica vix ab iuria sibi temperans: Hemeræ eruditionis ideauit. Jussi Philosophum tuum numerare , non potuit: jussi mensurare, non potuit: jussi pondicare, non potuit: jussi ratiocinari, non potuit: tandem' egere ac scribere , non potuit , denique fassus est nescire cœlum, & ignorare terram. Pesimo equidem fato, respōdit Academia, in huius incidiisti, cūm centum alii tibi egregiè satisficerent. Nempe diplomati credidi, subjecit illa, quo Magistrum testabatur. Aberrasti, mea Respublica, inquit Academia : nam ut fortunæ munera ita eruditionis testimonia missilia sunt. Tun illa in cachinnum soluta: Hæc jam primum, insit, disco, post decem studiorum annos, & sumptuum talentum, & lectionū struem, & testimoniū sacramentum, & renunciationis strepitus, & togæ Philosophice venerabilitatem querendum ex tuis. an ali quid dicerint. At Academia hilarior facta: Quid mirum, inquit, cum vendo Magistros

ros Doctoresvē, esse aliquos, quos dono
in auctuarium? Hæc verò auctuaria, re-
ndit illa, non minoris veneunt. Itaque arca-
n aliquod tuum subesse oportet. Habent
m illi tui hoc cum D E O commune, quòd
a, quid sint, sed quid non sint, definiri possint.

2. ARMINIVS.

Ac. *Arminius*, homo integer, urbana pertæ-
us, prædiolum sibi in Philanthropiæ Divinæ a-
s exstruxerat, ad quem confluabant amici, fal-
udi temporis animo. Id ægrè intuita *Invidia*,
nescio quæ, conventicula suspicata, impetrata-
t ab *Importunitate*, eâ re ut civibus interdice-
tur. At illi sæpius etiam & numerosius excur-
re, denique ædes suas Arminii prædio addere,
villam non contemnendam facere non sunt
criti. Id exemplum secuti mox plures alii. Op-
one citius oppidum succrevit: quod in securi-
tem muro & fossis fuit muniendum. Conspica-
is novam urbem suam Arminius, & admiratus:
estor D E U M, inquit, nunquam tale quid mi-
i in mentem venisse: sed gratias agamus *Impor-*
tunitati, quæ, ut olim Reuchlinum, Eraſmum,
Lutherum, & alios athletas stimulavit, & ad fa-
tigia rerum evexit; ita nobis intempestivo &
æco zelo hanc novæ civitatis necessitatem in-
tuuit, ubi de *Divina in nos Voluntate* mitio-
ra, & Scripturæ analoga magis exau-
dire valeamus.

3 ATH EISMVS.

A Theismus, cui igni atque aquâ interdicto credebatur, nuper deprehensus regio planis mictu & phaleratus, atque à Simplicitate, interrogatus: Qua fiducia auderet lucem intueri his hominibusque invitis respondit publica approbatione. Quid enim porrò lateat, qui tot musculis quotidie ditescat. Accipere enim ab eruplam & blasphemiam, à curia dolos & arietiam, ab Ecclesia somnum, & consensum, Academia mendacium & vanitatem, à foro scum & disparitatem, a nobilitate insolentiam & licentiam, à plebe libidinem & stuporem, omnibus larvam & ventrem, atque sic ingens contrâ D E U M, contra Scripturam, contra amam, contra naturam opes colligere: ut tuendum non sit, ut legibus illis frigidissimis adhibitis expelliatur. Hæc ut audit Simplicitas, ingemuit: & O tolerabili alia tempora, ci mussitaret id Impetas, quod jam pleno ejecit!

4. BARBARIES.

I Rritaverat aliquis Barbariem: illa sumpto vinenato styllo sui encomium coacervavit, & Rorhonem inscripsit, rata sub muta concertatione posse inclarescere. Sed cum & inimicus monstrum dedignaretur, & amicorum ejus pudore undique neglectum est. Rediit ergo ad matrem multum plorans, ac situm olens: quæ, ut vidi dolore convulsa: Abi, inquit, filiole, ad pedem cul

alvitiei, podagræ laudes, & cum iis inter
iii lusus ævum beatè degitò. Paruit mi-
: sed vix pedem ludicrorum ædibus intule-
cùm sibilis aculeisque Satyricorum omnia
reperent, ac Diogenes quidem baculo cor-
capitiique aliquoties illiso: Quid, tu tetri-
cus & fellis amphora, inter jocos & sales ver-
is? alibi, vel ingenti malo mactabere. Hæc
ens cum retro pelleretur: Eheu, inquit, er-
o; nec amicum habeo, nec inimicū. Cum-
ra æstuans & furore cæcus procurrisset, in-
in fatalem lapidem, & in terram prolapsus
uit, nec auditus est aliud moriens proloqui,
n Qualis artifex pereo.

S. BILEAMI ASINA.

Bileami, mali Prophetæ. *Asina* inter cœlestes
nagini locum impertraverat in Cancri side-
d haud æquabiliter à literatis acceptum (qui
inceptam, an ineptiæ depositionem ab hoc
mali non secus, ac Judæi à porcis, abhorrent)
& icteriis est perstrictum. At *Ecclesia*, cùm id
reivisset, mirè in *asinam* propensa: Quas vobis,
vultis imagines? An Noachi corvum,
Siblonis vulpes, Davidis leonem, Roboami
orpiones, Elisæi ursos, Babelis draconem? Et
Ec *asina*, quæ Synagogam & Antichristū invita-
tit cùm Dominū aveſari hoc iter, & flamam
initari vidisset, cessit Deo, ob id duriter legib.
Interdictis habita: donec, volente Numine,
lqua soluta, & cæcitas simul ac iniquitas
inſessori.

infessori exprobrata est. Quid enim non tem Nonne Ægypti lateres, Babylonis buccinas, manorum census, Pontificis bullas, Aristoteles? ut lapides denique loqui, si parum est nas, necesse fuerit. Hæc cum audivissent ratores, obmutuerunt; at non sine stoma. Tum *Ecclesia*: Heus, quia hæc vocalis vobis tædio, conducite vobis mutas; sed eage, quam Fridericus Ænobarbus quondam victis Mediolanensibus imposuit.

6. CALENDARIVM PERpetuum.

ANNO à deserto De 0 5 5 7 9. repudiato Christo 1619 imperante Antichristo, Indictio decimâ, Aureo numero VIX, Cyclo Solaris, littera Dominicali Ah. ad elevationem bis Babylon Domini anni reperti sunt Tyris & Sophistica. *Annis partes* ambitio, libidinosa, avaritia, Luminarium defectus, haereditas & impietas, Philosophiae & Barbariei vicissudo, Bacchanalia dodecamestria, Abelis & Caini oppositio perpetua, Herodis & Pilati coniunctio frequens, Trigonus Sathanæ, Mundi & Cœli haud iarus, Quadratus Monarchiarum formabilis; à capite Draconis multæ minæ, à carni Jesuiticâ vix minores: pestis voraginis sævissimes Verbi De I dura, bellum lucis & tenebris funestum, ventus vertiginis insoliti, grandissime persecutionum intolerabiles, siccitates corum noxiæ, sterilitas charitatis luctuosa, sanitas spes nulla, morborum examinatione numerosa, mortis

interium assiduum, malorum fodinæ imper-
ubiles, Christianorum robur insuperabile.

7 CATALOGVS HAERE- ticorum.

ebus canicularibus ab amplissimo *Hypocri-*
rum Senatu decreta est proscriptio & abo-
lisbrorum *Hareticorum*. Itaque prius è li-
podio ad id in foro erecto *Catalogus libro-*
prohibitorum & pestiferorum recitatus: de-
yra accensa, magno applausu omnes sunt
combusti. Fuere autem inter illos, quantum me-
miae subvenit, *De rationibus Principum Deo*
reendis, *De elusione consiliorum Achitophelis*,
Dmmanitate maledictionum Rabsacis, *De con-*
uictiosis revelationibus Doegi, *De sublimatione*
Hrani, *De loquacitate Iohannis Baptista*, *De*
laudeis argumentis contra Stephanum, *De pollu-*
citate & colliquescentia Hypocistarum, *De*
cerubio fidei & charitatis, *De aequalitate Chri-*
storum honorum & bonorum, *De bono pauper-*
um Christi, *De Studiosorum sumptibus defalcan-*
ti, *De estimacione humani sanguinis & sudoris*,
Medicina laboriosæ temperantæ, *De curricu-*
li & lucta Ecclesia, *De lubricitate & erroribus*
knarrationis, *De neglectu verarum scientia-*
m, *De amphitheatro humana fabula*, *Destrate-*
gnatibus Antichristi, &c qui omnes, quod pa-
noxi essent, & methodo carerent, aboliti sunt.
un quidam astans, qui forte Biblia in sinu ge-
bat: *Quin etiam hæc comburunt?* inquit;

8. CIVILITAS.

Audierat *Civilitas Rusticum*, innoxiis m-
bus ad cœlos sublati, voventem: *O D E,*
tolle me mibi, da me tibi; date mihi, tolle me i-
Tum proprius accedens: Non te pudet, inq-
uisisse, D e u m, supremum illum Monarch-
am in urbanè alloqui? Quomodo ergo? resp.
*dit *Rusticus*. Et *Civilitas*: Nonne D e u m si-
lari numero compellasti, ait, quasi tui aliquo
Da, Tolle? Et *Rusticus*: nempe sic edoctus sum:
Pater noster nobis Christus præscripsit. Vah i-
ptule! ait ille: illo tempore ita quidem liceb-
nunc ut alia sunt secula; ita decoris alia obser-
tio. Nam & Regibus, & summis viris non isti
honos habebatur, qui nunc scribis, & famulis,
mulionibus. Itaq; injurius in Deum maximè e-
si honores ejus post omnium hominum rever-
tiam velis intermissos. Sed *Rusticus*: D e u m, i-
quit, dum vixero, humiliter honorabo, nec
men *Pater noster* unquam mutavero. *Quod:*
Civilitatem tuam attinet, longo usu didici, pos-
quam singularis fides, singularis clementia, si-
gularis dignitas, singularis excellentia, singula-
ris generositas, singularis reverentia, singulari-
nobilitas, singularis humanitas desierunt,
multas quidem & plures numero sus-
cessisse minutias, nullas
*notabiles.**

9. CONSVENTUO.

nsuetudo cùm in fidem sub juramenti sacra-
ento plurimos acciperet, magno id egit
& fronte planè corrugata. Jurabant sacri,
puritatem, vitæ exemplum: jurabant justi-
tiam æqualitatem, muuerum uauseam; Vigiles
atque curam, luxus odium; Sapientes scien-
tia fodinas, otii exilium; Hisborscs juventu-
tationem, posteritatis usum; Politici,
selectum, pessimi proscriptiōnēm; Lato-
ritus vītē commoda, curiositatis contemptum;
Ecclesie obedientiæ delicias, linguae silentium;
Et tres haebatur momenti maximi, tianquil-
itas perfectissimæ. Inter eos vero *Simplicius*
nam in id juraverat, nolle se ferre Divini Ver-
itatem, vitiorum torrentes, Deinde bla-
miniam, deniq; etiam salarii sui diminutionē,
stremumcum arctius adhaſſeret, & priuium
iūm Quæstorum improbitati ac dutitiei oc-
cret, ille sacramenti nimium obſervans ad
ſlatores ſuos recurrit, & quām iniquè habe-
ret, multis verbis eſt conqueſtus, nullo dubio
violationem ſuæ integritatis magna ſe-
uite vindicandam. At illi, cùm riſu propè corru-
ptis Credidistiné, inquiunt, ineptule, hanc rem
eſtagi? —

10. DIPLOIS.

Eporita, cùm in tabernam vestiariam deſcē-
disset, petiit palliū: qualia cùm multa eſſent,
nullum placuit. Volebat autem ejusmodi,
quod

quod ex uno eodemq; panno una parte albū
altera nigrum esset, & utraque posset circum-
lui. Admiratus *institor*, quid sibi vellet hæc V-
tumni vestis, & virum bonum ex facie & m-
suetudine judicans: *Quis ille, ô bone, ait, qu-*
nius vestis vicissitudines quærit? Tum hic le-
ter & capite demisso arridens: *Simplicissime b-*
mo, nescis, quo ævo; inter quos degas? Nam
eodem vultu esse volueris, periisti. Nescis
aliud pallium sumendum pro sugestu, aliud e-
tra Ecclesiam? & aliud in curia, aliud extra ca-
cellos? & aliud ad pulpitum, aliud extra audit-
rium? & aliud in ædibus, aliud extra focos? o-
nique, prout in hominem incideris, vertendu-
sse pallium? Nisi enim eodem ore orare
blasphemare, eadem bucca buccinare & sibi
re, eadem lingua lingere & pungere, eodem si-
ritu spirare & respirare possis, nullus his quide-
terrī tui usus est. Tum *institor*, vir candidus
Quod si te atrum, inquit, Diabolus abripiat, e-
quis albedinis erit usus?

II. DISSIMVLATIO.

PRAEviderant loci alicujus *Astrologi*, magna
imminere patriæ suæ rationis perturbatione
ex infelici astrorum concursu vel inauspica
constellatione: itaque, inde discedentes eode
consilio sibi sanam mentem servare, & afflicti
civibus reddere sunt conati. Nam cùm præ-
riisset Planetarum vis stultifica, reversi sapie-
tes exactissimis præceptis pristinos rationabil-
mores, consuetudines, habitus, victus, studia
revoc

nocare, & sanare fanaticos homines satégre: ali tanto furore contrà insurrexere, ut sapientia vix vita superfuerit; nec aliâ conditione, cum ut *stultorum* mores exacte imitarentur. Ende sapientiam suam occultare, nec, nisi clam cum, inter se de ea conferre; foris verò appudere, tripudiare, nugari, & stultissimo cuique velut Reipublicæ primatio, sese submittere, et demque actiones omnes ineptissimas pleno collaudare habuerunt necesse.

12. EXCOMMUNICATIO.

Excommunicatio, quæ in Ecclesiæ terra censoris officium gesserat, Regibus quondam forlabilis, cum rigidius aliquoties, quam paregisset, increpata, paulò post plerisque habitæ despiciatui: unde, introducta dissolutione, blasnare, mœchari, inebriari, deprædari impunè bat, nec quicquam inclamante & exprobrantia excommunicatione: Et jus civitatis Christiā promiscue dabatur; qui eunque nomen civis perfiteretur, quatumvis legibus omnibus opposi-
s. Si quem forte carceribus cohæcere conabatur, vel effractis repagulis, vel erectâ vel denique surrepta clave, facile liberabatur. Itaque ad Secretissimum re delatâ, cum illa imminutam suâ auctoritatem, prostitutum clavigeræ munus conquereretur; hi fœminam morosam, scrupulosâ, & horæ omnis impatientem accusarent, minas enim, nisi cohiberetur, adderent: judices veriti, salva Excommunicatione, cives plerique vel virgerent, vel aufugerent, re omni penitata,

O
decre-

decreverunt, videri è re civitatis, ut retento sa-
rio, unica syllabam nominis dimitteret, & p-
hac cum cívibus communicaret.

13. FRATERNITAS.

Fraternitas illa admirabilis, quæ per Euro-
Comœdias agere solet, cùm Eleutheropol-
nuper, invito etiam Libavio, se contulisset, ac
more, per plateas inflatis buccinis, spectato-
convocasset, multos equidem excitavit, & va-
soritis; primum quidem bonos aliquos, qui, φ-
ματα humanæ fabulæ annotantes ac pertæsi,
quod lenimentum quæsivere. Dein decoctore-
ve eruditionis sive nummorum, ut suæ mise-
solatium acciperent. Postea infelices Chymici,
qui Naturā omnem fodicātes, nec nisi lippier-
& claudicantes redditī, hic suave aliquod so-
nium sibi conciliare sategere. Sed & Podagi
& desperatorum morborum alii, temporis &
lorum fallimendum sunt aucupati. Denicē
impostores quām plurimi, quibus is unicus fi-
ut confictis monstruosissimis ænigmatibus, si-
lata arcaniorum possessione, jactata Naturæ
terpretatione, emētito silentii, temperantiae,
securitatis sacramento, Magnatum aures circu-
sonare, atque hinc aurum aliquod potabile co-
ficere possint.

14. GNATHO.

R Esludicra accidit. Gnatho in Momum incit-
homo tetricus in festivum, quem ut vidit
palluit, & Tu, inquit, quid cornicū oculos ca-

Es, & omnia carpis? Tum hic: Mallem, ait,
 tñigerum dixisles: nec enim aiceps ego sum,
 sed subsequas, nisi vis mulionem. Vah, asine, mi-
 fier, respondit ille, nescis, quām te unum in-
 fñaris, te ipsum depinxeris carbonetuo, tuam
 iicitiam prodideris. Tum *Momus*, magno
 chynno: Quid tu ergo irasceris, inquit, ob
 nam injuriam? Sed quia Dialecticus es, solve
 mi: *S:* mea culpa unius est, quid id ad te? Si
 tñ, quid id ad me? *S:* nostra, quid id ad alios?
S: liorum, quid id ad nos? *S:* aliquorum, quid
 id cæteros? Si cæterorum, quid id ad aliquos?
S: omnium, quid id ad paucos? Si paucorum,
 quid id ad omnes? Sed ille, vultu averso? Rhe-
 sum inquit, non Dialecticus. Dic ergo, re-
 fñdit alter, an *viriboni dicendique* sit subtice-
 rerum, proloqui mendacium? Nescis, tu fa-
 ci, subjecit ille, prudentis esse, ne vos tegere, do-
 cestollere, & commodis verbis rerum aspe-
 item perpolire? Tum abiens *Momus*, ne ir-
 iret hominem; Hæc commoda verba, inquit,
 entus posthac ex te discet, & Nomenclato-
 rus inseret: Atheus ein Christ, Asinus ein Ar-
 t, Beatus ein Gelchrter, Animadvertis ein Ver-
 etter, Corñiger ein Gefreiter, Gnatho ein Ober-
 ter.

15. HERACLITVS.

Emocritus & Heraclitus, cùm uterq;, diver-
 sa licet via, ad *Contemplationis* templum pro-
 fasset, in medio fani convenerunt: qui cùm

sacra sua peregissent, domum reversuri: Qui frater, inquit Democritus, te affligis od humanitatem cœcitatem? Nempe hoc humanum est, respondit ille, condolere homini tot modis & tantopere laboranti. Sic enim optimus quisque publicum luctum luxit, & lachrimas suas ejulantibus addidit. Tum alter: Nimis tu mihi vider æstimare res humanas, & lachrimis dignas tu judicare. Ego verò tam viles & sordidas reprio, ac in tanta cunctorum gesticulatione ridiculas, ut prævalere stultitiam nostram misericordia arbitrer. Nam quæ hujus orbis maxima sunt, honor, opes, & voluptas, mera insania ludibrio constant. Est ita, ut dicis, respond Heraclitus: sed inter nostra ludicra tot pati miseris, nonne miserandum? Unde hæc mihi sententia sedet: Deus potius res nostras miseri, quam ridere. Nam & Christus flevisse aliquies legitur, risisse nunquam.

16. HERCVLES.

Hercules, cùm terras reviseret, tria efferatissima & perniciofissima monstra reperit, Tyndem, Sophisticā, & Hypocrisin; quæ Potentia Scientiæ & Amoris loco imperiū occupaverant. Ea cùm debellanda sibi omnino sciret, & animum sponte viresque offerret, ac jam variis munitoribus bestiis, quas illa trima mala produxerant, extinguendis laudabilem operam præstitisset, non potuit tamen ea ex latibulis suis extrahere, ne dum in luctam & certame provocare. Nam ignoransia vallo ita se se miverat

verant, ut, quicquid egerit aut impugnarit, ercules frustra fuerit. Ab eo tempore nunquam arce sua egrediuntur, nunquam veram lumen aspiciunt: sed nec dum Hercules obsidio-
m solvit, ac legatum Thomam Campanellum civit. Nam, *ignorantiā infractā*, nihil est, quod de Monstrorum interitu speremus: ea ve-
diruta, nihil tam infirmum erit, quam violen-
e, mendacii, & simulationis imperium.

17. HERODOTVS.

Herodotus, homo decrepitæ ætatis, malæ fidei
reus agebatur. Ejus causam cum pleriq; de-
cretatam crederent, Henricus Stephanus & ani-
ose & ingeniose in se suscepit. Auditus à Judi-
bus, id maximè egit, nihil tam dictum absurde
Herodoto, quin alii monströsiora dixerint,
libus tamen fides habeatur; & addidit exempla
que adeò recentibus auribus incredibilia, ut
non Herodotus, sed Stephanus vanus audi-
ceperit. Neque jurare poterant vel producti-
stes, vel asseverationes constantes: donec Mar-
nus Chemnitius, stupendæ eruditionis vir, pu-
lice testaretur, tantum abesse, ut juventus no-
ra veterum absurditatum sit capax, aut credu-
, ut, si quis è mortuis resurgat, & seculi sui acta
erius & liberiorū recitet, fidem neutiquam sit
abiturus: se verò infinita lectione & accurata
rum nostrarum observatione esse certum, non
intùm olim facta, sed hodie fieri, quæ posteri-
ut sint futura incredibilia; unde suspectos no-
is esse debere, quotquot rationabilia saltem

recitent; commendatos, qui monstrofa etiam vulgo vix credibilia non reticent.

18. HISTORIA.

Historia, quæ patrīæ fastos hactenus summi fide annotaverat, ob nescio quod liberi verbum officio mora est; cumque alibi ob functionem impetrandam homines ambiret, convenit omnium primos *proceres*, & operam suam obtulit. Quam? inquit illi. Eam respondit, ut de Majorum vestrorum robore, decoris & libertatis patrocinio ex me audiat. Tum illi: Malumus, ajunt, nescire, ne imitari necesse. Itaque in Parliamentum abiit, & *Senatores* se obtulit. Quo usus? inquit. Eo, respondet, ut de antecessorum vestrorum prudetia in sanciendis Legibus, integritate in excendis, libertate in servandis ex me audiat. Tum illi: Malumus, ajunt, nescire in hac umbrili nostra toga, quam Molesta memoria fatigri. Ita ad *Academiam* concessit, & se eide commendavit. Quo fine? inquit. Eo respondit, ut quæ veterum fuerit eruditio, quod ingenium, quæ per orbem diffusa fama, ex me audiat. Tum illa: Malo, ait, nescire, & hodierna opinione clarere, quam inspecta illorum excellenterubescere. Ergo ad urbem migravit, servi parata. Quo nomine? inquit. Eo, respondit, ut prioris ætatis opulentiam tuam & compositione

nam ex me cognoscas. Tum illa: Malo id
nire, quām vacuas jam cistas cellas, æraria,
maria mihi exprobrari. Denique ad Ruste-
m abiiit, & labores promisit. Quos? inquiunt.
Ei, respondet ut, quæ quondam incultorum
orum subactio, quæ solitudinum populatio,
& frugum multiplicatio fuerit, ex me audia-

Tum illi: Malumus nescire: quando &
onostris laborandum fuit, & nobis laboran-
nest.

19. IMAGINES.

*I*pocrisis, cūm aliquando *Devotionem* invi-
seret, nescio quid sacrarum *imaginum* repe-
ac imprimis Christi crucifixi. Id arripiens
asi superstitionis & idolatriam redolens:
in tu, inquit, sanctula, Christum in pectore
is, has amoves anicularum ineptias? Ego ve-
& J E S U M meum, respondit *Devotio*, in cor-
& fibi is inscriptum habeo: his verò monitio-
bus oculorum divagationes coherceo. Nam
oties forma, ingenium, opes, epulæ, vindicta,
i quævē carnis blanditiæ titillant, oties hac
iserabili facie & vibet, sanguinisque gut-
cum repræsentatione iniquitatem mihi expro-
bo. Tu verò dum Deorum Dearumque gen-
ium simulacra, Jovis adulteria, Veneris fur-
& universum Paganorum Pantheon undi-
le affigis, quid agis aliud, quām ut per oculos
enun concipiias, quo tandem infectus
consumeris? Dum tu igitur Lucinam su-

spendis, ego Mariæ Deiparæ imagine me obli-
cto. Tu raptum Proserpinæ habes, ego Ascensi-
nem Christi: tu tres Parcas, ego Mortis per mo-
rem conculcationem: tu Deorum convivium
ego supremum Judicium. Unde hæc est nost-
ra differentia, ut, dum tu extra te Sanctorum im-
gines tollis, intrate idolarum Ethnicorum sa-
cellum geras. Ego foris sanctis picturis in
oblecto: intra me unum verum DEUM possit
deo.

20. INDIVIDVVM.

Inter gravamina fucatae Religionis hoc serv-
dè agitatum est, non ferendum, quod Ecclesi-
Ministris liceret impune ijs obloqui, qui conti-
Decalogum apertas inimicitias suscepissent: i-
enim per jus naturæ licere, ut cum quo litera
habes, eidem adverseris, nec esse cujusvis nuga-
toris, interpellare, aut sententiam interponere
agerent id potius, ut DEI misericordiam, Christi:
mansuetudinem, Spiritus sanctus suavitatem
hominibus deprædicent, mores hominum iis re-
linquant, quorum est negotia & actiones morta-
lium dijudicare. Hanc esse publicam & into-
lerabilem exprobrationem, quam vel singuli a
se sponte trahant, vel ab aliorum oculis in s-
conjectam invicti suscipiant. Tum quæsitus
ab accusatoribus, inter se blasphemos, adul-
teros, latrones, fures, heluones agnoscerent
responderunt, non deesse quidem; sed id ad Sa-
crificos nihil pertinere, quorum sit orare, nos
increpare

crepare. Tandem sententia lata est: Quan-
non puderet scelerata facere, discerent etiam
pera audire illud enim nullo ævo licitum;
Prophetarum, Apostolorum, & Christi ipsi-
exemplo approbatum.

21. INVENTORES.

Orient in Politiae theatro præmis provocati, quibuscunque ingenium nobile aliquod ventum suggestisset. Unde haud ita pridem obtulit Patriprodotus, & artem promisit, qua abditorum publicus succus nullo eorum sentevacuaretur, in privatum laxum derivandus. Tant autem perspicilia, quæ oculis adhibita rēcuplo majorem redderent, ut, quæ filaminaissent, funes; qui obuli, meti coronati crederentur. Dein aqua fortis sive liquor sapore ulcissimus, qui haustus internè omnia corroret, non imminuta corporis superficie. At integratas, Politiae certissima Consiliaria, acerbè hanc belluam ioruita: Nemo, inquit, in præentes sæviit: hic Icelestus posteritatem omnem etit. Carnes nempe vult depascere, cutem is, qui subsequentur, relinquere. Augustus Cæsar urbem, quam lateritiam accepit, reliquit narmoream: hic, quam auream nactus est, cineritiam relinquat? Applausum est subito Integratæ, & mira allusione in furnum ardensem sequā conjectus, cinisq; reverberati ad expianam pestilentem inventionem in aëra dispersus est.

22. LITERAE ET ARMA.

Dimicabant inter se *penna* & *gladius* de praerogativa, diversis omnino judicum sententiis. Nam, quæ *literariorum* est loquacitas, facile quod volebant, persuadebant: quæ *armatorum* ferocia, vota pro se extorquèbant. Neque tamen definiri aliquid potuit, ac in eo erat, ut inter comitterentur, & duello lis finiretur. Tum *Bibliotheca* passim perstrepare, *armamentaria* retinere, deniq; animos hominum spe metuque mixtini suspendi. *Penna*, ut ut *Deo* religiosa, tamen multæ prophanationis sibi conscia; *gladius* *Dei* minister, innocentia tamen sanguine conspersus, sic utrumque cœli auxilium sibi pollicebantur, ut pœnas tamen metuerent. *Res publica* quod utriusque opera necesse haberet, mores tamen improbaret, nec deseruisse alterutrum, nemini favere conflictui videri volebat. Corpus pennæ haud validum, sed agile, lubricum, exercitatum, tum satis furiosum, si stimularetur. *Gladii* durum, implacabile, cæterum mini ambidextrum aut veſatile: ita ut nuspian vitoriæ conjecturæ certiores paterent. *Hirsutus* *publica*, ut utrisque caveret, ita decrevi ejusdem dignitatis apud se per vices essent, a inter se convenirent: nam esse beatas illas terras ubi uterq; serviret fideliter; infelices & perditas illas, ubi alteruter imperaret impotenter.

23. LVDI.

Hristianorum natio à Religione petierat, ut more gentium sibiliceret, publicis impensis Teatrum extruere, ut ludos ibi scenicos pomque opulentiorum spectare: id magni usus e ad circurandam juventutem, erudiendum lugus, acuendum ingenia, delectandum senes, ercendum viros, deliniendnm mulieres, resiundum pauperes. Consulti Justinus Martyr, Tertulianus, Hieronymus, Augustinus, & àlii fidioris animi Patres palam sunt id abominati: Christiano, inquietes, non tantum à colluctationibus cum tenebrarum principibus vacare, dies volupruariis spectaculis terant. Recenores pro Comædia, quæ mores sive decentes si indecoros simplicioribus ob oculos poneret, iquid interpellavere: sed novitii quidam haud alienos ab illa larvata & Ethnica delectatione, si quòd sumptuosior crederetur, ostentarunt. Religio ferventiore ex horum tempore facta: Ne itis, inquit, tum demum Hierosolymis suprema fata institisse, cum desertis patriæ legibus per scalonitas ludi Romani introduceretur? Quod idem vobis præsagio, nisi majorem Angelici Chori, & beatorum in cœlis pompæ, quam latatorum fatuæ & pudendæ turbæ æstimationem habueritis.

24. LUTHERVS.

D. Lutherus, seculinostris Hercules, Reformatio-
nis Christianæ agros invisens, obvios habe-
bat insoliti vultus, Prædonē, Sophistā & Dissolutū.

Quos, quid rerum agerent, qui essent, cum esse
percontatus, prior: Tui sumus, inquit, sancti
Pater, tui libert: & unice devoti. Mei vero, ai-
Lutherus, quos nunquam agnoscisse memini.
Tum prædo: Ego Monachus quondam fui, tu-
us confrater, qui in sacra, vasa, in libros, in paupo-
res multa insumere necesse habui; nunc per te li-
ber factus in aula *sua* *vivo*. Lutherus
capite nutans: **Quis tu es quærit.** Et alter:
Quondam Simplicius, auditor tuus, infit,
qui in verba Doctorum jurare quondam coa-
etus, nunc per te scientior factus, in Academia
molliter vivo. Iterum abnuit Lutherus, & ter-
tii nomen quærens, ille: **Ego Bonifacius olim**
vocabar, concivis tuus, qui ad humanitatem, li-
beralitatem, modestiam eram adstrictus, nunc
per te liber factus in urbibus *licenter* dego. In-
gemuit Lutherus, & **Ego vos liberarim**, inquit,
de generes Majorum bestiæ? qui Monasterio-
rum opes Ecclesiæ reddidi, Thomam & Sco-
tum relegavi, bonis operibus libertatem & de-
cūs adstruxi. Abite hinc ocyus, qui Lætiores,
Literiones, & Latrones estis, non Luthera-
ni.

25. MOECENAS,

Mecenas, cum in literario foro appicaret, re-
perit Scholam, mulierem pallidam, & ut plu-
rimum famelicam; sed quæ iam ex compotati-
uncula frontem & animum diduxerat. Eam cum
ad se vocasset, & de artium linguarumque sa-
lute esset percontatus, illa ex vino petulan-
tior,

er, impudentem pleraque est jocata , scur-
terque membris mota. Admiratus *Mæce-*
tam frigidæ alioquin fœminæ calorem , &
feratus cerebri imbecillitatem , placidis ver-
& munusculo addito, iret domum , & edor-
ret fumum, est hortatus. Atilla, ut erat Bac-
co afflata , fœmina masculum, temeraria pru-
dis, temulentia sobrium carmen eleganter effu-
diac Mecœnatem, & qui adstabant, planè ab-
ruit. Tum ille, aureo porrecto nummo: Ca-
p inquit, Schola mea, quæ desipiendo sapis, &
sviendo dominaris. Et ad amicos conversus:
Uoderim Scholæ mores, ingenium non amare
mi possum, & Scholam, dum vivo , fovebo,
Solicismum tolerabo.

26. MIMI.

Umor erat , S. Augustinum , Papinianum ,
Hippocratem Aristotelem , Euclidem , Ta-
cum , Ciceronem , Virgilium & nonnullos alios
ditionis principes acœna domum redeuntes ,
sciviente Satyricorum turbâ esse turpiter ha-
bos: & res magni momenti , insigniꝝ suppli-
digna credebatur. Sed in risum tragœdia
abiit. Convenerant enim *Mimis* aliquot ,
ut illudenter civibus , an macularent illos
noas efficto eorum habitu & vultibus , cum
dis per plateas incedebant , & temulentiam si-
labant. Id mirati aliqui boni , quod insuetum
et, hos homines bacchari . proprius accessere ,
deprehensâ fraude , convocatis aliis , distur-
vere laryatum chorum : quod subito in vul-

gus sparsum, cùm veri haberentur literarum proceres, variis & acerbis judiciis est agitatum. Nec potuisset facile præsumptio illa plebi eveli nisi illi proceres palam, nunquam se læsos, & habere Satyricos amicissimos, essent testati: ac Lex in Mimos lata, qua, quisquis alienam eruditio[n]em suam fingere flagris, prius cæsus urb[is] literariâ ejiceretur.

27. NIHIL.

Lavernia celebre emporium est, quo sole confluere opificum genus, quod sub magistris meret. Eò cum venisset robustus juvenis, & magistrum quæreret, jussit exclamare, *Esse*, qui posset ex aliquo nihil facere. In publicè irrisum, quòd id à prodigis & Chymici imperitis quotidie fierer: tamen cum Politici nasuti homines, nescio quid subolfacerent homo non contemnendus judicatus est. Ita que vocatum ad secretum colloquium, cùn ille in sententia perstaret, quæsivere in arcani. Possetne ex magnis præsagiis nihil, ex magni sumptibus nihil, ex magnis munusculis nihil, ex magnis gravaminibus nihil, ex magnâ profanatione nihil, ex magnâ imperitiâ nihil, ex magnâ dissolutione nihil, ex inferno deniq[ue] supremo iudicio nihil facere? Ubi cum ille magna confidentia conatus suos obtulisset, & delineationes in medium non sine industria ac ferret, habitus est tum benignè, tum sumptuosè, ac tum irrisores suos ridere cepit ac publicè jactitare, hoc tempore esse; qui scire

scit ex aliquo facere nihil, ex nihilo facile facere aliquid.

28. NOBILIS.

Pietas in contubernium suum, Guilielmum Wense acciverat, hominem nobilem. Id spicatus *Sycophanta*, quasi absurdum aliquid commisisset, turpiter irrisit, & ad Pietam conversus: Ecquem tu vidisti nobilem absq; ambitione? Tum Pietas: Ecquem tu, inquit, vidisti *sacrificulum* absq; avaritiā, aut litigatum absq; stoliditate, aut *Chymicum* absq; fabellis, aut feminam absq; mutabilitate? Et vero: Vidi, respondit, aliquoties. Cui Pietas: Et ego illud vidi. Testis enim esse possum & ctitatis, & sobrietatis, & liberalitatis, & devotnis & fidelitatis, & exactæ disciplinæ, deniq; od tibi incredibile, humilitatis: quę usq; adeò *Nobis*, insolita non sunt, ut quam sacerissimum sanctulis tuis, & justulis, & politulis tare possint. Ergo posthac, inquit Sycophant religiosos dicemus, quibus tot sunt vanitatem & phaleratum appendices? Nescis tu, respondit Pietas. sub lacero palliolo haud rarō hotare ambitionem? Memineris autem, quam altos simulare Curios, & Bacchanalia vivere, nonnullos Bacchos simulare & vivere Curios.

29. NVDA VERITAS.

Eritis, simplex & ingenua Dea, nuda circumibat, & obvios quosq; errorum & deformitatis admonebat. Id iniquissimè acceptum, &

non

non tam verbis contumeliosissimè regeſtū
quām verberibus & plagiſ vindicatum eſt. Ian-
que universum ejus corpus maculatum erat,
vibicibus plenum, cum in *Æſopum* incidit, v-
terem amicūm & congerronem. Eam ut videt
& miseratus eſt: Misella, inquit, quid hic o-
ambulas inter cercopithecos & simias, non hu-
mines? quibus ſi fœditatem pergas exprobrari
non corpus tibi ad diem unicum ſuffecerit.
Veritas cum gemitu: Quid agam? inquit, am-
cissime. Si taceo, stimulat Deus: ſi loquor
verberant homines: ſi muſito, torquent ſciol-
fi lugeo, rident pueri. Tum *Æſopus*: Licet
tamen, opinor, inquit, non planè nudam inci-
dere: itaq; hoc tibi ſume apologi & fabularu-
pallium, ſi nullo uſu alio, ſarè ut minus verbe-
ſentias. Nescis tu divinatorum, inquit, illi
genus, qui ē ſilice etiam ſcintillas eliciunt.
Sed *Æſopus*: Scio, inquit: at tu memineris
paucos eos eſſe; ſupinos verò & ſtupidos quā-
plurimos.

30. OCULVS.

I Uſſus erat ab Universitate *Galilaeus de Galila*
omnem vim atq; artificium Optices per ſp-
cula illa nova ſive perspicilia exprimere. Con-
fecit igitur varii uſſus & ſubtilitatis tubulos, qu-
bus ſive quæ proxima erant veluti remotissim
ſive quæ remota velis proxima, ſive prægra-
dia minuta, ſive minuta prægrandia, ſive alii
nigra, ſive nigra alba, ſive deformia pulchra, ſi-
pulchra deformia, ſpeculorum adminiculo po-
ſis in

metrare. Ea postea varie divendita variae conditionis hominibus inserviere, & mundi inclinis summæ voluptati fuere. Unum superficie, cui omnē scientiarum artiumq; punctum illusit, quod novo nomine *Oculum iudicis* applicavit: cuius beneficio mundi universi imago, actionum humanarum omnium effigies, rum conditorum artificiorum anatomia jucundo spectaculo repræsentabatur, simulq; visus ad res cictas accuratè estimandas, subtiliter dijudicandas, curiosè examinandas, & artificiose revendas acuebatur. Constabat autem tribus tñino vitris, *Contemplatione, Lectione, & Expositione*: quæ quia paucorum oculis convenientibant, ita minus est, quam reliqua instrumenta estimatum. Quod animadvertis Galilæus, ob stuporem humanum percitus, Telescopum ingeniosissimum planè perfregit.

3'. ORDO CRVCIS.

Cœlesia natali suo aliquot *Equites* creaverat, appensis pro more *Crucis* insignibus: cumq; dñis leges recitarentur, humilitas, paupertas, stitas, patientia, sobrietas, charitas, labor, onus libenter dedere sacramentum, & sanguinem suum obtulere. Et hactenus quidem, dum duciæ cum hostibus erant insignia ex auro uabant serico filo suspensa. Cæterum cum tan, Mundus, & Caro ex improviso irruissent, Equites novos conculcarent, flagellarent, inspuerent, irriderent, stimularent, cum jejunandum, vigilandum, laborandum esset, cum suspi-

suspiciendus inferior, exorandus illiberalis, vitandus blandiloquus, tolerandus importunus, olfaciendus vomitans, diligendus hostis, perforandus saxeus esset; nec jam ultra Ordini aestimatio, sed risus merus & stultitiae summa infamia appareret, multis hic honos onus, a nonnullis planè intolerabilis est habitus: itaque abjectis insignibus, ad hostes profugere. A quidam, cum sub ordine anhelaret, nec ceder vellet: Nunc demum mihi licet, cur S. Christophorum gigantem, non communis staturæ hominem, Majores nostri depinger voluerint.

32. POSTERITAS.

ERAT *Scriptoribus* gravi & severo mandato in junctum, ne quid porrò, præter Facultatum & Artium seria & sublimia, cum Posteritate comunicarent: futurum inde, ut his subtilitatibus abrepta *Potestia somnia & Historiarum nugas* facile dediscat & contemnat. Id magnâ religione observatum: neq; de *moribus* porrò quicquam nisi clanculum & cum trepidatione, est annotatum. Cæterum *Posteritas* ubi rescivit, quo dolore humanæ actiones perperam commissæ sepe lirrentur, qua incertitudine & tenebris ipsi post hac sit vivendum, qua turpitudine impia pro sanctis, crudelia pro justis, stolida pro ingeniosissimis sint suscipienda; invitatis ad se cordatiорibus aliquot anxie oravit, sui misererentur, & incorruptas merces masculâ veritate & decorâ libertate ad se transmitterent: si quod exinde odium sube-

solundum, non fore id diuturnum; sed unius
ætis: post verò, oblitteratis circumstantiis, cum
contus in re laudabili prostet, & utile dulci ad-
mitem appareat, suum cuiq; decus Posterita-
te repensuram.

3. PRAECEPTOR PRIVATVS.

*H*ems erat, & Atropo feriæ, cum *Obscuritas*
opportunè egressa, hominem reperit jam ca-
nentem, fauibus aridis, vestibus laceris, cor-
pore versatili, libellis à latere dependentibus,
quod proprius se, ac ad aures usq; insinuans, aut sti-
peti, aut, si fieri posset, convictū per misericor-
diam viscera petiit. Eum illa accuratius intuita:
A valde fallor, inquit, aut vidi te aliquādo ho-
loricum, ebrium, equitantem, trahā pictā per
pleas circumvectum, cristi literarum, armis
diplolorum, fasciis admirantis vulgi amictum,
Pælopæ insidiantem. Tum hic obortis lachri-
mæ: Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλνοσ τρὶς χεῖλος ἄχες,
inquit. Sed malè sit *Spes*, quæ me *Candidatum*
sum perdidit! At *obscuritas*: Qui potuisti, sub-
iect, autoritatem tuam credere, quæ aliena erat,
& pulas tuas, quæ alienæ, & vestem tuam, quæ
alba, eaq; perpetua sperare? Eheu, respōdit mi-
se putabā hanc esse scalā, quæ nullo hiatu ad vi-
cēs, eruditioñis, amicorum, experientiæ, matri-
nii, opum, functionum, famæ, quietis afflu-
e iam attolle: et, cum ego chartaceas ædicularas
erī, qua unā afflatâ reliquæ omnes dejice-
tur. Tandem *obscuritas*: Etsi sapientis, in-
quit, non est dicere, *Non putaram*, & decuisset
te, non

te, non plus expendisse literarum, quam tui
lēdo superessent, nec virtutes prodegisse omnes
ut Republicæ iis sit carendum: tamen quia n
tuis miseret, diverte hīc apud me. Tum subse
quentium aliquis cum risu inquit: Et hic hiat
factus est unus ex nobis.

34. PROBA.

Proba, animal tricorporeum, & Ratio sin
plici sagacitatis cum aliquando ob casu
non nihil dubium altercarentur. Quid tu, inqu
illa, naso tuo fidis, ego sex oculis non præpo
team? Tum hæc: Quasi verò oculorum, ait, i
usus, ubi tenebrarum est imperium? Fur nocte
aufert: surgunt de nocte latrones: mœchi
quam diligit umbras? At hos haud ratò nulli
tuo indicio plectit Justitia. Ergo, inquit Proba,
conjecturis potius, quam testibus fides habeb
tur? Non conjecturis, respondit Ratio, sed ev
identibus argumentis. Qui enim credam hu
D e i legatum, qui Satanæ stipendiarius? & Ji
ris administrum, qui carnificinam exercet?
nobilitatis specimen, qui in bestiam demigravi
& eruditio[n]is doctorem, qui omnia nescit?
prudentiæ œconomum, qui semper desipit?
fidelem servum, qui uno anno ditescit? deni
Christianum, cui nunquam cœlum, bonum, ve
rum curæ est? Hos certè, si centeni aut an
plius testes approbarint, nunquam admiser
At Proba: Moderatius, inquit, mea Ratio: na
& nostris oculis sedet, unde distinguant. Va
oculis! vah tactui! vah publico testimonio
subjec

... su ecit Ratio. Nam cui bene vultis, illud sole Proba subvenit; cui male, verum sive falso tortura exprimit.

3. PROPHETIAE MVLIEBRES.

Potierat proximis comitiis sexus muliebris magnâ instantia, ut quas noctibus hybernis in fila collegisset Vitæ humanæ regularis, prognostica, Medicinalia, sub titulo *Prophetiarum M'sebrium ea canone & approbatione Superium condecorarentur*. Id audaculum multis vix, quibus ignota fœminarum pansophia; & multo consensu denegatum: reperit tamen, qui vident publico confessu recitata. Auditis itaque iunctiunculis de cunis fasciis, crepundiis, femoribus, precatiunculis contra tempestates, fasciis, philtro; divinatiunculis ex fumo, aliis, mode, nigris rubrisve Calendarii notulis. medatiunculis per cruces, ceram, herbulas, sal, panem, admonitiunculis ex somniis, gallinis, lepidibus, & similibus argutiunculis & Physicuncis: alia rerum facies est oborta, cum permulti vorum sua arcana, sua mysteria agnoscerent. præ reliquis enitebat fœminarum sapientia in iunctiunculis sorbitiunculisq; parandis, ut omnino ininis ingratitudinis appareret, hanc, veluti vivirilis Panaceam, non digno elogio corona-
Probatus est ergo liber, & majusculis literis primæ paginæ inscriptum: *Quando multe
Vix hac credunt & faciunt, im-
primatur.*

36. QVERVLVS.

Qverulus, quod diu minatus erat, matre Patriam deserere, & jam sarcinas colligere perat. Cui Philopater, homo patientissimus. Quæ tandem illa tua, inquit, molestia est, quam matri condonare, quam dissimulare non possunt. Tum Querulus: Rogas verò? inquit. Mat delirat, opes effluunt, fundi steriles sunt, nūgic ruli possident: ego nil aliud agam, quam cella culinamq; curem, institores sartoresq; conviam, symphoniacos convocem? Beatumne dicam, respondit ille, an imperitum, qui nesci aliorum alibi dissolutionem, alienam tyrantem? Nam quæ tibi intolerabilia sunt, ea misericordiae magnæ felicitatis loco haberentur. Nec enim ullâ Mater tua, sed facilitate peccat. At mihi crede, ut sunt terrena nostra nunquam perfecta, ubi est Religionis libertas, & Tribunus aditus, & armorum ignorantia, & tributorum moderatio, & literarum aestimatio, & victus facilis, & viarum securitas, & Matrimonii studia, & linguæ libertas, eam terram non tollabilem saltem esse, sed felicem & omnibus mundis decorandam.

37. QVIES.

MOrbus est non infrequens perpetua fama cum inquietudine. In eum cum incidisset Psyche, filia Naturæ tenerimè dilecta, vix suffecit orbis totius penus ad saturandam hanc pamphagam: nec machinæ humanitatis fave

fus ad componendos animi æstus. Ita devorata voluptatum triclinia, Bibliothecarū apothecariorum promptuaria, opum gazophylacia, pentiæ armamentaria; tum funes humani exiliatora imbecillitatis, catenæ mortalitatis adhætæ, æquè nihil hæ continuere, quam saturavæ illa. Tum affligi natura, & importunius obtem Medicinam perscrutari, at nihil agere, & inejus omnia ruere. Venit tādem cœlo delapsa Princeps DEI *Verbum*, & inspecta desperatæ satis puella: Duo, inquit, necessaria nobis sunt: primum hanc evacuem⁹, dein aliâ immannâ, nicare alio reficiamus. Itaq; ejecta scientiâ, solentiâ, petulantiâ, cum jam planè vacua apparet, dictu mirum, jactitavit saturitatem. Indsecuta quies, & approbatum paradoxum: Scientes sapere, pauperes possidere, subjectos impetrare, acquiescentes Monarchas esse, va-
s M undo D eo repleri.

38. RASPINVS.

Raspinus, durus laboris minister, & oscitanitiæ novus Medicus, concatenatas aliquas ad castula sua tñaherat Concordantias, Postillas, Formulas, Consilia, Processus, Indices, Dictioria, Promptuaria, Lexica, Locos communis, Nomenclaturas, Florilegia, Herbaria, Pharmacopeias, Compendia, & similes, diligendi indagandique abbreviationes, hinc le ad strata & sellulas deprehensas. Quod em innotuisset, clamor ubique & con-
sterna-

sternatio forum implevit. Mirari multi ex ingeniosis & sedulis, quid tanti esset hos servul coherceri, & magis etiam, cum suboleret, i genti ære à Theologis, Juridicis, Medicis, Philosophis, Politicis, Historicis, & omni litera ordine clanculum oblato, Raspinum, ut cap vos redderet, tentatum. Sed desit admirati cum *Veritas* asseveraret, hunc esse vulgatæ teraturæ aculeum, qui si eripiatur, omne re quum fuci corpus languescere simul & con bescere.

39. RESIPISCENS.

A Colastus, cum paternas obsequiæ ædes & cùm contemplationis esset dignatus, collectâ ingenii, sanitatis & temporis monetâ, atque Demophone famulo in *Vanitatis* tem peregrè abiit. Ibi hospite *Voluptate* nacto, associatis imitationum combibonibus, Rat nem meretriculam adamavit, literis suaviter a cinentibus. At cum laboris sumptus diffux sent, proditus ab amiculis, perditus, & desertu *Antichristum*, durum villicum, implorare habuit necesse. Ille pascendis porcis fam Mammone, Hæresi, bello, Venere miseru ablegavit, ea famis necessitate, ut siliquis op ionum vitam ægrè tolerarit. Hinc servitu vestibus detritis, & urgente conscientia fan magna humilitate paternas ædes repetiit, & benignum patris cor facile exoravit. Itaq; abjectus tenebrarum laciniis *Fidei* vestem indutus, *Spiritus* annulo obsignatus, internæq; illum nati

onis epulo lautè exceptus, quicquid hypo-
cre murmurarint post hac liberè & lätè & bea-
te abuit.

40. RESPUBLICA.

Respublica jam aliquandiu tussi & graveolen-
ia vexata, cum sæpe remedia pulmoni ad-
iisset, nihil revaluit. Congregati Medici
mvis, ut solent vehementer dissentientes, in
amen convenerunt, esse ægerrimè medica-
m: Oculos enim à medicamentorum intui-
bhorrere, os ad excipienda firmari, manus
fferenda languere, stomachum jam injecta-
re, pedes sub ingrato onere labascere; uam
tressa vetulam *Paupertatem*, quæ despera-
non unquam rebus casu, an arte subvene-

Accita *Pauperses*, immane hians, & im-
enter loquacula: Ecquid, inquit, stulta
iercula, Deum offendis; Naturæ ingrata,
infamis, membris inimica, tempori puden-
posteritati ludibrio es? quin potius amaræ
statis, exactæ *Oeconomia*, & laboriosæ *Iu-
ra* pilulas quam primum devoras, & conva-
sis? Fecit *Respublica* pudore suffusa, & præ-
opinionem Mangonum, Histrionum, Pal-
lum, nebulonumque omnium convaluit.
atum scilicet inter poppyfina & calcar in-
st.

41. SALVS PVBLICA.

Salus publica sive ingluvie, sive aëris vitio in-
norbum difficilem inciderat, ut corpore ro-

to tabesceret, timeret verò lien. Unde & corum assiduus labor, ac præ reliquis *Contribtionis*, cui visum, tam exsiccum corpus vari exactionibus & vestigalibus adimplere. Scum f. ustra infund. retur, & minui etiamnu ægrotia appareret, omnium stupore *Parsimon* remedium reperit, & jejuniis, vigiliis, labo: ibi ac nuditate, loco dapium, lectulorum quietis ampullarum, adhibitis, sanitatem jam exulei sanitatem corporis robur, robore cibi jucund & moderatum usum, hoc denique formam staturam succi plenam revocavit. Quæ lata tuens *Obedientia*: Nunc juvat, inquit, vel sanguinem conferre, cum res mea bene ac cum core insumitur.

42. SATELLITIVM.

PRæteribat fortè *Sarrapæ* cuiusdam numer sa familia, quorum facies & habitus divissimi erant: nec audebat quisquam quære quid monstri aleret tam multiforme satellitiū, præter *Diogenem*. Is solitâ temeritate: Ndimittam vos variegatos, inquit, hinc absq; m comeatu: sed &, qui sitis, mihi sciendum Illi cognitâ Diogenis libertate, haud ægtè se neri sunt passi; & *primus* ait: Memineris, me Heri mei honorem superbire; *Alter*, Et mei usum ejus furari: *tertius*, Et me in honorem latrocinari: *quartus*, Et me in excusatione eius mentiri: *quintus*, Et me in magnificencia eius Epulari: *sexius*, Et me in voluptatem es ludere: *septimus*, Et me in arcana eius lend

ni: octavus, Et me in pauperiem eius prodige. Supererant tres abiectæ sottis famuli. Quid, vos miselli, ait Diogenes, agitis? Tum simis à voce *primus*: Ego ait, pro ipso oritur, Ego pro ipso pugno: *tertius*, Ego pro ipso liboro. Tum sublatâ voce D'ogenes: Nam belle, inquit, prospectum est Hero vestro, ne quid habeat, quod ipse agat! Sed heus non deest, qui pro hero vestro, cum hæc perarerit fabula, eat ad tartara.

43. SILENTIVM.

Pinio, cum Pædagogium aperuisset, conduxit Provisorem *Silentium*, & discipulis sumâ observantiâ colendum proposuit. Id ngnæ famæ fuit: quod passim crederetur arborum Scholam hanc esse, & mysteriorum ocinam. Unde pueri è remotissimis terræ populis submissi, qui his sacris operarentur. Inclusis tamen, præter vulgaria & quotidiana, nihil prælegebatur, interdum & ridicula, sed linguis plerumq; ad stuporem excitandum, incertâ. Egredientibus ora obturabantur & palpebre apparebant, velut è Tryphonis specu resi: ut spectatoribus essent planè veneratio. Si quid cum aliis conversandum, per nudum fiebat, vel picturas hieroglyphicas. Nec unen planè imposuit impostura. Nam cum eadam & annos, & opes, & labores silendo p̄didisset, neque ullum operæ pretium apparet, abiecto lupato, & deterso pulvere: Væ tibi,

inquit, maligne Harpocrates, cum tuba Di resonans oris vincula religaverit.

44. THEOPHRASTVS.

Theophrastus Paracelsus in atrium heroicum admissus, cum Hieronymum Cardnum, Petrum Ramum, & Nicolaum Copernicum reperisset, & secreti nescio quid contulisse ægrè id tulit *Invidia*, & tandem, inquit, Mgis ac rebellibus hæc beata sedes patebit? Quia audiens *Theophrastus*, homo rigidi cultus, propè erat, gladii capulum in faciem maledicæ impagisset. At *Cardanus*, adversitatum patietur, cum deliniisset hominem, rem omnem Famam detulit. Ea, utcunq; dissimulatâ Paracelsi injuriâ: Memineris, inquit ad *Invidia*: loquacula, hanc meam domum paratam magnis ingeniis, quæ supra simul ac contra vulg sapuerunt, laborarunt, atq; sunt conata. Quis hic meus *Theophrastus*, cùm vulgatam eructionem omnem penetrasset, ausus est ipsa propè solus contra tot defensores tanto impe impugnare, ut veterum multis quondam dominantibus excusserit: deinde novam Philosophiæ Medicinæq; arcem extruere, quæ ne dū hodie est destructa: denique in *Galenum*, item suum, tanta liberalitate Naturæ opes fundere, ut haud condemnendas sive vices sive divitias inde accepterit.

45. TITVL I.

Prat dies, qua *Opinio titulos* divenderet, &
 exinde, velut indulgentiis, magnum auri
 padus contraheret. Accurrerant enim omnium
 genum homines, quibus hic tinnitus allube-
 ficer; *Reges*, quibus venditum nomen *Invictis*-
 forum; *Principes*, qui volebant esse *Serenissi-
 mi*; *Comites*, qui *Illustrissimi*; *Nobiles*, qui
Senuissimi; *Sacerdotes*, qui *Reverendissimi*;
Cofiliarij, qui *Magnificentissimi*; *Doctores*, qui
Nobilissimi; *Consules*, qui *prudentissimi*; *Magi-
 si*, qui *Excellentissimi*; *Mercatores*, qui *Libe-
 rissimi*; *Padagogi*, qui *Eruditissimi*; *Artifices*,
 i. *Ingeniosissimi*; *Agricola*, qui *honoratissimi*,
Sudosi, qui *diligentissimi*; *femina*, quæ *pudi-
 citiam*; *puella*, quæ *leptissimæ*: omnes deniq;
 ui abjectis *Positivis* & *Comparativis*, *Superlati-
 vis* decorati esse concupiverant. Quod cum
 negligenter *Iohannes Fridericus*, *Saxonæ* quon-
 am Elector inclytus, & novas exoticasq; deli-
 strideret, interrogatus, Ecquid absq; majore
 ulo inter Magnates sordere vellet? masculo
 solito more, & per humaniter respondit,
 i sufficere id *Christianum* elogium, quo
 eccl^sis *Martyr Iesu Christi*, *Dux Afflictorum*,
 incep^s *Confessorum Fides*, *Comes Veritatis*, *Si-
 gnifer Sanctæ Crucis*, *Exemplum Patien-
 tia* & *Constantia*, *Heres Vita Eter-
 na*, posteritati commen-
 datus sit,

46. VERMICIDA.

Ianus ille Vermicida, cum terras oberrare
 Cosmopolin delatus, sedem ibi fixit ob art
 pretium; nec sufficeret ibi curandis afflictis, n
 si mysteria sua discipulis communicasset. Co
 fluebant enim sacristie, quibus vermis in in
 pectoris scrinio; Legista quibus sub unguibus
Machuonij, quibus in felle; Phantastici, quibi
 in cerebro, Vocabularii, quibus in auribus era
 & negotii plus quoque quilibet intractabilius, f
 cesserat. Sea supra hos Magnates, quos in ste
 macho vermis rodebat: Satrapæ, quibus sub cu
 ciinis latebat; Politici, quibus in oculis; Palp
 nes, quibus sub lingua latebat: & Proditore
 quorum nares occupaverat, opem requirebar
 quorum alii qui sanati, plerosque incisi necav
 Soli illi pro desperatione rejecti sunt, qui millies
Myriarchiæ decepti, semper novis pateren
 tum Pseudochymici, quibus ignorantia sapient
 egestas nutrimenti, & labor voluptatis loco e
 set. Hos enim abiebat Medicus, vermis, c
 seorum exoletorum instar, scatere, & vivos cor
 putrefcere. At cum forte delatus esset, qui ha
 exiguam victus abundantiam deglutiret sim
 atque abjeceret, certus post hac extremam fame
 perpetiendam, obstupescens seculi mores, sa
 ete juravit Janus, hunc morbum nunquam
 curasse, nunquam credere
 curabilem.

47. UNIVERSALIA.

Um in Philosophorum officinam quispiam descendisset, reperit eos *rebus universalibus* intentos, nec nisi delineationibus maxiarum orbis agitationum intentos. Vide et diluvia, incendia, pugnas, pestes, tum Monachorum rudera resump publicarum fragmenta, frustilla, familiarum micas hominum atomos. Quæ cum illico mente, & aarent mente, manu, & aëra ipsa calcarent, pitibus in æterna nubila conditis, casus inopatus accidit. Puer, qui a servitio Sapientum, matulam sive incuriam sive collisiōne pergerat. Id ubi per trepidationem Philosophis inciatum, nunquam cœlum tam fuit turbatum, Gigantum ascendentium famam, quam hæc inquietutis Schola. Inquisitum in pueri malum, inculpata figuli fraus, accusata terræ frumenta, deplorata sumptuum prodigalitas, resuens a uestus necessitas. Id cum haud sine tardio spes audiret, neque tamen tam cordatis viris fidaret, ratus irreparabile aliquod dampnum ab matulæ hieroglyphico innui tandem ausus est ex quodam subridente querere, quid illud in dem esset. quod orbis totius & rotundatum maximarum contemptores lugentent? Is vero traxit, nil, nisi matulam, esse: sed id Scholæ legibus cautum, sapere in Universalibus absentibus maximis, despere in particularibus præsentibus minimis.

48. VNVS.

HAbitis haud ita diu comitiis, cum in una
coivissent omnium locorum Sapiētes, on-
sti suorum querelis, instructi s̄oꝝȳ, eruditī pr̄-
dentia, armati libertate: Spes singulorum ei-
publicæ felicitatis impetrandæ: Unde vota p-
ii & publicæ preces conceptæ, quibus cœles-
auxilium & melior aura exoraretur. Cu-
assedissent, januæ clausæ sunt, & magno-
lentio, ac profunda meditatione factum
rerum initium. Inclusus autem fortè ei-
Simplicius quidam, qui post aulæa stabat, n-
movere se nec ostentare ausus: Is, cùm d-
dum haberet persuasum, non nisi multoru-
collatâ sapientiâ & solicitâ disquisitione Orac-
la edi, audivit præter opinionem, unum alique-
res omnes regere, jubere, eloqui, certeros pl-
rosq; annuere. Finitâ sessione cum se subduxisti
ad cives suos conversus: O fratres, inquit, or-
mus D E U M pro Uno. Nam, si is bonus est, sa-
vi sumus; si malus, perditī.

49. XANTHIPPE AN-
NVLVS.

X*Anthus* Philosophus Xanthillum filiun-
quem ex *Xanthippe* suscepserat, ob rem s-
cūs ex sententia commissam verberaverat.
puer ægrè ferens, sed patri resistere non auden-
ut primū matrem habuit obviam, iram in ea
effudit, & colaphos aliquot impegit. Mater f-
liolo indulgentissima: Ecquid male haberet,
qu

cis irritasset, cum lachrimis exquirit, causam
ce næcta, in virum properè furiosa insilit, pla-
gq; numerosis, tum capillorum velleatione,
evultus eradicatione propemodum enecavit.
Ie postquam resurgere est datum, ad judices
uit, & martyria sua quotidiana inter singultus
gemitus exposuit. Vocata Xanthippe ma-
tile se purgavit, id sibi juris in virum stolidum,
imi impotentem, effeminatum; disceret filium
eralius habere, suam iram reformidare. Hæc
m minis recitans, dimissa est, ne quid mali
dicibus inferret, viroq; Philosopho injun-
im, modestè & timidè ageret, ne arcanum il-
i Cyclicum in vulgus promulgetur. *Vires*
idem Reipublica imperare, Rempublicam Mu-
ribus, Mulieres autem Virus.

50. ZENO.

Eno & Epictetus, Stoici integertimi, civi-
bus suis leges & reipublicæ formam præscri-
re jussi, cùm universi orbis mores circumspi-
rent, essetq; relatum, omnium gentium *Chris-*
anos perfectissimam habere Religionem, facilè
eā persuasionem sunt adducti, vitā exinde ac
onsuetudines fore probatissimas. Itaq; adhos se-
ferre, & arcana status cuncta explorare decre-
rūt. Sed res longè aliter, ac spes erat evenit. Nā
im circumirent, Leges quidem optimas, ad-
ministros verò negligentissimos, cives pessimos
pererunt. Erant quippe in D e u m prophani,
Magistratum efferri, in concives intractabi-
s, in sese irregulares, in hospites illiberales,

reliquâ vitâ impuri & prodigi. Ad id cù
planè obstupestcerent, qui posset tam vitiis
status esse diuturnus, longâ & curiosâ ind
gine paradoxum illud sunt expiscari, infant
simplices & deliros sustinere. Cujus cùm i
minus essent capaces, & perdidisse itineris l
bores Epictetus arbitraretur: Ut nihil sit, i
quit Zeno, quod nostri imitentur, hoc n
negligendum tamen est, *Christianos*
malè usq[ue]re, & beate
mors.

ALI-

ALETHEA EXVL.

Philalethes, & Alethea.

1. **P**RUDI, timida, prodi. A
Quis vocat? Ph Ego Philale-
thes tuus, quo fideliorum nou-
habes: sed quid times? A. Vah
non timeam, que tot flagris cæsa, tot injuriis no-
ta, exulare tandem jussa sum? Ph. Gratulare
bi de tam honorifico exilio. Posteaquam e-
m à nobis abiisti, nescio quām a multis requi-
ris magis anxie, & amaris ardenter: atq; adeò
huc misflus sum, qui te optimorum quo-
imq; nomine salutarem. A. Oh! define, ar-
ue me tenebris meis relinque. Quid enim ho-
sperem, ubi bonorum tanta est trepidatio, ut
unius Sycophantæ minas omnes tremant?
Neque video, quid salutationes tuæ aliud sint,
uam susurri vel müssitationes quorundam, qui
d pelvis fulgur subito conticefcunt. P. Bono
s animo, Alethea! nescis, quām seriò multis
assim sis curæ, Neque enim angulus aliquis
tibi te terminabit, aut manipulus lividorum
uis interdictis cohíbebit, quasi tres pateat
œli spatium, non amplius ulmas: cum tibi
aterim universum rei literariæ forum pateat,
bi innocentiam tuam & juvandi studium con-
esteris. A. Nunquā equidem, cujus mihi Deus
estis, futurū metuebā, ut, quod in uerso no-
tro hemisphærio desiderarē, pauci aliquot ad se

revocarent; quod illiteratis, atheis, atq; supini
exprobrarem, erudit, religiosi, seduli ægræ fer-
rent, Postquam verò me vidi in meros divi-
natores incidisse, qui in intimos meos recessu-
sagacitatem jaætitant, miror, me ausam fuisse
cum tam intractabili hominum genere vel quo-
quo modo colloqui. P. Ignoscet mihi, sa-
scio, Alethea, si liberius tecum loquar. Cui
emendatum quædam ires, vellem dilucidius fi-
sse prolocutam. Novi enim permultos, nc
malos equidem, sed qui in sermonum tuorum
perplexitate hæsitant, atque passim insidias su-
spicantur, quibus religioni, politiæ, artibu-
liberalibus, & in universum rerum nostrarum
ordini nocuisse volueris. Quos si audire lib-
ret, dubium non est, mitius tecum ut plurimu-
actum iri. A. Estne verò, quam ego, quan-
quam, qui patientius audiat, & liberius atq;
candidius respondeat? Et quæ toties testa-
sum, hypocritis saltem, garrulis, ardeliori-
bus, cornutis male velle, non à bono aliquo
quod obscurius loquar, admonita sum. Ob-
cro te tamen, Philalethe, ut quicquid etiam
utrisque habes, in me effundas, qui hoc aut
quæro, ut Veritas mendacii convincatur. N-
que mihi erit grave ob patriæ amorem succu-
bere: immo gaudebo, res nostras feliores etia-
num esse, quam Alethea habeat, quod conq-
ratur. P. Faciam, quod me jubes.
verò memineris, non meam esse curiositat-
sed alienos scrupulos. A. Tibi ego succensea.

ex tot improborum supercilia & nugas ferre
dici? P. Dic itaque mihi, quid est, quod *Regno*
tale ominaris, & florem ejus, qui hoc tempore
istro mirè fragrare dicitur, flaccescere suspica-
r? A. Non sum nescia, quanti Religionis puri-
t, Justitiæ integritas, pacis te diuturnitas terræ
stilitas, & horum arbiter ac rector, Sol serenissi-
mus æstimanda veneant, neq; divinarū ob hæc
idum unquam obliviscor; sed quid mirum,
i quæ astrorum peritiam habeo, nescio quos,
faustos siderū quorundā situs deprehenderim,
æ nobis violentiā, luxū oscitatiā, libidiē, pau-
riem, infamiam nonnullorum præfigiant? Et
emini, sacram quondam Astrologiam in sa-
la Dei æde haud paulò mitiora minitatam. Ex
eo autem aliorum factis sumus, qui magnis auri
assis fidelitatem multis annis sumus contesta-
mirum non est, felicitatem etiam & famam
ostram esse vinculis impeditam: sed, ut Ecclip-
si, id saltem sperem, & luminis breve impedi-
entum multa suadent, ac præ reliquis tot inter-
errimorum pectorum vota ac suspiria. Inter
uæ si qui rident & subsultant, mirum non est:
im noster interitus illorum ortus palam depre-
endatur. Tu vero, cuius pectus mihi notum,
um mille millenis aliis mecum ex animo lu-
ebis, sub *Innocentia* imperio malignitatem pos-
et tripudiare? atque commiseraberis potius sin-
ero ac silente pectore errores nostros, quam
osdem infideli lingua non sine lucro dealbatis
comptosque decantabis. Videamus te iterum, o
patria, pristino decore, pulsis nebulis, & Solem
tuum

tuum in Auge intueamur! Ph. Fiat! Euge, Ale
thea, quām me scrupulo uno liberaſti! At mea
lius fortius urget, quod Religionem non Di
Lutheri herois auguſtam, aut Germaniae con
cordem, ſed nescio quam, ſanctulam ſecretamq
oles, & Theologicæ eruditio ni es iniquior. A. Ic
magnus Jehova prohibeat, quem ſupplex ado
ro, lucem, quam Lutherus, Brentzius, Bidemba
chii, Chemnitius, Andreæ, Hunnius, & alii bea
tæ & fideles mihi animæ, è favillis excitatam im
mortalibus scriptis diſſuderunt, quæ Germania
Proceribus inter ingentes Antichristi machina
tiones tanto conſtitit, quæ innocentis ſanguini
torrentibus ſubinde obſignata eſt, per univer
ſum terrarum orbem coruſcare & increment
quotidie ſecus, quam rafa calvaq; cohortes au
gurantur, ſumere patiatur! Cæterum quod mo
res vitaque Christianorum tanta licentia delin
quunt, nec iſ eſt operum, qui verborum, fervor
charitatis, quām acuminis ſtudium; patientia
quam liuum exercitium; humilitatis, quām ja
Etantiæ voluptas, nemo Christi devotus mirabi
tur, ſi, quæ juncta Divina planè & ſacra forent
ſoluta minus aſtimantur. Nam qui olim ac ho
die fortissimi athletæ Christi fuerunt, non magi
Dialectica & Rhetorica, quām præcibus & jeju
niis; nec imperio, quām facilitate, candore, libe
ralitate valuerunt, & rem contra Saranam utrin
que, eruditio ne pura & probitate, gnaviter get
ferunt. At vulgus Sacrificorum, altero appre
henſo, mirè ſibi placet, ſi armatam aliquā Theo
logiam, quæ meris Logices spinis aculeata, tun
ſtreperunt

perum quid, cū applausu populi tueri possit; cū usus est usus, ut, velut lymphati, aliter dixisse, qm̄ sentiunt credunt vē, videātur. Nam mox à Chedra ad res suas reversi, non minus Mundi consuetudinibus replentur, quā ut res, evacuata aia, aēre. Ph. At quis honor fidelibus Christi Missis, quos divino beneficio passim intuemur? Angēs, nec a Mundo hoc infami petendus, undplerumq; cū pauperie & calumniis conflictantur. Nam quia Christo regnū, non sibi, parant, nihil pinguescūt: dein ea opinio invaluit, quisquis tam probatiorem querit, Enthusiasta, Svencedianus, Anabaptista audiat. Qui verò potuisse Satan Ecclesiæ Dei turpius illudere, q̄ fanatiztū hominum nominib optimum quēq; comā dare? insolentibus verò applaudere, & Orthoxi nomen, cuius est liberalitatis, illis taltem trahere, quos novit à Christo remotissimos, Mungenuinos? Unde haud raro illacrimari oportet. Ioties video, hoc uno strategemate pietatis studiis via cœli amarā & in visam reddi, soliū illis iactatorib. stabiliri, è quo hærescon infusa noina dispergūt asperguntq; Quē illi verò semel famia notat, is vulgo Atheus, Hæreticus, Hypocrita, Magus, &c creditur. quicquid cōtra versas ac re ipsâ cōtestetur. Ph. Vera sunt, quæ dicis, lethea, ac notata mihi. Nam & ego novi, quā vitā cum indecoro aliquo epitheto confiserunt, nec beatissimo obitu malignas asperges eluerunt. A Illorum quidem haud maius refert, quo nomine maculentur, qui Jesus Crucifixo sese tradiderunt: at me ali-

quo-

328 A L E T H E A Exul.
quorum miseret, qui nulla malignitate
sed credulitate tantum nimia, intempe-
stivoque zelo bonos insectantur, quos
si paulò propinquius novissent, magni-
amore forent amplexuri: quales memi-
ni, me nonnullos correxisse, magno su-
rubore quidem, & temeritatis confessi-
ne, at majore emendationis gaudio. Pl.
Itaque credemus te posthac Lutheranam? A. Atq; sincerissimam. Nec enim
ullius mihi querelæ frequentiores
quam divini illius viri Evangelicam li-
centiam prævidentis, cuius contra om-
nes hostes invictus calamus suorum
dissolutione, & astuto Evangelii pra-
textu penè languit. At tu cogitabis
non esse injurium, acutioribus inge-
niis argumentationum Theologica-
rum tricas relinquere, mihi simplici-
rem Dei cultum reservare. In quo-
rum utroque beatus Augustinus miri-
cè excelluit, hoc tamen senium suum
& animæ devoutæ anhelitum unicè e-
solatus. Interim Deum orabimus, nur-
quam nobis strenui milites desint, quib-
us fucatos Fratres & suspectos Paci-
catores fortiter pellamus, & verborum
Dei simplicem fidem retineamus. Pl.

Dc Fra- Quām opportunè Fraternitatis adme-
ternita- nuisti: non enim nescire potes, quid ja-
te. R. C. passim volitet, an serpat: tu vero ecqui
commune cūea habes? A. Planissimē n-
hi

Nam cùm paulò antè lusum quendā geniosiorem, personatus aliquis in librario foro agere vellet, credidisse, & imprimis ætate, quæ ad insolitamque se arrigit, nihil mota sum libel-inter se conflicitibus, sed velut in una prodeuntes subinde alios histrios non sine voluptate spectavi. At nō cùm Theatrum omne variis opinionum jurgiis impleatur, & conjectu-suspicionibus, maledicentia potissimum pugnetur, subduxie ego me ne imudentius me ulli rei incertæ & lubrificem immiscerem. Quid enim opus est, mun exponere, & ingenium periclitri, ubi meræ sunt nebulæ, & Chimæ impugnandæ, ac mox sibi ipsi applau-re, cum tacito spectantium irisu? autiō ego; &, quod ad rem facit, tu-or, si ad Divini Verbi Lydium lapidem viritus affricem; Reliqua D eo concrem, arcanorum unico Principi, & por-veram Christi Fraternitatem deyota-ente tuear, quæ humanæ carnis supremum est fastigium. Ph. Nonné verò ribimus, te Fraternitas illius fororem instanter & impudenter creditam? At tempora hæc sunt, nihil insolitum viri potest, aut inexpectatum. Sed tu uid aliud habes, quod accuses? Ph. Ne-lio, quid prius, aut posterius dicam. Islo sophia omnis tibi acerbè indignatur.

330 A L E T H E A Exūl.
tur. A. Philosophia? Illa germana mea
qua post Divina Oracula orbis nobiliu
nihil habet, ego nihil charius? At tu ca
ve, ne pro vera & genuina illa umbrati
lis aliqua tibi imponat. Hodie namque
ut quisque literulis leviter tinctus est
ita se philosophiae deliciam jactitat. Vi
de vero, quam turpiter hæc humani ge
neris regina habeatur. Nam, ut ab Epis
tula Artium scientiarumque clavicularia in
cipiam, *Grammatica*, quis nescit, car
plerumque hominibus desperatis, ior
didis, & e foro literario ejectedis prosternit
& ingeniorum florem nisi cōspicitu, qu
bus nec est ingenium, nec cerebrum, se
quos capit is hebetudo, & mœcum di
solutio ad Scholas, veluti lapidicina
condemnavit atro pane & frigida alei
dos? Succedit *Dialectica*, non ea, qu
ingeniola ratiocinatione amat, & ver
tatem indigit; sed loquaculum aliquic
& imperiosum prostibulum, termin
& nugis prægrans quæ, quia nihil on
nino habet, quod dijudicet (absunt
nim, ne nescias, in plerisque, reliquæ a
tes) secum ipsa litigat, ac Syllogismu
cum syllogismo confligit. Et hæc m
gna tyrannde Philosophiam se jactita
sororesque reliquas præ se contemn
tantaq; inanitate Psittacos suos imple
ut, quisq; *Dialectus Erotemata deg
stavit*, subito omnem Philosophiam a
sorpsit.

Diale
tica.

sosisse glorietur. Hinc de Rhetorice
nomen & exuviae supersunt, quæ
Grammatices imperio ab iis subin-
duplicat, qui Latinogræcè, aut Græco-
lè crocitantes, in eruditorum aures
levi, ni fallor, susurro circumvolant.
Et autem & hic inclementius aliquid,
quod Rethores proclamat, quibus
Epistolium quidem Latinum abs-
e: Prisciani vulnere scribitur, quibus-
Æsopī fabula absq; Dasypodio (O
m benefico homine!) vix legitur:

Quam ridicula es Alethea, etiam
ens! sed de Musica quid videtur? A.
upercilium dicam, an stuporem lite-
orum! Nam cum Harmonia Orbis
tarum vix quicquam habeat elegan-
tia, sublimius, atque ingeniosius, meri-
ta in ea iedaganda Antiquitas solicite
oravit, & concentuum rationes mē-
ationesq; admiranda industria eruit
nostra æate quicquid cantilletur,
digitis dexterimè ludatur, vix cen-
sus Musices arcana adit, & suavi-
s hujus origines è literis petit, ne
ndaras & veterum subtilitate produ-
scapit. Tantæ factæ sunt nebulæ im-
peritis, quæ debebant esse me-
umina. Idem de Arithmetica cōque-
dum est, quam magnifici illi Magi-
i, velut mercatorum compendiū, ha-
at despiciat, ipsi, ut uno verbo dicā
tanto,

*Arith-
meticas*

332 A L E T H E A Exul.
ranto hominis fastigio inhabiles, ne indignos pronunciem: quod tamen con donari misello gregi facile posset, ho minibus ad consarcinandos. Calepino natis, nisi se Musices, Arithmetices, a uno hiatu *septem Artium Philosophia que Magistros ac Doctores impudente profiterentur.* Quid Arithmeticae? ei jam *Cossicae*, cuius vix nomen inaudirent, cujus una æquatio Phrenes in il lis adferret: Audent tamen *Mathematicos*, eosque ingeniosissimos juxta a celeberrimos, velut fatuum aliquo nimisque otiosum genus, irridere, & insulfissimis dicteriis petere: quasi regium sit, syllabam nectere; sordidius vero, numerorum miras progressiones vestigare. Quod si & *Geometra* dignatem, praeter infinitum vitae humanum usum, æstimare velimus, quanto id fieri Magistellorum opprobrio! Atque ut nam illi saltem ingenuis & exquisit Artibus parcerent, neque hanc meam indignationem provocarēt! Cæterū dum illis licet impunè, exactissima que conculcare, suos efferre stilos & p gillares; liber & mihi, insultare hominibus tam curiae supellestilis. Neque nim aliud est quod humili repere, & literas, ut ita dicam, propè omnes ignorat facit, quam quod ad Matheſeos cote durissima ingenia nunquam acueruntur.

Geom.

Geome
tria.

ometriam sanè nescire, quid aliud
 e, quām dijudicationis eruditioris di-
 fidum ignorare? Nam cūm in huma-
 i societatis instrumenta se diffundat,
 eritò Plato & Philosophorum acutis-
 fui quique *ἄγειρας τρόπον* crediderunt
 tolerabilem. Ph. Vide, ne te prēcipites.
 Iam si ad Matheſin eruditos omnes ri-
 gile adigas, & septemplices jubeas Ma-
 tros omnes, quām prolixum celeber
 horum virorum catalogum condem-
 bis, quibus ingenium ad tot studia
 n vacavit! A. Quām es in cogitans!
 eministi, temeritatē me iis expro-
 esse, qui omnium artium peritiā ma-
 e aliquo M. profitentur, cūm vix unā
 eram vē honestē tueantur: veluti si
 sis se Phaimacopœum, pictorem, scul-
 orem, horologiopœum, aurifabrum,
 c. magnā confidentiā venditet, ipse
 tor & artium illarum penitissimē ru-
 s, nonnē, indignareris vel rideres
 rtē? Ph. Ha. ha he! A, At tu passim
 deas literatos, quibus ne vulgariſ sup-
 itatio quidem, aut Euclidis prima
 lementa, aut cœcli universi unica stel-
 la cognita; nondum abiiciendos ta-
 len, nisi eos, quibus hæc cura ac indu-
 tria est, ambitiosissimē perstringerent,
 se supra polos omnes, efferrent. Nec
 aim coacti sumus talia discere; sed quæ
 escimus, eorum peritiam mentiri, ac
 paternis

334 ALETHEA Exul.
paternis nummis emptos fumos iteru
vendere: id cujus integratatis sit, non t
cile pronuncia verum. Nec vero dubit
inter tot Magistrorum exercitus in
gnem numerum repetiri, qui mag
laude & ingenti usu *Artium Encyclop*
diam impetrarint, indeque Reipublic
simul ac literariæ immortali fama pr
fuerint, vel sanè è singulis, quantum e
pus erat, & studiorum meta require
videbatur, delibantes, ad seria magis
contulerint; denique, si nihil eorum
ingenio arrisit suo, in aliis benevolo
nimo approbatint. Quorum utina
quis catalogum conficeret auritis il
opponendum, & cum insipidis nug
rum institoribus committendum? Vi
dere autem liceret superiore ætate vii
eruditione refertissimos, propinqui
minus celebres, nostra nobis tantum
nec alibi æquè suspiciendos: ut Cas
illas acidulas fortè dilutiores hodie, q
pridem, credere possemus, nisi nos di
na aliquot ingenia, sed ea minus vul
estimata sustinerent. Ph Hem, qua
iniquè accusata es, quæ virulenta ve
dia officiis tuis imperitorum simpli
tati imponere, adeoque universam
rum optimarum parentem, *Phlosophiam*,
pedibus conculcatam ire voluer
A. sine, sic loquantur, & Philosophia i
juriam interpretentur, si quis Alog
Anati:

marithmon. *άνθητος*, Amuson. A physicon
bitet Philosophom Mihi verò querelæ illo-
m Rhetorum nondum exciderunt, quib. olim
mis faciem honorum distributionem sunt
sectati. Cæterum eruditorum memoria ut sem-
per sacrossancta mihi erit; ita maximè velim,
os undique prostare, quotquot vel artibus vel
cientis optimè meruerunt, quo reliquorum
apertitiae, veluti noctuis à Sole, major caligo
infamia adferatur. Nemo enim, opinor. e-
serit stuporis ut credat, vel omnes, quotquot
agistralia pulpita adscendunt, esse omnium
rium peritos, vel qui ingenio diligentiaque
aluerunt, aliorum fœcordia maculari. Nam
Nobiles fatentur quosdam sui ordinis igno-
iles & equites agnoscunt aliquos minus stren-
uos; una literaria tyrannis omnes nobis poli-
fissimos & super elementares obtrudet? Patia-
tur autem simplicioribus cum lucelio imponi:
obis sanè aliter sentire liceat; qui cum talibus
uotidie haud jucundi congredimur. Nec de-
int equidem, qui palam impunitam suam in-
enuè fateantur: ali i verò, ubi semel artium de-
uotatione, sub *Magistris* titulo sunt admissi, per-
exerunt, & Philosophiae interiora non segniter
uont contemplati. Unde piæclius est *honorum*
raduumq; usus, si non sificant, sed stimulent po-
ius; nō taginent sed perpetuum appetitū alant;
non soporent, sed vires subinde novas affundant.
Viderint autem isti Janitores, qua fronte dignos
mixtim & indignissimos admittant, quibus
è Repu-

è Republica victus non minus, quām peritissi
mis decernitur, posteaquam magnā cura & soli
cito examine approbati creduntur. Ph. Abripen
neque *Astronomiam* verbulo es dignata A. Quā
eam offundam terrenorum sordibus? Nam, quā
debebat esse hominis suā voluptas, cœli mi
tiones & astrorum admirandas rotationes n
visse, ac reliqua ingentis machinæ phænomena
nobile indagine perscrutari, ea supervacua &
nepta aliqua speculatio creditur, non iis, qui p
triam regunt vel tuentur, nec quibus terræ e
ingeniosior anatomia, sed qui nomina in V.
desinētia in OX, magna trepidatione conquiri
& plumbeis stilos solidissimum quemque conf
diunt. Sed bene est, postquam scholasticos cal
mos omnes detrivere, à Calendariorum icu
culis non mitius, quām bubulcum aut opili
nem quemvis, eos suspendi, & ad rubri nigri
atramenti spes minasve circumagi: quām in
gne id vcrò operosæ literaturæ prætium? quā
gloriosum, ad agricolæ modestas & timic
quæstiones turpiter negari? quām pudenda
potius, ut conscientiam tuam appellem, à vi
toribus, ruricolis, mulierculis, ac brutis ipsis co
licarum conversionum annotatione supera
Supereft enim alia Schola, quæ post Academ
iæ Sapientiæ plenos cyathos, hellebori aliqui
cados propinat, & ignorare convincit, quæ sc
magnis juramentis asseverasse, humana ne
pe *Conversatio*, quæ in dies majora pluraque e
git, quām Scholasticæ incrustationes pollic
tur, quæque in manticæ literariæ, quod à ter
.e

It, falsissime ridet & pudefacit. Ph. Relinquas artes, à quibus tute permultos absolvisti, si quiiores esse velint: illud tamen fateri te oportet, neminem, nisi Physices gnarum & Ethices eritum, ab eruditionis censoribus approbari. Aduas tu nugas agis, amice? Nam, ut ut paucos deas artes doctos, pauciores tamen *Physicos* retire est. Nolo autem *Erotemata vel Epitoma pro Physica* admittas, quæ junioribus optime præscribuntur, ut his primis gradibus Naturæ veluti initientur, & ad Universitatis hujus gustissimam contemplationem præparentur. Iujus spectaculi Plinius ingeniosissimus indexat, omnino gloriosulis illis opponendus, qui, tanta sit rerum naturalium amplitudo, quan- ingenii humani societate vel lippitudo etiam; tamen eò infelior, quod à paucioribus adhuc tur. At tu, quæso, mecum perpende, quām iguum de Motu, de Cœlo, de Meteoris, de Ama addiscatur, quām minima exigui hujus intelligentut. Quod si tales in Naturæ theatrum oducuntur, quām sunt peregrini, quām ex ultimâ Barbaria advenæ? quām stupent, silent, rulant! Testor Medicos, Chymicos, Agricolas, autas, Venatores, Metallicos: nihil illis æque visum, aut certe ridiculum, quām Epitomicae Physices Studiosum. Neque hæc querela se- etæ est, sed plane publica, nihil eorum in Scho- didicisse, quæ ad Naturam solide perscrutan- m faciat: quæ sive doctorum, sive discentium culpa est, magna equidem culpa est, Ph. De

Q

Ethica

Ethica aliter senties, quæ planior est & humanæ
vitæ propinquior. A. Paulò mitiūs. Quid e-
nim juvāt, summa morum civilium culmina
perstrinxisse, & *supreme boni* idolum sculpsis-
se, si ea ad vitæ consuetudinem parūm instru-
ant, & adversitatum procellis occurrant? Quām
jejuna enim ea sint in virtutis arduo clivo de-
sudanti, malim ab alijs audire, quām cum invi-
dia efferre. Ac quia Prudentiæ *Ethica* magna
parte subest, nemo miretur, à juvenibus eam
minūs exspectari, qui vitæ humanæ anfractus
& lubrica nondum explorarunt. Unde mira-
ri sæpiusculè contingit, quæ tandem audaci
imberbes nobis ac impuberes *Politicos* pariat
qui Lesbiis regulis Mundum dimetiri audent
& Leges papyraceas Universitati huic ferre, ipi
vix crepundiorum legibus soluti. Jucundun-
tamen est, intueri illos orbis Reformatores pau-
lò post uxoris aut familiæ imposturis circum-
agi, ac, naso qui penetralia terræ olfacere cre-
debatur, ridiculè suspendi Ph. Noli mihi, C.
Alethea, *Historiam* præterire. A. Historiæ de-
cus alibi adstruxi: quæ, quia mecum exula
libens tacet, & imperitiam eorum ridet, quod
quod sua tantum facinora à triviali schola a-
suggestum, id est, à virga ad sceptrum recita-
renorunt, universi Orbis compendium possi-
dere somniant. Hinc illis urbs Orbis, epitom
Bibliotheca, triviū Monarchia, pileolus diad-
ma, ferula fasces, Leges Scholasticæ anathem-
ta, unoq[ue] verbo magnifica omnia. Atqui i-
lis ego Christophorum Milæum opponere s-
le

o, quem, aut mentitur Alethea, vix decimus
 usque absque mentis deliquio intuebitur.
 que adeò diffusa est vitæ humanæ fabula, ut
 & immanis illa machina comprehendat, ne
 municum terræ punctum, quantumvis cele-
 le, capiat! Ac ô infelieem humanam erudi-
 tatem, quæ Athenis S. inclusa adeò sit, ut, quic-
 uid undique ignorantia peccet, his unis
 indicat & severissimæ parandæ incumbant! Ph.
 caris, tu mea Alethea. Nam quis nesciat,
 cum Europam ingenii excellentioribus sca-
 e, indeque peregrinantes, veluti mercatores,
 cquid ubique rarioris eruditionis & inven-
 num selectissimarum, conquirere. A. Non
 sexusu hic nobiscum agitur, quoniam non
 aptos emitimus: Velim tamen, pulvina-
 illos dictatores sæpenumero invitatos extru-
 at qua sunt inflati distentaque domestica im-
 itia, eam aliena scientia expelli cogerentur,
 lo dubio & suo profectu, & nostro mitiore
 equo. Cæterum quid opus foret, aliunde
 scire, cum librorum optimorum, quos possi-
 nt, magnos acervos hominibus abscondant,
 pertilionibus, muribus, tineisque patefa-
 nt, nisi affectata obstinataq; rerum humana-
 imperitia allubesceret, ac exinde, quic-
 d variam multamque lectionem spirat, ex-
 ninandum crederetur. Ita enim cæculis
 meri Platones, Cicerones, Galeni, Livii,
 gili, Archimedes, Plinii, Papiniani, adde,
 Augustini ac Hieronymi, videbuntur.

quibus non licet vel per rimulam aliorum eruditio nem prospicere. Utinam verò *Gesneri*, viri ceteris diligentiâ certantis, *Bibliotheca* unde que ac publico sumptu extaret, si nullo alio uscere, ut quicunque capacioris sunt ingenii, insignium laborum cùm olim, tum nuper exhibitorum commonefierent; qui obtusioris ceteri, aliorum fama industriaq; diverberarentur. Ph. Satis tu pro Historia, si quid in ejus laude satis dici potest A. Atqui hoc unum saltem terti quod multorum nos admoneat, quæ Philau astute abscondit, & immodestiores in dijudicis aliorum ingenii reddit, ac persæpe, qui usus literarii angiportus inspectores facti sum totius eruditionis Consulatum accepisse, non inceptè persuadeat. Quòd si plures Historiæ ut enumerare vellem, finis non foret, Tu verò omnia calumniatorum tela ejaculasti? Ph. Nescio, quām me inopinatò confuderis, qui pluma tibi eram exprobratus. Nam, dum apercurresti, magnam malevolorum turbam defecisti: quorum hoc unum sapere est, studiā tegere, & auriculas immane alioquin prominentes complicare. Vulgus supereft: alienis oculis videns, auribus audiens, sua dīngua garriens: quem si audire posles, non n adderem. A. Possem utique: sed quid opus tam dissonas chordas concordare, aut ut vē dicam, ex balatu, mugitu, grunnuitu, ruditu vē aliquam quatuor vocum melodiam cōponere? Peccant alii simplicitate crudelitatē & feritatem ajunt famosum libellum: alii

um suum secure depascunt, ac, si quis proprius cedat, cornu feriunt: alii inquinamentis imersi, ne tangent quidem absq; ronchis possunt: i denique nec lecta, nec selecta, nec intellecta iiciunt, condemnantque, ac carduos rosos, lisque præferunt. Ph. At at! jam in mentem vocasti, cujus te maxime admonuisse oportet, ne posthac tenebrosis, aculeatis, velatis, mosis chartis, quibus Romano Imperio interctum graviter est, alienæ famæ & gloriæ insidiari pèrgas. A. Cum quo loqueris? Ph. Tecum, lethea, tecum, quæ tam pessime audis. A. Meum verò, quæ meo periculo, pietatis, integritatis, eruditionisque famam vindico? Ph. Tecum, aquam, de qua non vulgi hæc, sed Patrum patitorum querela est. A. Ausis mihi unum nominare? Ph. Ausim; sed in aurem: accipe. A. O stuorem, & omnis antiquitatis simuli ac recentissim rerum ignorantiam? Nam quid veterius oësis, inde *Comœdia*, quid mox *Satyræ*, quid *Analogus* aliud fuit, quam morum humanorum publica, sed falsa atque ludicra notatio, quam træci Romanique liberam esse voluerunt ac inviolabilem, quam diu ipsis Libertas stetit: neque sanè unquam, nisi tyrannis, displicuisse nota est, quorum refert, flagitia nesciri, vel sane aud exprobrati. Et quis credat, tam delicatos ostros ac impatientes, qui nondum novacutacti, alios prohibeant mordaci radere vero; mò qui communia peccata in singulares homines à publica criminatione referant, simulque

irascendo agnoscant vitia , & sibi maledixisse
 invitam cogant? Ph. Nescistu perduellionem, si
 quis liberiore lusu vitiorum species petat? A
 Ah ludi simple Magister: tu verò Philalethe, op-
 pone iis Lutheri Comisia picarum, Melanch-
 tonis Didymum, Erasmi Julium, Curionis Ec-
 staticum, Fraxinei Hinnulem, Vergerii Actio-
 nes, D. Eberhardi Wirtenbergiensis Dimnam
 Gentilis Australem terram , Barclaij Euphor-
 mionem, Reuchlini Obscuros, Hutteni Dialo-
 gos, hominum eruditissimorum & integeritimo-
 rum , quorum ludi sub alienis laciniis acti nun-
 quam perduellionis accusati sunt, potius ad om-
 nem posteritatem, magna ingenit fama prosta-
 bunt ; tum aliorum Analyses, Synopses, Expo-
 sitiones, ac Constructiones p̄p̄ eris servandi cu-
 cullis dedicabuntur. Sed & noli prætermit-
 tere Eralmi Moriam & Ciceronianum, Mori
 Utopiam, Lipsij Somnium, Heinsij Hetcu-
 lem, Cui æi Sardos venales, Ochini Apologos,
 Holderi Afinum avem, &c. Schopperi Reini-
 ken Rolh gij Batrachomyomachiam, Stepha-
 ni Apologiam, Senecæ Claudium, Frischlini
 Priscianum, Naogeorgi Jeremiam, Cardani
 Neronem , Fischardi Rhymos , admiranda
 planè opuscula, quibus caperati ; illi & superci-
 liosi in arenam protracti , aceto literario sunt
 perfusi. Quæ si maximè sua quodque ætate
 non absque indignatione sunt excepta , hodie
 tamen cum perpetua Högostrati, Murneri, Or-
 tuini , & similium infamia tutissimè perlegun-
 tur. Sed, ut magis seria proferamus , quid

Wolfinus

Wolfius noster, quid Flaccius operibus
 suis laudissimis potissimum egere,
 quam suspicio, murmura, dictoria, quæ
 ubi tyrannorum insolentia exaudita
 semper sunt, redditam libertatem, in lucem
 at proferrent? Onus Ecclesiæ, Golias,
 Ganfredus, Marsilius Patavinus, Bern-
 haraus Westerodus, Vincentius Fer-
 tarius, & sexcenti alii pridem infames &
 mecum latitantes, nunc *Veritatis* nobis
Testes invicti, sunt, adeò ut Poëtas, Pe-
 trarcham, Dantem, Mantuanum, San-
 nazarium nemo Theologaster jam pre-
 tereat, quisquis prima ac imbellia arma
 contra Papæ politiam sumit. Itaq; haud
 ægrè fero, si aliquandiu ampullatis illis
 bullis cedendum sit, cum & Christus i-
 pse Phariseorum Sadducæorūq; verita-
 tis luce devictorum iræ non nunquam
 cesserit. Hæc enim Hypocritarum crux
 est, ut, quod ringuntur vehementius, &
 se circumvolvunt sinuosius, eò pateant
 evidenter. Cujus B. Lutherus insignis
 testis esse potest, Monachorum impor-
 tunitate atque impudentia stimulatus
 potius, quam cohibitus, non obscurum
 nobis documento, quæ impotentius ex-
 cusantur, notorio vitia magis suspecta
 & despecta esse debere. Ph. Quād defe-
 cato animo sum, Alethea! potius quam su-
 spicionum, divinationum, animadver-
 sionum, scrupulorum nugas magno
 numero mihi exemisti: nec tamen ita

Wolfij
 Centur.
 Fiacij
 Testes
 Verst.

plane liber sum , quin minutiae super-
sint. A. Noli, obsecro, fermenti atomum
tibi relinqu, quod opinione citius fa-
pidissimam massam inficere potest. Ph.
Ain'tu, aliquos Ecclesiæ subrepere? A.
Etiam se intrudere, Ph. Et vitam à do-
ctrina non nunquam discrepare? A. In
Ecclesia vocales , in foro consonan-
tes esse. Ph. Quid? an inæqualiter mul-
ti aluntur? A. Sic, ut pingue scant alii, alij
tabescant. Ph. Politicis tu quibusdam
diffidis? A. Non minus, quam annuis
Prognosticis. Ph. Dolent Latinitatis
privilegia? A. Illatinis promiscuè con-
cessa. Ph. Christo Scholas iniquiores su-
spicaris? A. Certè Aristotelicas. Ph. Cœ-
lum vereris aliquoties vendi? A. Paupe-
rum querela est. Ph. Divitibus ne nimi-
ùm licet? A. Adulterantur, heluātur, &c:
impunè. Ph. Et minus serio res humanæ
reguntur? A. O fenestellas D e u s ada-
periatur! Ph. Ecquid vero Virtus esuriat?
A. Strenuè, nisi cognata sit. Ph. In Pæda-
gogis quid desideras? A. Extra Scholā
propè omnia. Ph. Fiscus quid offendit?
A. Quòd panem liberis debitum cani-
bus projicit. Ph. Magistros septempli-
ces negas? A. Vix simplices quosdā ajo.
Ph. Gradus tibi nimio veneunt. A. Imò
minimo. Ph. Pompas culpas? A. Scilicet
Ethnicas. Ph. Satin' prospectum nobis
est. A. Satis, si animam, corpus, bona ma-
lumus

Inus, quam argenti unicam concredit Ph. Quæ tibi nova taxa est? A. Hinc taxæ auri, illinc micæ cerebri; Ph. Ne s, an amor mihi, & perpetua tui contudo imponat; nihil est quod te ampius urgendam censeam: illud jam potes mirari subit, qui potueris tam multa disperdere; A. Ne mireris: quin immo sicissimos Stultifera Navis remiges eo, quos sequi, velis nolis, necesse est.

Licetne exte quære, quibus iubibus condemnata sis. A. Jam exorta te eram, ut audires. Lubet enim humi ordinis monstra exagitare, ut pani sit, nunquam Aristidem iniquius stracismo multatum, quam Aletheā athemate. Memineris verò, non uniusfuisse ordinis, qui exsulare jussérunt:

q; distinctius informādus es. Primus ergo mihi aula interdixit Sycophanta, Tyrannus. ruspicia, novacula, cucurbitulas innire, suffitus facere, atq; cuniculos ingni penetralia agere gnarus. Qui, ut imum animadvertisit, me in ungues suis intentum, & fœtoris impatientē, hil prius habuit, quā me Patriæ protorem in clamare. Quid ageret lupus iud. quam canem per vigile accusaret, si liceat, stabulo abigeret? Ph: O fortatam terram, quæ à civibus suis retinetur, nec ambitiosis nimium, nec tumultuariis, nec temerariis, nec peregrini-

z. da sunt? A. Alter ex sacro ordine Sten-

Anti- tor aliquis, animi elati, Ecclesia expulit
christus humani generis, ut planissimè dicam
odium.

Neque enim cuiquam bellui
num illud Oderint, dum metuant exa-
ctius competere, mecum, quicunque
informi monstro subesse coguntur, li-
benter fatebuntur. Hujus tribunitii
sermonibus facilius frater contra fra-
trem concitatur, quam Christiana cha-
ritas feritur: neq; credibile est, unquan-

S. Spiritum adesse homini fuioso livi-
doque. Ph. Eheu duram Christianorum
sortem, quos non potius tranquillitas
modestia, charitas, liberalitas pascunt

quam æstus, jaætantia, odium, rapin
depascunt! A. Tertius literarium mihi

Sophisti forum occlusit fumivendus, fucata lo-
sa.

quacitate formidabilis, pestilens ani-
mal, & cui cœlum terra, religionem hæ-
resi, sanguinem atramento, Europam
Asia miscere lusus. Non habet Ariith-
metica tot numeros, quot ille Vertum-
nus facies. Sive Vesperas Siculas velis
sive crepusculum Sanbartholomæa-
num, sive epulum Danicum, sive suc-
cessionem Ottomannicam, omnia hi-
calamus audet, non Draconis salter-

graphi

graphiario, sed Stygiæ paludi intinctus.
Ph. Vah, ut apes mera mella, ita araneæ
nera venena fugunt: tantum interest,
i quem hominem literæ incident. A.
Quartus è publica platea abegit, Stu-
or, cornutum pecus, non quòd reve-
a male vellet; sed quòd aliis odiosam
fudiret: non, quod libertatem meam
erre non posset; sed quòd non cape-
et: non, quòd aculeis offenderetur;
ed quòd nihil sentiret. Viñiles valde
tatum, & velut Grammaticali bello,
Heteroclitis, Anomalis, Gerundiis &
upinis omnia perstrepere. Formidabi-
e tamen non est: nam ubi deferbuit,
ubsidet iterum, neque cordatiorem
quemquam intoxican. Huic facilime
mnum condono: quia nescit, quid fa-
iat, & suas ipsius quotidianas querelas
imprudens condemnat. Memini eas-
lem voces, eadem verba persæpe ex-
pso audivisse, quæ jam in me scelestas
redit: tam parùm capitis & lixivii me-
nor est. Ph. Parcite, proni procelli: post-
iac potsemur pace perenni: Pacisci pla-
eat porcis per prælia prorsum: Plurima
cororum perserunt pascua passim. A.
ita M. Grunnius Corocotta eos amet.
& testamento aures, oculos, probosci-
lem, ac pertinacem Spiritum det legat?
Quid enim cum his configere libeat,

4.
Barba-
ries.

quomodo feriant? Sed quid tibi videtur de me
is sive censoribus sive judicibus? Ph. Permu-
tum. Nam sic demum proscribi, gloriosum est
Tu verò an dicere mihi posses, multosné, a
pauciores hæ pestes occuparint? A. Non sat
liquet: pauciores tamen crediderim. Nam pe-
multos reperire licuit haud iniquos mihi, se-
qui nolunt patere, & cum illis tyrannis commi-
ti, sive quòd quietis sunt amantiores, sive ver-
tatis amore non satis consolidati. Amo tame-
vel timidiusculos illos: quoniam errorum no-
strorum scintillæ illis micant, & inter tot offi-
scationes visus est acutior. Scio etiam, hau-
paucos meliora de illa humanarum tenebrarum
sive, ut mitius dicam, opinionum quadriga sp-
rasse: qui ubi, intemperiem senserunt ac viole-
tā pertinaciam, valde sunt conturbati. Nam m-
nifestissimarum inconvenientiarum immo-
cam tutelam suscipere, quid aliud est, quam
hominibus bruta, ex videntibus cæcos velle f-
cere: qualia sunt, Religionē inter tot Hypoci-
tas nihil maculari, Eruditionem inter tot bean-
esse universalem, Mores inter tot Epicureos ei-
exactissimos, Ecclesiæ thesauros in tanto lu-
piè impendi, Justitiam in tanta confusione ei-
æqualem. Quæ omnia magnis minis obtruder-
est ferro fauicib. apposito risum extorquere vel
At nos annalium nostrorum sive fastorum us-
ad dō imperiti non sumus, quin æratem cum :
tate, & pridiana acta tum hodiernis confe-
re valeamus: nec etiam Christi ille bajulus e-

it, cuius pietate & prudentiâ parvæ res cre-
unt, turbatissimæ sunt miro ac celebri ordine
npositæ. Cuius pondera quia paulatim e-
rantur, sagacissimus quisque rem communem
olli metuit. Sed eam rem ego Ordinibus
candam relinquo, quorum jura tam fidem
suis atque Posteritas requirunt. Mihi satis
querelarum admonuisse, quas, dum obambu-
majore numero ac fervore, imò & lacrimis ac
spiritis prolata accipio, quam multi intra can-
illos & musea sua exaudiunt, in quos tamen
uli omnium sperant. Ph. At quid fiet, si
posthac lateas atque sileas? A. Tum lapides
quentur. Mihi certum est, nunquam sic
olle homines obturari, quin aliquæ rimulæ
persint, quas nec Papa, nec Cæsar, nec Davus,
ec Oedipus omnes obstruet: cuius tibi uni-
versi historia testis esse potest. Et quid non
asus est nostra ætate *Tkuanus* meus, liberta-
m. nactus, jam nullo dubio mecum proscri-
tus, si in meos homines incidisset. Ph. Cum
ueis verò poriò conversaberis? A. Cum bru-
s potius, quam hominibus. Ph. Quasi verò
omines nō satis brutales sint tibi ac beluini? A.
Itiq; satis: sed cum nunc leoni, nunc cato, nunc
upo, nunc cani, nunc ovi, nunc hirco, nunc le-
pori serviendum sit, plurimum interest, cui ser-
vias: nec enim æquè facilis servitus est Mihi ve-
rò posthac cum asinis vivere lubido est. Ph.
Haha he! nempe quia auribus valent, & ter-
gum verberibus assuetum habent. A. Potius,
quod,

350 A I E T H E A EXUL.
quod, ubi semel prolapsi, eo nunquam revertitur. Ita quæ smegma meum & lixivium in se biosa & pediculosa capita perdidi, nunquam tam sordidum laborem revocabor. Ph. At e locum tibi longè amœniorem & liberaliore suaserim. A. Quem tandem? Ph. Eleuthropolim, quò amici invitant integerimi, cdati, ingeniosi, sagacissimi. A. Iam dudum ist monita sum: at me nescio quām natale solu alligavit, cuius decori libenter sanguinem m impenderem! Neq; enim adeò impatiens su aut implacabilis, ut ferre atq; dissimulare inj riā aliquam non possim. Unde hunc mihi sp cum volens elegi, dum refrigeant, quibus intili calore pectus est occupatum. Quò eni quis irascitur inconsideratus, eo se paulò perdidet effusius. Ph. Credisne, posse tam tumid contra te spiritus iterum subsidere? A. Quid lacunę conquiescant, cum vastum māte temp statibus s̄ævum tranquilletur? Ph. Non licebit crede mihi, per ranas. A. At eadem coaxant satem, non mordent. Ph. Molestæ tamen sunt. A. Sed si figure obmutescunt. Qui tu vero scis semper illis fore tam tepidam auram? Ac, ut maximè sit, quod precor, nunquam tamen iis derunt aves formidabiles. Ph. Quid vero jam referam amicis tuis, qui passim de te sunt solicit A. Iube bono animo esse. Nam quæ dixi, certiora tarpioraq; sunt, quām quæ terriculam eritis eludi, rugis excusari possint. Sed noli ego meā loquacitate nostra dedecora diu amplius, si liceat impunè de aliquibus me

nuiss

isse. Deum autem orabunt sedulo, ut in
eclesis Politixq; aspergines sua correctione
tergeat, ut, quantum terreni nobis Mundus
pingit, tantum divini Sacer ille Spiritus in-
nos affundat : Ita cum hostibus nostris tu-
as configemus. Ph. Nullamne salutem di-
? A. Omnigenam, optimis quibusque di-
ibuendam. Ph. Qui segregavero? A. Vah!
tæ evidentes sunt. Salutabis Theologos,
indidos illos, humanos, hospitales, non turgi-
s & streperos. Salutabis Jurisperitos, huma-
e societati accommodos, non autonomos. Sa-
tabis Medicos exorrectæ frontis, non bilio-
s, tristes. Salutabis Ethicos faciles, nō lubricos.
Salutabis Physicos sagaces, non credulos. Salu-
bis Mathematicos ingeniosos, nō loquaculos.
Salutabis Historicos, veritatis testes, non adulata-
rios. Salutabis Logicos rationabiles, nō cor-
atos. Salutabis Rethores lacteos, non felleos.
Salutabis Poetas sobrios, non salaces. Salutabis
Musicos cygneos, non anserinos. Salutabis Grā-
maticos dexteros, non supercilios. Salutabis stu-
diosos sedulos, non bibulos. Salutabis plebē la-
oriosam, non nūgivendā. Ph. Tandem & mulier-
ulas atq; puellas salutabis. A. Si quid salutis su-
ererit, non in video. Nām cum in omnē Mundū
ominari nobis videamus, haud raro a muliercu-
s duriter regimur: &, qui Rempublicam sar-
am teatamq; nostra industria volumus, vix sa-
is puerarum pudorem custodimus. Tanta lu-
ricitatis est, humanis ingenii imperare, & res
omnes ad amissim nostram velle dirigere:
Itaq;

Itaq; mediocri aliquo sapientiae genere acquisic
scamus, neq; summa rerum cacumina per volita
bimus. Sed & pascemus nos Verbo DEI, cuius ve
altitudo vel profunditas satis nobis esse poterit
ad exercendum ingenii nostri ardorem: reliquias
DEO comittemus. Ph. Gratias tibi ago, Ale
thea mea, quae candidè ac fideliter, quidquid be
norum pectorib; inesse potest suspicionis, dilui
sti: neq; metuo, ne Veritas mendacium dixerit.
Quod si malorum fœcunditas plura atq; alia ca
lumniarum iacula pariat; relinquemus ea paren
tibus suis, & densissimam caliginem commise
rebimur. Erit fortasse, cum & illi nobis acce
dent. A. Amen! Sed & tu gratias habet
qui me bona fide monuisti; oratioq; vehementer
id porrò facere velis. Nec enim oculorum sa
tis habemus in tanta rerum humanarum caligi
ne. Ph. Faciam, quod me decet: te vero mihi
Deus servet! A. Te Deus Veritatis a
more & cognitione augeat! At iam vale, Phi
laethe. Ph. Infinitum vale, Alethea.

D E O , V E R I T A T I S L I B E R T A
T I S Q U E T U T O R I E T
Vindici, Gloria.

A P O

APOLOGI

PRIMO MANIPULO
CONTENTI.

Equilibriū.	pag. 2	28.	Illiteratis.	25.
Alchymia.	3	29.	Iohanna.	ibid.
Antipathia.	4	30.	Kabala.	26.
Arabica Lingua.	ib.	31.	Loyola.	27.
Erndus.	5	32.	Macula.	28.
Astrologia.	6	33.	Mirum.	29.
ermannus.	7	34.	Mors.	30.
esoldus.	8	35.	Neander.	31.
alumnia.	9	36.	Oportet.	32.
Campanella.	10.	37.	Orbis regimen.	ib.
ardinales.	ibid.	38.	Patentia.	33.
Cerebrum.	11.	39.	Retrogradus.	34.
christiani.	12	40.	Saxo.	35.
christianus III.	13	41.	Scaliger.	36.
Circe.	14	42.	Sedta.	37.
Desiderius.	ibid.	43.	Semita Vita.	ib.
Dos.	15	44.	Simplex & rectū.	38.
Enenkelius.	16	45.	Suffenus.	39.
Errare.	17	46.	Symbola.	40.
Exul.	18.	47.	Tantundem.	41.
Fides.	19	48.	Vieta.	42.
Florida.	ibid.	49.	Wernerus.	ib.
freidanck.	20	50.	Zizania.	43.
Gladatores.	21		MANIPULO II.	.
Hessus.	22	1.	À Madisus.	46.
Hospitale.	23	2.	À aura popularis	.
Hospitalius.	24			47.
			3. Can-	.

3. Candidus.	48	34. Pænitentia.
4. Claudicatio.	49	35. Poesis.
5. Corona.	50	36. Polypragmon.
6. Crux.	ibid.	37. Praxis.
7. Deus benedicat.	38.	Procuratio.
	51	39. Proditio.
8. III. dies.	52	40. Samaritanus.
9. Dubitatio.	53	41. Scala.
10. Dürerius.	54	42. Sepulta Veritas.
11. Epu'um.	55	43. Somnium.
12. Erro.	57	44. Supplicium.
13. Eruditio.	58	45. Temperamentum.
14. Exules.	59	46. Tragœdia.
15. Fama.	59	47. Va.
16. Fundus.	60	48. Vale.
17. Gemma.	61	49. Vtſle dulce.
18. Indocilitas.	62	50. Zachæus.
19. Ingratitudo.	63	Quibus adjectum est.
20. Innocentia.	64	Phæbi Iudicium.
21. Ita est.	65	MANIPVLO I
22. Iuncus.	66	
23. Keckermannus.	67	1. A commodatio.
24. Laboratorium.	68	2. Apotheca.
25. Macses.	69	3. Augur.
26. Mendacium.	70	4. Bilanx.
27. Miles Christianus.	71	5. Caupo.
28. Mollities.	72	6. Cebetis Tabula.
29. Mundus officina.	73	7. Cytharœdus.
30. Nisi.	74	8. Conatus.
31. Omnis.	75	9. Conciliatio.
32. Paupertas.	ibid.	10. Deposito.
33. Plus ultra.	76	11. Disopera.

omus.	ibid.	41. Sapientia,	152
xemplar	Christi.	42. Sigalion.	153
abule.	129	43. Sophia.	ibid.
idcen.	130	44. Statuarius.	154
ms.	131	45. Tres Lingua.	155
rrtuna.	ib.	46. Vagans.	156
inus.	132	47. Venum.	ibid
allus.	133	48. Vita.	157
ebrasca	134	49. Vmbra.	158
Lingua.	50.	Zoilus.	ibid.
	ibid.		
cones.	135	MANIPVLO IV.	
ngenum.	136	1. Αὐτοτελεῖον.	162
solita.	137	2. Bachanalia,	ibid.
talia Praxis.	138	3. Beati.	163
amia.	139	4. Castrum Hispanicum.	
libertas.	ib.	164.	
ongavitas.	140.	5. Cor.	165
Ianci.	141	6. Correctio.	166
Sercurius.	142	7. Disciplina.	167
Todeftia.	ibid.	8. Euclides.	ibid.
sulta, pauca.	143	9. Exactio.	168
rater Nicolau.	145	10. Fides.	169
Tomenelator.	ibid.	11. Gratianus.	170
racula.	146	12. Geryon.	171
anaces.	147	13. Idea Mundi.	ibid.
anepestemon.	148	14. Infelicitas.	172
shlausus.	149	15. Labyrinthus.	173
rophefa:	ib.	16. Libellus.	ibid.
andta Simplicetas.	17.	Magnes.	174
Sapientes,	150	18. Microkyrij.	175
	151		19. Mo-

19. Monas.	176	50. Bizania.	il
20. Monstra.	ibid.	Quibus addita	infus.
21. Muliebre	Alphabe-	Metamorphosis.	Yanck
tum.			Kalber
22. Nasus.	177	MANIPULO	Kerten
23. Nominia.	178		Ungfr.
24. Obedientia.	ibid.	1. Antipodes.	Rund
25. Oeconomia.	179	2. Artsfex.	Opfer
26. Papyrisperda.	180	3. Augustinus.	Heim
27. Patelinus.	181	4. Bibliotheca.	Opfer
28. Pietas.	182	5. Bocalinus.	Ballus.
29. Psyche.	ibid.	6. Canes.	Puer
30. Pugillares.	183	7. Clafsis.	Clavem
31. Pamex.	184	8. Comædia.	Haduc
32. Quastus.	ibid.	9. Decimator.	haben
33. Rabula.	185	10. Defectus.	hosca
34 Ratio Sistus.	186	11. Delicati Marty	Regne
35. Repräsentatio.	187	ibid.	Sella
36. Rusticus.	188	12. Disputatio.	ingula
37. Satyra.	ibid.	13. Eleemosyna.	Talio,
38. Sciothericum.	189	14. Evangelium.	Veraso,
39. Sejanus.	190	15. Eucharistia.	Trinum
40. Signati.	191	16. Eusebius.	Typeg
41. Simonia.	ib.	17. Exequia.	Potu,
42. Sine.	192	18. Exuvia.	ibid.
43. Surdaster.	193	19. Fiscella.	ibid.
44. Taulerus.	194	20. Furia.	Induc
45. Testamentum.	195	21. Genusini.	Cad
46. Vestis.	ib.	22. Henricus Mag	drin
47. Via.	196		
48. Wolfius.	197	23. Homo.	
49. Xystus.	198	24. Incendiarius.	
	199.	25. Languidus.	

Lingua.	ibid.	4. Barbaries.	ibid.
Lusus.	255	5. Bileamis Asina.	283.
Macula.	256	6. Calendarium perpe-	
Mathematica.	257	tuum.	284
Meritum.	258	7. Catalogus Haretico-	
Monstrum.	ibid.	rum.	285
Nundina.	259	8. Cœlitas.	286
Deconomus.	261	9. Consuetudo.	287
Operarij.	262	10. Displois.	ib.
Pallas.	263	11. Dissimulatio.	288
Paupertas.	264	12. Excommunicatio.	
Peregrinatio.	ibid.		289
Practica.	265	13. Fraternitas.	290
Prabenda,	266	14. Gnatho.	ibid.
Proscriptus.	267	15. Heraclitus.	291
Religio.	268	16. Hercules.	292
Secta.	269	17. Herodotus.	293
Singularis.	270	18. Historia.	294
Talio.	271	19. Imagines.	295
Thraso.	ibid.	20. Individuum.	296
Triumphus.	272	21. Inventores.	297
Typographia.	274	22. Literæ & Arma.	298
Virginitas.	275	23. Ludi.	299
Virtus Germana.	24.	Lutherus.	ibid.
ibid.		25. Mecænus.	300
Zodiacus Vita.	276	26. Mimi.	301
		27. Nihil.	302
ANIPULO	VI.	28. Nobilis.	303
		29. Nuda Veritas.	ib.
A Cademia.	280	30. Oculus.	304
Arminius.	281	31. Ordo Crucis.	305.
Atheismus.	282	32. Posteritas.	306

33.	<i>Præceptor privatus.</i>	43.	<i>Silentium.</i>
	307.		44. <i>Theophrastus.</i>
34.	<i>Proba.</i>	308	45. <i>Titulus.</i>
35.	<i>Prophetæ Muliebres</i>	309	46. <i>Vermicida.</i>
		47. <i>Vniversalia.</i>	
36.	<i>Querulus.</i>	310	48. <i>Vnus.</i>
37.	<i>Quies.</i>	ibid.	49. <i>Xanthippes annui</i>
38.	<i>Raspinus.</i>	311	ibid.
39.	<i>Resipiscens.</i>	312	50. <i>Zeno.</i>
40.	<i>Respublica.</i>	313	Quibus accessit
41.	<i>Salus publica.</i>	ibid.	<i>Alethea exul.</i>
42.	<i>Satellitum.</i>	314	

F I N I S.

Errata.

A. 2. l. ult. quid in his. Ibid. b. 1.17. pro est, leg. & A 7
 21. & 22. redolent. A.10. b. 1. antep. At ego. A 11. b 1.15. in p
 rium. p.5.l.21.& (dele C.) 6 5. pronunciare. 9.17 suppedite
 21. pro res: leg. nos. 15.l.ult. sobrieq; 22.l. penult. animady
 25.23. dixerint, adde, Aut dicituri sint! 1 27 ignorantibus. 2
 Credamus (adde) non credamus, inquit 28 23. Fibullius. ib.
 cas. 33.11 alienæ 40.15 benigne (adde) habita 1.29 enses
 Mathematicis 49 9 In fideim. 1.10 in jungitur. 51.28 Ecclesi
 52.14 serviet 55 21 Ignorantiae 1 22. appetituum. 56.3. poi
 duni 61.7. oliveti. 68 5. monumenta. 71.11. cucullum. 73.7.
 non 19. obliquitatr 77.8 comportantur 79. 6 Spagiricæ
 Euclideæ 82.12 poliorcetis 84 15 delicati 1.20 homini 85.1
 rotationes 86.20. crepent. 1.28 dele: quis. 90 2. fama. 1.
 91.6. abiiciat, 92.17. afferretur. 1.23. tripudiantes. 93 8. ou

en. l. 25. impatiens 94 7. comparuerunt. l. ult insignes 25 28.
invisibiles adde tactiles tamen & comprehensibles. l. penit-
tente 96 4 illam l. 27 precati 98 30 Bchem. th. 99 3. Camba-
les. Armenianorum. 100 2 perspicaces 101. 8 importunita-
tes 3. 7. linguistis 108 3 dona 109. 14 querelæ. 1 0 26. thesau-
ras 129. 15 C. smoxeni 34. 25 solitâ 42. 15 nec 147. 13. mis-
er 9. 11. (potest addi: nimis 151. l. pen. Maximi. Ibid. Cle-
ans. 152. 5. dele. *ai.* 57 8. hebetos. 163. 21. **הַשְׁמִים** 65. 14. les-
sons utriusq; l. 21. ad. ira naturâ 177 o fatu. 79. 21. impa-
tient. 83. 29 hæc 188 15. nū. 192. 1. clientibus. 96 4. succo. 198.
citâdös. 100 1. mēris 1. 14. Actu. 202. 1 15 indomita. 211. 12
entur. 2:9. 19. pollicetur. 2:0. 8. otiali. l. antep nō ausa. 224
edicitate. 225. 25. rerū facilisti 226. l. 20. feruimus. 227. 29. cō-
nunt. 228. 12 proficiant. 29. calitus. 229. l. pen. displico. 230
eant. 1. 8 impudens. l. 25 coarctatû est. 134 11 sublati 235
offset. 136. 13. roborationé 1. ult gyaris 237 9. clathris 1. 16
crêt 1 18 auferrêt 239 8. vincire 1. 27 detrectaret. 24 1. 18.
uerat. 246. 12. acedia. l. 16. quoquo. 147. l. 25 extorserût 253.
vocatus. 254 22 adœicis. l. 27. occurserat. 255 2 colaphis. 257
udit. 2 8 9. s. curissi aus. 259. l. 13. Metoscopij. l. 22. redere 1.
ta 261 20 quæ 262 4 participat 263. 21. Hüttenis. 268. 6. Mar-
is 1. 25. sordidissimus qfsq; l. 30 facellis. 272. 3. physicochym.
l. ovium. l. 13. monumenterû. l. 22. Virtus. 274. 22. attraheretur
19. eä. l. ult Troes 276 l. antep. araretur 277. 15 qui ibid. Ce-
279 5. æstimes 281. 3. auctariû. auctaris. 282 22. eiicit. 283 9.
85. 18. pelluciditate 286 l. antep successisse 290 20 fallimë-
ti. 4. pubse. quia 17. dicendi q; periti. l. 19. nævos. 292. 1. 28.
1 293 21 juvare. l. pen. inde. 296. 8. idolorû. l. 20. sancti 1. 26.
ti. 297 8 præmiis. l. 13. luxû. l. 21. beluâ Ibid. pro: Nemo leg.
o. l. 27. Cineritiâ 299 6 spectaret. l. 15. terat 300. 27 apricare
301. 2. impudenter 30 . 8 fingeret 306 11 liquet 308. 5. tui. l.
implicis. l. 29. admiserò 309. 17. alliis. 316. l. antep Contem-
das. 323 24 ulna 325. 7 dele. te l. 13. libidinem. 329 3. quem
tonatus. 334. l. antep. conculcatum. 336. 10. nobili. l. 21. pre-
l. 23. nugari. l. ult. pro in leg id 337. 15 qui doceat. l. pen fas-
t. 339. 16 emittimus. 340. 17. persu. det 343. 29. Notoria 345.
iciâ. 346. 5. sunt! 18. beluini. 347. 25 porcelli. l. pen. eget. post
alt. insere omissa: qui Andabatarum more nesciunt quem,
348. l. pen. Cuius. 351. 23. superciliosus.

